

NOUL TESTAMENT CU PSALMII

**TIPĂRIT SUB ÎNDRUMAREA ȘI CU PURTAREA
DE GRIJĂ A PREA FERICITULUI PÂRINTE**

I U S T I N
PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE
CU APROBAREA SFÎNTULUI SINOD

**EDITURA INSTITUTULUI BIBLIC ȘI DE MISIUNE
AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE
BUCUREȘTI – 1979**

*NOUL TESTAMENT IN CEL
VECHI SE ASCUNDE...».

SFÂNTA EVANGHELIE DUPĂ MATEI

CAP. 1

Cartea neamului lui Iisus Hristos, zâmplirea, numele și nașterea.

1. Cartea neamului lui Iisus Hristos, fiul lui David, fiul lui Avraam.

2. Avraam a născut pe Isaac; Isaac a născut pe Iacob; Iacob a născut pe Iuda și pe frații lui;

3. Iuda a născut pe Fares și pe Zara, din Tamar; Fares a născut pe Esrom; Esrom a născut pe Aram;

4. Aram a născut pe Aminadav; Aminadav a născut pe Naason; Naason a născut pe Salmon;

5. Salmon a născut pe Booz, din Rahav; Booz a născut pe Iobed, din Rut; Iobed a născut pe Iesei;

CAP. 1. — (1) 2 Paral. 17, 11. Luc. 3, 24. Rom. 9, 5. (2) Fac. 21, 2-3; 25, 26; 26, 19; 29, 35. (3) Fac. 38, 27, 30; 46, 12. Rut 4, 18. 1 Paral. 2, 4, 5, 9. (5) Iosua 6, 24. Rut 2, 3; 4, 17, 21. 1 Paral. 11-12. (6) Fac. 17, 6, 16. 1 Reg. 17, 12. 2 Reg. 12, 24. 1 Paral. 2, 15. (7) 3 Reg. 11, 45; 14, 31; 15, 8. 1 Paral. 3, 10. (9) 4 Reg. 15, 7, 28; 16, 20. (10) 4 Reg. 20, 20. 1 Paral. 3, 13. (11) 4 Reg. 23, 34; 24, 6. 1 Paral. 3, 16. 2 Paral. 36, 4.

6. Iesei a născut pe David regele; David a născut pe Solomon din femeia lui Uri;

7. Solomon a născut pe Roboam; Roboam a născut pe Abia; Abia a născut pe Asa;

8. Asa a născut pe Iosafat; Iosafat a născut pe Ioram; Ioram a născut pe Ozia;

9. Ozia a născut pe Ioatam; Ioatam a născut pe Ahaz; Ahaz a născut pe Iezechia;

10. Iezechia a născut pe Manase; Manase a născut pe Amon; Amon a născut pe Iosia;

11. Iosia a născut pe Iehonia și pe frații lui, la strămutarea în Babilon;

MATEI 1

4

12. După strămutarea în Babilon, Iehonia a născut pe Salatiel; Salatiel a născut pe Zorobabel;

13. Zorobabel a născut pe Abiud; Abiud a născut pe Eliachim; Eliachim a născut pe Azor;

14. Azor a născut pe Sadoc; Sadoc a născut pe Achim; Achim a născut pe Eliud;

15. Eliud a născut pe Eleazar; Eleazar a născut pe Matan; Matan a născut pe Iacov;

16. Iacov a născut pe Iosif, logodnicul Mariei, din care S-a născut Iisus, Ce se cheamă Hristos.

17. Așadar, toate neamurile de la Avraam pînă la David sunt paisprezece; și de la David pînă la strămutarea în Babilon sunt paisprezece; și de la strămutarea în Babilon pînă la Hristos sunt paisprezece neamuri.

18. Iar nașterea lui Iisus Hristos așa a fost: Maria, mama Lui, fiind logodită cu Iosif, fără să fi fost ei înainte împreună, s-a aflat având în pîntecă de la Duhul Sfint.

(12) 4 Reg. 24, 6. 1 Paral. 3, 17. 2 Paral. 36, 8. 1 Ezd. 3, 2; 5, 2. (18) Luc. 1, 27, 34-35; 2, 5. (19) Num. 5, 12-31. Deut. 24, 1-5. (20) Luc. 1, 35. (21) Is. 49, 1. Luc. 1, 31-33. Fapt. 4, 12; 5, 31; 13, 23, 38-39. (22) Ioan 2, 2. Rom. 3, 24. (23) Is. 7, 14. Luc. 1, 31. (25) Luc. 1, 31; 2, 7, 21.

19. Iosif, logodnicul ei, drept fiind și nevrind s-o vădească, a voit s-o lase în ascuns.

20. Si cugetind el acestea, iată ingerul Domnului i s-a arătat în vis, grăind: Iosife, fiul lui David, nu te teme a lua pe Maria, logodnica ta, că ce s-a zămislit într-însa este de la Duhul Sfint.

21. Ea va naște Fiu și vei chama numele Lui: Iisus, căci El va mintui poporul Său de păcatele lor.

22. Acestea toate s-au făcut ca să se împlinească ceea ce s-a zis de Domnul prin proorocul care zice:

23. Iată, Fecioara va avea în pîntecă și va naște Fiu și vor chama numele Lui Emanuel, care se tilcuieste: Cu noi este Dumnezeu.

24. Si deșteptindu-se din somn, Iosif a făcut aşa precum i-a poruncit ingerul Domnului și a luat la el pe logodnica sa.

25. Si fără să fi cunoscut-o pe ea Iosif, Maria a născut pe Fiul său Cel Unul-Născut, Căruia l-a pus numele Iisus.

MATEI 2

CAP. 2

Magii de la Răsărit. Fuga în Egipt. Irod ucide princiile. Întoarcerea din Egipt și aşezarea în Nazaret.

1. Iar dacă S-a născut Iisus în Betleemul Iudeii, în zilele lui Irod regele, iată magii de la Răsărit au venit în Ierusalim, întrebind:

2. Unde este regele Iudeilor, Cel ce S-a născut? Căci am văzut la Răsărit steaua Lui și am venit să ne închinăm Lui.

3. Si auzind, regele Irod s-a tulburat și tot Ierusalimul împreună cu el.

4. Si adunind pe toți arhierei și cărturarii poporului, căuta să afle de la ei: Unde este să Se nască Hristos?

5. Iar ei i-au zis: În Betleemul Iudeii, că așa este scris de prooroci:

6. Si tu, Betleeme, pămîntul lui Iuda, nu ești nicidcum cel mai mic între căpenele lui Iuda, căci din tine va ieși Conducătorul care va paște pe poporul Meu Israel.

7. Atunci Irod chemind în ascuns pe magi, a aflat

de la ei lămurit în ce vreme s-a arătat steaua.

8. Si trimițindu-i la Betleem, le-a zis: Mergeți și cercetați cu de-amănuntul despre Prunc și, dacă îl veți afla, vestiți-mi și mie, ca, venind și eu, să mă închin Lui.

9. Iar ei, ascultind pe regele, au plecat și iată, steaua pe care o văzuseră în Răsărit mergea înaintea lor, pînă ce a venit și a stat deasupra, unde era Pruncul.

10. Si văzind ei steaua, s-au bucurat cu bucurie mare foarte.

11. Si intrind în casă, au văzut pe Prunc împreună cu Maria, mama Lui, și căzind la pămînt, s-au închinat Lui; și deschizind vîstierile lor, l-au adus Lui daruri: aur, tămiile și smirnă.

12. Iar luînd înștiințare în vis să nu se mai întoarcă la Irod, pe altă cale s-au dus în țara lor.

13. După plecarea magilor, iată ingerul Domnului se arătă în vis lui Iosif, zicind: Scoală-te, ia Pruncul și pe mama Lui și fugi în Egipt și stai acolo pînă ce-l voi

CAP. 2. — (1) Luc. 2, 4-8. (2) Num. 24, 17. Is. 60, 3. Luc. 2, 11.

(6) Fac. 49, 10. Mih. 5, 1. Ioan 7, 42. Apoc. 2, 27. (11) Pild. 18, 16. Is. 60, 6. Luc. 2, 16-17.

spune, fiindcă Irod are să caute Pruncul ca să-L ucidă.

14. Și sculindu-se, a luat, noaptea, Pruncul și pe mama Lui și a plecat în Egipt.

15. Și au stat acolo pînă la moartea lui Irod, ca să se împlinească cuvîntul spus de Domnul, prin proorocul: Din Egipt am chemat pe Fiul Meu.

16. Iar cînd Irod a văzut că a fost amăgit de magi, s-a miniat foarte și, trimisind a ucis pe toți pruncii care erau în Betleem și în toate hotarele lui, de doi ani și mai în jos, după timpul pe care îl aflase de la magi.

17. Atunci s-a împlinit ceea ce se spuseste prin Ieremia proorocul:

18. Glas în Rama s-a auzit, plingere și tînguire multă; Rahela își plinge copiii și nu voiește să fie mingînată pentru că nu sint.

19. După moartea lui Irod, iată că ingerul Domnului s-a arătat în vis lui Iosif, în Egipt.

20. Și i-a zis: Scoală-te, ia Pruncul și pe mama Lui și mergi în pămîntul lui Israel,

(15) Num. 24, 8. Os. 11, 1. (18) Ier. 31, 15. (20) Ies. 4, 19. (22) Luc. 2, 39. (23) Jud. 13, 5. Ioan 1, 45. CAP. 3. — (1) Marc. 1, 4. Luc. 1, 26. Rom. 4, 1–16. (10) Mat. 7, 19. (9) Ioan 8, 33, 37–39. Fapt. 13, 26. (11) Marc. 1, 8. Luc. 3, 16. Ioan 1, 15–16, 19, 4. (12) Mal. 3, 3, 19. Luc. 3, 17. (15) Fapt. 1, 5; 2, 2; 11, 16; 19, 4. (16) Is. 11, 2. Marc. 1, 10. Luc. 3, 21–22; Marc. 1, 9. Luc. 3, 21. (17) Ps. 2, 6. Mat. 17, 5. Marc. 1, 11. Luc. 3, 22; Ioan 1, 32–33. (18) Ioan 5, 37. 2 Petr. 1, 17. 1 Ioan 5, 7–9. Ef. 1, 6. Col. 1, 13. Ioan 1, 23.

căci au murit cei ce căutau să ia sufletul Pruncului.

21. Iosif, sculindu-se, a luat Pruncul și pe mama Lui și a venit în pămîntul lui Israel.

22. Și auzind că domnește Arhelau în Iudeea, în locul lui Irod, tatăl său, s-a temut să meargă acolo și, luind poruncă, în vis, s-a dus în părțile Galileei.

23. Și venind a locuit în orașul numit Nazaret, ca să se împlinească ceea ce s-a spus prin prooroci, că Nazarinean se va chema.

CAP. 3

Ioan Botezătorul. Botezul lui Iisus.

1. În zilele acelea, a venit Ioan Botezătorul și propovăduia în pustia Iudeei.

2. Spunind: Pocăiți-vă că s-a apropiat împăratia cerurilor.

3. El este acela despre care a zis proorocul Isaiu: Glasul celui ce strigă în pustie: Pregătiți calea Domnului, drepte faceți cărurile Lui.

4. Iar Ioan avea imbrăcămintea lui din păr de cămlă, și cincătoare de piele împrejurul mijlocului, iar hrana lui era lăcuste și mere sălbatică.

5. Atunci a ieșit la el Ierusalimul și toată Iudeea și toată împrejurimea Iordanului.

6. Și erau botezați de către el în rîul Iordan, mărturisindu-și păcatele.

7. Dar văzind Ioan pe mulți din farisei și saduchei venind la botez, le-a zis: Pui de vipere, cine v-a arătat să fugiți de minia ce va să fie?

8. Faceți deci roadă, vrednică de pocăință.

9. Și să nu credeți că puteti zice în voi înșivă: Părintele avem pe Avraam, căci vă spun că Dumnezeu poate și din pietrele acestea să ridice fii lui Avraam.

10. Iată secarea stă la rădăcina pomilor și tot pomul care nu face roadă bună se tăie și se aruncă în foc.

11. Eu unul vă botez cu apă spre pocăință, dar Cel

ce vine după mine este mai puternic decât mine; Lui nu sint vrednic să-I duc în călămintea; Acesta vă va boala cu Duh Sfint și cu foc. 12. El are lopata în mină și va curăță aria Sa și va aduna grui în jîniță, iar pleava o vală arde cu foc nestins.

13. În acest timp a venit Iisus din Galileea, la Iordan, către Ioan, ca să se boteze de către el.

14. Ioan însă îl oprea, zicind: Eu am trebuință să fiu botezat de Tine, și Tu vîi la mine?

15. Și răspunzind, Iisus a zis către el: Lăsa acum, că așa se cuvine nouă să împlim toată dreptatea. Atunci L-a lăsat.

16. Iar botezându-se Iisus, cînd ieșea din apă, indată cerurile s-au deschis și Duhul lui Dumnezeu s-a văzut pogorindu-se ca un porumbel și venind peste El.

17. Și iată glas din ceruri zicind: Acesta este Fiul Meu cel iubit întru care am binevoit.

(4) 4 Reg. 1, 8. Zah. 13, 4. Marc. 1, 6. (5) Marc. 1, 5. (6) Marc. 1, 5. Fapt. 19, 4, 18. (7) Mat. 12, 34; 23, 33. Luc. 3, 7. (8) Luc. 3, 8. (9) Ioan 8, 33, 37–39. Fapt. 13, 26. Rom. 4, 1–16. (10) Mat. 7, 19. Luc. 3, 9. (11) Marc. 1, 8. Luc. 3, 16. Ioan 1, 15–16, 19, 4. (12) Mal. 3, 3, 19. Luc. 3, 17. (15) Fapt. 1, 5; 2, 2; 11, 16; 19, 4. (16) Is. 11, 2. Marc. 1, 10. Luc. 3, 21–22; Marc. 1, 9. Luc. 3, 21. (17) Ps. 2, 6. Mat. 17, 5. Marc. 1, 11. Luc. 3, 22; Ioan 1, 32–33. (18) Ioan 5, 37. 2 Petr. 1, 17. 1 Ioan 5, 7–9. Ef. 1, 6. Col. 1, 13. 9, 35. Ioan 5, 37. 2 Petr. 1, 17. 1 Ioan 5, 7–9. Ef. 1, 6. Col. 1, 13.

CAP. 4

Iisus este ispilit de diavolul. Începutul propovăduirii Lui. El cheamă pe cei dintii ucenici la apostolat și vindecă tot felul de bolnavi.

1. Atunci Iisus a fost dus de Duhul în pustiu, ca să fie ispilit de către diavolul.

2. Si după ce a postit patruzeci de zile și patruzeci de nopți, la urmă a flăminzit.

3. Si apropiindu-se, ispitorul a zis către El : De esti Tu Fiul lui Dumnezeu, zi ca pietrele acestea să se facă plini.

4. Iar El, răspunzind, a zis : Scris este : Nu numai cu pîine va trăi omul, ci cu tot cuvîntul care iese din gura lui Dumnezeu.

5. Atunci diavolul L-a dus în sfînta cetate, L-a pus pe aripa templului,

6. Si I-a zis : Dacă Tu ești Fiul lui Dumnezeu, aruncă-Te jos, că scris este : Îngerilor Săi va porunci pentru ce să Te vor ridica pe

Tine și Te vor zice :

CAP. 4. — (1) Jud. 13, 24. Iez. 3, 14. Sir. 2, 1. Marc. 1, 12. Luc. 4, 1. (2) Ies. 34, 28. 3 Reg. 19, 8. Marc. 1, 13. Luc. 4, 2. (3) Luc. 4, 3. (4) Deut. 8, 3. Intel. 16, 26. Luc. 4, 4. (5) Iez. 8, 3; 11, 1; 43, 5. Luc. 4, 9. (6) 1 Reg. 7, 3. Ps. 70, 3; 90, 11–12. Luc. 4, 9–11. (7) Deut. 6, 16. Luc. 4, 12. (8) Iez. 40, 2. Luc. 4, 5. (9) Dan. 3, 5. (10) Deut. 6, 13; 10, 20. Iosua 24, 14. Luc. 4, 8. (12) Luc. 4, 6–7. (11) Deut. 6, 13; 10, 20. Iosua 24, 14. Iosua 19, 10, 33. Marc. 1, 14. Luc. 3, 20; 4, 14. Ioan 4, 43. (13) Iosua 19, 10, 33. Marc. 1, 21. Luc. 4, 16, 31.

mîini, ca nu cumva să izbești de piatră piciorul Tău.

7. Iisus i-a răspuns : Iarăși este scris : Să nu ispiteză pe Domnul Dumnezeul tău.

8. Din nou diavolul L-a dus pe un munte foarte înalt și l-a arătat toate impărățiile lumii și slava lor.

9. Si l-a zis Lui : Acestea toate Ti le voi da Tie, dacă vei cădea înaintea mea și Te vei inchină mie.

10. Atunci Iisus i-a zis : Piei, satano, căci scris este : Domnului Dumnezeului tău să te închini și Lui singur să-l slujești.

11. Atunci L-a lăsat diavolul și iată îngerii, venind la El, îl slujeau.

12. Si Iisus, auzind că Ioan a fost întemnițat, a plecat în Galileea.

13. Si părăsind Nazaretul, a venit de a locuit în Caper-naum, lîngă mare, în hotările lui Zabulon și Neftalim.

14. Ca să se împlinească ce s-a zis prin Isaia proorocul care zice :

15. Pămîntul lui Zabulon și pămîntul lui Neftalim spre mare, dincolo de Iordan, Galileea neamurilor ;

16. Poporul care stătea în intuneric a văzut lumină mare și celor ce sedeau în latura și în umbra morții lumînă le-a răsărît.

17. De atunci a început Iisus să propovăduiască și să spună : Pocăji-vă, căci s-a apropiat impărăția cerurilor.

18. Pe cind umbla pe lîngă Marea Galileei, a văzut doi frați, pe Simon ce se numește Petru și pe Andrei, fratele lui, care aruncau mreaja în mare, căci erau pescari.

19. Si le-a zis : Veniți după Mine și vă voi face pescari de oameni.

20. Iar ei, îndată lăsind mrejele, au mers după El.

21. Si de acolo, mergînd mai departe, a văzut alți doi frați, pe Iacob al lui Zevedeu și pe Ioan fratele lui, în corabie cu Zevedeu, tatăl lor, dregîndu-și mrejele și-i-a chemat.

(15) Is. 8, 23. (16) Is. 9, 1; 42, 7. Luc. 1, 79; 2, 32. (17) Mat. 3, 2; 10, 7. Marc. 1, 14, 15. Luc. 10, 9. (18) Intel. 6; 16. Marc. 1, 16. Luc. 5, 1–2. Ioan 1, 35–42. (19) Ier. 16, 16. Mat. 8, 22. Marc. 1, 17. Luc. 5, 10. (20) Mat. 19, 27. Marc. 1, 18; 10, 28. Luc. 5, 11; 18, 28. (21) Marc. 1, 19–20. (22) Deut. 33, 9. Marc. 1, 20. (23) Mat. 9, 35; 24, 14. Marc. 1, 14, 39. Luc. 4, 14–15. (24) Marc. 6, 55. (25) Marc. 3, 7–8. Luc. 6, 17. CAP. 5. — (1) Marc. 3, 13. (2) Luc. 6, 20.

CAP. 5

Predica de pe munte. Fericitile. Adeverata împlinire a Legii.

1. Văzind mulțimile, Iisus S-a uit în munte, și așezindu-se, ucenicii Lui au venit la El.

2. Si deschizîndu-și gura, ii invăta zicind :

3. Fericiti cei săraci cu duhul, că a lor este împărtăția cerurilor.

4. Fericiti cei ce pling, că aceia se vor mărgilia.

5. Fericiti cei blițni, că aceia vor moșteni pământul.

6. Fericiti cei ce flăminzesc și însetează de dreptate, că aceia se vor sătura.

7. Fericiti cei milostivi, că aceia se vor milui.

8. Fericiti cei curați cu inimă, că aceia vor vedea pe Dumnezeu.

9. Fericiti făcătorii de pace, că aceia fiți lui Dumnezeu se vor chema.

10. Fericiti cei prigojni pentru dreptate, că a lor este împărtăția cerurilor.

11. Fericiti veți fi voi cind vă vor ocări și vă vor prigoni și vor zice tot cuvințul rău împotriva voastră, mintind din pricina Mea.

12. Bucurăți-vă și vă veseliți, că plata voastră multă este în ceruri, că așa au pri-

gonit pe proorocii cei dinainte de voi.

13. Voi sinteți sarea pământului; dacă sarea se va strica, cu ce se va săra? De nimic nu mai e bună decât să fie aruncată afară și călcată în picioare de oameni.

14. Voi sinteți lumina lumii; nu poate o cetate aflată pe vîrf de munte să se ascundă.

15. Nici nu aprind făclie și o pun sub obroc, ci în sfesnic, și luminează tuturor celor din casă.

16. Așa să lumineze lumenia voastră înaintea oamenilor, așa încit să vadă faptele voastre cele bune și să slăvească pe Tatăl vostru Cel din ceruri.

17. Să nu socotiți că am venit să stric Legea sau proorocii; n-am venit să stric, ci să împlinesc.

18. Căci adevărat zic vouă: Înainte de a trece

(3) Ps. 50, 18, Is. 57, 15. Luc. 6, 20. (4) Ps. 125, 5–6. Is. 61, 2–3. Lev. 6, 21. Ioan 16, 20. Apoc. 22, 4. (5) Ps. 24, 12; 36, 11, 29. Pild. Luc. 2, 21; 16, 19. Is. 66, 2. Mat. 11, 29. (6) Is. 55, 1; 65, 13. Bar. 2, 18. (7) Ps. 40, 1–2. Pild. 14, 21; 21, 21. Sir. 3, 30–31. Mat. Luc. 1, 53. (8) Ps. 14, 2; 16, 15; 23, 4; 72, 1. Avac 1, 13. 6, 14. Iac. 2, 17. (9) Iac. 3, 18. Evr. 12, 14. (10) 1 Petr. 2, 1. Ioan 3, 2–3. Evr. 12, 14. (11) Iac. 3, 18. Evr. 12, 14. (12) 2 Paral. 36, 19; 3, 14. Rom. 8, 17. (17) Luc. 6, 22. 1 Petr. 4, 14 (12) 2 Paral. 36, 16. Mat. 21, 35; 23, 34–35. Luc. 6, 23. Fapt. 5, 41. (13) Marc. 9, 50. 16. Mat. 21, 35; 23, 34–35. Luc. 6, 23. Fapt. 5, 41. (14) Pild. 4, 18. Filip. 2, 15. (15) Marc. 4, 21. Luc. 14, 34–35. (16) Pild. 4, 18. Ioan 15, 8. 1 Petr. 2, 12. Filip. 1, 11; 8, 16; 11, 33. (17) Mat. 3, 15. Rom. 3, 31. (18) Ps. 118, 89–90, 152. Is. 40, 8, 2, 15. (19) Mat. 3, 15. Rom. 3, 31. (20) Ps. 118, 89–90, 152. Is. 40, 8, 2, 15. Mal. 2, 6. Mat. 24, 35. Luc. 16, 17; 21, 33.

cerul și pământul, o iotă sau o cîrtă din Lege nu va trece, pină ce se vor face toate.

19. Deci, cel ce va strica una din aceste porunci, foarte mici, și va învăță așa pe oameni, foarte mic se va chama în împărtăția cerurilor; iar cel ce va face și va învăță, acesta mare se va cheama în împărtăția cerurilor.

20. Căci zic vouă: Că de nu va prisosi dreptatea voastră mai mult decât a cărturarilor și a fariseilor, nu veți intra în împărtăția cerurilor.

21. Ați auzit că s-a zis celor de demult: Să nu ucizi; iar cine va ucide, vrednic va fi de osindă.

22. Eu însă vă spun vouă: Că oricine se minie pe fratele său vrednic va fi de osindă; și cine va zice fratelui său: netrebnicile, vrednic va fi de judecata sinedriului; iar cine va zice: nebunule, vrednic va fi de gheena focului.

23. Deci, dacă iți vei aduce darul tău la altar și acolo iți vei aduce aminte

(19) 1 Ezd. 7, 10. Iac. 2, 10. (20) Rom. 9, 31. (21) Ieș. 20, 13. Lev. 24, 17. Deut. 5, 17. Mat. 19, 18. Marc. 10, 19. Luc. 18, 20. (22) 1 Ioan 3, 15. (23) Mat. 8, 4. Marc. 11, 25. (24) Is. 66, 3. Marc. 11, 25. (25) Pild. 25, 8. Sir. 8, 1–2. Mat. 6, 14; 18, 35. Luc. 12, 58. (26) Luc. 12, 59. (27) Ieș. 20, 14. Deut. 5, 18. Marc. 10, 19. Luc. 18, 20. (28) Fac. 34, 2. Lev. 20, 10. 2 Reg. 11, 2. Iov 31, 1. Pild. 6, 25. Sir. 9, 8; 41, 25. (29) Deut. 13, 5–10. Pild. 1, 15–16. Mat. 18, 8–9. Marc. 9, 43, 47. Rom. 8, 13.

30. Să dacă mina ta cea dreaptă te smintește pe tine, taie-o și o aruncă de la tine, căci mai de folos îți este să piară unul din mădularele tale, decit tot trupul tău să fie aruncat în gheenă.

31. S-a zis iarăși: Cine va lăsa pe femeia sa, să-i dea carte de despărțire.

32. Eu însă vă spun vouă: Că oricine va lăsa pe femeia sa, în afară de pricina de desfrinare, o face să săvîrșească adulter, și cine va lua pe cea lăsată săvîrșește adulter.

33. Ați auzit că s-a zis celor de demult: Să nu juri strîmb, ci să îți înaintea Domnului jurăminte tale.

34. Eu însă vă spun vouă: Să nu vă jurați nicidcum nici pe cer, fiindcă este tro-nul lui Dumnezeu,

35. Nici pe pămînt, fiindcă este asternut al picioarelor Lui, nici pe Ierusalim, fiindcă este cetate a marelei împărat,

(30) Mat. 18, 8. (31) Deut. 24, 1. Ier. 3, 1. Mat. 19, 7. Marc. 10, 4, 9. 11. Luc. 16, 18. 1 Cor. 7, 10. (32) Mal. 2, 14–15. Mat. 19, 9. 12. Marc. 10, 11. Luc. 16, 18. Rom. 7, 2. (33) Ies. 20, 7. Lev. 19, 12. Deut. 5, 11. Mat. 23, 16. (34) Ps. 10, 4. Is. 66, 1. Mat. 23, 16, 22. Iac. 5, 12. (35) Ps. 47, 3. Is. 66, 1. (37) Iac. 5, 12. 2 Cor. 1, 17. (38) Iac. 5, 12. (39) Ies. 21, 21. Lev. 19, 17–18. Pild. Ies. 21, 24. Lev. 24, 20. Deut. 19, 6, 29. Iac. 3, 13. 1 Petr. 3, 9, 20, 22. Is. 50, 6. Pîring. 3, 30. Luc. 6, 29. Iac. 3, 13. 1 Petr. 3, 9, 20. Rom. 12, 17. 1 Cor. 6, 7. 1 Tes. 5, 15. (40) Luc. 6, 29. 1 Cor. 6, 7. Rom. 12, 17. 1 Cor. 6, 7. 1 Tes. 5, 15. (41) Lev. 19, 17–18. (42) Deut. 15, 7, 8, 10. Sir. 4, 5. Luc. 6, 30, 34. (43) Lev. 19, 17–18. Deut. 23, 6. Mat. 22, 39. Marc. 12, 31. Iac. 2, 8. Rom. 13, 9. Gal. 5, 14.

36. Nici pe capul tău să nu te juri, fiindcă nu poți să faci un fir de păr alb sau negru.

37. Ci cuvîntul vostru să fie: Ceea ce este da, da; și ceea ce este nu, nu; iar ce e mai mult decît acestea, de la cel rău este.

38. Ați auzit că s-a zis: Ochi pentru ochi și dinte pentru dinte.

39. Eu însă vă spun vouă: Că vă impotriviți celui rău; iar cui te lovește peste obrazul drept, întoarce-i și pe celălalt.

40. Celui ce voiește să se judece cu tine și să-ți ia haina, lasă-i și cămașa.

41. Iar de te va sili cineva să mergi o milă, mergi cu el două.

42. Celui care cere de la tine, dă-i; și de la cel ce voiește să se împrumute de la tine, nu întoarce fața ta.

43. Ați auzit că s-a zis: Să iubești pe aproapele tău și să urăști pe vrăjmașul tău.

44. Iar Eu vă zic vouă: Iubiti pe vrăjmașii voștri, binecuvîntați pe cei ce vă blestemă, faceți bine celor ce vă urâsc și rugați-vă pentru cei ce vă vatămă și vă prigonesc,

45. Ca să fiți fiii Tatălui vostru Celui din ceruri, că El face să răsară soarele peste cei răi și peste cei buni și trimite ploaie peste cei drepti și peste cei ne-drepti.

46. Căci dacă iubiti pe cei ce vă iubesc, ce răsplăti veți avea? Au nu fac și vameșii același lucru?

47. Să dacă imbrățișați numai pe frații voștri, ce faceți mai mult? Au nu fac și păginii același lucru?

48. Fiți, dar, voi desăvîr-șiti, precum Tatăl vostru Cel cerasc desăvîrșit este.

CAP. 6

Despre milostenie, rugăciune și post. Să nu ne străduim numai după cele pămîntești.

1. Luati aminte ca faptele dreptății voastre să nu le faceți înaintea oamenilor ca

(44) Ps. 108, 28. Luc. 6, 27; 23, 34. Fapt. 7, 60. Rom. 12, 14. 1 Cor. 4, 12. (45) Deut. 4, 19. Sir. 18, 12. Luc. 6, 35. (46) Luc. 6, 32. (47) Lev. 11, 44; 19, 2; 20, 7, 26. Is. 38, 3. Luc. 6, 36. Iac. 1, 4. 1 Petr. 1, 15. Ef. 5, 1. CAP. 6, — (1) Deut. 24, 13. Ps. 111, 9. Pild. 4, 23. Mat. 23, 5. (2) Pild. 20, 6. Rom. 12, 8. (4) 1 Reg. 16, 7. Luc. 14, 14. (5) Mat. 15, 8. (6) 4 Reg. 4, 33. (7) 3 Reg. 18, 26.

să fiți văzuți de ei; altfel nu veți avea plată de la Tatăl vostru Cel din ceruri.

2. Deci, cînd faci milostenie, nu trimbița înaintea ta, cum fac fățarnicii în sinagogi și pe ulițe, ca să fie slăviți de oameni; adevărat grăiesc vouă: și-au luat plata lor.

3. Tu însă, cînd faci miostenie, să nu stie stînga ta ce face dreapta ta,

4. Ca milostenia ta să fie într-ascuns și Tatăl tău, Care vede în ascuns, îți va răsplăti tie.

5. Iar cînd vă rugați, nu fiți ca fățarnicii cărora le place, prin sinagogi și prin colțurile ulițelor, stînd în picioare, să se roage, ca să se arate oamenilor; adevărat grăiesc vouă: și-au luat plata lor.

6. Tu însă, cînd te rogi, intră în cămara ta și, închizind ușa, roagă-te Tatălui tău. Care este în ascuns, și Tatăl tău, Care vede în ascuns îți va răsplăti tie.

7. Cînd vă rugați, nu spuneți multe ca păginii, că ei

cred că în multă lor vorbărie vor fi ascultați.

8. Deci nu vă asemănați lor, că știe Tatăl vostru de cele ce aveți trebuință mai înainte ca să cereți voi de la El.

9. Deci voi aşa să vă rugați : Tatăl nostru, Care ești în ceruri, sfîntească-se numele Tău ;

11. Păinea noastră cea spre

12. Si ne iartă nouă gre-
selile noastre, precum și noi
iertăm greșitilor noștri;

13. Să nu ne duce pe noi
în ișpiță, ci ne izbăvește de
cel rău. Că a Ta este împă-
răția și puterea și slava în
veci. Amin!

14. Că de veți ierta oamenilor greșelile lor, ierta-va și vouă Tatăl vostru Cel ceresc;

15. Iar de nu veți ierta oamenilor greșelile lor, nici

Eccl. 5, 1-2. Is. 1, 1. Sir. 7, 10. Mat. 6, 1. Ier. 3, 4. Iez. 36, 23. Luc. 11, 1-4. (10) 2 Reg. 15, 26. Ps. 4, 6; 21, 31. Mat. 26, 39. Luc. 22, 42. Fapt. 21, 14. (11) Pild. 30, 8. Luc. 11, 3. (12) Ps. 31, 6. Pild. 28, 13. Sir. 18, 12; 28, 1-2. Mat. 18, 21. Luc. 11, 4. (13) Deut. 13, 3. Jud. 2, 22. 3 Reg. 22, 22. 1 Paral. 29. Ps. 50, 15; 118, 39. Is. 28, 19. Mat. 26, 41. Luc. 11, 4. Ioan 17, 11. Ps. 50, 15; 118, 39. Apoc. 3, 10. (14) Sir. 28, 2. Marc. 11, 25. Luc. 6, 15. 2 Petr. 2, 9. Apoc. 3, 10. (14) Sir. 28, 2. Marc. 11, 25. 37. Ef. 4, 32. Col. 3, 13. (15) Sir. 28, 1, 4. Mat. 18, 35. Marc. 11, 26. Iac. 2, 13. (16) Is. 58, 3. (17) Rut 3, 3. Eccl. 9, 8. Dan. 10, 3. (19) Iac. 5, 2-4. Evr. 13, 5. (20) Sir. 29, 14. Mat. 19, 21. Luc. 12, 21, 33. 1 Petr. 1, 4. 1 Tim. 6, 19. (21) Luc. 12, 34. (22) Luc. 11, 34.

Tatăl vostru nu vă va ierta
greșelile voastre.

16. Cind postiști, nu fiți
triști ca sătarnicii; că ei iși
smolesc fețele, ca să se ară-
te oamenilor că postesc.
Adevărat grăiesc vouă, și au-
luat plata lor.

17. Tu însă, cînd postești,
unge capul tău și fața ta o
spală,

18. Ca să nu te arăți oamenilor că postești, ci Tatălui tău care este în ascuns, și Tatăl tău care vede în ascuns îți va răsplăti ie-

19. Nu vă adunați comori pe pămînt, unde molia și rugina le strică și unde furii le sapă și le fură.

20. Ci adunați-vă comori
în cer, unde nici molia, nici
rugina nu le strică, unde
furi nu le sapă și nu le fură.

21. Căci unde este comoara ta, acolo va fi și inima ta.
22. Luminătorul trupului este ochiul; de va fi ochii tău curat, tot trupul tău va fi luminat.

MATEI 6

23. Iar de va fi ochiul tău rău, tot trupul tău va fi intunecat. Deci, dacă lumina care e în tine este intuneric, dar intunericul cu căt mai mult!

24. Nimeni nu poate să slujească la doi domni, căci sau pe unul îl va urî și pe celălalt îl va iubi, sau de unul se va lipi și pe celălalt îl va disprețui; nu puteți să slujiți lui Dumnezeu și lui mamona.

și tu minuna! 25. De aceea zic vouă: Nu vă ingrijiiți pentru sufletul vostru ce veți mîncă, nici pentru trupul vostru cu ce vă veți imbrăcea; au nu este sufletul mai mult decit hrana și trupul decit imbrăcămintea?

26. Privii la păsările cerului, că nu seamănă, nici nu seceră, nici nu adună în jînîte, și Tatâl vostru Celsus decît ele?

27. Si cine dintre voi, ingrijindu-se, poate sa adauge staturii sale un cot?

(23) Luc. 11, 35. (24) 3 Reg. 18, 24; 21, 7. Luc. 16, 13. ad. (25) Ps. 54, 23. Bar. 3, 18. Luc. 12, 22-23. 1 Petr. 2, 15. Rom. 6, 16. (26) Iov 38, 41. Ps. 146, 9. Luc. 12, 24. (27) Luc. 12, 5, 7. Filip. 4, 6. (28) Luc. 12, 26. (29) 3 Reg. 4, 21. Luc. 12, 27. (30) Mat. 16, 8. (31) Mat. 6, 8. Luc. 12, 30. (33) Ies. 12, 28. (31) Luc. 12, 29. (32) Mat. 6, 8. Luc. 12, 30. Marc. 10, 30. (34) Ies. 12, 25. 3 Reg. 3, 13-14. Ps. 36, 25. Infel. 7, 10-11. (35) Ies. 16, 19. Iamc. 12, 31. 1 Tim. 4, 8.

28. Iar de îmbrăcăminte de ce vă îngrijii? Luati seama la crinii cimpului cum cresc: nu se ostenesc, nici nu torc.

29. Si vă spun vouă că nici Solomon, în toată mărireia lui, nu s-a imbrăcat cu unul dintre aceştia.

30. Iar dacă iarbă cîmpului, care astăzi este și miine se aruncă în cupitor, Dumnezeu astfel o îmbracă, oare nu cu mult mai mult pe voi, puțin credincioșilor?

31. Deci, nu duceți grijă, spunind: Ce vom minca, ori ce vom bea, ori cu ce ne vom îmbrăca?

32. Că după toate acestea se strădusec paginii; șiie doar Tatăl vostru Cel ceresc că aveți nevoie de ele.

33. Căutați mai întii im-
părăția lui Dumnezeu și
dreptatea Lui și toate ace-
ste se vor adăuga vouă.

34. Nu vă îngrijiti de ziua de miine, căci ziua de mii-ne se va îngriji de ale sale. Ajunge zilei răutatea ei.

CAP. 7

Sfîrșitul predicii de pe munte. Judecata semenilor. Puterea rugăciunii. Calea mințuirii și a pierzării. Ferirea de prooroci mincinoși.

1. Nu judecați ca să nu fiți judecați.

2. Căci cu judecata cu care judecați, veți fi judecați, și cu măsura cu care măsurăți, vi se va măsura.

3. De ce vezi piaul din ochiul fratelui tău, și bîrnă din ochiul tău nu o iezi în seamă?

4. Sau cum vei zice fratei lui tău: Lasă să scot piaul din ochiul tău și iată bîrnă este în ochiul tău?

5. Fățurnice, scoate întii bîrnă din ochiul tău și atunci vei vedea să scoți piaul din ochiul fratelui tău.

6. Nu dați cele sfinte cănilor, nici nu aruncați mărăcîntarele voastre înaintea porcilor, ca nu cumva să le calce în picioare și, întorcindu-se, să vă sfîrseje pe voi.

CAP. 7. — (1) Luc. 6, 37. Iac. 4, 11. Rom. 2, 1-3; 14, 10. 1 Cor. 4, 5. (2) Iosua 7, 25. Jud. 1, 7. Marc. 4, 24. Luc. 6, 38. (3) Ps. 49, 17-21. Pling. 3, 39-40. Luc. 6, 41. (4) Luc. 6, 42. (5) Ps. 50, 14. Luc. 6, 42. (6) Pild. 9, 7-8; 23, 9. (7) 1 Paral. 28, 9. Cint. 3, 4. Ier. 29, 13. Mat. 21, 22. Marc. 11, 24. Luc. 11, 9. Ioan 14, 15. Iac. 1, 5-6. (8) Pild. 8, 17. Luc. 11, 10. (9) Luc. 11, 11. (10) Luc. 11, 12. Lev. 19, 18. Tob. 4, 15. Luc. 6, 31. Rom. 13, 8. (13) Sir. 21, 11. Luc. 13, 24. Fapt. 20, 29. (14) Luc. 13, 24. Fapt. 14, 22.

MATEI 7

7. Cereți și vi se va da; căutați și veți afla; bateți și vi se va deschide.

8. Că oricine cere ia, cel care caută află, și celui care bate î se va deschide.

9. Sau cine este omul acela între voi, care, de va cere fiul său pînă, oare el îi va da piatră?

10. Sau de-i va cere pește, oare el îi va da șarpe?

11. Deci, dacă voi, răi fiind, stii să dați daruri bune fiilor voștri, cu cît mai mult Tatăl vostru Cel din ceruri va da cele bune celor care cer de la El?

12. Ci toate căte voiți să vă facă vouă oamenii, asemenea și voi faceți lor, că aceasta este Legea și proorocii.

13. Intrati prin poarta cea strîmtă, că largă este poarta și lată este calea care duce la pieire și mulți sunt cei care o află.

14. Și strîmtă este poarta și ingustă este calea care

MATEI 7

duce la viață și puțini sunt care o află.

15. Feriți-vă de proorocii mincinoși, care vin la voi în haine de oi, iar pe dinăuntru sunt lupi răpitori.

16. După roadele lor îi veți cunoaște. Au doară culg oamenii struguri din spini sau smochine din mărcini?

17. Așa că orice pom bun face roade bune, iar pomul rău face roade rele.

18. Nu poate pom bun să facă roade rele, nici pom rău să facă roade bune.

19. Iar orice pom care nu face roadă bună se taie și se aruncă în foc.

20. De aceea, după roadele lor îi veți cunoaște.

21. Nu oricine îmi zice: Doamne, Doamne, va intra în impărăția cerurilor, ci cel ce face voia Tatălui Meu Celui din ceruri.

22. Mulți îmi vor zice în ziua aceea: Doamne, Doamne, au nu în numele Tău am proorocit și nu în nu-

(15) Deut. 13, 1-3. Ier. 14, 14; 23, 6. Mih. 3, 5. Mat. 24, 4. Marc. 13, 22. Fapt. 20, 29. 1 Ioan 4, 1, 2 Cor. 11, 15. (16) Mat. 7, 20. Luc. 6, 44. Iac. 5, 12. (17) Mat. 12, 33. 1 Tim. 5, 24. (18) Mat. 12, 32. Luc. 6, 43. Iac. 3, 11-12. (19) Mat. 3, 10. Luc. 3, 9. Ioan 15, 2-6. (20) Luc. 6, 44. (21) Os. 8, 2. Mat. 25, 11. Luc. 6, 46. Ioan 6, 40. Fapt. 19, 13. Iac. 1, 22. Rom. 2, 13. (22) Luc. 6, 46. 1 Cor. 13, 2. (23) Iov 13, 16. Ps. 5, 4; 6, 8. Luc. 13, 25, 27. (24) Luc. 6, 47-48. (25) Is. 4, 6. Mat. 16, 18. Luc. 6, 48. (26) Întel. 4, 4-5. Luc. 6, 49. (27) Is. 28, 18. Iez. 13, 11. Luc. 6, 49. (28) Mat. 22, 33.

mele Tău am scos demoni și nu în numele Tău minuni multe am făcut?

23. Și atunci voi mărturisi lor: Niciiodată nu v-am cunoscut pe voi. Depărtați-vă de la Mine cei ce lucrați fărădelegea.

24. De aceea, oricine aude aceste cuvinte ale Mele și le indeplinește asemănă-se-va bărbatului înțelept care a clădit casa lui pe stincă.

25. A căzut ploaia, au venit riurile mari, au suflat vînturile și au bătut în casă aceea, dar ea n-a căzut, fiindcă era întemeiată pe stincă.

26. Iar oricine aude aceste cuvinte ale Mele și nu le indeplinește, asemănă-se-va bărbatului nechibzuit care și-a clădit casa pe nisip.

27. Și a căzut ploaia și au venit riurile mari și au suflat vînturile și au izbit în casă aceea, și a căzut. Și cădere ei a fost mare.

28. Iar cînd Iisus a sfîrșit cuvintele acestea, mulțimile

erau uimite de învățatura Lui.

29. Că ii învăța pe ei ca unul care are putere, iar nu cum ii învățau cărturarii lor.

CAP. 8

Iisus vindecă un lepros, pe sluga unui sălaș, pe soacra lui Petru și pe alți bolnavi. Liniștește furtuna de pe mare și vindecă doi demonizați.

1. Si coborindu-se El din munte, mulțimi multe au mers după El.

2. Si iată un lepros, apropiindu-se, I se inchină, zicind: Doamne, dacă voi estești, poți să mă curățești.

3. Si Iisus, întinzind mină, S-a atins de el, zicind: Voiesc, curățește-te. Si îndată s-a curățit lepra lui.

4. Si i-a zis Iisus: Vezi, nu spune nimănui, ci mergi arătă-te preotului și adu darul pe care l-a rindut Iacob, spre mărturie lor.

5. Pe cind intra în Caper-naum, s-a apropiat de El un suțu, rugindu-L,

Marc. 1, 22; 6, 2. Luc. 2, 47, 4, 32. (29) Pild. 8, 6. Is. 50, 4. Mat. 21, 21. Marc. 1, 22. Luc. 4, 32. CAP. 8. — (2) Marc. 1, 40. Luc. 5, 12. (3) Marc. 1, 41. Luc. 5, 13. (4) Lev. 13, 2; 14, 2–5. Mat. 5, 23; 9, 30. Marc. 1, 43–44; 5, 30. Luc. 5, 14; 8, 56; 17, 14. (5) Luc. 7, 2. (6) Luc. 7, 3. (8) Luc. 7, 6–7. (9) Luc. 7, 8. (10) Luc. 7, 9. (11) Is. 2, 2–3; 43, 5; 49, 12. Luc. 3, 8; 13, 28–29. (12) Injel. 17, 21.

6. Si zicind: Doamne sluga mea zace în casă, slăbănoș, chinuindu-se cumplit.

7. Si i-a zis Iisus: Venind, îl voi vindeca.

8. Dar sutașul, răspunzind, I-a zis: Doamne, nu sunt vrednic să intri sub acoperișul meu, ci numai zi cu cuvîntul și se va vindeca sluga mea.

9. Că și eu sunt om sub stăpinirea altora și am sub mine ostași și-i spun acesteia: Du-te, și se duce; și celuilalt: Vino, și vine; și slugii mele: Fă aceasta, și face.

10. Au zind, Iisus s-a minunat și a zis celor ce veneau după El: Adevarat grăiesc vouă: la nimeni, în Israel, n-am găsit atâtă credință.

11. Si zic vouă că mulți de la răsărit și de la apus vor veni și vor sta la masă cu Avraam, cu Isaac și cu Iacob în împărăția cerurilor.

12. Iar fiili împărăției vor fi aruncați în întunericul cel mai din afară; acolo va fi

plingerea și scrișnirea dinților.

13. Si a zis Iisus sutașului; Du-te, fie tie după cum ai crezut. Si s-a însănațosit sluga lui în ceasul acela.

14. Si venind Iisus în casa lui Petru, a văzut pe soacra acestuia zăcind, prinșă de friguri.

15. Si s-a atins de mină ei, și au lăsat-o frigurile și s-a scutat și li slujea Lui.

16. Si făcindu-se seară, au adus la El mulți demonizați și a scos duhurile cu cuvîntul și pe toți cei bolnavi i-a vindecat,

17. Ca să se împlinească ceea ce s-a spus prin Isaia proorocul, care zice: Acesta neputințele noastre a luat și boile noastre le-a purtat.

18. Si văzind Iisus mulțime imprejurul Lui, a poruncit ucenicilor să treacă de cealaltă parte a mării.

19. Si apropiindu-se un cărturar, i-a zis: Învățătorule, Te voi urma oriunde vei merge.

Mat. 13, 42; 21, 43; 22, 13; 24, 51. Iuda 1, 13. (13) Mat. 9, 29. Luc. 7, 10. (14) Marc. 1, 29–32. Luc. 4, 38. (15) Mat. 9, 25. Marc. 1, 31. Luc. 4, 39. (16) Marc. 1, 32. Luc. 4, 40. (17) Is. 53, 4. 1 Petr. 2, 24. (18) Marc. 4, 35. (19) Luc. 9, 57. (20) Luc. 9, 58. 2 Cor. 8, 9. (21) Ag. 4, 1. Luc. 9, 59. (22) Mat. 4, 19. Luc. 9, 60. (23) Marc. 4, 35. Luc. 8, 22. (24) Ps. 43, 25; 106, 25. Marc. 4, 37. Luc. 8, 23. (25) Paral. 20, 12. Cint. 8, 5. Sir. 1, 27. Mat. 14, 30. Marc. 4, 38. Luc. 8, 24. (26) Ps. 64, 7; 88, 9. Is. 43, 2. Mat. 14, 31–32. Marc. 4, 39–40. Luc. 8, 24. (27) Pild. 30, 4. Marc. 4, 41. Luc. 8, 25.

28. Si trecind El dincolo, in tinutul Gadarenilor, L-au intimpinat doi demonizați, care ieșeau din morminte, foarte cumpliți, încit nimeni nu putea să treacă pe calea aceea.

29. Si iată, au inceput să strige și să zică: Ce ai Tu cu noi, Iisuse, Fiul lui Dumnezeu? Ai venit aici mai înainte de vreme ca să ne chinuiești?

30. Departe de ei era o turmă mare de porci, păsind.

31. Iar demonii li rugau, zicind: Dacă ne scoți afară, trimite-ne în turma de porci.

32. Si El le-a zis: Duceți-vă. Iar ei, ieșind, s-au dus în turma de porci. Si iată, toată turma s-a aruncat de pe lângă în mare și a pierit în apă.

33. Iar păzitorii au fugit și, ducindu-se în cetate, au spus toate cele întimplate cu demonizații.

34. Si iată toată cetatea a ieșit în întimpinarea lui

(28) Marc. 5, 1-5. Luc. 8, 26-27. (29) Marc. 1, 24; 5, 6-7. Luc. 4, 41. (30) Marc. 5, 11. Luc. 8, 32. (31) Marc. 5, 12. Luc. 8, 29, 32. (32) Marc. 5, 8-10, 13. Luc. 8, 33. (33) Marc. 5, 14. Luc. 8, 34. (34) Marc. 2, Reg. 6, 9. Marc. 5, 17. Luc. 8, 37. CAP. 9. — (1) Mat. 4, 13. (2) Marc. 2, 1. (2) Marc. 2, 3. Luc. 5, 18; 7, 48. Iac. 5, 15 (3) Lev. 24, Marc. 2, 25. (4) Ps. 139, 2. Mat. 12, 25. (5) Marc. 2, 6-7. Luc. 5, 21; 7, 49. (6) Marc. 2, 21. Luc. 5, 23. Marc. 2, 8. Luc. 5, 22. Ioan 2, 24-25. (7) Marc. 2, 9. Luc. 5, 23.

Iisus și, văzindu-L, L-a rugat să treacă din hotarele lor.

CAP. 9

Sjăbănozugul din Capernaum.
Matei. Ucenicii lui Ioan Botezătorul. Fiica lui Iair și femeia bolnavă. Doi orbi și un mut. Secerisul și secerătorii.

1. Intrind în corabie, Iisus a trecut și a venit în cetatea Sa.

2. Si iată, L-a adus un slăbănoz zăcind pe pat. Si Iisus, văzind credința lor, a zis slăbănozului: Îndrăzeneste, fiule! Iertate sint păcatele tale!

3. Dar unii dintre cărturari ziceau în sine: Acesta hulește.

4. Si Iisus, știind gândurile lor, le-a zis: Pentru ce cugetați rele în inimile voastre?

5. Căci ce este mai lesne a zice: Iertate sint păcatele tale, sau a zice: Scoală-te și umblă?

6. Dar ca să știi că putere are Fiul Omului pe pămînt a ierta păcatele, a zis slăbănozului: Scoală-te, ia-ți patul și mergi la casa ta.

7. Si, sculindu-se, s-a dus la casa sa.

8. Iar multimile, văzind acestea, s-au însăpăimat și au slăvit pe Dumnezeu, Cel care dă oamenilor asemenea posturi.

9. Si plecind Iisus de acolo, a văzut un om care ședea la vamă, cu numele Matei, și i-a zis acestuia: Vino după Mine. Si sculindu-se, a mers după El.

10. Si pe cind ședea El la masă, în casă, iată mulți vameși și păcătoși au venit și au sezut la masă împreună cu Iisus și cu ucenicii Lui.

11. Si văzind fariseii, au zis uceniciilor: Pentru ce mânincă învățătorul vostru cu vameșii și cu păcătoșii?

12. Si auzind El, a zis: Nu cei sănătoși au nevoie de doctor, ci cei bolnavi.

13. Dar mergind, învățați ce înseamnă: Milă voiesc,

iar nu jertfă; că n-am venit să chém pe drepti, ci pe păcătoși la pocăintă.

14. Atunci au venit la El ucenicii lui Ioan, zicind: Pentru ce noi și fariseii postim mult, iar ucenicii Tăi nu postesc?

15. Si Iisus le-a zis: Pot oare, fihii nunții să fie triste cătă vreme mirele este cu ei? Dar vor veni zile cind mirele va fi luat de la ei și atunci vor posta.

16. Nimeni nu pune un petic de postav nou la o haină veche, căci peticul acesta, ca umplutură, trage din haină și se face o ruptură și mai rea.

17. Nici nu pun oamenii vin nou în burdufuri vechi; altmintrele burdufurile crăpă: vinul se varsă și burdufurile se strică; ci pun vin nou în burdufuri noi și amindouă se păstrează împreună.

18. Pe cind le spunea a-cestea, iată un dregător, venind, I-s-a închinat, zicind:

Fiica mea a murit de curind

- (6) Marc. 2, 10-11. Luc. 5, 24. Ioan 5, 8. (7) Marc. 2, 12. Luc. 5, 25. (8) Mat. 9, 35. Marc. 2, 12. Luc. 5, 26. (9) Marc. 2, 14. Luc. 5, 27. (10) Marc. 2, 15. Luc. 5, 29. (11) Mat. 11, 19. Marc. 2, 16, 18. Luc. 5, 30; 7, 34. (12) 2 Paral. 35, Marc. 2, 17. Luc. 5, 31. (13) 1 Reg. 15, 22. Os. 6, 6. Mih. 6, 6-8. Mat. 12, 7. Marc. 2, 17. Luc. 5, 32. 1 Tim. 1, 15. (14) Marc. 2, 18. Luc. 5, 33. (15) Is. 62, 5. Marc. 2, 19-20. Luc. 5, 34. Ioan 3, 29. (16) Marc. 2, 21. Luc. 5, 36. (17) Marc. 2, 22. Luc. 5, 37. (18) Marc. 5, 22. Luc. 8, 41.

dar, venind, pune mina Ta
peste ea și va fi vie.

19. Atunci Iisus, sculindu-Se, a mers după el împreună cu ucenicii.

20. Să iată o femeie cu surgere de singe de doisprezece ani, apropiindu-se de El pe la spate, s-a atins de poală hainei Lui.

21. Căci zicea în gîndul ei: Numai să mă ating de hainei Lui și mă voi face să-năoasă;

22. Iar Iisus, intorcindu-Se și văzind-o, i-a zis: Întrânește, fiică, credința ta te-a mintuit. Să s-a tămaduit femeia din ceasul acela.

23. Iisus, venind la casa dregătorului și văzind pe cîntăreții din flaut și mulțimea tulburată, a zis:

24. Depărtați-vă, căci copila n-a murit, ci doarme. Dar ei rideau de El.

25. Iar după ce mulțimea a fost scoasă afară, intrînd, a luat-o de mină, și copila s-a scutat.

(19) Marc. 5, 24. (20) Lev. 15, 25. Marc. 5, 25, 27. Luc. 8, 43. (21) Marc. 5, 28. Luc. 8, 44. (22) Ps. 40, 3-4. Sir. 11, 21. Marc. 5, 30, 34. Luc. 8, 48; 17, 19. (23) Marc. 5, 38. Luc. 8, 49. (24) Marc. 5, 39-40. Luc. 8, 52-53. (25) Luc. 8, 54. (26) Luc. 7, 17. (27) Mat. 15, 22; Luc. 8, 30. Marc. 10, 47-48, 49. Luc. 18, 35-38. (28) Luc. 18, 40. (29) Mat. 8, 13. Marc. 10, 52. Luc. 5, 13. (30) Mat. 8, 3-4; 12, 16. Mat. 1, 43-44; 5, 43. Luc. 8, 56. (31) Marc. 1, 45. Luc. 18, 43. (32) Is. 35, 6. Luc. 11, 14. (33) Mat. 9, 8. Luc. 11, 14.

26. Să a ieșit vestea aceasta în tot ținutul acela.

27. Plecind Iisus de acolo, doi orbi se țineau după El strigînd și zicînd: Miluiește-ne pe noi, Fiule al lui David.

28. După ce a intrat în casă, au venit la El orbii și Iisus i-a întrebăt: Credeti că pot să fac Eu aceasta? Zis-au Lui: Da, Doamne!

29. Atunci S-a atins de ochii lor, zicînd: După credința voastră, fie vouă!

30. Să s-au deschis ochii lor. Iar Iisus le-a poruncit cu asprime, zicînd: Vedeți, nimeni să nu știe.

31. Iar ei, ieșind, L-au vestit în tot ținutul acela.

32. Să plecind ei, iată au adus la El un om mut, avînd demon.

33. Să fiind scos demonul, mutul a grăit. Iar mulțimile se minunau zicînd: Niciodată nu s-a arătat aşa în Israel.

34. Dar fariseii ziceau: Cu domnul demonilor scoate pe demoni.

35. Să Iisus străbătea toate cetățile și satele, învățînd în sinagogile lor, propovăduind Evanghelia împărtășiei și vindecînd toată boala și toată neputință în popor.

36. Să văzînd mulțimile, S-a făcut milă de ele că erau necăjiți și rătăcite ca niște oi care n-au păstor.

37. Atunci a zis uceniciilor Lui: Secerîșul e mult, dar lucrătorii sunt puțini.

38. Rugați, deci, pe Domnul secerîșului, ca să scoată lucrători la secerîșul Său.

CAP. 10

Chemarea Apostolilor și trimiterea lor la propovăduire.

1. Chemind la Sine pe cei doisprezece ucenici ai Săi, le-a dat lor putere asupra duhurilor celor necurate, ca să le scoată și să tămadu-iască orice boală și orice neputință.

(34) Mat. 12, 24. Marc. 3, 22. Luc. 11, 15. (35) Cint. 7, 12-14. Mat. 4, 23. Marc. 6, 6. Luc. 13, 22. (36) Num. 27, 17. Is. 53, 6. Iez. 34, 5. Zah. 10, 2. Marc. 6, 34. (37) Luc. 10, 2. Ioan 4, 35. (38) Luc. 10, 2. 2 Tes. 3, 1. CAP. 10. — (1) Marc. 3, 14. Luc. 6, 13; 9, 1. Fapt. 16, 18. (2) Ioan 1, 42. Fapt. 1, 13. (3) Marc. 3, 18. Luc. 6, 15, 24. Mat. 26, 14. Merc. 3, 19. Luc. 6, 16. Ioan 13, 21. (5) 4 Reg. 17, 24. (6) Is. 53, 6. Ier. 50, 6. Iez. 34, 5, 16. Mat. 15, 24; 18, 11. Fapt. 3, 26; 13, 26. (7) Mat. 4, 17. Luc. 9, 2. (8) Luc. 10, 9.

2. Numele celor doisprezece Apostoli sunt acestea: întii Simon, cel numit Petru, și Andrei fratele lui; Iacob al lui Zevedeu și Ioan fratele lui;

3. Filip și Vartolomeu, Toma și Matei vameșul, Iacob al lui Alfeu și Levi ce se zice Tadeu;

4. Simon Cananeul și Iuda Iscarioteanul, cel care L-a vinduit.

5. Pe acești doisprezece i-a trimis Iisus, poruncindu-le lor și zicînd: În calea paginilor să nu mergeți și în vreo cetate de Samarineni să nu intrați;

6. Ci mai degrabă mergeți către oile cele pierdute ale casei lui Israel.

7. Să mergînd, propovăduiți, zicînd: Să apropiat împărtășia cerurilor.

8. Tămaduîți pe cei neputincioși, inviați pe cei morți, curățîți pe cei leproși, pe demoni scoateți-i; în dar ați luat, în dar să dați.

9. Să nu aveți nici aur, nici argint, nici bani în cingătorile voastre;

10. Nici traistă pe drum, nici două haine, nici încălțăminte, nici toiaig; că vrednic este lucrătorul de hrana sa.

11. În orice cetate sau sat veți intra, cercetați cine este în el vrednic și acolo rămineți pînă ce veți ieși.

12. Îi intrind în casă, urați-l, zicind: «Pace casei acesteia».

13. Să dacă este casa aceea vrednică, vină pacea voastră peste ea. Iar de nu este vrednică, pacea voastră întoarcă-se la voi.

14. Cine nu vă va primi pe voi, nici nu va asculta cuvintele voastre, ieșind din casă sau din cetatea aceea, scuturăți praful de pe picioarele voastre.

15. Adevărat grăiesc vouă, mai ușor va fi pămîntului Sodomei și Gomorei, în ziua judecății, decit cetății aceleia.

(9) Lev. 19, 13. Marc. 6, 8. Luc. 9, 3; 10, 4; 22, 35. (10) Num. 18, 31. Sir. 7, 32–33. Luc. 10, 7. 1 Cor. 9, 14. 1 Tim. 5, 18. (11) Ințel. 6, 16. Marc. 6, 10. Luc. 9, 4. (12) Luc. 10, 5. (13) Luc. 10, 6. (14) Neem. 5, 13. Marc. 6, 11. Luc. 9, 5; 10, 11. Fapt. 13, 31; 18, 6. (15) Mat. 11, 24. Marc. 6, 11. Luc. 10, 12. (16) Ps. 114, 6. Cint. 2, 14. Luc. 10, 3. Rom. 16, 19. 2 Cor. 1, 12. (17) Marc. 13, 9. Fapt. 5, 40. (18) Luc. 21, 12. (19) Ieș. 4, 12. Ier. 1, 7. Marc. 13, 11. Luc. 12, 11; 21, 15. Ioan 16, 13. (20) Fac. 41, 16, 2 Reg. 23, 2. Marc. 13, 11. Luc. 12, 12. 1 Cor. 15, 20. (21) Mih. 7, 6. Marc. 13, 12. Luc. 21, 16. (22) Dan. 12, 12. Zah. 12, 3. Luc. 21, 17.

16. Iată Eu vă trimît pe voi ca pe niște oi în mijlocul lupilor; fiți dar înțelepti ca serpi și nevinovați ca porumbeii.

17. Fericiti-vă de oameni, căci vă vor da pe mina sine-driștilor și în sinagogile lor vă vor bate cu biciul.

18. La dregători și la regi veți fi duși pentru Mine, spre mărturie lor și paginilor lor.

19. Iar cînd vă vor da pe voi în mina lor, nu vă îngrijîți cum sau ce veți vorbi, căci se va da vouă în ceasul acela ce să vorbiți;

20. Fiindcă nu voi sănăti care vorbiți, ci Duhul Tatălui vostru este care grăiesește întru voi.

21. Va da frate pe frate la moarte și tată pe fiu și se vor scula copiii impotriva părinților și-i vor ucide.

22. Să veți fi urăți de toți pentru numele Meu; iar cel ce va răbdă pînă în sfîrșit, acela se va mîntui.

23. Cînd vă urmăresc pe voi în cetatea aceasta, fugiți în cealaltă; adevărat grăiesc vouă; nu veți sfîrși cetățile lui Israel, pînă ce va veni Fiul Omului.

24. Nu este ucenic mai presus de învățătorul său, nici slugă mai presus de stăpinul său.

25. Destul este ucenicului să fie ca învățătorul și slugii ca stăpinul. Dacă pe stăpinul casei l-au numit Beelzebul, cu cît mai mult pe casnicii lui?

26. Deci nu vă temeți de ei, căci nimic nu este acooperit care să nu iasă la iveală și nimic ascuns care să nu ajungă cunoscut.

27. Ceea ce vă grăiesc la intuneric, spuneți la lumină și ceea ce auziți la ureche, propovăduiți de pe case.

28. Nu vă temeți de cei ce ucid trupul, iar sufletul nu pot să-l ucidă; temeți-vă mai curind de acela care poate și sufletul și trupul să le piardă în gheena.

(23) Mat. 2, 13. Fapt. 14, 6. (24) Luc. 6, 40. Ioan 13, 16; 15, 20.

(25) 4 Reg. 1, 2. Mat. 9, 34. Marc. 3, 23. Luc. 11, 15. Ioan 8, 48. (26) Ier. 1, 8. Marc. 4, 22. Luc. 8, 17; 12, 2. (27) Iov 12, 22. Luc. 12, 3. (28) Is. 8, 12–13; 51, 12. Luc. 12, 4. (29) Luc. 12, 6. (30) I Reg. 14, 45. Luc. 12, 7; 21, 18. Fapt. 27, 34. (31) Luc. 12, 7. (32) Marc. 8, 38. Luc. 9, 26; 12, 8. Rom. 10, 9. 2 Tim. 1, 8; 12, 2. Apoc. 3, 5. (33) Luc. 12, 9. (34) Luc. 12, 51. (35) Ier. 9, 4. 12, 12. Apoc. 7, 5. (36) Mih. 7, 5–6. Sir. 6, 7. Ioan 13, 18.

29. Au nu se vind două vrăbii pe un ban? Si nici una din ele nu va cădea pe pămînt fără stirea Tatălui vostru.

30. La voi însă și perii capului, toți sint numărați.

31. Așadar nu vă temeți; voi sănăti cu mult mai de preț decit păsările.

32. Oricine va mărturisi pentru Mine înaintea oamenilor, mărturisi-voi și Eu pentru el înaintea Tatălui Meu. Care este în ceruri.

33. Iar de cel ce se va lepta de Mine înaintea oamenilor și Eu Mă voi lepăda de el înaintea Tatălui Meu. Care este în ceruri.

34. Nu socotili că am venit să aduc pace pe pămînt; n-am venit să aduc pace, ci săbie.

35. Căci am venit să despart pe fiu de tatăl său, pe fizic de mama sa, pe noră de soacra sa.

36. Să dușmanii omului (vor fi) căsnicii lui.

37. Cel ce iubește pe tată ori pe mamă mai mult decit pe Mine nu este vrednic de Mine ; cel ce iubește pe fiu ori pe fiică mai mult decit pe Mine nu este vrednic de Mine.

38. Si cel ce nu-și ia crucea și nu-Mi urmează Mie nu este vrednic de Mine.

39. Cine ține la sufletul lui, il va pierde, iar cine-și pierde sufletul lui pentru Mine, il va găsi.

40. Cine vă primește pe voi pe Mine Mă primește, și cine Mă primește pe Mine primește pe Cel ce M-a trimis pe Mine.

41. Cine primește prooroc în nume de prooroc plătă de prooroc va lua, și cine primește pe un drept în nume de drept răsplata dreptului va lua.

42. Si cel ce va da de băut unuia din aceștia mici numai un pahar cu apă rece, în nume de ucenic, adevărat grăiesc vouă : nu va pierde plata sa.

(37) Deut. 13, 6 ; 33, 9. Zah. 13, 3. Mat. 19, 29. Luc. 14, 26. (38) Mat. 16, 24. Marc. 8, 34. Luc. 9, 23 ; 14, 27. (39) Marc. 8, 35. Luc. 9, 24 ; 17, 33. Ioan 12, 25. (40) Mat. 18, 5. Marc. 9, 37. Luc. 9, 48 ; 10, 16. Ioan 12, 44 ; 13, 20. 3. Ioan 1, 8. (41) 3 Reg. 17, 9. Sir. 12, 2. (42) Pild. 19, 17. Sir. 16, 15. Marc. 9, 41. Evr. 6, 10. CAP. 11. — (2)

Mat. 14, 3. Luc. 7, 18. (3) Num. 24, 17. Deut. 18, 15. Luc. 7, 19. Ioan 6, 14. (4) Luc. 7, 22. (5) Ps. 21, 29 ; 38, 12. Is. 29, 18-19 ; 35, 5. Marc. 7, 37. Luc. 4, 18. Ioan 2, 23. (6) Is. 8, 14. Mat. 26, 31. Luc. 7, 23. Rom. 9, 33.

CAP. 11

Trimisii lui Ioan Botezătorul și mărturia lui Iisus despre Ioan. Cetățile nepocăite. Lauda Tatălui. Chemarea către cei impovărați.

1. Sfîrșind Iisus de dat aceste învățături celor doisprezece ucenici ai Săi, a trecut de acolo ca să învețe și să propovăduiască mai departe, prin cetățile lor.

2. Si auzind Ioan, în închisoare, despre faptele lui Hristos, și trimișind pe doi dintre ucenicii săi, a zis Lui :

3. Tu ești Cel ce vine, sau să aşteptăm pe altul ?

4. Si Iisus, răspunzind, le-a zis : Mergeti și spuneți lui Ioan cele ce auziți și vedeti :

5. Orbii își capătă vedere și șchiopii umbără, leproșii se curătesc și surzii aud, morții inviază și săracilor li se binevestește.

6. Si fericit este acela care nu se va sminti întru Mine.

7. După plecarea acestora, Iisus a început să vorbească mulțimilor despre Ioan : Ce-ați ieșit să vedeti în pustie ? Au trestie cătinată de vînt ?

8. Dar de ce ați ieșit ? Să vedeti un om îmbrăcat în haine moi ? Tată, cei ce poartă haine moi sunt în casele regilor.

9. Atunci de ce-ați ieșit ? Să vedeti un prooroc ? Da, zic vouă, și mai mult decit un prooroc.

10. Că el este acela despre care s-a scris : Tată Eu trimit, înaintea feței Tale, pe ingerul Meu, care va pregăti calea Ta, înaintea Ta.

11. Adevărat zic vouă : Nu s-a ridicat intre cei născuți din femei unul mai mare decit Ioan Botezătorul; totuși cel mai mic în împărăția cerurilor este mai mare decit el.

12. Din zilele lui Ioan Botezătorul pînă acum împărăția cerurilor se ia prin stăruință și cei ce se silesc pun mină pe ea.

(7) Luc. 7, 24. (8) Luc. 7, 25. (9) Mat. 14, 5. Luc. 1, 76 ; 7, 26. (10) Mal. 3, 1. Marc. 1, 2. Luc. 7, 27. (11) Luc. 7, 28. (12) Luc. 16, 16. (13) Mal. 3, 24. Luc. 16, 16. (14) Mal. 3, 23. Mat. 17, 10. Marc. 9, 11. Luc. 1, 27. (15) Marc. 7, 16. Apoc. 2, 7. (16) Luc. 7, 31. (17) Luc. 7, 32. (18) Mat. 3, 4. (19) Pild. 8, 1. Mat. 9, 11. Luc. 7, 34-35 ; 15, 2. (20) Înțel. 2, 12. Luc. 10, 12-15.

13. Toți proorocii și Legea au proorocit pînă la Ioan.

14. Si dacă voiți să înțelegeți, el este Ilie, cel ce va să vină.

15. Cine are urechi de auzit să audă.

16. Dar cu cine voi asemăna neamul acesta ? Este asemenea copiilor care sedin în piețe și strigă către alții,

17. Zicind : V-am cintat din fluiet și n-ați jucat ; v-am cintat de jale și nu v-ați tinguit.

18. Căci a venit Ioan, nici mincind, nici bînd, și spun : Are demon.

19. A venit Fiul Omului, mincind și bînd și spun : Tată om mincăios și băutor de vin, prieten al vameșilor și al păcătoșilor. Dar înțelepciunea s-a dovedit dreaptă din faptele ei.

20. Atunci a început Iisus să mustre cetățile în care se făcuseră cele mai multe minuni ale Sale, căci nu s-au pocăit.

21. Vai ție, Horazine, vai ție, Betsaida, că dacă în Tiri și în Sidon s-ar fi făcut minunile ce s-au făcut în voi, de mult, în sac și în cenușă, s-ar fi pocăit.

22. Dar zic vouă: Tirului și Sidonului le va fi mai ușor în ziua judecății, decit vouă.

23. Si tu, Capernaume: N-ai fost înălțat pînă la cer? Pînă la iad te vei cobori. Căci de s-ar fi făcut în Sodoma minunile ce s-au făcut în tine, ar fi rămas pînă astăzi.

24. Dar zic vouă că pămîntului Sodomei îi va fi mai ușor în ziua judecății decit ție.

25. În vremea aceea, răspunzînd, Iisus a zis: Te slăvesc pe Tine, Părinte, Doamne al cerului și al pămîntului, căci ai ascuns acestea de cei înțelepi și pricepuți și le-ai descoperit pruncilor.

26. Da, Părinte, căci așa a fost bunăvoieea înaintea Ta.

27. Toate Mi-au fost date de către Tatăl Meu și ni-

meni nu cunoaște pe Fiul, decit numai Tatăl, nici pe Tatăl nu-L cunoaște nimeni, decit numai Fiul și cel căruia va voi Fiul să-i descoperă.

28. Veniți la Mine toti cei osteniți și împovărați și Eu vă voi odihni pe voi.

29. Luați jugul Meu asupra voastră și învătați-vă de la Mine, că sunt blind și smerit cu inima și veți găsi odihnă sufletelor voastre.

30. Căci jugul Meu e bun și povara Mea este ușoară.

CAP. 12

Spicele de gru smulse simbăta. Tămăduirea făcută simbăta. Hula împotriva Sântului Duh. Cine este adevărata rudă.

1. În vremea aceea, mergea Iisus, într-o zi de simbătă, printre semănături, iar ucenicii Lui au flămîntit și au început să smulgă spice și să mânințe.

- (21) Mat. 10, 15. Luc. 10, 13. (22) Luc. 10, 14. (23) Is. 14, 12. Pling. 2, 1. Luc. 10, 15. (24) Mat. 10, 15. Luc. 10, 12. (25) Iov 17, 4. Ps. 8, 2; 118, 130. Pild. 4. Sir. 19, 21. Luc. 10, 21; 18, 17. Ioan 9, 39. 1 Cor. 1, 19, 21; 27; 2, 8, 2 Cor. 11, 3. (26) Luc. 10, 21. (27) Mat. 16, 17. Luc. 10, 22. Ioan 1, 18; 3, 35; 6, 46; 10, 15. (28) Is. 28, 12; 55; 1. Ier. 31, 29. Num. 12, 3. Ier. 6, 16. Zah. 9, 9. Sir. 6, 30; 51, 33. Ioan 13, 15. (30) 1 Ioan 5, 3. Filip. 4, 12. CAP. 12. – (1) Deut. 23, 25. Marc. 2, 23. Luc. 6, 1.

2. Văzind aceasta, fariseii au zis Lui: Iată, ucenicii Tăi fac ceea ce nu se cuvine să facă simbăta.

3. Iar El le-a zis: Au n-ăși citit ce-a făcut David cînd a flăminzit, el și cei ce erau cu el?

4. Cum a intrat în casa Domnului și a mincat pînile punerii înainte, care nu se cuveneau lui să le mânince, nici celor ce erau cu el, ci numai preoților?

5. Sau n-ăși citit în Lege că preotii, simbăta, în templu, calcă simbăta și sănătoasă fără de vină?

6. Ci grăiesc vouă că mai mare decit templul este aici.

7. Dacă știați ce înseamnă: Milă voiesc iar nu jertfă, n-ăși fi osindit pe cei nevinovați.

8. Că Domn este și al simbetei Fiul Omului.

9. Si trecînd de acolo, a venit în sinagoga lor.

10. Si iată un om avînd mina uscată. Si L-au întrebăt, zicind: Cade-se, oare,

- (2) Ies. 20, 8, 10. Marc. 2, 24. Luc. 6, 2. (3) 1 Reg. 21, 3–6. Marc. 2, 25. Luc. 6, 3. (4) Ies. 29, 32–33. Marc. 2, 26. Luc. 6, 4. (5) Lev. 2, 9; 8, 31; 24, 5, 8–9. Num. 9, 22. (7) Os. 6, 6. Mih. 6, 6. Mat. 9, 13. (8) Marc. 2, 28. Luc. 6, 5. (9) Marc. 3, 1. Luc. 6, 6. (10) Marc. 3, 1. Luc. 6, 6–7; 13, 14. Ioan 9, 16. (11) Ies. 25, 4. Deut. 10, 12–13. Marc. 3, 4–5. (12–13) Marc. 3, 4–5. Luc. 6, 10. (14) Ps. 2, 1, 22, 1–4. Luc. 14, 5. (12–13) Marc. 3, 4–5. Luc. 6, 10. (15) Mat. 19, 2. Marc. 3, 7. (16) Marc. 3, 6. Luc. 6, 11. Ioan 5, 18. (17) Mat. 19, 2. Marc. 3, 7. (16) Mat. 9, 30. Marc. 3, 12. Luc. 5, 14. (18) Is. 42, 1; 49, 3; 52, 13.

a vindeca simbăta? Ca să-L învinuiască.

11. El le-a zis: Cine va fi între voi omul care va avea o oaie și, de va cădea ea simbăta în groapă, nu o va apuca și o va scoate?

12. Cu cît se deosebește omul de oacie! De aceea se cade a face bine simbăta.

13. Atunci i-a zis omului: Întinde mâna ta. El a întins-o și s-a făcut sănătoasă ca și cealaltă.

14. Si ieșind, fariseii s-au sfătuît împotriva Lui cum să-L piardă.

15. Iisus însă, cunoscîndu-i, S-a dus de acolo. Si mulți au venit după El și i-a vindecat pe toți.

16. Dar le-a poruncit că să nu-L dea în vîleag,

17. Ca să se împlinească ceea ce s-a spus prin Isaia proorocul, care zice:

18. Iată Fiul Meu pe Care L-am ales, iubitul Meu întru Care a binevoit sufletul Meu; pune-voi Duhul Meu peste El și judecată neamurilor va vesti.

19. Nu se va certa, nici nu va striga, nu va auzi nimeni, pe ulițe, glasul Lui.

20. Trestie strivită nu va fringe și festilă fumegindă nu va stinge, pînă ce nu va scoate, spre biruință, judecata.

21. Si în numele Lui vor nădăjdui neamurile.

22. Atunci au adus la El pe un demonizat, orb și mut, și l-a vindecat, încît cel orb și mut vorbea și vedea.

23. Mulțimile toate se mirau zicind: Nu este, oare, Acesta, Fiul lui David?

24. Fariseii însă, auzind, ziceau: Acesta nu scoate pe demoni decât cu Beelzebul, căpetenia demonilor.

25. Cunoscind gindurile lor, Iisus le-a zis: Orice împărătie care se dezbină în sine se pustiește, orice cetate sau casă care se dezbină în sine nu va dăinui.

26. Dacă satana scoate pe satana, s-a dezbinat în sine; dar atunci cum va dăinui împărăția lui?

27. Si dacă Eu scoț pe demoni cu Beelzebul, feciorii

- (19) Is. 42, 2. (20) Is. 42, 3. (21) Is. 11, 10 ; 42, 4. Rom. 15, 12. (22) Luc. 11, 14. (23) Luc. 11, 14. (24) Sir. 6, 5. Mat. 9, 34. Marc. 3, 22. Luc. 11, 15. (25) Marc. 3, 24. Luc. 11, 17. Ioan 2, 25. (26) Marc. 3, 26. Luc. 11, 18. (27) Luc. 11, 19. (28) Ies. 8, 19. Dan. 2, 44. Luc. 11, 20. Ioan 3, 8. (29) Is. 49, 24. Marc. 3, 27 ; 9, 40. Luc. 11, 21. (30) Luc. 9, 50 ; 11, 23. (31) Marc. 3, 28. Luc. 12, 10. 1 Ioan 5, 16. (32) Is. 22, 14. Marc. 3, 29. (33) Mat. 7, 17-18. Luc. 6, 43.

voștri cu cine îi scoț? De aceea ei îi vor fi judecători.

28. Iar dacă Eu cu Duhul lui Dumnezeu scoț pe demoni, iată a ajuns la voi împărăția lui Dumnezeu.

29. Cum poate cineva să intre în casa celui tare și să-i jefuiască lucrurile, dacă nu va lega întii pe cel tare și pe urmă să-i prade casa?

30. Cine nu este cu Mine este împotriva Mea și cine nu adună cu Mine risipește.

31. De aceea vă zic: Orice păcat și orice hulă se va ierta oamenilor, dar hula împotriva Duhului nu se va ierta.

32. Celui care va zice cuvint împotriva Fiului Omului, se va ierta lui; dar celui care va zice împotriva Duhului Sfint, nu îi se va ierta lui, nici în veacul acesta, nici în cel ce va să fie.

33. Ori spuneți că pomul este bun și rodul lui e bun, ori spuneți că pomul este rău și rodul lui e rău, căci după roadă se cunoaște pomul.

34. Pui de vipere, cum puteti să grăbiți cele bune, o dată ce sinteți răi? Căci din prisosul inimii grăiese gura.

35. Omul cel bun din comoara lui cea bună scoate afară cele bune, pe cind omul cel rău, din comoara lui cea rea scoate afară cele rele.

36. Vă spun că pentru orice cuyint deșert, pe care-l vor rosti, oamenii vor da scoțeală în ziua judecății.

37. Căci din cuvintele tale vei fi găsit drept, și din cuvintele tale vei fi osindit.

38. Atunci l-au răspuns unii dintre cărturari și farisei, zicind: Invățătorule, voim să vedem de la Tine un semn.

39. Iar El răspunzind, le-a zis: Neam viclean și desfrinat cere semn, dar semn nu îi se va da, decât semnul lui Ionă proorocul.

40. Că precum a fost Ionă în pîntecetele chitului trei zile și trei nopti, așa va fi Fiul Omului în inima pământului trei zile și trei nopti.

- (34) Cint. 4, 11. Is. 59, 5. Sir. 34, 4. Mat. 3, 7 ; 23, 33. Luc. 6, 45. (35) Ps. 36, 30 ; 39, 12. Pild. 10, 21. Luc. 6, 45. (36) Înțel., 1, 9. Rom. 14, 12. Ef. 4, 29 ; 5, 4. (37) Iov 15, 6. Luc. 19, 22. (38) Mat. 16, 1. Marc. 8, 11. Ioan 2, 18 ; 6, 30. 1 Cor. 1, 22. (39) Is. 57, 3. Mat. 16, 4. Marc. 8, 12. Luk. 11, 29. Ioan 4, 48. (40) Iona 1, 15 ; 2, 1, 11. Luk. 11, 30. (41) Deut. 18, 18 ; 34, 10. Iona 3, 5. Luc. 11, 32. (42) 3 Reg. 4, 34 ; 10, 1. 2 Paral. 9, 1. Luk. 11, 31. (43) Iov 1, 7. Luk. 11, 24. (44) Luk. 11, 24-25. (45) Luk. 11, 26. 2 Petr. 2, 20. Evt. 6, 4. (46) Marc. 3, 31. Luk. 8, 19.

frății * Lui stăteau afară, căutind să vorbească cu El.

47. Cineva l-a zis: Iată mama Ta și frații Tăi stau afară, căutind să-Ti vorbească.

48. Iar El i-a zis: Cine este mama Mea și cine sunt frații Mei? *

49. Și, intinzind mina către ucenicii Săi, a zis: Iată mama Mea și frații Mei.

50. Că oricine va face voia Tatălui Meu Celui din ceruri, acela imi este frate și soră și mamă.

CAP. 13

Săpte pilde despre Împărăția cerurilor. Iisus neluat în seamă în cetatea Sa.

1. În ziua aceea, ieșind Iisus din casă, seudea lîngă mare.

2. Și s-au adunat la El mulțimi multe, încît intrînd

Ioan 2, 12. (47) Marc. 3, 32. (48) Marc. 3, 33. (49) Cint. 8, 5. (50) Marc. 3, 34-35. Luc. 8, 21. Ioan 6, 40; 15, 14. CAP. 13. — (1) Marc. 4, 1. (2) Marc. 4, 2. Luc. 8, 4. (3) Marc. 4, 3. Luc. 8, 5. (4-5) Marc. 4, 4-5. Luc. 8, 5-6. (6-8) Marc. 4, 5-8. Luc. 8, 6-8. (9) Mat. 13, 43. Marc. 4, 9.

* Cuvîntul *frati* — referitor la «frații Domnului»: Matei 12, 46, 48-49; 13, 55. Marcu 3, 31-32; 6, 3. Luca 8, 19-21. Ioan 2, 12; 7, 3-5. Fapte 1, 14. Cor. 9, 5. Gal. 1, 19 — redă cuvîntul grecesc *adeltoi* (în ebraică: *ah*), având următoarele sensuri: *frati, veri, rude apropiate*. În toate aceste cazuri nu este vorba de frați propriu-zisi, după trup, ci de rude apropiate, îndeobsebi *veri*. În alte cazuri: Matei 28, 18. Ioan 20, 17-18, prin cuvîntul «frații Mei» se înțeleg apostolii (ucenicii) Mîntitorului. (Acesta sensuri multiple ale cuvîntului *frate* sunt cunoscute din Vechiul Testament. Limba ebraică având un vocabular redus, unele cuvînte prezintă mai multe sensuri. Între acestea este cuvîntul *frate*).

in corabie seudea în ea și totă mulțimea sta pe lârm.

3. Și le-a grăit lor multe, în pilde, zicind: Iată a ieșit semănătorul să semene.

4. Și pe cînd semăna, unele semințe au căzut lîngă drum și au venit păsările să le-au mincat.

5. Altele au căzut pe loc pietros, unde n-aveau pămînt mult și îndată au răsărit, că n-aveau pămînt adinc;

6. Iar cînd s-a ivit soarele, s-au pălit de arșiță și, neavînd rădăcină, s-au uscat.

7. Altele au căzut între spini, dar spinii au crescut și le-au înbăușit.

8. Altele au căzut pe pămînt bun și au dat rod: una o sută, alta șaizeci, alta treizeci.

9. Cine are urechi de audit să audă.

10. Și ucenicii, apropiindu-se de El, l-au zis: De ce le vorbești lor în pilde?

11. Iar El, răspunzînd, le-a zis: Pentru că voi și-a dat să cunoașteți tainele împăratiei cerurilor, pe cînd acelora nu li s-a dat.

12. Căci celui ce are și se va da și-i va prisosi, iar de la cel ce nu are, și ce are și se va lua.

13. De aceea le vorbesc în pilde, că, văzind, nu văd și, auzind, nu aud, nici nu înțeleg.

14. Și se împlinesc cu ei proprocia lui Isaia, care zice: Cu urechile veți auzi, dar nu veți înțelege, și cu ochii vă veți uita, dar nu veți vedea.

15. Căci inima acestui popor s-a invîrtoșat și cu urechile aude greu și ochii lui s-au inchis, ca nu cumva să vadă cu ochii și să audă cu urechile și cu inima să înțelegă și să se întoarcă, și Eu să-i tămăduiesc pe ei.

(10-11) Înțel. 2, 22. Marc. 4, 10-11. Luc. 8, 9-10. 1 Cor. 2, 10. (12) Mat. 25, 29. Marc. 4, 25. Luc. 8, 18; 19. (13) Marc. 4, 12. Luc. 8, 10. Ioan 9, 39. (14) Is. 6, 9. Ier. 5, 21. Iez. 12, 2. Marc. 4, 12. Luc. 8, 10. Ioan 12, 40. Eapt. 28, 26. Rom. 11, 8. (15) Is. 6, 10. Ioan 12, 40. Evr. 5, 11. (16) 2 Paral. 9, 7. Mat. 16, 17. Luc. 10, 23. (17) Luc. 10, 21. 1 Petr. 1, 10. (18) Marc. 4, 13, 15. Luc. 8, 11. (19) Marc. 4, 14-15. Luc. 8, 12. (20) Is. 58, 2. Marc. 4, 16. (21) Marc. 4, 17. Luc. 8, 13. (22) Ier. 4, 3. Marc. 4, 18. Luc. 18, 24.

16. Dar fericiți sunt ochii voștri că văd și urechile voastre că aud.

17. Căci adevărat grăiesc voi că mulți prooroci și drepți au dorit să vadă cele ce priviți voi, și n-au văzut, și să audă cele ce auziți voi, și n-au auzit.

18. Voi, deci, ascultați pilda semănătorului:

19. De la origine aude cuvîntul împăratiei și nu-l înțelege, vine cel viclean și răpește ce s-a semănat în inima lui; aceasta este sămînta semănătă lîngă drum.

20. Cea semănătă pe loc pietros este cel care aude cuvîntul și îndată îl primește cu bucurie,

21. Dar nu are rădăcină în sine, ci tînepină la o vremie și, întimplindu-se strîmtorare sau prigoană pentru cuvînt, îndată se smintește.

22. Cea semănătă în spini este cel care aude cuvîntul, dar grija acestei lumii și înșelăciunea avuției înbăușă cuvîntul și îl face neroditor.

23. Iar sămința semănată în pămînt bun este cel care aude cuvîntul și-l înțelege, deci care aduce rod și face unul o sută, altul șaizeci, altul treizeci.

24. Altă pildă le-a pus Ior înainte, zicind: Asemenea este împărăția cerurilor omului care a semănat sămînță bună în țarina sa.

25. Dar pe cînd oamenii dormeau, a venit vrăjmașul lui, a semănat neghina prîntre gru și s-a dus.

26. Iar dacă a crescut puiul și a făcut rod, atunci s-a arătat și neghina.

27. Venind slugile stăpînului casei, i-au zis: Doamne, n-ai semănat tu, oare, sămînță bună în țarina ta? De unde dar are neghina?

28. Iar El le-a răspuns: Un om vrăjmaș a făcut aceasta. Slugile i-au zis: Voiești deci să ne ducem și s-o plivim?

29. El însă a zis: Nu, ca nu cumva, plivind neghina, să smulgeji o dată cu ea și gru.

30. Lăsați să crească împreună și gru și neghina,

(23) Fac. 26, 12. Marc. 4, 20. Luc. 8, 15. (24) Marc. 4, 26. (25) Marc. 4, 27. (26) Marc. 4, 28. (30) Mal. 3, 17. Mat. 3, 12. (31) Marc. 4, 30. Luc. 13, 18. (32) Marc. 4, 30–32. Luc. 13, 18–19. (33) Fac. 18, 6. Luc. 13, 20–21. (34) Marc. 4, 33. (35) Ps. 48, 4; 77, 2. Ef. 3, 9.

pînă la seceriș, și la vremea secerișului voi zice secerătorilor: Plivîți întîi neghina și legați-o în snopii ca să ardem, iar gruul adunați-l în jîtnița mea.

31. O altă pildă le-a pus înainte, zicind: Împărăția cerurilor este asemenea grăuntelui de muștar, pe care, luindu-l, omul l-a semănat în țarina sa,

32. Și care este mai mic decit toate semințele, dar cînd a crescut este mai mare decit toate legumele și se face pom, încît vin păsările cerului și se sălăsluiesc în ramurile lui.

33. Altă pildă le-a spus Ior: Asemenea este împărăția cerurilor aluatului pe care, luindu-l, o femeie l-a ascuns în trei măsuri de făină, pînă ce s-a dospit toată.

34. Toate acestea le-a vorbit Iisus mulțimilor în pilde, și fără pildă nu le grăia nimic,

35. Ca să se împlinească ce s-a spus prin proorocul care zice: Deschide-voi în pilde gura Mea, spune-voi

cele ascunse de la intemeierea lumii.

36. După aceea, lăsînd multimile, a venit în casă, iar ucenicii Lui s-au apropiat de El, zicind: Lămuște-ne nouă pilda cu neghina din țarina.

37. El, răspunzînd, le-a zis: Cel ce seamănă sămînța cea bună este Fiul Omului.

38. Țarina este lumea; sămînța cea bună sunt fiii împărăției; iar neghina sunt fiii celui rău.

39. Dușmanul care a semănat-o este diavolul; secerișul este sfîrșitul lumii, iar secerătorii sunt ingerii.

40. Și, după cum se alege neghina și se arde în foc, așa va fi la sfîrșitul veacului.

41. Trimite-va Fiul Omului pe ingerii Săi, vor cădea din împărăția Lui toate simintelile și pe cei ce fac farădelega.

42. Și-i vor arunca pe ei în cuptorul cu foc; acolo va fi plingerea și scrișnirea dinților.

(36) Cint. 7, 12–14. Ioan 3, 44. Fapt. 13, 10. (39) Fac. 3, 15. Ioil 4, 13. Apoc. 14, 15–17. (40) Mat. 25, 41; 2 Petr. 3, 7. (41) Mat. 24, 31. (42) Mat. 3, 12; 8, 12. Apoc. 19, 20. (43) Dan. 12, 3. Intel. 3, 7; 10, 17. Mat. 13, 9. (44) Pild. 2, 4; 8, 10. (47) Ier. 10, 16. Iez. 47, 9. (49) Mat. 25, 31–32.

50. Si ii vor arunca in cuptorul cel de foc; acolo va fi plingerea si scrișirea dinților.

51. Înțeles-ăți toate acestea? Zis-au Lui: Da, Doamne.

52. Iar El le-a zis: De aceea, orice cărtură cu învățătură despre impărația cerurilor este asemenea unui om gospodar, care scoate din vîrstieră sa noi și vecini.

53. Iar după ce Iisus a sfîrșit aceste pilde, a trecut de acolo.

54. Si venind în patria Sa, îi învăță pe ei în sinagoga lor, incit ei erau uimiți și ziceau: De unde are El înțelepciunea aceasta și puterile?

55. Au nu este Acesta fiul teslarului? Au nu se numește mama Lui Maria și frații (verii) Lui: Iacob și Iosif și Simon și Iuda?

56. Si surorile (verisoarele) Lui au nu sint toate la noi? Deci, de unde are El toate acestea?

57. Si se smintea intru El. Iar Iisus le-a zis: Nu este prooroc disprețuit decât în patria lui și în casa lui.

(50) Mat. 13, 42; 25, 41. (52) Cint. 7, 14. Is. 8, 20. (54) Marc. 6, 1-2. Luc. 4, 16, 22. Ioan. 7, 15. (55) Marc. 6, 3. Luc. 3, 25. Ioan. 6, 42; 7, 27. (57) Marc. 6, 4. Luc. 4, 24. Ioan. 4, 44. (58) Marc. 6, 5. CAP. 14. — (1) Marc. 6, 14. Luc. 9, 7; 23, 8. (2) Marc. 6, 14; 8, 28. Luc. 9, 19. (3) Marc. 6, 17. Luc. 3, 19-20. (4) Lev. 18, 16. Marc. 6, 18. (5) Mat. 21, 26. Marc. 6, 20. Luc. 20, 6. (6) Pild. 5, 5. Marc. 6, 21.

58. Si n-a făcut acolo multe minuni, din pricina necredinței lor.

CAP. 14

Tăierea capului lui Ioan Botezătorul. Iisus satură cinci mii de oameni, umblă pe mare, vindecă pe cei bolnavi care se ating de El.

1. In vremea aceea, a auzit tetrahul Irod de veste ce se dusesese despre Iisus.

2. Si a zis slujitorilor săi: Acesta este Ioan Botezătorul; el s-a scutat din morți și de aceea se fac minuni prin el.

3. Căci Irod, prinzind pe Ioan, l-a legat și l-a pus în temniță, pentru Irodiada, femmeia lui Filip, fratele său.

4. Căci Ioan îi zicea lui: Nu ti se cuvine să-o ai de soție.

5. Si voind să-l lucidă, să temut de mulțime, că-l socotea pe el ca prooroc.

6. Iar prăznuiu Irod ziua lui de naștere, fiica Irodiadei a jucat în mijloc și a plăcut lui Irod.

7. De aceea, cu jurămînt l-a făgăduit să-i dea orice va cere.

8. Iar ea, îndemnată fiind de mama sa, a zis: Dă-mi, aici pe tipsie, capul lui Ioan Botezătorul.

9. Si regele s-a întristat, dar, pentru jurămînt și pentru cei care ședea cu el la masă, a poruncit să-i se dea.

10. Si a trimis și lăsat capul lui Ioan, în temniță.

11. Si capul lui a fost adus pe tipsie și a fost dat fetei, iar ea l-a dus mamei sale.

12. Si, venind ucenicii lui, au luat trupul lui și l-au înmormântat și s-au dus să dea de stire lui Iisus.

13. Iar Iisus, auzind, S-a dus de acolo singur, cu corabia, în loc pustiu dar, aflat, mulțimile au venit după El, pe jos, din cetăți.

14. Si ieșind, a văzut mulțime mare și l-a făcut milă de ei și a vindecat pe bolnavii lor.

15. Iar cind s-a făcut seara, ucenicii au venit la El și l-au zis: locul este pustiu

și vremea iată a trecut; deci, dă drumul mulțimilor ca să se ducă în sate, să-si cumpere mîncare.

16. Iisus însă le-a răspuns: N-au trebuit să se ducă; dați-le voi să mânânce.

17. Iar ei l-au zis: Nu avem aici decât cinci pînzi și doi pești.

18. Si El a zis: Aduceți-Mi-le aci.

19. Si poruncind să se aşezze mulțimile pe iarbă și luând cele cinci pînzi și cei doi pești și privind la cer, a binecuvîntat și, fringind, a dat ucenicilor pînile, iar ucenicii mulțimilor.

20. Si au mincat toti și s-au săturat și au strîns rămasile de fărimiuri, douăsprezece coșuri pline.

21. Iar cei ce mincaseră erau ca la cinci mii de bărbăți, afară de femei și de copii.

22. Si înăntă Iisus a silit pe ucenici să intre în corabie și să treacă înaintea Lui, pe țărmlul celâlalt, pînă ce El va da drumul mulțimilor.

(7) Os. 4, 11; 7, 5. Marc. 6, 22-23. (8) Marc. 6, 24. (11) Marc. 6, 26-28. Luc. 9, 9. (12) Reg. 22, 21. Marc. 6, 29. (13) Marc. 6, 32-33. Luc. 9, 10. Ioan. 6, 1. (14) Marc. 6, 34. Luc. 9, 11. Ioan. 6, 2, 5. (15) Num. 11, 21. Pild. 29, 25. Marc. 6, 35-36. (16) Marc. 6, 37. Luc. 9, 13. (17) Marc. 6, 38. Luc. 9, 13. Ioan. 6, 9. (19) Jud. 7, 19. Marc. 6, 39-41; 8, 7. Ioan. 6, 10-11. (20) Reg. 9, 13. Sir. 18, 25. Marc. 6, 42-43; 8, 19. Luc. 9, 17. Ioan. 6, 12. (21) Marc. 6, 44. Luc. 9, 14. (22) Ioan. 6, 17.

23. Iar dind drumul mulțimilor, S-a suiat în munte, ca să se roage singur. Și, făcindu-se seară, era singur acolo.

24. Iar corabia era acum la multe stadii de departe de pămînt, fiind invăluită de vâluri, căci vîntul era împotrivă.

25. Iar la a patra strajă din noapte, a venit la El Iisus, umblind pe mare.

26. Văzindu-L umblind pe mare, ucenicii s-au însășinat, zicind că e nălucă și de frică au strigat.

27. Dar El le-a vorbit îndată, zicindu-le: Îndrăznările, Eu sunt; nu vă temeți!

28. Iar Petru, răspunzind, a zis: Doamne, dacă ești Tu, poruncește să vin la Tine pe apă.

29. El i-a zis: Vino. Iar Petru, coborindu-se din corabie, a mers pe apă și a venit către Iisus.

30. Dar văzind vîntul, s-a temut și, începînd să se scufunde, a strigat, zicind: Doamne, scapă-mă!

(23) Marc. 6, 46-47. Ioan 6, 15. (24) Marc. 6, 48. Ioan 6, 18. (25) Iov 9, 8. Marc. 6, 48. Ioan 6, 19. (26) Marc. 6, 49. (27) Ioan 6, 20. (30) Mat. 8, 25. (31) Mat. 8, 26. Iac. 1, 6. (32) Ps. 106, 29. Iona 1, 15. Mat. 8, 26. Mat. 6, 51. (33) Luc. 4, 41; 9, 20. Ioan 1, 49. (34) Mat. 6, 53. (35) Mat. 6, 54-55. Luc. 6, 18. (36) Marc. 3, 10; 6, 56. Iac. 6, 19. CAP. 15 - (1) Marc. 7, 1. (2) Marc. 7, 2-5. Luc. 11, 38. Col. 2, 8.

31. Iar Iisus, întinzind îndată mâna, l-a apucat și a zis: Puțin credinciosule, pentru ce te-ai îndoit?

32. Și suindu-se ei în corabie, s-a potolit vîntul.

33. Iar cei din corabie îs-au închinat, zicind: Cu adevărat Tu ești Fiul lui Dumnezeu.

34. Și, trecînd dincolo, au venit în pămîntul Ghemiratului.

35. Și, cunoscindu-L, oamenii locului acelaia au trimis în tot acel ținut și au adus la El pe toti bolnavii.

36. Și-L rugau ca numai să se atingă de poala hainei Lui; și căi se alingeau se vindecau.

CAP. 15

Spălarea mînilor. Femeia cananeiană. Săturarea celor patru mii de oameni.

1. Atunci au venit din Ierusalim, la Iisus, fariseii și cărturarii, zicind:

2. Pentru ce ucenicii Tăi calcă datina bătrînilor?

Căci nu-și spală mînilile când mânîncă pîine.

3. Iar El, răspunzînd, le-a zis: De ce și voi călcăji poruncă lui Dumnezeu pentru datina voastră?

4. Căci Dumnezeu a zis: Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta, iar cine va blestema pe tată sau pe mamă, cu moarte să se sfîrșească.

5. Voi însă spuneți: Cel care va zice tatălui său sau mamei sale: Cu ce te-ăș fi putut ajuta este dăruit lui Dumnezeu,

6. Acela nu va cinsti pe tatăl său sau pe mama sa; și ați desființat cuvîntul lui Dumnezeu pentru datina voastră.

7. Fătănicilor, bine a proorocit despre voi Isaiu, cînd a zis:

8. Poporul acesta Mă cîinstește cu buzele, dar ini-ma lor este departe de Mine.

9. Și zadarnic Mă cîinstesc ei, învățînd învățături ce sănătății porunci ale oamenilor.

(3) Lev. 18, 3. Num. 15, 40. Marc. 7, 9. Luc. 11, 39. (4) Ies. 20, 12; 21, 17. Lev. 19, 3; 20, 9. Deut. 5, 16. Pild. 20, 20. Sir. 3, 7-9. Marc. 7, 10. Ef. 6, 1-3. (5) Pild. 28, 24. Marc. 7, 11. (6) Marc. 7, 12-15. (7) Marc. 7, 6. (8) Ies. 29, 13. Iez. 33, 31. Os. 7, 14. Am. 5, 23. Marc. 7, 6. (9) Deut. 4, 2. Ies. 29, 13. Sir. 34, 7-8. Marc. 7, 7. (10) Marc. 7, 14. (11) Marc. 7, 15. Rom. 14, 14. (12) Ies. 15, 2. (14) Ies. 9, 15; 42, 19. Ier. 5, 31. Luc. 6, 39. (15) Ps. 118, 68. Marc. 7, 17. (16) Mat. 16, 9. (17) Lev. 11, 47. Ies. 17, 10-11. Marc. 7, 19. 1 Cor. 6, 13. (18) Marc. 7, 20. Iac. 3, 6.

19. Căci din inimă ies: gînduri rele, ucideri, adultere, desfrinări, furtișaguri, mărturii mincinoase, hule.

20. Acestea sunt care sporcă pe om, dar a minca cu mîini nespălate nu sporcă pe om.

21. Și ieșind de acolo, a plecat Iisus în părțile Tîrului și ale Sidonului.

22. Și iată o femeie cananeiană, din acele ținuturi, ieșind striga, zicind: Miluiește-mă, Doamne, Fiul lui David! Fiica mea este rău chinuită de demon.

23. El însă nu i-a răspuns nici un cuvint; și apropiindu-se, ucenicii Lui îl rugau, zicind: Slobozește-o, că strigă în urma noastră.

24. Iar El, răspunzind, a zis: Nu sunt trimis decât către oile cele pierdute ale casei lui Israel.

25. Iar ea, venind, s-a închinat Lui, zicind: Doamne, ajută-mă.

26. El însă, răspunzind-i-a zis: Nu este bine să iezi piinea copiilor și să-o arunci căinilor.

(19) Fac. 6, 5; 8, 21. Pild. 6, 14; 23, 26. Marc. 7, 21. (20) Marc. 7, 23. (21) Marc. 7, 24. (22) Mat. 9, 27. Marc. 7, 25. (24) Is. 11, 12; 10, 4–6. Ier. 50, 6. Iez. 34, 5, 16. Zah. 11, 4. Mat. 10, 6. Luc. 19, 37. Luc. 7, 22. (32) Marc. 8, 1–3. Ioan 6, 5.

27. Dar ea a zis: Da, Doamne, dar și ciinfi mă-nincă din fărimiturile care cad de la masa stăpinilor lor.

28. Atunci, răspunzind, Iisus i-a zis: O, femeie, mare este credința ta; fie tie după cum voiești. Și s-a tămăduit fiica ei din caeșul acela.

29. Și trecind Iisus de acolo, a venit lingă Marea Galileei și, suindu-se în munte, a șezut acolo.

30. Și mulțimi multe au venit la El, având cu ei schiopi, orbi, muți, ciungii, și mulți alții și i-au pus la picioarele Lui, iar El i-a vin-decat,

31. În cînd mulțimea se mi-nuna văzind pe mulți vor-bind, pe ciungi sănătoși, pe schiopi umbilind și pe orbi văzind, și slăveau pe Dum-nezeul lui Israel.

32. Iar Iisus, chemind la Sine pe ucenicii Săi, a zis: Milă îmi este de mulțime, că iată sănă trei zile de cînd

așteaptă lingă Mine și n-au ce să mânince; și să-i slo-bozesc flăminzi nu voiesc, ca să nu se istovească pe drum.

33. Și ucenicii l-au zis: De unde să avem noi, în pustie, atîtea pînii, cit să săturăm atîta mulțime?

34. Și Iisus i-a întrebat: Cite pînii aveți? Ei au răspuns: Șapte și puțini pești-sori.

35. Și poruncind mulțimii să sădă jos pe pămînt,

36. A luat cele șapte pînii și peștii și, mulțumind, a trînt și a dat ucenicilor, iar ucenicii mulțimilor.

37. Și au mîncat toți și s-au săturat și au luat șapte coșuri pline, cu rămășițe de fărimituri.

38. Iar cei ce au mîncat erau ca la patru mii de bărbăți, afară de copii și de femei.

39. După aceea a dat dru-mu mulțimilor, S-a suiat în corabie și S-a dus în ținu-lul Magdala.

(33) Num. 11, 13, 22. 4 Reg. 4, 43. Marc. 8, 4. (34) Deut. 8, 18. Mat. 16, 10. Marc. 6, 38; 8, 5. Ioan 6, 8, 9. (35) Marc. 8, 6. (37) Lev. 26, 6, 10. (38) Marc. 8, 10. CAP. 16. (1) Mat. 12, 38. Marc. 8, 11, 6, 10. (39) Marc. 8, 10. Ioan 2, 18; 4, 48; 6, 30. 1 Cor. 1, 22. (2) Luc. 12, 54. Luc. 11, 16. Ioan 2, 18; 4, 48; 6, 30. 1 Cor. 1, 22. (3) Luc. 12, 54. Luc. 11, 16. Ioan 2, 18; 4, 48; 6, 30. 1 Cor. 1, 22. (4) Iona 1, 3; 2, 1. Mat. 12, 39. Marc. 8, 12. Luc. 11, 29. (5) Marc. 8, 14. (6) Marc. 8, 15. Luc. 12, 1. Gal. 5, 8.

Semnele timpului. Aluatul fariseilor. Mărturisirea lui Petru. Cea dinții vestire a Patimilor. Urmarea lui Hristos.

1. Și apropiindu-se fariseii și saducelui și ispitindu-L, l-au cerut să le arate semne din cer.

2. Iar El, răspunzind, le-a zis: Cînd se face seară, ziceți: Mâine va fi timp frumos, pentru că e celul roșu.

3. Iar dimineață ziceți: Astăzi va fi furtună, pentru că celul este roșu-posomorit. Fătarnicilor, față celului sătii s-o judecați, dar semnele vremilor nu puteți!

4. Neam viclean și adulter cere semn și semn nu se va da lui, decit numai semnul lui Ionă. Și, lăsindu-i, a plecat.

5. Și venind ucenicii pe celălalt târm, au uitat să ia puțini.

6. Iar Iisus le-a zis: Luati aminte și feriți-vă de aluatul fariseilor și al saducelui lor.

7. Iar ei cugetau în sinea lor, zicind: Aceasta, pentru că n-am luat pînă.

8. Dar Iisus, cunoșcîndu-le gîndul, a zis: Ce cugetați în voi însîvă, puțin credincioșilor, că n-ati luat pînă?

9. Tot nu înțelegeți, nici nu vă aduceți aminte de cele cinci pînă, la cei cinci mii de oameni, și cîte coșuri atî luat?

10. Nici de cele șapte pînă, la cei patru mii de oameni, și cîte coșuri atî luat?

11. Cum nu înțelegeți, că nu despre pînă v-am zis? Ci feriți-vă de aluatul fariseilor și al saducheilor.

12. Atunci au înțeles că nu le-a spus să se ferească de aluatul pînnii, ci de învățătura fariseilor și a saducheilor.

13. Și venind Iisus în părțile Cezareei lui Filip, ii întreba pe ucenicii Săi, zicind: Cine zic oamenii că sunt Eu, Fiul Omului?

(7) Marc. 8, 16. (8) Marc. 8, 17. (9) Mat. 15, 16. Ioan 6, 9. (10) Mat. 15, 34. Marc. 8, 20. (11) Marc. 8, 21. (12) Gal. 5, 8. (13) Dan. 7, 13-14. Marc. 8, 27. Luc. 9, 18. (14-15) Marc. 8, 28-29. Luc. 9, 7-9. 20. (16) Mat. 14, 33. Marc. 3, 11; 8, 29. Luc. 9, 20. Ioan 1, 49; 6, 69; 11, 27. Fapt. 8, 37. Evr. 1, 2. (17) Mat. 11, 25, 27. Gal. 1, 16. (18) Is. 33, 20. Mat. 7, 25. Luc. 22, 31-32. Ioan 1, 42. 1 Petr. 2, 4. 1 Cor. 3, 11. Ef. 2, 20. Apoc. 21, 14. (19) Mat. 18, 18. Ioan 20, 25. (20) Marc. 8, 30. Luc. 9, 21.

14. Iar ei au răspuns: Unii, Ioan Botezătorul, alții Ilie, alții Ieremia sau unul dintre prooroci.

15. Și le-a zis: Dar voi cine ziceți că sunt?

16. Răspunzînd Simon Petru a zis: Tu ești Hristosul, Fiul lui Dumnezeu Celui viu.

17. Iar Iisus, răspunzînd i-a zis: Fericit ești Simone, fiul lui Ionă, că nu trup și singe ți-ai descoperit ție aceasta, ci Tatăl Meu, Cel din ceturi.

18. Și Eu îți zic ție, că tu ești Petru și pe această piață voi zidi Biserica Mea și porțile iadului nu o vor birui.

19. Și îți voi da cheile înăparării cerurilor și orice vei lega pe pămînt va fi legat și în ceruri, și orice veidezlegă pe pămînt va fi dezlegat și în ceruri.

20. Atunci a poruncit uceniciilor Lui să nu spună nimănui că El este Hristosul.

21. De atunci a inceput Iisus să arate uceniciilor Lui că El trebuie să meargă la Ierusalim și să pătimească multe de la bătrîni și de la arhierei și de la cărturari și să fie uciș, și a treia zi să învieze.

22. Și Petru, luîndu-L la o parte, a inceput să-L dojenească, zicîndu-I: Fie-ți milă de Tine, să nu ți se întimplă ție aceasta.

23. Iar El, întorcîndu-Se, a zis lui Petru: Mergi înapoia Mea, satano! Smintea-l îmi ești; că nu cugetă cele ale lui Dumnezeu, ci cele ale oamenilor.

24. Atunci Iisus a zis uceniciilor Săi: Dacă vrea cineva să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea și să-Mi urmeze Mie.

25. Că cine va voi să-si scape sufletul îl va pierde; iar cine își va pierde sufletul pentru Mine îl va află.

26. Pentru că ce-i va folosi omului, dacă va cîștiga lumea întreagă, iar sufletul

să il va pierde? Sau ce va da omul în schimb pentru sufletul său?

27. Căci Fiul Omului va să vină întru slava Tatălui Său, cu îngerii Săi; și atunci va răsplăti fiecăruia după iaptele sale.

28. Adevarât grăiesc vouă: Sint unii din cei ce stau aici care nu vor gusta moartea pînă ce nu vor vedea pe Fiul Omului, venind în înăparăția Sa.

CAP. 17

Schimbarea la față. Vîndicarea lunaticului. A doua vestire a Patimilor. Darea pentru Templu.

1. Și după sase zile, Iisus a luat cu Sine pe Petru și pe Iacob și pe Ioan, fratele lui, și i-a dus într-un munte înalt, de o parte.

2. Și S-a schimbat la față, înaintea lor, și a strălucit fața Lui ca soarele, iar vesmîntele Lui s-au făcut albe ca lumina.

(21) Mat. 17, 23; 20, 18. Marc. 8, 31; 9, 31; 10, 35. Luc. 9, 22.

(22) Marc. 8, 32. (23) Marc. 8, 33. Rom. 8, 7. (24) Mat. 19, 38.

Marc. 8, 34. Luc. 9, 23; 14, 27. 1 Petr. 2, 21. (25) Marc. 8, 35.

Marc. 8, 24; 17, 35. Ioan 12, 25. (26) Ps. 48, 7-8. Marc. 8, 36.

Luc. 9, 25. (27) Ps. 27, 5-6; 61, 10. Pild. 24, 12. Ier. 17, 18; Mat. 52, 19.

Luc. 25, 20. Dan. 7, 10. Zah. 14, 5. Sir. 17, 18. Mat. 25, 51. Marc. 8,

tez. 33, 20. Mat. 7, 25. Luc. 22, 31-32. Ioan 1, 42. 1 Petr. 2, 4. 1 Cor.

3, 11. Ef. 2, 20. Apoc. 21, 14. (19) Mat. 18, 18. Ioan 20, 25. (20) Marc.

9, 28. (2) Marc. 9, 1-2. Luc. 9, 29. Ioan 1, 14. 2 Petr. 1, 16.

CAP. 17. - (1) Marc. 9, 1-2. Luc.

3. Si iată, Moise și Ilie s-au arătat lor, vorbind cu El.

4. Si, răspunzind, Petru a zis lui Iisus: Doamne, bine este să simă noi aici; dacă voiești, voi face aici trei colibe: Tie una, și lui Moise una, și lui Ilie una.

5. Vorbind el încă, iată un nor luminos și umbrat pe ei, și iată glas din nor zicind: Acesta este Fiul Meu Cel iubit, în Care am binevoit; pe Acesta ascultați-L.

6. Si, auzind, ucenicii au căzut cu față la pămînt și s-au spăimîntat foarte.

7. Si Iisus s-a apropiat de ei, și, atingîndu-i, le-a zis: Sculați-vă și nu vă temeji.

8. Si, ridicîndu-și ochii, nu au văzut pe nimeni, decît numai pe Iisus singur.

9. Si pe cind se coborau din munte, Iisus le-a poruncit, zicind: Nimănui să nu spuneți ceea ce ați văzut, pînă cind Fiul Omului Se va scula din morți.

10. Si ucenicii l-au întrebat, zicind: Pentru ce dar

zic cărturarii că trebuie să vină mai intii Ilie?

11. Iar El, răspunzind, a zis: Ilie intr-adevăr va veni și va așeza la loc toate.

12. Eu însă vă spun vouă că Ilie a și venit, dar ei nu l-au cunoscut, ci au făcut cu el cîte au voit; aşa și Fiul Omului va pătimi de la ei.

13. Atunci au întrebat ucenicii că Iisus le-a vorbit despre Ioan Botezătorul.

14. Si mergînd ei spre mulțime, s-a apropiat de El un om, căzîndu-l în genunchi,

15. Si zicind: Doamne, miluiește pe fiul meu că este lunatic și pătimește rău, căci adesea cade în foc și adesea în apă.

16. Si l-am dus la ucenicii Tăi și n-au putut să-l vindece.

17. Iar Iisus, răspunzind, a zis: O, neam necredincios și îndărâtnic, pînă cind voi fi cu voi? Pînă cind vă voi suferi pe voi? Aduceți-l aici la Mine.

- (3) Marc. 9, 4. Luc. 9, 30. (4) Marc. 9, 5. Luc. 9, 33. (5) Deut. 18, 15. Is. 42, 1. Mat. 3, 17. Luc. 3, 22; 9, 35. Ioan 5, 32. Fapt. 7, 22. 2 Petr. 1, 17. (6) Jud. 13, 20. Luc. 9, 34. 2 Petr. 1, 18. (7) Dan. 8, 18. (8) Luc. 9, 36. (9) Marc. 8, 30; 9, 9. Luc. 9, 21. (10) Mal. 3, 23. Mat. 11, 14. Marc. 9, 11. Ioan 1, 21. (11) Mal. 3, 24. Luc. 1, 16. Fapt. 3, 21. (12) Marc. 9, 12. (13) Mat. 14, 3, 10. (14) Marc. 9, 14, 17. Luc. 9, 38. (15) Marc. 9, 18, 22. (16) Luc. 9, 40. (17) Marc. 9, 19.

18. Si Iisus l-a certat și demonul a ieșit din el și copilul s-a vindecat din ceasul acela.

19. Atunci, apropiindu-se ucenicii de Iisus, l-au zis de o parte: De ce noi n-am putut să-l scoatem?

20. Iar Iisus le-a răspuns: Pentru puțina voastră credință. Căci adevărăt grăiesc vouă: Dacă veți avea credință cît un grăunt de muștar, veți zice muntelui acestuia: Mută-te de aici dincolo, și se va muta; și nimic nu va fi vouă cu nepuțință.

21. Dar acest neam de demoni nu ieșe decît numai cu rugăciune și cu post.

22. Pe cind străbăteau Galileea, Iisus le-a spus: Fiul Omului va să fie dat în miinile oamenilor.

23. Si-L vor omori, dar a treia zi va invia. Si ei s-au întristat foarte!

24. Venind ei în Caper-naum, s-au apropiat de Petru cei ce string darea (pentru Templu) și l-au zis: Invățătorul vostru nu plătește darea?

(18) Luc. 9, 42. (19) Marc. 9, 28. (20) Iov 9, 5. Mat. 21, 21. Marc. 9, 23; 11, 23. Luc. 17, 6. (21) Marc. 9, 29. (22) Marc. 8, 31; 9, 31; 10, 35. Luc. 9, 22, 44; 24, 7. (23) Is. 53, 8. Mat. 16, 21; 20, 19. Luc. 9, 22. (24) Ies. 30, 13. CAP. 18. — (1-2) Marc. 9, 33-36. Luc. 9, 46-47; 22, 24.

25. Ba, da! — a zis el. Dar intrind în casă, Iisus i-a luat înainte, zicind: Ce și se pare, Simone? Regii pămințului de la cine iau dări sau bir? De la fiili lor sau de la străini?

26. El l-a zis: De la străini. Iisus i-a zis: Așadar, fiili sănt scuțiti.

27. Ci ca să nu-i smintim pe ei, mergînd la mare, aruncă undiță și peștele care va ieși intii, ia-l, și, deschizîndu-i gura, vei găsi un statir (un ban de argint). I-al și dă-l lor pentru Mine și pentru tine.

CAP. 18

Cine este mai mare în împărația cerurilor. Puterea cheilor. De câte ori vom ierta pe aproapele. Pilda celui ce datoră zece mii de talanți.

1. În ceasul acela, s-au apropiat ucenicii de Iisus și l-au zis: Cine, oare, este mai mare în împărația cerurilor?

2. Si chemînd la Sine un prunc, l-a pus în mijlocul lor,

3. Si a zis: Adevarat zic vouă: De nu vă veți înțoarce și nu veți fi precum copiii, nu veți intra în împărăția cerurilor.

4. Deci cine se va smeri pe sine ca pruncul acesta, acela este cel mai mare în împărăția cerurilor.

5. Si cine va primi un prunc ca acesta în numele Meu, pe Mine Mă primește.

6. Iar cine va sminti pe unul dintr-aceștia mici care cred în Mine, mai bine i-ar fi lui să i se atîrne de gât o piatră de moară și să fie afundat în adincul mării.

7. Vai lumii, din pricina smintelilor! Că smintelile trebuie să vină, dar vai omului acelui prin care vine smintea.

8. Iar dacă mină ta sau piciorul tău te smintește, tăie-l și aruncă-l de la tine, că este bine pentru tine să intri în viață ciung sau șchiop, decit, avînd amindouă miinile sau amindouă

picioarele, să fii aruncat în focul cel veșnic.

9. Si dacă ochiul tău te smintește, scoate-l și aruncă-l de la tine, că mai bine este pentru tine să intre în viață cu un singur ochi, decit, avînd amindoi ochii, să fii aruncat în gheena focului.

10. Vedeți să nu disprenți pe vreunul din aceștia mici, că zic vouă: Că îngeții lor, în ceruri, pururea văd fața Tatălui Meu, Care este în ceruri.

11. Căci Fiul Omului a venit să caute și să mănuiască pe cel pierdut.

12. Ce vi se pare? Dacă un om ar avea o sută de oi și una din ele s-ar rătăci, nu va lăsa, oare, în munjii pe cele nouăzeci și nouă și ducindu-se va căuta pe cea rătăcită?

13. Si dacă s-ar întâmpla s-o găsească, adevarat grăiesc vouă că se bucură de ea mai mult decit de cele nouăzeci și nouă, care nu s-au rătăcit.

14. Astfel nu este vrere înaintea Tatălui vostru, Cel din ceruri, ca să piară vreunul dintr-aceștia mici.

15. De-ți va greși tie fratele tău, mergi, mustătă-pe el între tine și el singur. Si de te va asculta, ai cîști-gat pe fratele tău.

16. Iar de nu te va asculta, ia cu tine încă unul sau doi, ca din gura a doi sau trei martori să se statornicească tot cuvintul.

17. Si de nu-i va asculta pe ei, spune-l Bisericii; iar de nu va asculta nici de Biserică, să-ți fie tăie ca un păgân și vameș.

18. Adevarat grăiesc vouă: Oricite veți legă pe pămînt, vor fi legate și în cer, și oricite veți dezlegă pe pămînt, vor fi dezlegate și în cer.

19. Iarăși grăiesc vouă că, dacă doi dintre voi se vor invoi pe pămînt în privința unui lucru pe care îl vor cere, se va da lor de către Tatăl Meu, Care este în ceruri.

20. Că unde sunt doi sau trei, adunați în numele Meu,

acolo sint și Eu în mijlocul lor.

21. Atunci Petru, apropiindu-se de El, l-a zis: Doamne, de căte ori va greși față de mine fratele meu și-i voi ierta lui? Oare pînă de săptăzi ori?

22. Zisa-lui Iisus: Nu zic tie pînă de săptăzi ori, ci pînă de săptezeci de ori căte săpte.

23. De aceea, asemănătu-să împărăția cerurilor omului împărat care a voit să se socotească cu slugile sale.

24. Si, începînd să se socotească cu ele, i s-a adus un datornic cu zece mii de talanți.

25. Dar neavînd el cu ce să plătească, stăpinul său a poruncit să fie vîndut el și femeia și copiii și pe toate cîte are, ca să se plătească.

26. Deci, căzîndu-i în genunchi, sluga aceea i se închină, zicind: Doamne, îngăduilește-mă să-ți voi plăti tie tot.

27. Iar stăpinul slugii acela, milostivindu-se de el,

(3) Mat. 19, 14. Marc. 10, 15. Luc. 18, 16–17. (4) Marc. 10, 14. 1 Cor. 14, 20. (5) Mat. 10, 40. Marc. 9, 37. Luc. 9, 48. (6) Marc. 9, 42. Luc. 17, 1–2. Rom. 14, 13. (7) Intel. 4, 12. Mat. 26, 24. Luc. 17, 1. Rom. 14, 13. 1 Cor. 11, 19. (8) Mat. 5, 29–30. Marc. 9, 43–45. (9) Deut. 15, 5–10. Ps. 118, 37. Mat. 5, 29. Marc. 9, 47. (10) 1 Reg. 6, 16. Ps. 33, 8. Iov 1, 6. Tob. 3, 16. Evt. 1, 14. Apoc. 8, 2. (11) Mat. 10, 6. Marc. 2, 17. Luc. 9, 56; 19, 10. Ioan 3, 17; 12, 47. 1 Tim. 1, 15. (12) Ier. 50, 6. Iez. 34, 4, 11. Luc. 15, 4. (13) Luc. 15, 5–7.

(14) Luc. 15, 7–10. 2 Petr. 3, 9. (15) Lev. 19, 17. Sir. 19, 14. Luc. 17, 3. Iac. 5, 19–20. (16) Deut. 17, 6. Ioan 8, 17. 2 Cor. 13, 1. Evi. 10, 28. (17) 1 Cor. 5, 11. 2 Tes. 3, 6, 14. (18) Mat. 16, 19. Ioan 20, 23. (19) 1 Ioan 3, 22; 5, 14. (20) Luc. 24, 15. (21) Mat. 6, 12. Luc. 17, 3–4. (22) Lev. 25, 39. Mat. 6, 14. Marc. 11, 25–26. Luc. 17, 4–5. Col. 3, 13. (23) 4 Reg. 4, 1.

i-a dat drumul și i-a iertat și datoria.

28. Dar, ieșind, sluga accea a găsit pe unul dintre cei ce slujeau cu el și care-i datora o sută de dinari. Și punind mîna pe el, îl sugrăma zicind: Plătește-mi ce ești dator.

29. Deci, căzind cel ce era slugă ca și el, îl rugă zicind: Îngăduiește-mă și îți voi plăti.

30. Iar el nu voia, ci, mergind, l-a aruncat în închisoare, pînă ce va plăti datoria.

31. Iar celealte slugi, văzind deci cele petrecute, s-au intristat foarte și, venind, au spus stăpinului toate cele întâmplate.

32. Atunci, chemindu-l stăpinul său, îi zise: Slugă vicleană, toată datoria aceea îți-am iertat-o, fiindcă m-ai rugat.

33. Nu se cădea, oare, că și tu să ai milă de cel împreună slugă cu tine, precum și eu am avut milă de tine?

34. Și miniindu-se stăpînul lui, l-a dat pe mîna chi-

nitorilor, pînă ce-i va plăti toată datoria.

35. Tot așa și Tatăl Meu cel ceresc vă va face vouă, dacă nu veți ierta — fiecare fratelui său — din inimile voastre.

CAP. 19

Despre desfăcerea căsătoriei. Iisus binecuvîntează pe copii. Tânărul cel bogat.

1. Iar după ce Iisus a sfîrșit cuvintele acestea, a plecat din Galileea și a venit în hotarele Iudeii, dincolo de Iordan.

2. Și au mers după El mulțimi multe și i-a vindecat pe ei acolo.

3. Și s-au apropiat de El fariseii, îspitindu-L și zicind: Se cuvine, oare, omului să-și lase femeia sa, pentru orice pricină?

4. Răspunzînd, El a zis: N-ăți cîtit că Cel ce j-a făcut de la început i-a făcut bărbat și femeie?

5. Și a zis: Pentru aceea va lăsa omul pe tatăl său și pe mama sa și se va lipi de femeia sa și vor fi amîndoi un trup.

(33) Iac. 2, 13. (35) Mat. 5, 25; 6, 12-15. Marc. 11, 25-26. CAP. 19. - (1) Marc. 10, 1. Ioan 10, 40. (2) Mat. 12, 15. (3) Marc. 10, 2. (4) Fac. 1, 27; 5, 2. Mal. 2, 14-15. Marc. 10, 6. (5) Fac. 2, 24. Marc. 10, 7-8. 1 Cor. 6, 16. Ef. 5, 31.

6. Așa încât nu mai sunt doi, ci un trup. Deci, ce a împreunat Dumnezeu omul să nu despartă.

7. El I-ău zis Lui: Pentru ce, dar, Moise a poruncit să-i dea carte de despărțire și să o lase?

8. El le-a zis: Pentru învirtoșarea inimii voastre, vă dat voie Moise să lăsați pe femeile voastre, dar din început nu a fost așa.

9. Iar Eu zic vouă că originea va lăsa pe femeia sa, în afară de pricina de desfrinare, și se va insura cu alta, săvîrșește adulter; și cine s-a însurat cu cea lăsată săvîrșește adulter.

10. Ucenicii I-au zis: Dacă astfel este pricina omului cu femeia, nu este de folos să se însoare.

11. Iar El le-a zis: Nu toti pricep cuvîntul acesta, ci aceia cărora le este dat.

12. Că sunt fameni care s-au născut așa din pînțele mamei lor; sunt fameni pe care oamenii i-au făcut lameni, și sunt fameni care

(6) Marc. 10, 9. 1 Cor. 7, 10, 10. (7) Deut. 24, 1. Mat. 5, 31. Marc. 10, 4. (8) Deut. 20, 14. Marc. 10, 5. (9) Mat. 5, 32. Marc. 10, 11. Luc. 16, 18. (10) Pild. 21, 19. 1 Cor. 7, 2-9. (11) Is. 56, 3. Înțel. 3, 14. 1 Cor. 7, 7. (12) Marc. 10, 13. Luc. 18, 15. (13) Mat. 18, 3. Luc. 17, 16. (14) Fac. 48, 14. Marc. 10, 16. (15) Marc. 10, 17. Luc. 10, 25; 18, 18. (16) Deut. 6, 25. 1 Reg. 2, 2. Sir. 15, 15. (17) Deut. 5, 17-20. Mat. 5, 17-20. Marc. 10, 18. (18) Ies. 20, 13-16. Deut. 5, 17-20. Mat. 5, 21. Marc. 10, 19. (19) Ies. 20, 12. Luc. 18, 20.

20. Zis-a lui tinărul: Toate acestea le-am păzit din copilăria mea. Ce-mi mai lipsește?

21. Iisus i-a zis: Dacă voiești să fii desăvîrșit, du-te, vinde averea ta, dă-o săracilor și vei avea comoară în cer; după aceea, vino și urmează-Mi.

22. Ci, auzind cuvintul acesta, tinărul a plecat întristat, căci avea multe averii.

23. Iar Iisus a zis uceniciilor Săi: Adevărat zic vouă că un bogat cu greu va intra în împărăția cerurilor.

24. Și iarăși zic vouă că mai lesne este să treacă cămila prin urechile acului, decât să intre un bogat în împărăția lui Dumnezeu.

25. Auzind, ucenicii s-au uitat foarte, zicind: Dar cine poate să se întuiască?

(20) Marc. 10, 20. Luc. 16, 9 ; 18, 21. (21) Mat. 6, 20. Marc. 10, 21–22. Luc. 12, 33. Fapt. 2, 45. (22) Ps. 61, 10. Luc. 18, 23. (23) Pild. 11, 23. Marc. 10, 23–24. Luc. 18, 24. (24) Luc. 6, 24 ; 18, 25. (25) Marc. 10, 26. Luc. 18, 26. (26) Fap. 18, 14. Iov. 42, 2. Ier. 52, 17. Zah. 8, 6. Marc. 10, 27. Luc. 1, 37 ; 18, 27. (27) Deut. 33, 9. Mat. 4, 20. Marc. 10, 28. Luc. 5, 11 ; 18, 28. (28) Întel. 3, 8. Luc. 22, 28–30. 1 Cor. 6, 2. Apoc. 3, 21 ; 20, 4. (29) Marc. 10, 29–30. Luc. 18, 29–30. (30) Mat. 20, 16. Marc. 10, 31. Luc. 13, 30.

26. Dar Iisus, privind la ei, le-a zis: La oameni aceaștea e cu neputință, la Dumnezeu însă toate sunt cu putință.

27. Atunci Petru, răspunzînd, l-a zis: Iată noi am lăsat toate și îți-am urmat Tie. Cu noi oare ce va fi?

28. Iar Iisus le-a zis: Adevarat zic vouă că voi cei ce Mi-ati urmat Mie, la înnoirea lumii, cind Fiul Omului va sedea pe tronul slăvei Sale, veți sedea și voi pe douăsprezece tronuri, judecând cele douăsprezece seminții ale lui Israel.

29. Și oricine a lăsat case sau frați, sau surori, sau tată, sau mamă, sau femele, sau copii, sau tarine, pentru numele Meu, înmulțit va lăua înapoi și va moșteni viața veșnică.

30. Și mulți dintii vor fi pe urmă, și cei de pe urmă vor fi întii.

CAP. 20

Pilda despre lucrătorii tocmai la vie. A treia vestire a Patimilor. Fiii lui Zevedeu. Ceața pentru întăietate. Cei doi orbi.

1. Căci împărăția cerurilor este asemenea unui om stăpîn de casă, care a ieșit disde-dimineață, să tocmească lucrători pentru via sa.

2. Și învoindu-se cu lucrătorii cu un dinar pe zi, i-a trimis în via sa.

3. Și ieșind pe la ceasul al treilea, a văzut pe alții stând în piață fără lucru.

4. Și le-a zis acelora: Mergeli și voi în vie, și ceva fi cu dreptul, vă voi da.

5. Iar ei s-au dus. ieșind iarăși pe la ceasul al șaselea și al nouălea, a făcut tot așa.

6. ieșind pe la ceasul al unsprezecelea, a găsit pe alții, stând fără lucru, și le-a zis: De ce ați stat aici toată ziua fără lucru?

7. Zis-au lui: Fiindcă nimeni nu ne-a tocnițit. Zis-alor: Duceți-vă și voi în vie și ce va fi cu dreptul veți lua.

CAP. 20. — (1) Neem. 9, 3. Mat. 21, 33. (8) Apoc. 22, 12. (15) Fap. 4, 6. (16) Mat. 19, 30 ; 22, 14. Marc. 10, 31. Luc. 13, 30.

8. Făcindu-se seară, stăpînul viei a zis către ingrijitorul său: Cheamă pe lucrători, și dă-le plata, începînd de la cei din urmă pînă la cei dintii.

9. Venind cei din ceasul al unsprezecelea, au luat cîte un dinar.

10. Și venind cei dintii, au socotit că vor lăua mai mult, dar au luat și ei tot cîte un dinar.

11. Și după ce au luat, circeteau împotriva stăpînului casei,

12. Zicind: Aceștia de pe urmă au lăcut un ceas și îai pus deopotrivă cu noi, care am dus greutatea zilei și arșița.

13. Iar el, răspunzînd, a zis unuia dintre ei: Prietene, nu-ți fac nedreptate. Oare nu te-ai învoit cu miae un dinar?

14. Ja ce este al tău și pleacă. Voiesc să dau acestuia de pe urmă ca și tăie.

15. Au nu mi se cuvine mie să fac ce voiesc cu ale mele? Sau ochiul tău este rău, pentru că eu săn bun?

16. Astiel vor fi cei de pe urmă întii și cei dintii pe

urmă, că mulți sănt chemați, dar puțini aleși.

17. Si suindu-Se la Ierusalim, Iisus a luat de o parte pe cei doisprezece ucenici și le-a spus lor, pe cale:

18. Iată ne sunim la Ierusalim și Fiul Omului va fi dat pe mina arhierilor și a cărturarilor, și-L vor osindă la moarte;

19. Si îl vor da pe mina păginilor, ca să-L batjocorească și să-L biciuiască și să-L răstignească, dar a treia zi va invia.

20. Atunci a venit la El mama fiilor lui Zevedeu, împreună cu fiii ei, închinându-se și cerind ceva de la El.

21. Iar El a zis ei: Ce voiești? Ea a zis Lui: Zi ca să șadă acești doi fii ai mei, unul de-a dreapta și altul de-a stingă Ta, intru împărăția Ta.

22. Dar Iisus, răspunzînd a zis: Nu știi ce cereți. Petruți, oare, să beți paharul pe care-l voi bea Eu și cu bo-

tezel cu care Eu Mă botez să vă botezați? El l-au zis: Putem.

23. Si El a zis lor: Paharul Meu veți bea și cu bo-tezel cu care Eu Mă botez vă veți boteza, dar a sedea de-a dreapta și de-a stingă Mea nu este al Meu a dacă se va da celor pentru care s-a pregătit de către Tatăl Meu.

24. Si auzind cei zece, s-au miniat pe cei doi frați.

25. Dar Iisus, chemindu-i la Sine, a zis: Știți că ocir-mitorii neamurilor domnesc peste ele și cei mari le stă-pinesc.

26. Nu tot așa va fi între voi, ci care între voi va vrea să fie mare să fie slujitorul vostru.

27. Si care între voi va vrea să fie întiuil să vă fie văru slugă,

28. După cum și Fiul Omului n-a venit să l se slujească, ci ca să slujească El și să-și dea sufletul răscumpă-rare pentru mulți.

(17) Marc. 10, 32. Luc. 18, 31. (18) Mat. 16, 21. Marc. 10, 53. Luc. 18, 31–32. (19) Is. 53, 4. Mat. 17, 23. Marc. 10, 33–34. Luc. 9, 22. Ioan 18, 28, 32; 19, 1. (20) Marc. 10, 35. (21) Sir. 7, 4. Marc. 10, 36–37. (22) Mat. 26, 39, 42. Marc. 10, 38–40; 14, 35. (23) Luc. 12, 50. (24–25) Marc. 10, 41–42. Luc. 22, 24–25. (26) Mat. 23, 11. Marc. 9, 35; 10, 43. 1 Petr. 5, 3. (27) Marc. 10, 44. (28) Is. 53, 11. Dan. 9, 24. Mat. 26, 28. Marc. 10, 45. Ioan 11, 51. Gal. 1, 4. Filip. 2, 7
1 Tim. 2, 6. Tit 2, 14.

29. Si plecind ei din Ierihon, multime mare venea în urma Lui.

30. Si iată doi orbi, care ședea玲ă drum, auzind că trece Iisus, au strigat, zicind: Miluiește-ne pe noi, Doamne, Fiul lui David!

31. Dar multimea îi certa că să tacă; ei însă și mai strigau, zicind: Miluiește-ne pe noi, Doamne, Fiul lui David.

32. Si Iisus, stînd, i-a chemat și le-a zis: Ce voiți să vă fac?

33. Zis-ai Lui: Doamne, să se deschidă ochii noștri.

34. Si făcindu-I-se milă, Iisus S-a atins de ochii lor, și îndată au văzut și l-au urmat Lui.

CAP. 21

Intrarea în Ierusalim. Alun-garea vînzătorilor din Tem-plu. Smochinul neroditor. Pilda lucrătorilor celor răi.

1. Iar cind s-au apropiat de Ierusalim și au venit la Bethfage la Muntele Măslini-

(29) Marc. 10, 46. Luc. 18, 35. (30) Mat. 9, 27. Luc. 18, 35. (31) Marc. 10, 48. Luc. 18, 35. (32) Luc. 18, 40–41. (33) Eccl. 11, 7. Marc. 10, 50–51. Luc. 18, 41. (34) Marc. 10, 52. Luc. 18, 45. CAP. 21. – (1) Zah. 14, 4–5. Marc. 11, 1. Luc. 19, 29. Ioan 12, 12. (2) Marc. 11, 2. Luc. 19, 30. (3) Marc. 11, 3. Luc. 19, 31. (5) Is. 62, 11. Zah. 9, 9. Ioan 12, 15. (6) Marc. 11, 4–6. Luc. 19, 32. (7) 4 Reg. 9, 13. Marc. 11, 7. Luc. 19, 35. Ioan 12, 14. (8) Lev. 23, 40. Marc. 11, 8. Luc. 19, 36. Ioan 12, 13.

nilor, atunci Iisus a trimis pe doi ucenici,

2. Zicindu-le: Mergeți în satul care este înaintea voastră și îndată veți găsi o asină legată și un mânz cu ea; dezlegați-o și aduceți-o la Mine.

3. Si dacă vă va zice cineva ceva, veți spune că-I trebuie Domnului; și le va trimite îndată.

4. Iar acestea toate s-au făcut, ca să se împlinească ceea ce s-a spus prin pro-rocoul, care zice:

5. Spuneti fiicei Sionului: Iată Impăratul tău vine la tine blind și sezind pe asină, pe mânz, fiul celei de sub jug.

6. Mergind deci, ucenicii și făcind după cum le-a po-runcit Iisus,

7. Au adus asina și min-zul și deasupra lor și-au pus șeșimentele, iar El a șezut pe stele ele.

8. Si cei mai mulți din multime își asternneau hainele pe cale, iar alții tăiau

ramuri din copaci și le aşterneau pe cale.

9. Iar mulțimile care mergeau înaintea Lui și care veneau după El strigau zicind: Osana Fiului lui David; binecuvintat este Cel ce vine intru numele Domnului! Osana întru cei de sus!

10. Și intrând El în Ierusalim, toată cetatea să-a cunoscăt, zicind: Cine este Aceasta?

11. Iar mulțimile răspundeau: Aceasta este Iisus, proorocul din Nazaretul Galileei.

12. Și a intrat Iisus în templu și a alungat pe toți cei ce vindeau și cumpărau în templu și a răsturnat mesele schimbătorilor de bani și scaunele celor care vindeau porumbei.

13. Și a zis lor: Scris este: Casa Mea, casă de rugăciune se va cheme, iar voi o faceți peșteră de tilhari.

14. Și au venit la El, în templu, orbi și schiopi și-a făcut sănătoși.

(9) 3 Reg. 1, 39. Ps. 117, 26. Mat. 23, 38. Marc. 11, 10. Luc. 13, 35; 19, 38. Ioan 12, 13. (10) Ioan 2, 13. (11) Luc. 7, 16; 24, 19. (12) Deut. 14, 23-25. Marc. 11, 15. Luc. 19, 45. Ioan 2, 14. (13) 3 Reg. 8, 45. Is. 56, 7. Ier. 7, 11. Marc. 11, 17. Luc. 19, 46. Ioan 2, 16. (14) Is. 35, 5-6. (15) Is. 26, 11. Marc. 11, 18. (16) Ps. 8, 3. (17) Marc. 11, 11, 19. Ioan 11, 18. (18) Marc. 11, 12. (19) Ier. 8, 13. Marc. 11, 13, 14, 20-21. Luc. 13, 6-7. (21) Mat. 17, 20. Marc. 11, 23. Luc. 17, 6. Iac. 1, 6.

15. Și văzind arhieci și cărturarii minunile pe care le făcuse și pe copiii care strigau în templu și ziceau: Osana Fiului lui David, s-au miniat,

16. Și I-au zis: Auzi ce zic aceștia? Iar Iisus le-a zis: Da. Au niciodată n-ăti călit că din gura copilor și a celor ce sug Ți-ai pregătit laudă?

17. Și lăsându-i, a ieșit afară din cetate la Betania, și noaptea a rămas acolo.

18. Dimineața, a două zi, pe cind Se intorcea în cetate, a flămînzit;

19. Și văzind un smochin îngrijit cale, S-a dus la el, dar n-a găsit nimic în el decât numai frunze, și a zis lui: De acum înainte să nu mai fie rod din tine în veac! Și smochinul s-a uscat îndată.

20. Văzind aceasta, ucenicii s-au minunat, zicind: Cum s-a uscat smochinul îndată?

21. Iar Iisus, răspunzind, le-a zis: Adeverat grăiesc vouă: Dacă veți avea credință și nu vă veți îndoii,

veți face nu numai ce s-a făcut cu smochinul, ci și înuntele acestuia de veți zice: Ridică-te și aruncă-te în mare, va fi aşa.

22. Și toate cîte veți cere, rugindu-vă cu credință, veți primi.

23. Iar după ce a intrat în templu, s-a apropiat de El, pe cind învăță, arhieci și bătrâni poporului și au zis: Cu ce putere faci acestea? Și cine Ti-a dat puterea aceasta?

24. Răspunzind, Iisus le-a zis: Vă voi întreba și Eu pe voi un cuvînt, pe care, de Mi-l veți spune, și Eu vă voi spune vouă cu ce putere fac acestea:

25. Botezul lui Ioan de unde a fost? Din cer sau de la oameni? Iar ei cugetau întru sine, zicind: De vom zice: Din cer, ne va spune: De ce, dar, n-ăti crezut lui?

26. Iar de vom zice: De la oameni, ne temem de popor, fiindcă toți îl socotesc pe Ioan de prooroc.

27. Și răspunzind ei lui Iisus, au zis: Nu știm. Zis-a

lor și El: Nici Eu nu vă spun cu ce putere fac acestea.

28. Dar ce vi se pare? Un om avea doi fii. Și, ducindu-se la cel dintîi, i-a zis: Fiule, du-te astăzi și lucrează în via mea.

29. Iar el răspunzind, a zis: Mă duc, Doamne, și nu s-a dus.

30. Mergind la al doilea, i-a zis tot așa; acesta, răspunzind, a zis: Nu vreau, apoi, cîndu-se, să-a dus.

31. Care dintr-acesteia doi a făcut voia Tatălui? Zis-au Lui: Cel dintîi. Zis-a lor Iisus: Adeverat grăiesc vouă că vameșii și desfînatele merg înaintea voastră în impărăția lui Dumnezeu.

32. Căci a venit Ioan la voi în calea dreptății și n-ăți crezut în el, ci vameșii și desfrinatele au crezut, iar voi ați văzut și nu v-ăți cărit nici după aceea, ca să credeți în el.

33. Ascultați altă pildă: Era un om oarecare stăpîn al casei sale, care a sădit vie. A imprejmuit-o cu gard,

(22) Mat. 7, 7. Marc. 9, 23; 11, 34. Ioan 14, 15; 15, 7. 1 Ioan 3, 22. (23) Ag. 2, 7. Mat. 7, 23. Marc. 11, 27. Luc. 20, 1-2. (24) Marc. 11, 29. Luc. 20, 3. (25) Marc. 11, 30. (26) Mat. 14, 5. Marc. 6, 20; 11, 11, 29. Luc. 20, 6. (27) Pild. 26, 4. Marc. 11, 33. Luc. 20, 7-8. (30) Ier. 32, Luc. 20, 8. Cint. 8, 11-12. Is. 5, 1-7. Ier. 2, 21. Marc. 12, 1. Luc. 20, 9. (31) Luc. 3, 12; 7, 29. (32) Mat. 3, 1-13. Luc. 3, 12. (33) Ps. 79, 8.

a săpat în ea teasc, a clădit un turn și a dat-o lucrătorilor, iar el s-a dus departe.

34. Cînd a sosit timpul roadeelor, a trimis pe slugile sale la lucrători, ca să-i ia roadele.

35. Dar lucrătorii, punind mina pe slugi, pe una a bătut-o, pe alta a omorit-o, iar pe alta a ucis-o cu pieptre.

36. Din nou a trimis alte slugi, mai multe decît cele dintîi, și au făcut cu ele tot aşa.

37. La urmă, a trimis la ei pe fiul său zicind: Se vor rușina de fiul meu.

38. Iar lucrătorii viei, văzînd pe fiul, au zis între ei: Acesta este moștenitorul; veniți să-l omorim și să avem noi moștenirea lui.

39. Și, punînd mina pe el, l-au scos afară din vie și l-au ucis.

40. Deci, cind va veni stăpinul viei, ce va face acelor lucrători?

(34) Cint. 8, 11. Luc. 20, 10. (35) Neem. 9, 26. Ier. 37, 15. Mih. 7, 6. Mat. 5, 12; 22, 6; 23, 54, 37. Luc. 20, 10. Evr. 11, 35. (36) Mat. 22, 4. Marc. 12, 56. (37) Luc. 20, 13. (38) Fac. 37, 20. Ps. 2, 2. Mat. 26, 4; 27, 1. Marc. 12, 7. Luc. 20, 14. Ioan 11, 53. (39) Marc. 12, 8. Luc. 20, 15; 22, 54. Ioan 18, 12. Evr. 13, 12. (40) Marc. 12, 9. Luc. 20, 15. (41) Luc. 20, 16; 21, 24. (42) Ps. 117, 22-23. Is. 28, 16. Zah. 3, 9. Marc. 12, 10. Luc. 14, 24; 20, 17. Fapt. 4, 11. 1 Petr. 2, 4, 6-7. (44) Is. 8, 14; 60, 12. Dan. 2, 34, 44. Zah. 12, 3. Luc. 2, 34; 20, 18. Rom. 9, 32-33. (45) Marc. 12, 12. (46) Luc. 19, 48. Ioan 6, 14; 7, 40.

41. I-au răspuns : Pe acești răi, cu rău îi va pierde, iar via o va da altor lucrători, care vor da roadele la timpul lor.

42. Zis-a lor Iisus : Au n-ăți citit niciodată în Scripturi : Piatra pe care au neșocotit-o ziditorii, aceasta a ajuns să fie în capul unghiuilui. De la Domnul a fost aceasta și este lucru minunat în ochii noștri.

43. De aceea vă spun că impărăția lui Dumnezeu se va lăua de la voi și se va da neamului care va face roadele ei.

44. Cine va cădea pe piatra aceasta se va sfârîma, iar pe cine va cădea îl va strîvi.

45. Iar arhiereii și fariseii, ascultînd pîldele Lui, au înțeles că despre ei vorbește.

46. Și căutînd să-L prindă, s-au temut de popor pentru că îl socotea proroc.

CAP. 22

Parabola nunții fiului de împărat. Dinarul Cezarului. Cea mai mare poruncă din lege. Mesia : Fiul și Domnul lui David.

1. Și, răspunzînd, Iisus a vorbit iarăși în pîlde, zicindu-le :

2. Impărăția cerurilor asemănău-s-a omului împărat care a făcut nuntă fiului său.

3. Și a trimis pe slugile sale ca să cheme pe cei poftiți la nuntă, dar ei n-au voit să vină.

4. Iarăși a trimis alte slugi, zicind : Spuneți celor cheamăți : Iată, am pregătit osăpăul meu ; juncii mei și cele îngrășate s-au junglat și toate sunt gata. Veniți la nuntă.

5. Dar ei, fără să lînă seamă, s-au dus : unul la țarina sa, altul la neguțătoria lui ;

6. Iar ceilalți, punînd mina pe slugile lui, le-au batjocorit și le-au ucis.

7. Și auzînd împăratul de acestea, s-a umplut de minie și, trimînd ostile sale, a

nimicit pe ucigașii aceia și cetății lor i-au dat foc.

8. Apoi a zis către slugile sale : Nunta este gata, dar cei poftiți n-au fost vrednici.

9. Mergeți deci la răspințile drumurilor și pe cîți veți găsi, chemați-i la nuntă.

10. Și ieșînd slugile acelea la drumuri, au adunat pe toți cîți i-au găsit, și răi și buni, și s-a umplut casa nunții cu oaspeți.

11. Iar intrînd împăratul ca să privească pe oaspeți, a văzut acolo un om care nu era imbrăcat în haină de nuntă.

12. Și i-a zis : Prietene, cum ai intrat aici, fără haină de nuntă ? El însă a răcut.

13. Atunci împăratul a zis slugilor : Legați-l de picioare și de mîini și aruncați-l în intunericul cel mai din afară. Acolo va fi plîngerea și scrișirea dintilor.

14. Căci mulți sunt cheamăți, dar puțini aleși.

15. Atunci s-au dus fariseii și au ținut sfat ca să-L prinďă pe El în cuvînt.

CAP. 22. — (2) Cint. 3, 11. Is. 25, 6. Luc. 14, 16. Apoc. 19, 7. (3) Pild. 9, 5-5. Luc. 14, 17. (4) Mat. 21, 36. (5) Luc. 14, 17-20. (6) Mat. 21, 35. (7) Luc. 14, 21; 19, 27, 43. (8) Mat. 10, 11-13. (9) Luc. 14, 21. (11) Ps. 44, 15. Is. 61, 10, 2 Cor. 5, 3. Apoc. 16, 15. (13) Luc. 13, 28. (14) Mat. 20, 16. Marc. 10, 31. Luc. 14, 24. (15) Ps. 40, 7. Ier. 18, 19. Marc. 12, 15. Luc. 20, 20.

16. Si au trimis la El pe ucenicii lor, împreună cu iordanii, zicind: Invățătorule, știm că ești omul adevarului și întru adevăr înveți calea lui Dumnezeu și nu-ți pasă de nimenei, pentru că nu cauți la fața oamenilor.

17. Spune-ne deci nouă: Ce Ti se pare? Se cuvine să dăm dajdie Cezarului sau nu?

18. Ci Iisus, cunoscind viclenia lor, le-a răspuns: Ce Mă ișpiți, fătănicilor?

19. Arătați-Mi banul de dajdie. Iar ei l-au adus un dinar.

20. Iisus le-a zis: Al cui e chipul acesta și inscripția de pe el?

21. Răspuns-au ei: Ale Cezarului. Atunci a zis lor: Dați deci Cezarului cele ce sunt ale Cezarului și lui Dumnezeu cele ce sunt ale lui Dumnezeu.

22. Auzind acestea, s-au minunat și, lăsându-L, s-au dus.

23. În ziua aceea, s-au apropiat de El saducheii, cei

(16) Marc. 12, 14. Luc. 20, 21. (17) Marc. 12, 14. Luc. 20, 22. (18-19) Marc. 12, 15. Luc. 20, 23-24. (21) Pild. 24, 21. Marc. 12, 16-17. Luc. 20, 25. Rom. 13, 7. (23) Marc. 12, 18. Luc. 20, 27. Fapt. 23, 8. (24) Fap. 38, 8. Deut. 25, 5. Rut 4, 10. Marc. 12, 19. Luc. 20, 28. (25) Marc. 12, 20. Luc. 20, 29. (26-31) Marc. 12, 21-26. Luc. 20, 30-36. 1 Cor. 15, 43-44.

ce zic că nu este inviere, și L-au întrebat,

24. Zicind: Invățătorule, Moise a zis: Dacă cineva moare neavând copii, fratele lui să ia de soție pe cea văduvă și să ridice urmași fratelui său.

25. Deci erau, la noi, șapte frați; și cel dintâi s-a însurat și a murit și, neavând urmaș, a lăsat pe femeia sa fratelui său.

26. Asemenea și al doilea și al treilea, pînă la al șaptelea.

27. În urma tuturor a murit și femeia.

28. La inviere, deci, a căruia dintre cei șapte va fi femeia? Căci toși au avut-o de soție.

29. Răspunzind, Iisus le-a zis: Vă rătăciți, neștiind Scripturile, nici puterea lui Dumnezeu.

30. Căci la inviere, nici nu se însoară, nici nu se mărită, ci sunt ca ingerii lui Dumnezeu în cer.

31. Iar despre invierea morților, au n-ați citit ce vi

— spus vouă de Dumnezeu, zicind:

32. Eu sunt Dumnezeul lui Avraam și Dumnezeul lui Isaac și Dumnezeul lui Iacob? Nu este Dumnezeul morților, ci al viilor.

33. Iar mulțimile, ascultîndu-L, erau uimite de invățătură Lui.

34. Si auzind fariseii că a închis gura saducheilor, s-au adunat laolaltă.

35. Unul dintre ei, invățător de Lege, ispitindu-L pe Iisus, L-a întrebat:

36. Invățătorule, care poruncă este mai mare în Lege?

37. El i-a răspuns: Să iubești pe Domnul Dumnezeul tău, cu totă inima ta, cu tot sufletul tău și cu tot cugetul tău.

38. Aceasta este marea și întâia poruncă.

39. Iar a doua, la fel ca aceasta: Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuți.

40. În aceste două porunci se cuprind toată Legea și proorocii.

(32) Ies. 3, 6. Marc. 12, 26-27. Luc. 20, 37-38. (33) Luc. 20, 39. (34-36) Marc. 12, 28-29. Luc. 10, 25. (37) Deut. 6, 5; 10, 12. Mih. 6, 8. Marc. 12, 29-30. Luc. 10, 27. (38) Marc. 12, 30. (39) Lev. 19, 18. Mat. 5, 43. Marc. 12, 31. Luc. 10, 27. (40) Mat. 7, 12. Marc. 12, 31. (41) Marc. 12, 35. Luc. 20, 41. (42) Luc. 20, 41. (43) Marc. 12, 36. (44) Ps. 109, 1. Luc. 20, 42-43. Fapt. 2, 34. Evr. 1, 13. (45) Luc. 20, 41. (46) Marc. 12, 34. Luc. 14, 6; 20, 40. CAP. 23. — (2) Neem. 8, 4.

CAP. 23

Iisus mustă pe farisei. Ierusalimul, cel ce ucide pe proiroci, și dărimarea lui.

1. Atunci a vorbit Iisus multimilor și ucenicilor Săi.

2. Zicind: Cărturarii și fariseii au șezut în scaunul lui Moise;

3. Deci toate cîte vă vor zice vouă, faceți-le și păziti-le; dar după faptele lor nu faceți, că ei zic, dar nu fac.

4. Că leagă sarcini grele și cu anevoie de purtat și le pun pe umerii oamenilor, iar ei nici cu degetul nu voiesc să le miște.

5. Toate faptele lor le fac ca să fie priviți de oameni; căci își lătesc filacteriile și își măresc ciucurii de pe poale.

6. Si le place să stea în capul mesei la ospete și în băncile dintii, în sinagogi,

7. Si să li se plece lumea în piețe și să fie numiți de oameni: Rabi.

8. Voi însă să nu vă numiți Rabi, că unul este Învățătorul vostru: Hristos, iar voi toți sinteți frați.

9. Si tată al vostru să nu numiți pe pămînt, că Tatăl vostru unul este, Cel din ceruri.

10. Nici învățători să nu vă numiți, că Învățătorul vostru este unul: Hristos.

- (3) Deut. 17, 9. Rom. 2, 19. (4) Is. 10, 1. Luc. 11, 46. Fapt. 15, 10. (5) Num. 15, 38. Deut. 22, 12. Mat. 6, 1. Marc. 12, 38. (6) Marc. 12, 39. Luc. 11, 43; 20, 46. (7) Marc. 12, 38. (8) Ioan 13, 13. Iac. 3, 1. 1 Cor. 5, 4–7. (9) Mal. 1, 6; 2, 10. Ef. 3, 14. (10) Ioan 13, 13. (11) Mat. 20, 26. (12) Iov 22, 29. Pild. 29, 23. Luc. 14, 11; 18, 14. (13) Iez. 22, 25. Luc. 11, 52. (14) Marc. 12, 40. Luc. 20, 47. (16) Mat. 5, 33–34; 15, 14; 23, 24.

11. Si care este mai mare între voi să fie slujitorul vostru.

12. Cine se va înălța pe sine se va smeri, și cine se va smeri pe sine se va înălța.

13. Vai vouă, cărturarilor și fariseilor fățarnici! Că închideți împărăția cerurilor înaintea oamenilor; că voi nu intrați, și nici pe cei ce vor să intre nu-i lăsați.

14. Vai vouă, cărturarilor și fariseilor fățarnici! Că mincați casele văduvelor și cu fățarnicie vă rugați în delung; pentru aceasta mai multă osindă veți lua.

15. Vai vouă, cărturarilor și fariseilor fățarnici! Că inconjurați marea și uscatul ca să faceți un ucenic, și dacă l-ați făcut, îl faceți fiu al gheenei și îndoit decit voi.

16. Vai vouă, călăuze oarbe, care ziceți: Cel ce se va jura pe templu, nu este cu nimic legat, dar cel ce se va jura pe aurul templului este legat.

17. Nebuni și orbi! Ce este mai mare, aurul sau templul care sfînștește aurul?

18. Ziceți iar: Cel ce se va jura pe altar, cu nimic nu este legat, dar cel ce se va jura pe darul ce este deasupra altarului este legat.

19. Nebuni și orbi! Ce este mai mare, darul sau altarul care sfînștește darul?

20. Deci cel ce se jură pe altar se jură pe el și pe toate cîte sunt deasupra lui.

21. Si cel ce se jură pe templu se jură pe el și pe Cel care locuiește în el.

22. Cel ce se jură pe cer se jură pe tronul lui Dumnezeu și pe Cel ce șade pe el.

23. Vai vouă, cărturarilor și fariseilor fățarnici! Că dați zeciuială din izmă, din măăr și din chimen, dar ati lăsat părțile mai grele ale Legii: judecata, mila și credința; pe acestea trebuia să le faceți și pe acelea să nu le lăsați.

24. Călăuze oarbe care strecurăți țințarul și inghiții cămila!

- (17) 1 Petr. 1, 18, 2 Petr. 1, 9. (19) Ies. 29, 37. 1 Petr. 1, 18, 2 Petr. 1, 9. (21) 3 Reg. 8, 13. 2 Paral. 6, 2. Ps. 25, 8; 131, 14. (22) Ps. 10, 4. Mat. 5, 34. Fapt. 7, 49. (23) Deut. 14, 22. Ps. 10, 7. Os. 6, 6. Mih. 6, 8. Mat. 9, 13; 12, 7. Luc. 11, 42. (25) Marc. 7, 3. Luc. 11, 39. (26) Luc. 11, 41. Tit. 1, 15. (27) Iov 36, 15. Luc. 11, 44. Fapt. 23, 3. (28–31) Luc. 11, 39–49.

25. Vai vouă, cărturarilor și fariseilor fățarnici! Că voi curăța partea din afară a paharului și a blidului, iar înăuntru sint pline de răpire și de lăcomie.

26. Fariseule orb! Curăță întâi partea dinăuntru a paharului și a blidului, ca să fie curată și cea din afară.

27. Vai vouă, cărturarilor și fariseilor fățarnici! Că semănați cu mormintele cele văruite, care pe din afară se arată frumoase, înăuntru însă sint pline de oase de morți și de toată necurăția.

28. Așa și voi, pe din afară vă arătați drepti oameni lor, înăuntru însă sinteți plini de fățarnicie și de fărădelege.

29. Vai vouă, cărturarilor și fariseilor fățarnici! Că zidiți mormintele proorocilor și împodobiți pe ale dreptilor,

30. Si ziceți: De am fi fost noi în zilele părinților noștri, n-am fi fost părtăși cu ei la vărsarea singelui proorocilor.

31. Astfel, dar, mărturisii voi însvîră că sinteți îi

ai celor ce au ucis pe prooroci.

32. Dar voi întreceți măsura părinților voștri!

33. Șerpi, pui de vîpere, cum veți scăpa de osindă gheenei.

34. De aceea, iată Eu trimis la voi prooroci și înțelepti și cărturari; dintre ei veți ucide și veți răstigni; dintre ei veți biciu în sinagogi și-i veți urmări din cetate în cetate.

35. Ca să cadă asupra voastră tot singele dreptilor, răspindit pe pămînt, de la singele dreptului Abel, pînă la singele lui Zaharia, fiul lui Varahia, pe care l-ați ucis într templu și altar.

36. Adevărat grăiesc vouă, vor veni acestea toate asupra acestui neam.

37. Ierusalime, Ierusalime, care omori pe prooroci și cu pietre ucizi pe cei trimisi la tine; de cite ori am voit să adun pe fiii tăi, după cum adună pasarea puii săi sub aripi, dar nu ați voit.

(32) Fac. 15, 15, 1. Tes. 2, 16. (33) Mat. 3, 7; 12, 34. (34) 2 Paral. 24, 21-22; 36, 15-16. Is. 1, 21; 41, 27-28. Mat. 5, 12. Luc. 11, 49. Fapt. 7, 52. (35) Fac. 4, 8. Ps. 101, 27. Ier. 26, 15. Luc. 11, 51. 1 Ioan 3, 12. Apoc. 18, 24. (37) Deut. 32, 11. Ps. 16, 8; 90, 7. Is. 1, 21; 31, 5. Luc. 15, 34. (39) 3 Reg. 9, 4. Ps. 117, 26. Ier. 12, 7; 22, 5. Mat. 21, 9. Luc. 13, 35. Ioan 12, 13. CAP. 24. — (1) Marc. 15, 1. Luc. 21, 5. (2) 3 Reg. 9, 7-8. Ier. 26, 18. Mih. 3, 12. Marc. 15, 2. Luc. 19, 44; 21, 6-7. (3) Marc. 13, 3-4.

63+ + W.A.

38. Iată, casa voastră vi se lasă pustie;

39. Căci vă zic vouă: De acum nu Mă veți mai vedea, pînă cînd nu veți zice: Binecuvîntat este Cel ce vine întru numele Domnului.

CAP. 24

Dărîmarea Ierusalimului. Venirea lui Hristos și sfîrșitul lumii. Cînd va veni ceasul acela?

1. Și ieșind Iisus din templu, s-a dus și s-au apropiat de El ucenicii Lui, ca să-l arate clădirile templului.

2. Iar El, răspunzind, le-a zis: Vedeli toate acestea? Adevarat grăiesc vouă: Nu va rămine aici piatră pe piatră, care să nu se risipească.

3. Și șezind El pe Muntele Măslinilor, au venit la El ucenicii, de o parte, zîcind: Spune nouă cînd vor fi acestea și care este semnul venirii Tale și al sfîrșitului veacului?

4. Răspunzînd, Iisus le-a zis: Vedeți să nu vă amânașcă cineva.

5. Căci mulți vor veni în numele Meu, zîcind: Eu sunt Hristos, și pe mulți îi vor amâga.

6. Și veți auzi de războaie și de zvonuri de războaie; luați seama să nu vă speriați, căci trebuie să fie toate, dar încă nu este sfîrșitul.

7. Căci se va ridica neamul peste neam și impărătie peste impărătie și va fi foame și ciumă și cutremure pe alocuri.

8. Dar toate acestea sunt începutul durerilor.

9. Atunci vă vor da pe voi spre asuprirea și vă vor ucide și veți fi uriași de toate nemurile pentru numele Meu.

10. Atunci mulți se vor sminti și se vor vinde unii pe alții; și se vor urua unii pe alții.

- (4) Marc. 15, 5. Luc. 21, 8. Ef. 5, 6. 2 Tes. 2, 3. (5) Ier. 14, 14; 29, 9. Mat. 7, 22; 24, 24. Marc. 13, 6. Luc. 21, 8. (6) 2 Paral. 15, 6. Ier. 4, 27; 5, 10. Marc. 13, 7. (7) Is. 19, 2. Ag. 2, 21. Luc. 21, 10. (8) Marc. 13, 8. (9) Ps. 49, 17. Mat. 10, 17. Marc. 13, 9. Luc. 21, 12, 17. Ioan 15, 20. Fapt. 4, 1-3. Apoc. 2, 10. (10) Luc. 21, 16. Tim. 1, 15. (11) Deut. 13, 1-3. Marc. 13, 6. 2 Petr. 2, 1. (13) Marc. 13, 13. Evr. 3, 6. Apoc. 2, 10. (14) Marc. 13, 10. Rom. 19, 18. Col. 1, 6. (15) Dan. 9, 27; 12, 11. Marc. 13, 14. Luc. 21, 20. (16) Marc. 13, 14. Luc. 21, 21. (17-19) Ier. 6, 25. Marc. 13, 15-17. Ier. 17, 31; 21, 33; 23, 29.

11. Și mulți prooroci mincinoși se vor scula și vor amângi pe mulți.

12. Iar din pricina înmulțirii fărădelegii, iubirea multora se va răci.

13. Dar cel ce va răbdă pînă la sfîrșit, acela se va mintui.

14. Și se va propovădui această Evanghelie a împărătiei în toată lumea spre mărturie la toate neamurile; și atunci va veni sfîrșitul.

15. Deci, cînd veți vedea urcîunea pustijii ce să zis prin Daniel proorocul, stînd în locul cel sfînt — cine citește să înțeleagă.

16. Atunci cei din Iudeea să fugă în munti.

17. Cel ce va fi pe casă să nu se coboare, ca să-și ia lucrurile din casă.

18. Iar cel ce va fi în părină să nu se întoarcă în Napoli, ca să-și ia haina.

19. Vai de cele însărcinate și de cele ce vor aînăpta în zilele acelea!

20. Rugați-vă ca să nu fie fuga voastră iarna, nici simbăta.

21. Căci va fi atunci strîmtorare mare, cum n-a fost de la începutul lumii pînă acum și nici nu va mai fi.

22. Și de nu s-ar fi scurtațat acele zile, n-ar mai scăpa nici un trup, dar pentru cei aleși se vor scurta acele zile.

23. Atunci de vă va zice cineva: Iată, Mesia este aici sau dincolo, să nu-l credeți.

24. Căci se vor ridica hristoși mincinoși și pro-rocii mincinoși și vor da semne mari și chiar minuni, ca să amâgească, de-va fi cu putință, și pe cei aleși.

25. Iată, v-am spus de mai înainte.

26. Deci, de vă vor zice vouă: Iată este în pustie,

(20) Ies. 16, 29. Zah. 14, 6. Marc. 13, 18. (21) Dan. 9, 26; 12, 1. Ioil 2, 2. Marc. 15, 19. (22) Is. 65, 8–9. Marc. 13, 20. (23) Marc. 13, 21. Luc. 17, 21–23. (24) Deut. 13, 1–3. Mat. 24, 5. Marc. 13, 22. Apoc. 13, 13. (25–26) Marc. 13, 21–23. (27) Luc. 17, 24. (28) Iov 39, 30. Avac. 1, 8. Luc. 17, 37. (29) Is. 13, 10. Ier. 15, 9. Iez. 32, 7; 38, 19. Am. 5, 20. Ioil 2, 10; 3, 4; 4, 15. Avac. 1, 8. Marc. 13, 24–25. Luc. 21, 25–26. Apoc. 6, 12. (30) Dan. 7, 13–14. Zah. 12, 10. Marc. 13, 26; 14, 62. Apoc. 1, 7. (31) Ps. 49, 5. Mat. 13, 41. 1 Cor. 15, 52, 1 Tes. 4, 6.

să nu ieșîți; iată este în cămări, să nu credeți.

27. Căci precum fulgerul iese de la răsărit și se arată pînă la apus, așa va fi și venirea Fiului Omului.

28. Că unde va fi stîrful, acolo se vor aduna vulturii.

29. Iar indată după strîmtorarea acelor zile, soarele se va intuneca și luna nu va mai da lumina ei, iar stelele vor cădea din cer și puterile cerurilor se vor zgudui.

30. Atunci se va arăta pe cer semnul Fiului Omului și vor plinge toate neamurile pămîntului și vor vedea pe Fiul Omului venind pe norii cerului, cu putere și cu slavă multă.

31. Și va trimite pe îngerii Săi, cu sunet mare de trîmbită, și vor aduna pe cei aleși ai Lui din cele patru vînturi, de la marginile cerurilor pînă la celelalte margini.

32. Învățați de la smo-chin pîlda: Cind mădîta lui se face fragedă și odrăs-lește frunze, cunoașteți că vara este aproape.

33. Asemenea și voi, cînd veți vedea toate acestea, să știți că este aproape, la ușă.

34. Adevarat grăiesc vo-u că nu va trece neamul acesta, pînă ce nu vor fi toate acestea.

35. Cerul și pămîntul vor trece, dar cuvintele Mele nu vor trece.

36. Iar de ziua și de ceasul acela nimeni nu știe, nici ingerii din ceruri, nici Fiul, ci numai Tatăl.

37. Și precum a fost în zilele lui Noe, așa va fi și venirea Fiului Omului.

38. Căci precum în zilele aceleia dinainte de potop, oamenii mîncau și beau, se insurau și se măritau, pînă în ziua cînd a intrat Noe în corabie,

(32–34) Marc. 13, 28–30. Luc. 21, 29–32. (35) Ps. 118, 89. Is. 40, 8; 51, 6. Mat. 5, 18. Marc. 13, 31. Luc. 21, 33. 2 Petr. 3, 10. Evr. 1, 11. (36) Zah. 14, 7. Marc. 13, 32. Luc. 17, 26. Fapt. 1, 7. (37) Fac. 7, 7. (38) 1 Cor. 15, 20. (39) 1 Cor. 15, 20. (40) 1 Cor. 15, 20. (41) 1 Cor. 15, 20. (42–44) Mat. 25, 13. Marc. 13, 33–37. (45) 1 Cor. 12, 40; 21, 36. 2 Petr. 3, 10. 1 Cor. 16, 13. 1 Tes. 5, 2, 6. (46) 1 Cor. 16, 13. 1 Tes. 5, 2. Apoc. 16, 15. (47) Luc. 13, 42. Fapt. 20, 28. 1 Cor. 4, 2.

39. Și n-au știut pînă ce a venit potopul și i-a luat pe toți, la fel va fi și vineirea Fiului Omului.

40. Atunci, din doi care vor fi în țarină, unul se va lăsa și altul se va lăsa.

41. Din două care vor măcina la moară, una se va lăsa și altă se va lăsa.

42. Privegheați deci, că nu știți în care zi vine Dom-nul vostru. + + +

43. Aceea cunoașteți, că de-ar ști stăpinul casei la ce strajă din noapte vine furul, ar priveghea și n-ar lăsa să i se spargă casa.

44. De aceea și voi fiți gata, că în ceasul în care nu ginditi Fiul Omului va veni.

45. Cine, oare, este sluga credincioasă și înțeleaptă pe care a pus-o stăpinul peste slugile sale, ca să le dea hrana la timp?

46. Fericită este sluga aceea, pe care venind stăpinul său, o va afla săcind aşa.

47. Adevărat zic vouă că peste toate avuţiile sale îl va pune.

48. Iar dacă acea slugă, rea fiind, va zice în inimă sa: Stăpinul meu întârzie,

49. și va începe să bată pe cei ce slujesc împreună cu el, să mănine și să bea cu bețivii.

50. Veni-va stăpinul slujii aceleia în ziua cind nu se aşteaptă și în ceasul pe care nu-l cunoaște,

51. și o va tăia din dreptorie și panțea ei o va pune cu fătarnicii. Acolo va fi plângerea și scrișnirea dinților.

CAP. 25

Părdele celor zece fecioare și a talanților. Judecata viitoare.

1. Împărtăția cerurilor se va asemăna cu zece fecioare, care luind candeletele lor, au ieșit în întimpinarea mirelui.

(46-48) Luc. 12, 37, 43-46. Apoc. 16, 15. (49) Ps. 49, 18. (50) Luc. 12, 46. (51) Ps. 20, 8. Mat. 8, 12; 13, 42. Luc. 12, 46. CAP. 25. - (1-5) 1 Tes. 5, 6. 2 Tes. 1, 8. (6) Mat. 24, 31. 1 Tes. 4, 16. (7) Luc. 12, 35. (10) Luc. 13, 25. Apoc. 19, 7.

2. Cinci însă dintre ele erau fără minte iar cinci înțelepte.

3. Căci cele fără minte, luind candeletele, n-au luat cu sine untdelemn.

4. Iar cele înțelepte au luat untdelemn în vase, o dată cu candeletele lor.

5. Dar mirele întârziind, au aștipit toate și au adormit.

6. Iar la miezul noptii s-a făcut strigare: Iată, mirele vine! Ieșiți întru întimpinarea lui!

7. Atunci s-au deșteptat toate acele fecioare și au împodobit candeletele lor.

8. Și cele fără minte au zis către cele înțelepte: Dați-ne din untdelemnul vostru, că se sting candeletele noastre.

9. Dar cele înțelepte le-au răspuns, zicind: Nu, ca nu cumva să nu ne ajungă nici nouă și nici vouă. Mai bine mergeți la cei ce vînd și cumpărăți pentru voi.

10. Deci plecind ele ca să cumpere, a venit mirele și cele ce erau gata au intrat cu el la nuntă și ușa s-a închis.

11. Iar mai pe urmă, au sosit și celelalte fecioare, zicind: Doamne, Doamne, deschide-ne nouă.

12. Iar el, răspunzind, a zis: Adevărat zic vouă: Nu vă cunosc pe voi.

13. Drept aceea, privi gheaja, că nu știți ziua, nici ceasul cind vine Fiul Omului.

14. Și mai este ca un om care, plecind departe, și-a chemat slugile și le-a dat pe mînă avuția sa.

15. Unuia i-a dat cinci talanți, altuia doi, altuia unul, fiecărui după puterea lui, și a plecat.

16. Îndată, mergînd, cel ce luase cinci talanți și a luat cu ei și a cîștigat alți cinci talanți.

17. De asemenea și cel cu doi a cîștigat alți doi.

18. Iar cel ce luase un talant s-a dus, a săpat o gropă în pămînt și a ascuns argintul stăpinului său.

19. După multă vreme a venit și stăpinul acelor slugi și a facut socoteala cu ele.

- (11) Mat. 7, 21. Luc. 13, 25. (12) Ps. 5, 4. Avr. 1, 13. Luc. 13, 25. Ioan 9, 31. (13) Mat. 24, 42. Marc. 13, 33; 34, 38. Luc. 12, 40; 21. Bap. 20, 31. 1 Petr. 4, 7. 1 Cor. 16, 13. Apoc. 16, 15. (14) Mat. 31, 33. Luc. 19, 12. (15) Rom. 12, 6. 1 Cor. 12, 7, 11. Ef. 4, 11. (16) Mat. 18, 23. Luc. 19, 15. (20) Luc. 19, 16. (21) Is. 61, 7. Dan. 12, 3. Mat. 24, 45-47; 25, 31. Luc. 16, 10; 19, 17, 19. (22) Luc. 19, 18. (23) Luc. 19, 19. (24) Luc. 19, 20-21. (25) Ps. 52, 6. Luc. 19, 21.

tău în pămînt; iată ai ce este al tău.

26. Si răspunzind stăpînul său i-a zis: Slugă vi-cleană și leneșă, știai că secer unde n-am semănat și adun de unde n-am imprăștiat?

27. Se cuvenea deci ca tu să pui banii mei la zarafă, și eu, venind, aş fi luat ce este al meu cu dobândă.

28. Luaiți deci de la el tantul și dați-l celui ce are zece talanți.

29. Căci tot celui ce are i se va da și-i va prisosi, iar de la cel ce n-are și ce are i se va lăua.

30. Iar pe sluga netrebuie să arunceți-o întru întunericul cel mai din afară. Acolo va fi plângerea și scrisoarea dinților.

31. Cind va veni Fiul Omului întru slava Sa, și toți sfinții îngeri cu El, atunci va sedea pe tronul slavei Sale.

(26) Mat. 18, 32–33. Luc. 19, 22. (27) Luc. 19, 23. (28) Luc. 19, 24.

(29) Mat. 13, 12. Marc. 4, 25. Luc. 8, 18; 19, 26. Ioan 15, 2. (30) Mat. 8, 12; 13, 42, 50; 24, 51. 2 Tes. 1, 8. (31) Zah. 14, 5. Mat. 13, 49; 16, 27. Marc. 8, 38. Fapt. 1, 11. Iuda 1, 14. Rom. 2, 16. Apoc. 1, 7. (32) Ps. 1, 5. Iez. 20, 37–38; 34, 17. Mat. 13, 41, 49. Rom. 14, 10. 2 Cor. 5, 10. Apoc. 20, 12. (33) Is. 54, 17. Zah. 10, 3. (34) Dan. 7, 22. Mat. 20, 23; 25, 21, 46. Ioan 14, 2. 1 Petr. 1, 4, 9; 3, 9. Apoc. 21, 7. (35–36) Pild. 14, 31. Is. 58, 7. Iez. 18, 7. Sir. 7, 27; 17, 17–18. Iac. 1, 27; 2, 15. 2 Tim. 1, 18. Evr. 13, 1–2.

32. Si se vor aduna înaintea Lui toate neamurile și-i va despărți pe unii de alții, precum desparte pastorul oile de capre.

33. Si va pune oile de-a dreapta Sa, iar caprele de-a stînga.

34. Atunci va zice Împăratul celor de-a dreapta Lui: Veniți, binecuvîntați Tatălui Meu, moșteniți împărăția cea pregătită vouă de la intemeierea lumii.

35. Căci flămînd am fost și Mi-ăți dat să măñinc; însetat am fost și Mi-ăți dat să beau; străin am fost și Mi-ăți primit.

36. Gol am fost și M-ăți îmbrăcat; bolnav am fost și M-ăți cercetat; în temniță am fost și ați venit la Mine.

37. Atunci dreptii li vor răspunde, zicind: Doamne, cind Te-am văzut flămînd și Te-am hrănit? Sau însetat și Ti-am dat să bei?

38. Sau cind Te-am văzut străin și Te-am primit, sau gol și Te-am îmbrăcat?

39. Sau cind Te-am văzut bolnav sau în temniță și am venit la Tine?

40. Iar Împăratul, răspunzind, va zice către ei: Adevărat zic vouă, întrucît ați făcut unuia dintr-acești frați ai Mei, preamici, Mie Mi-ăți făcut.

41. Atunci va zice și celor de-a stînga: Duceți-vă de la Mine, blestemăjilor, în focul cel veșnic, care este gătit diavolului și ingerilor lui.

42. Căci flămînd am fost și nu Mi-ăți dat să măñinc; însetat am fost și nu Mi-ăți dat să beau;

43. Străin am fost și nu M-ăți primit; gol și nu M-ăți îmbrăcat; bolnav și în temniță, și nu M-ăți cercetat.

44. Atunci vor răspunde și ei, zicind: Doamne, cind Te-am văzut flămînd, sau însetat, sau străin, sau gol, sau bolnav, sau în temniță și nu Ti-am slujit?

45. El însă le va răspunde, zicind: Adevărat zic vouă: Întrucît nu ați fă-

cut unuia dintre acești preamici, nici Mie nu Mi-ăți făcut.

46. Si vor merge aceștia la osindă veșnică, iar dreptii la viață veșnică.

CAP. 26

Vestirea cea din urmă a Patimilor lui Iisus. Ungerea din Betania. Cina cea de Taină. Suferințele din Ghetișmani. Trădarea lui Iuda. Prinderea lui Iisus. Înlăsuirea înaintea arhierelor. Lepădarea lui Petru.

1. Iar după ce a sfîrșit toate aceste cuvinte, a zis Iisus către ucenicii Săi:

2. Știi că peste două zile va fi Paștele și Fiul Omului va fi dat să fie răstignit.

3. Atunci arhierii și bătrânilor poporului s-au adunat în curtea arhiereului, care se numea Caiafa,

4. Si împreună s-au sfătuit ca să prindă pe Iisus, cu vicleșug, și să-l ucidă.

5. Dar ziceau: Nu în ziua praznicului, ca să nu se facă tulburare în popor.

(40) Pild. 14, 31; 19, 17. Mat. 10, 42. Marc. 9, 41. Evr. 6, 10. (41) Ps. 6, 8. Is. 30, 33. Mat. 7, 23; 13, 40, 50. Luc. 13, 27. Apoc. 20, 10. (43) Iov 22, 6–7. (45) Pild. 14, 31; 17, 5. Fapt. 9, 5. (46) Dan. 12, 2. Mat. 25, 21, 34. Ioan 5, 29. Rom. 2, 7. CAP. 26. – (2) Ies. 12, 15. Marc. 14, 1. Luc. 22, 1. Ioan 13, 1. (3–5) Ps. 2, 1–2; 82, 3. Marc. 14, 1–2. Luc. 22, 2. Ioan 11, 47–53. Fapt. 4, 27.

6. Fiind Iisus în Betania, în casa lui Simon Leprosul,

7. S-a apropiat de El o femeie, având un elabastăru cu mir de mare preț, și l-a turnat pe capul Lui, pe cind sedea la masă.

8. Si văzind ucenicii, s-au miniat și au zis: De ce răspipa aceasta?

9. Căci mirul acesta se putea vinde scump, iar bani să se dea săracilor.

10. Dar Iisus, cunoscind gîndul lor, le-a zis: Pentru ce faceți supărare femeiei? Căci lucru bun a făcut ea față de Mine.

11. Căci pe săraci totdeauna îi aveți cu voi, dar pe Mine nu Mă aveți totdeauna;

12. Că ea, turnind mirul acesta pe trupul Meu, a făcut-o spre îngroparea Mea.

13. Adeverat zic vouă: Oriunde se va propovădui Evanghelia aceasta, în toată lumea, se va spune și ce-a făcut ea, spre pomenirea ei.

14. Atunci unul din cei doisprezece, cel numit Iuda

(6-10) Mat. 21, 17. Marc. 14, 3-6. Luc. 7, 37. Ioan 11, 2; 12, 3-7.
 (11) Deut. 15, 11. Marc. 14, 12. Ioan 12, 8; 13, 33; 14, 19. (12) Marc. 14, 8. Ioan 12, 7. (13) Pild. 10, 7. (14) Mat. 10, 4. Marc. 14, 10. Luc. 22, 3-4. Ioan 12, 4; 13, 2, 27. (15) Zah. 11, 12. Mat. 27, 3. Luc. 22, 5. (16-20) Ies. 12, 6, 15. Ps. 40, 9-10. Pild. 1, 18. Marc. 14, 11-17. (21) Ies. 12, 1. (22) Ps. 40, 9. Marc. 14, 18. Ioan 13, 2, 21. (22) Marc. 14, 19. Ioan 13, 22.

Iscarioteanul, ducindu-se la arhierei,

15. A zis: Ce voiți să-mi dați și eu îl voi dă în mîinile voastre? Iar ei i-au dat treizeci de arginti.

16. Si de atunci căuta un prieten potrivit ca să-L dea în mîinile lor.

17. In cea dinții zi a Azimelor, au venit ucenicii la Iisus și L-au întrebat: Unde voiești să-Ti pregătim să mânânci Paștile?

18. Iar El a zis: Mergeți în cetate, la cutare și spuneți-i: Invățătorul zice: Timpul Meu este aproape; la tine vreau să fac Paștile cu ucenicii Mei.

19. Si ucenicii au făcut precum le-a poruncit Iisus și au pregătit Paștile.

20. Iar cind s-a făcut seara, a șezut la masă cu cei doișprezece ucenici.

21. Si pe cind mîncau, Iisus a zis: Adeverat grăiesc vouă, că unul dintre voi Mă va vinde.

22. Si ei, întristându-se foarte, au început să-I zică

fiecare: Nu cumva eu sunt Doamne?

23. Iar El, răspunzind, a zis: Cel ce a intins cu Mine mâna în blid, acela Mă va vinde.

24. Fiul Omului merge precum este scris despre El. Vai, însă, acelui om prin care Fiul Omului se vinde! Bine era de omul acela dacă nu se nașteea.

25. Si Iuda, cel ce L-a vin-
dit, răspunzind a zis: Nu
cumva sunt eu, Invățătorule?
Răspuns-a lui: Tu ai zis.

26. Iar pe cind mîncau ei, Iisus, luind pînă și binecuvîntind, a frînt și, dînd uceniciilor, a zis: Luăți, mîncăți, acesta este trupul Meu.

27. Si luînd paharul și mulțumind, le-a dat, zicind: Beți dintru acesta toți.

28. Că acesta este singurul Meu, al Legii celei noi, care pentru mulți se varsă spre iertarea păcatelor.

29. Si vă spun vouă că nu voi mai bea de acum din acest rod al viței pînă

(23) Ps. 40, 9; 54, 14-15. Marc. 14, 20. Luc. 22, 21. Ioan 13, 18, 26. (24) Ps. 21. Is. 53. Dan. 9, 26. Marc. 9, 12; 14, 21-22. Luc. 22, 22; 24, 25-27. Ioan 17, 12. Eapt. 17, 2; 26, 22. 1 Cor. 15, 3. Luct. 22, 19-23. Ioan 6, 53. 1 Cor. (25-27) Marc. 6, 41; 14, 22-23. Luc. 22, 11, 23-25; 15, 3. (28) Ies. 24, 8. Lev. 14, 25. Zah. 9, 11. Mat. 10, 16; 11, 29. Marc. 14, 24. Evr. 9, 22. (29) Marc. 14, 25. Luc. 22, 18. (30) 20, 28. Marc. 15, 30. Marc. 14, 26. Luc. 22, 39. (31) Zah. 13, 7. Mat. 11, 6. 2 Reg. 15, 30. Marc. 14, 25. (32) Mat. 28, 7, 16. Marc. 14, 28; 16, 7. Marc. 14, 27. Ioan 16, 32. (33) Mat. 28, 19. (34) Marc. 14, 30. Luc. 22, 34. Ioan 13, Ioan 21, 1. (33) Marc. 14, 29. (34) Marc. 14, 30. Luc. 22, 38. (35) Fac. 22, 5. Marc. 14, 32. Luc. 38. (35) Marc. 14, 31. Luc. 22, 38. (36) Fac. 22, 5. Marc. 14, 32. Luc.

in ziua aceea cînd îl voi bea cu voi, nou, în împărația Tatălui Meu.

30. Si după ce au cîntat laude, au ieșit la Muntele Măslinilor.

31. Atunci Iisus le-a zis: Voi toti vă veți sminti întru Mine în noaptea aceasta, căci scris este: Bate-voi păstorul și se vor risipi oile turmei.

32. Dar după învierea Mea voi merge mai înainte de voi în Galileea.

33. Iar Petru, răspunzind, I-a zis: Dacă toti se vor sminti întru Tine, eu niciodată nu mă voi sminti.

34. Zis-a Iisus lui: Adevarat zic ție că în noaptea aceasta, mai înainte de a cînta cocosul, de trei ori te vei lepăda de Mine.

35. Petru i-a zis: Si de ar fi să mor împreună cu Tine, nu mă voi lepăda de Mine. Si toti ucenicii au zis la fel.

36. Atunci Iisus a mers împreună cu ei la un loc

ce se cheamă Ghetsimani și a zis ucenicilor: Ședeți aici, pînă ce Mă voi duce acolo și Mă voi ruga.

37. Și luind cu Sine pe Petru și pe cei doi fii ai lui Zevedeu, a început să se întrista și a Se mînni.

38. Atunci le-a zis: Întristat este sufletul Meu pînă la moarte. Răminești aici și privegheăți împreună cu Mine.

39. Și mergeind puțin mai înainte, a căzut cu fața la pămînt, rugindu-se și zicind: Părintele Meu, de este cu putință, treacă de la Mine paharul acesta! Însă nu precum voiesc Eu, ci precum Tu voiești.

40. Și a venit la ucenici și i-a găsit dormind și i-a zis lui Petru: Așa, n-ai putut un ceas să privegheăți cu Mine!

41. Privegheăți și vă ru-gați, ca să nu intrați în spătă. Căci duhul este osînduitor, dar trupul, neputincios.

42. Iarăși ducîndu-Se, a doua oară, S-a rugat, zicind: Părintele Meu, dacă

nu este cu putință să treacă acest pahar, ca să nu-l beau, facă-se voia Ta.

43. Și venind iarăși, i-aflat dormind, căci ochii lor erau îngreuiati.

44. Și, lăsîndu-i, S-a dus iarăși și a treia oară S-a rugat, același cuvînt zînd.

45. Atunci a venit la ucenici și le-a zis: Dormiți de acum și vă odihniți! Iată s-a apropiat ceasul și Fiul Omului va fi dat în miinile păcăloșilor.

46. Sculați-vă să mergem, iată s-a apropiat cel ce M-a vinđut.

47. Și pe cînd vorbea încă, iată a sosit Iuda, unul dintre cei doisprezece, și împreună cu el mulțimea multă, cu săbii și cu ciomege, de la arhierei și de la bătrînii poporului.

48. Iar vînzătorul le-a dat semn, zicind: Pe care-L voi săruta, Acela este: puneti mina pe El.

49. Și îndată, apropiindu-se de Iisus, a zis: Bucură-Te, Învățătorule! Și L-a sărutat.

22, 39. Ioan 18, 1. (37) 2 Reg. 15, 30. Ps. 114, 3. Mat. 4, 21. Marc. 14, 33. Ioan 12, 27. (38) Ps. 41, 6, 12. Marc. 14, 34. Luc. 22, 40. (39) Mat. 20, 22. Marc. 14, 35-36. Luc. 22, 41-42. Ioan 5, 30; 6, 38. Filip. 2, 8. Evr. 5, 7-8. (40) Ier. 12, 5. Marc. 14, 37. Luc. 22, 45. (41) Marc. 13, 33; 14, 38. Luc. 22, 40, 46. Ef. 6, 18. (42) Mat. 20, 22. Marc. 14, 39. (43-46) Marc. 14, 40-42. (47) Marc. 14, 43. Luc. 22, 47. Ioan 18, 3, 5. (48) Marc. 14, 44. Luc. 22, 47. (49) 2 Reg. 20, 9. Marc. 14, 45. Fapt. 1, 16. (48) Marc. 14, 44. Luc. 22, 47. (49) 2 Reg. 20, 9. Marc. 14, 45.

50. Iar Iisus i-a zis: Prietene, pentru ce ai venit? Atunci ei, apropiindu-se, au pus miinile pe Iisus și L-au prins.

51. Și iată, unul dintre cei ce erau cu Iisus, întinzînd mâna, a tras sabia și, lovind pe sluga arhiereului, i-a tăiat urechea.

52. Atunci Iisus i-a zis: Întoarce sabia ta la locul ei, că toți cei ce scot sabia, de sabie vor pieri.

53. Sau ti se pare că nu pot să rog pe Tatăl Meu și să-Mi trimîtă acum mai mult de douăsprezece legiuni de îngerî?

54. Dar cum se vor împlini Scripturile, că așa trebuie să fie?

55. În ceasul acela, a zis Iisus multimilor: Ca la un tilhar atî ieșit cu săbii și cu ciomege, ca să Mă prin-deți. În fiecare zi sădeam în templu și învățam și n-ai pus mina pe Mine.

56. Dar toate acestea s-au făcut ca să se împlinească

(50) Ps. 40, 9. Marc. 14, 46. Luc. 22, 48. Ioan 13, 27. (51) Marc. 14, 47. Luc. 22, 49-50. Ioan 18, 10. (52) Iac. 9, 6. Num. 35, 33. 2 Reg. 2, 33. Luc. 22, 51. Apoc. 13, 10. (53) 4 Reg. 6, 17. Dan. 7, 10. Luc. 24, 26. (54) Ps. 21. Dan. 9, 26. Mat. 26, 24. Luc. 24, 25. (55) Marc. 14, 48-49. Luc. 22, 52. (56) Ps. 21, 17. Fling. 4, 20. Marc. 14, 50. Ioan 16, 32. (57-58) Lev. 4, 15. Marc. 14, 53-54. Luc. 22, 54-55. Ioan 18, 12-15, 24. (59) Ps. 26, 16; 34, 11; 93, 21. Marc. 14, 57. Fapt. 19, 15-18. 3 Reg. 21, 13. Ps. 26, 16; 34, 11; 93, 21. Marc. 14, 57. Lev. 6, 11-13. (61-62) Mat. 27, 40. Marc. 14, 58-60. Ioan 2, 19. (63) Lev. 5, 1, 3 Reg. 22, 16. Is. 53, 7. Mat. 27, 12. Marc. 14, 61. Luc. 22, 67.

Scripturile proorocilor. Atunci toți ucenicii, lăsîndu-L, au fugit.

57. Iar cei care au prins pe Iisus L-au dus la Caiafa arhiereul, unde erau adunați cărturari și bătrîni.

58. Iar Petru II urma de departe pînă a ajuns la curtea arhiereului și, intrînd înăuntru, sedea cu slugile, ca să vadă sfîrșitul.

59. Iar arhiereii, bătrînii și tot sineadîr căutați mărturie mincinoasă împotriva lui Iisus, ca să-L omoare.

60. Și n-au găsit, deși veneaseră mulți martori minciunoși. Mai pe urmă însă au venit doi, și au spus:

61. Aceasta a zis: Pot să dărâm templul lui Dumnezeu și în trei zile să-l clădesc.

62. Și, sculindu-se, arhierul I-a zis: Nu răspunzi nimic la ceea ce mărturisesc aceștia împotriva Ta?

63. Dar Iisus răcea. Și arhierul I-a zis: Te jur pe Dumnezeul cel viu, să ne

spui nouă de ești Tu Hristosul, Fiul lui Dumnezeu.

64. Iisus i-a răspuns: Tu ai zis. Si vă spun încă: De acum veți vedea pe Fiul Omului șezind de-a dreapta puterii și venind pe norii cerului.

65. Atunci arhierul și-a sfîșiat hainele, zicind: A hulit! Ce ne mai trebuie martori? Iată acum ați auzit hula Lui.

66. Ce vi se pare? Iar ei, răspunzind, au zis: Este vinovat de moarte.

67. Si au scipat în obrazul Lui, bătindu-L cu pumnii, iar unii li cădeau palme.

68. Zicind: Proorocește-ne, Hristoase, cine este cel ce Te-a lovit.

69. Iar Petru ședea afară, în curte. Si o slujnică s-a apropiat de el, zicind: Si tu erai cu Iisus Galileianu.

70. Dar el s-a lepădat înaintea tuturor, zicind: Nu știu ce zici.

71. Si ieșind el la poartă, l-a văzut alta și a zis celor

de acolo: Si acesta era cu Iisus Nazarineanul.

72. Si ierăși s-a lepădat cu jurămînt: Nu cunosc pe omul acesta.

73. Iar după puțin, apropiindu-se cei ce stăteau acolo au zis lui Petru: Cu adevarat și tu ești dintr-ei, căci și graiul tău te vădese.

74. Atunci el a început să se blesteama și a se jura: Nu cunosc pe omul acesta. Si îndată a cintat cocoșul.

75. Si Petru și-a adus aminte de cuvîntul lui Iisus, care zise: Mai înainte de a cinta cocoșul, de trei ori te vei lepăda de Mine. Si ieșind afară, a plins cu amar.

CAP. 27

Iisus înaintea lui Pilat. Iuda se spinzură. Iisus și Baraba. Iisus dat spre moarte. Bîcările, baljocuirea, răstignirea, moartea și înmormîntarea.

1. Iar făcindu-se dimineață, toți arhierii și bătrinii poporului au ținut sălăi împotriva lui Iisus, ca să-l omoare.

Fapt. 8, 32-33. (64) Ps. 109, 1. Dan. 7, 13. Mat. 16, 27. Marc. 14, 62. Ioan. 1, 51; 5, 62. Fapt. 1, 11. Rom. 14, 11. 1 Tes. 4, 16. Apoc. 1, 7. (65) 4 Reg. 18, 37; 19, 1. 1 Ezd. 9, 3. Fapt. 14, 14. (66) Lev. 24, 16. Ier. 26, 11. Marc. 14, 64. Ioan 19, 7. (67-71) Ps. 21, 7. 18. 50, 6; 53, 3. Marc. 14, 65-69. Luc. 22, 63-65. Ioan 18, 16-17; 19, 3. (72-75) Iud. 12, 5-6. Marc. 14, 70-72. Luc. 22, 58-62. Ioan 13, 38; 18, 25-27. CAP. 27. - (1) Ps. 2, 1-2. Mih. 2, 1. Marc. 15, 1. Luc. 22, 66; 23, 1. Ioan 18, 24.

2. Si, legindu-L, L-au dus și L-au predat dregătorului Ponțiu Pilat.

3. Atunci Iuda, cel ce L-a vîndut, văzind că a fost osin-dit s-a căit și a adus în-apoi arhierilor și bătrinilor cei treizeci de arginti,

4. Zicind: Am greșit vînzind singe nevinovat. Ei i-au zis: Ce ne privește pe noi? Tu vei vedea.

5. Si el, aruncind argintii în templu, a plecat și, du-cindu-se, s-a spinzurat.

6. Iar arhierii, lăsând ba-nii, au zis: Nu se cuvine să-i punem în vîstierie tem-plului, deoarece sunt preți de sine.

7. Si ținind ei sfat, au cum-părât cu ei Țarina Olarului, pentru îngroparea străinilor.

8. Pentru aceea s-a numit țarina aceea, Țarina Singuri-te, pină în ziua de astăzi.

9. Atunci s-a împlinit cu-vîntul spus de Ieremia pro-rocoul, care zice: Si au luat cei treizeci de arginti, pre-țul celui prețuit, pe care l-au prețuit fiili lui Israel, L-eu dat în mâna lui.

(2) Mat. 20, 19. Marc. 15, 1. Luc. 23, 1. Ioan 18, 28. (3) Mat. 26, 14-15. (4) Înțel. 2, 13. (5) 2 Reg. 17, 23. Ier. 32, 7. Zah. 11, 13. (6) Ier. 52, 9. Zah. 11, 12-13. (11) Fapt. 1, 18. (8) Fapt. 1, 19. (9) Ier. 52, 9. Zah. 11, 12-13. (12) Ps. 37, Marc. 15, 2. Luc. 23, 3. Ioan 18, 33, 37. 1 Tim. 6, 13. (12) Ps. 37, Marc. 15, 2. Luc. 23, 3. Ioan 18, 33, 37. 1 Tim. 6, 13. (12) Ps. 37, Marc. 15, 3. Luc. 23, 9. Ioan 19, 9. (13) 13-14. Is. 53, 7. Mat. 26, 63. Marc. 15, 3. Luc. 23, 9. Ioan 19, 9. (13) Marc. 15, 4. (14-18) Mat. 21, 11. Marc. 15, 5-9. Luc. 23, 17-19. Ioan 18, 39.

19. Si pe cind starea Pilat in scaunul de judecată, femeia lui i-a trimis acest cuvint: Nimic să nu-l fac Dreptului acelui, că mult am suferit azi, în vis, pentru El.

20. Însă arhiepii și bătrinii au ajutat mulțimile ca să ceară pe Baraba, iar pe Iisus să-L piardă.

21. Iar dregătorul, răspunzind, le-a zis: Pe cine din cei doi, voiți să vă eliberez? Iar ei au răspuns: Pe Baraba.

22. Si Pilat le-a zis: Dar ce voi face cu Iisus, ce se cheamă Hristos? Toti au răspuns: Să fie răstignit!

23. A zis iarashi Pilat: Dar ce rău a făcut? Ei însă mai tare strigau și ziceau: Să fie răstignit!

24. Si văzind Pilat că nimic nu folosește, ci mai multe tulburare se face, luană apă și-a spălat mîinile înaintea mulțimii, zicind: Nevinovat sunt de singele

(19) Fac. 40, 5. (20) Ps. 21, 12–13. Marc. 15, 11. Luc. 23, 18. Ioan 18, 40. Fapt. 3, 14. (21–23) Înțel. 2, 20. Marc. 15, 9–14. Luc. 23, 17–23. Ioan 18, 39. (24) Deut. 19, 10; 21, 6. Luc. 23, 24. (25) Deut. 19, 10. 2 Reg. 1, 16. 3 Reg. 2, 32. Ps. 108, 14. Fapt. 5, 28. (26) Is. 53, 5–6. Marc. 15, 15. Luc. 23, 25. Ioan 19, 1, 16. (27–28) Jud. 9, 24. Ps. 21, 17. Marc. 15, 16–17. Luc. 23, 11. (29–31) Jud. 16, 25. Is. 53, 5–7. Marc. 15, 17–20. Luc. 23, 11. Ioan 19, 2–16.

Dreptului acestuia. Voi veți vedea.

25. Iar tot poporul a răspuns și a zis: Singele Lui asupra noastră și asupra copiilor noștri!

26. Atunci le-a eliberat pe Baraba, iar pe Iisus L-a bicuitt și L-a dat să fie răstignit.

27. Atunci ostașii dregătorului, ducind ei pe Iisus în pretoriu, au adunat în jurul Lui toată cohorta.

28. Si dezbrăcindu-L de hainele Lui, l-au pus o hlamidă roșie.

29. Si impletind o cunună de spini, l-au pus-o pe cap și în mijloc Lui cea dreapta trestie; și, ingenunchind înaintea Lui, își băteau joc de El, zicind: Bucură-Te, regele iudeilor!

30. Si scuipind asupra Lui, au luat trestia și-L băteau peste cap.

31. Iar după ce L-au batjocorit, L-au dezbrăcat de hlamidă, L-au îmbrăcat cu hainele Lui și L-au dus să-L răstignească.

32. Si ieșind, au găsit pe un om din Cirene, cu numele Simon; pe acesta l-au silit să ducă crucea Lui.

33. Si venind la locul numit Golgota care înseamnă Locul Căpătinii,

34. I-au dat să bea vin amestecat cu fiere; și, gustind, nu a voit să bea.

35. Iar după ce L-au răstignit, au împărțit hainele Lui, aruncind sorti, ca să se împlinească ceea ce s-a zis de prorocul: Împărțit-au hainele Mele între ei, iar pentru cămașa Mea au aruncat sorti.

36. Si ostașii, sezind, lăpăzeau acolo.

37. Si deasupra capului au pus vina Lui scrisă: Acesta este Iisus, regele iudeilor.

38. Atunci au fost răstigniți împreună cu El doi tilhari, unul de-a dreapta și altul de-a stanga.

39. Iar trecătorii lăhuleau, clătinindu-și capetele,

40. Si zicind: Tu, Cel ce dărim templul și în trei

zile îl zidești, mintuiesc Te pe Tine Insuți! Dacă ești Fiul lui Dumnezeu, coboară-Te de pe cruce!

41. Asemenea și arhiepii, bătindu-și joc de El, cu cărturarii și cu bătrinii, ziceau:

42. Pe alii i-a mintuit, iar pe Sine nu poate să Se mintuiască! Dacă este regele lui Israel, să Se coboare acum de pe cruce, și vom crede în El.

43. S-a încrezut în Dumnezeu: Să-L scape acum, dacă-L vrea pe El! Căci a zis: Sint Fiul lui Dumnezeu.

44. In același chip lăocăru și tilharii cei împreună răstigniți cu El.

45. Iar de la ceasul al șaselea, s-a făcut întuneric peste tot pământul, pînă la ceasul al nouălea.

46. Iar în ceasul al nouălea a strigat Iisus cu glas mare, zicind: Eli, Eli, lama sabahanti! adică: Dumnezeul Meu, Dumnezeul Meu, pentru ce M-ai părăsit?

(32–33) Num. 19, 3. Marc. 15, 21–22. Luc. 23, 26, 33. Ioan 19, 17. Evr. 13, 12. (34–35) Ps. 21, 20; 68, 25. Mat. 27, 48. Marc. 15, 22–24. Luc. 23, 34–36. Ioan 19, 23. (36) Mat. 27, 54. (37) Marc. 15, 26. Luc. 23, 38. Luc. 19, 19. (38) Is. 53, 12. Marc. 15, 27. Luc. 23, 32. Ioan 19, 25, 38. (39) Ps. 21, 7; 68, 24; 108, 25. Marc. 15, 29. Luc. 23, 35. (40–42) Mat. 26, 61. Marc. 14, 58; 15, 30–32. Luc. 23, 35–37. Ioan 2, 19. (43) Ps. 21, 8. Înțel. 2, 13, 18. (44) Dan. 3, 15; 6, 21. Marc. 15, 32. Luc. 23, 39. (45) Am. 8, 9. Luc. 23, 44. (46) Ps. 21, 1. Marc. 15, 34. Evr. 5, 7.

47. Iar unii dintre cei ce stăteau acolo, auzind, ziceau: Pe Ilie îl strigă Acesta.

48. Si unul dintre ei, alegind îndată si lufind un burete, si umplindu-l de oetă si punându-l într-o trestie, îi da să bea.

49. Iar ceilalți ziceau: La-să, să vedem dacă vine Ilie să-L mintuiască.

50. Iar Iisus, strigind iărashi cu glas mare, și-a dat duhul.

51. Si iată, catapeteasma templului s-a sfîșiat în două de sus pînă jos, și pămîntul s-a cutremurat și pietrele s-au despicate;

52. Mormintele s-au deschis și multe trupuri ale sfîntilor adormiți s-au scutlat.

53. Si ieșind din morminte, după invierea Lui, au intrat în cetatea sfîntă și s-au arătat multora.

54. Iar sutașul și cei ce impreună cu el păzeau pe Iisus, văzind cutremurul și cele intimplăte, s-au înfricoșat foarte, zicind: Cu ade-

(47) Marc. 15, 35. (48) Ps. 68, 25. Mat. 27, 34. Marc. 15, 36. Luc. 23, 36. Ioan 19, 28–29. (49–57) Ieș. 26, 31. 1 Reg. 1, 1. 2 Paral. 3, 14. Dan. 3, 25. Înțel. 2, 17. Mat. 28, 1. Marc. 15, 36–45. Luc. 23, 36–51. Ioan 19, 30–38. Evr. 10, 20. (58–61) Mat. 28, 1. Marc. 15, 44–47. Luc. 23, 52–55.

vărăt, Fiul lui Dumnezeu era Acesta.¹

55. Si erau acolo multe femei, privind de departe, care urmăseră din Galileea pe Iisus, slujindu-L.

56. Între care era Maria Magdalena și Maria, mama lui Iacob și a lui Iosif, și mama fiilor lui Zevedeu.

57. Iar făcindu-se seară, a venit un om bogat din Arimateea, cu numele Iosif, care și el era un ucenic al lui Iisus.

58. Aceasta, ducindu-se la Pilat a cerut trupul lui Iisus. Atunci Pilat a poruncit să i se dea.

59. Si Iosif, lăsind trupul, L-a înășurat în giurgiu curat de in.

60. Si l-a pus în mormintul nou al său, pe care-l săpase în stîncă, și, prăvălind o plătră mare la ușa mormintului, s-a dus.

61. Iar acolo era Maria Magdalena și cealaltă Marie, șezind în fața mormintului.

62. Iar a doua zi, care este după vineri, s-au adunat arhiereii și fariseii la Pilat,

63. Zicind: Doamne, ne-am adus aminte că amăgitorul Acela a spus, fiind încă în viață: După trei zile Mă voi scula.

64. Deci, poruncește ca mormintul să fie păzit pînă a treia zi, ca nu cumva ucenicii Lui să vină și să-L fură și să spună poporului: S-a sculat din morți. Si va fi rătăcirea de pe urmă mai rea decît cea dintâi.

65. Pilat le-a zis: Aveți strajă; mergeți și întăriți cum șiți.

66. Iar ei, ducindu-se, au întărit mormintul cu strajă, peceluiind piatra.

CAP. 28

Invierea lui Hristos. Arătările Mintuitonului. Porunca botezului.

1. După ce a trecut sămbăta, cînd se lumina de ziua înții a săptămînii (Duminică), a venit Maria Magdalena și cealaltă Marie, ca să vadă mormintul.

(63) Mat. 16, 21; 17, 23; 20, 19; 26, 61. Marc. 8, 31; 10, 34. Luc. 9, 22; 18, 33; 24, 6. Ioan 2, 19; 7, 12. (66) Ps. 40, 8. Dan. 6, 18. CAP. 28. – (1) Mat. 27, 56, 61. Marc. 16, 1. Luc. 23, 56; 24, 1. Ioan 20, 1. (2) Marc. 16, 3–5. Luc. 24, 4. Ioan 20, 11–12. (3) Dan. 10, 6. Marc. 16, 5. Luc. 24, 4. (4) Marc. 16, 5. Luc. 24, 5. (5) Marc. 16, 6. Luc. 24, 5. Ioan 20, 15. (6) Mat. 12, 40; 16, 21; 17, 23. Marc. 16, 6. Luc. 24, 6. (7) Mat. 26, 32. Marc. 14, 28; 16, 7. Luc. 24, 6. Ioan 21, 1. Fapt. 1, 5; 10, 40–41. 1 Cor. 15, 5. (8) Jud. 13, 22. Marc. 16, 8. Luc. 24, 9–10, 22.

9. Dar cind mergeau ele să vestească ucenicilor, iată Iisus le-a întâmpinat, zicind: Bucurăti-vă! Iar ele, apropiindu-se, au cuprins picioarele Lui și l s-au închinat.

10. Atunci Iisus le-a zis: Nu vă temeți. Duceți-vă și vestiți fraților Mei, ca să meargă în Galileea, și acolo Mă vor vedea.

11. Si plecind ele, iată unii din strajă, venind în cetate, au vestit arhiereilor toate cele întâmplate.

12. Si, adunându-se ei împreună cu bătrinii și ținând sfat, au dat bani mulți ostașilor,

13. Zicind: Spuneți că ucenicul Lui, venind noaptea, L-a furat, pe cind noi dormeam;

14. Si de se va auzi aceasta la dregătorul, noi îl vom îndupla și pe voi fără grija vă vom face.

(9) Marc. 16, 9–10. Luc. 8, 2. Ioan 20, 14. (10) Ioan 20, 17. Evr. 2, 11. (16) Mat. 26, 32; 28, 7. Marc. 14, 28. (17) Luc. 24, 52. (18) Ps. 8, 6. Dan. 7, 13–14. Mat. 11, 27. Luc. 1, 32; 10, 22. Ioan 3, 31, 35; 5, 22; 13, 2; 17, 2, 1. Petr. 3, 22. Rom. 14, 9. 1 Cor. 15, 24. Ef. 1, 10, 22. Filip. 2, 9. Col. 1, 16. Evr. 2, 8. Apoc. 17, 14; 19, 16. (19) Is. 52, 10. Marc. 16, 15. Luc. 24, 47. Ioan 15, 16. Fapt. 2, 38. 1 Ioan 5, 7. Rom. 10, 18. Col. 1, 23. (20) Mat. 18, 20. Ioan 14, 18.

15. Iar ei, luind arginții, au făcut precum au fost învătați. Si s-a răspindit cuvîntul acesta între Iudei, pînă în ziua de azi.

16. Iar cei unsprezece ucenici au mers în Galileea, la muntele unde le poruncise lor Iisus.

17. Si văzindu-L, l s-au închinat, ei care se îndoieseră.

18. Si apropiindu-Se Iisus, le-a vorbit lor, zicind: Datu-Mi-s-a totă puterea, în cer și pe pămînt.

19. Drept aceea, mergînd, învătați toate neamurile, botezîndu-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfintului Duh.

20. Învățîndu-le să păzească toate cîte v-am poruncit vouă, și iată Eu cu voi săn în toate zilele, pînă la sfîrșitul veacului. Amin.

SFÎNTA EVANGHELIE DUPĂ MARCU

CAP. 1

Ioan Botezătorul și Iisus Hristos. Ispitirea. Predica. Primii ucenici. Primele vindecări.

1. Incepîtul Evangheliei lui Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu.

2. Precum este scris în proprocie (la Maleah) și Isaia: Iată Eu trimit îngerul Meu înaintea feței Tale care va pregăti calea Ta.

3. Glasul celui ce strigă în pustie: Gătiți calea Domnului, drepte faceți cărările Lui.

4. Ioan boteză în pustie, propovînduind botezul po căinîi întru iertarea păcatelor.

5. Si ieșeau la el tot ținut Iudeii și toți cei din Ie-

rusalim și se botezau de către el, în rîul Iordan, mărturisindu-și păcatele.

6. Si Ioan era îmbrăcat în haină de păr de cămilă, avea cingătoare de piele împrejurul mijlocului și minca lăcuste și miere sălbatică.

7. Si propovăduia, zicind: Vine în urma mea Cel ce este mai tare decât mine, Căruia nu sunt vrednic, plecindu-mă, să-l dezleg cureaua încălăzîmîntelor.

8. Eu v-am botezat pe voi cu apă, El însă vă va boteza cu Duh Sfînt.

9. Si în zilele acelea, Iisus a venit din Nazaretul Galileei și s-a botezat în Iordan, de către Ioan.

10. Si îndată, ieșind din apă, a văzut cerurile des-

CAP. 1. — (2) Mal. 3, 1. Mat. 11, 10. Luc. 7, 27. (3) Is. 40, 3. Mat. 3, 3. Luc. 3, 4. Ioan 1, 23. (4) Mat. 3, 1. Luc. 3, 3. Ioan 1, 31; 3, 23. Fapt. 13, 24. (5) Mat. 3, 5–6. Luc. 7, 29. (6) Lev. 11, 22. Mat. 3, 4. Luc. 7, 33. (7) Mat. 3, 11. Luc. 3, 16. Ioan 1, 15, 27. Fapt. 13, 25. (8) Is. 44, 3. Ioil 3, 1. Mat. 3, 11. Ioan 1, 26. Fapt. 1, 5; 2, 4; 10, 45; 11, 15. 1 Cor. 12, 13. (9–10) Mat. 3, 13–16.

chise și Duhul ca un porumbel coborindu-se peste El.

11. Si glas s-a făcut din ceruri: Tu esti Fiul Meu cel iubit, intru Tine am binevoit.

12. Si îndată Duhul L-a minat în pustie.

13. Si a fost în pustie patruzeci de zile, fiind îspilit de satana. Si era împreună cu fiarele, și ingerii li slujeau.

14. După ce Ioan a fost prinț, Iisus a venit în Galileea, propovăduind Evanghelia împărătiei lui Dumnezeu,

15. Si zicind: S-a împlinit vremea și s-a apropiat împărăția lui Dumnezeu. Pocăji-vă și credeți în Evanghelie.

16. Si umblând pe lîngă Matea Galileei, a văzut pe Simon și pe Andrei, fratele lui Simon, aruncind mrejele în mare, căci ei erau pescari.

17. Si le-a zis Iisus: Veniți după Mine și vă voi face să fiți pescari de oameni.

Luc. 3, 21–22. Ioan 1, 32. (11) Ps. 2, 6. Is. 42, 1. Mat. 3, 17. Marc. 9, 7. Luc. 3, 22; 9, 35. Ioan 6, 27. (12) Mat. 4, 1. Luc. 4, 1. (13) Mat. 4, 2, 11. Luc. 4, 2. (14–21) Mat. 3, 2; 4, 11–22. Luc. 4, 11–15, 31; 5, 2–11. Ioan 4, 43. Gal. 4, 4–6. Ef. 1, 10. (22) Is. 50, 4. Mat. 7, 28–29. Luc. 2, 47; 4, 32. (23) Luc. 4, 33. (24) Dan. 9, 24. Mat. 8, 29. Marc. 5, 7. Iac. 2, 19. (25–26) Marc. 1, 34; 9, 20–25.

18. Si îndată, lăsind mrejele, au mers după El.

19. Si mergind puțin mai înainte, a văzut pe Iacob al lui Zevedeu și pe Ioan, frațele lui. Si ei erau în corobie, dregindu-și mrejele.

20. Si i-a chemat pe ei îndată. Iar ei, lăsând pe tatăl lor Zevedeu în corabie, cu lucrătorii, s-au dus după El.

21. Si venind în Caper-naum și îndată intrând simătă în sinagogă, și învăță. 22. Si erau uimiri de învățătura Lui, căci El îi învăță pe ei ca Cel ce are putere, iar nu în felul cărturărilor.

23. Si era în sinagoga lor un om cu duh necurat, care striga tare,

24. Zicind: Ce ai cu noi, Iisuse Nazarinene? Ai venit ca să ne pierzi? Te știm cine ești: Sfântul lui Dumnezeu.

25. Si Iisus l-a cerât, zicind: Taci și ieșă din el.

26. Si scuturindu-l duhul cel necurat și strigind cu glas mare, a ieșit din el.

27. Si s-au spăimîntat toți, încît se întrebau între ei, zicind: Ce este aceasta? O învățătură nouă și cu putere; că și duhurilor necurate le poruncește, și îi se supun.

28. Si a ieșit vestea despre El îndată pretutindeni în toată împrejurimea Galileei.

29. Si îndată ieșind ei din sinagogă, au venit în casa lui Simon și a lui Andrei, cu Iacob și cu Ioan.

30. Iar soacra lui Simon zacea, prinșă de friguri, și îndată l-au vorbit despre ea.

31. Si apropiindu-Se a ridicat-o, apucind-o de mână. Si au lăsat-o frigurile și ea le slujea.

32. Iar cînd s-a făcut seara și soarele apusese, au adus la El pe toți bolnavii și demonizații.

33. Si toată cetatea era adunată la ușă.

34. Si a tămăduit pe mulți care pătimeau de felurite boli și demoni mulți a alungat. Iar pe demoni nu-i lăsa să vorbească, pentru că-L știau că El e Hristos.

(27) Marc. 2, 12; 6, 2. Fapt. 17, 19. (29–32) Mat. 8, 14–16. Luc. 4, 38–40. (34) Marc. 3, 11–12. Luc. 4, 41. Fapt. 16, 16–18; 19, 15. (35) Luc. 4, 42; 5, 16. (38) Is. 61, 1–3. Luc. 4, 43. Ioan 16, 28; 17, 4. (39) Mat. 4, 23. Luc. 4, 44. (40) Mat. 8, 2. Luc. 5, 12. (41) Mat. 8, 3. Luc. 5, 13. (44) Lev. 13, 2; 14, 2–4. Mat. 8, 4; 9, 30. Luc. 5, 14; 17, 14.

35. Si a doua zi, foarte de dimineață, sculindu-Se, a ieșit și S-a dus într-un loc pustiu și se ruga acolo.

36. Si a mers după El Simon și cei ce erau cu el.

37. Si aflatindu-L, I-au zis: Toți Te caută pe Tine.

38. Si El a zis lor: Să mergem în altă parte, prin cetățile și satele învecinate, ca să propovăduiesc și acolo, căci pentru aceasta am venit.

39. Si venind propovăduia în sinagogile lor, în toată Galileea, alungind pe demoni.

40. Si un lepros a venit la El, rugindu-L și îngenunchind și zicind: De voiești poți să mă curățești.

41. Si făcindu-L se milă, a intins mâna și S-a atins de el și i-a zis: Voiesc, curățește-te.

42. Si îndată s-a depărtat lepra de la el și s-a curățit.

43. Si poruncindu-i cu aspreme, îndată l-a alungat,

44. Si i-a zis: Vezi, nimănui să nu spui nimic, ci mergi de te arată preotul

lui și adu, pentru curățirea ta, cele ce a rinduit Moise, spre mărturie lor.

45. Iar el, ieșind, a început să propovăduiască mulțimi și să răspindească cuvîntul, incit Iisus nu mai putea să intre pe față în cetăte, ci stătea afară, în locuri pustii, și veneau la El de pretutindeni.

CAP. 2

Vindecarea slăbănoșului. Chemarea lui Matei. Postul. Smulgerea spicelor în zi de sărbătoră.

1. Să intrind iarăși în Capernaum, după cîteva zile, s-a auzit că este în casă.

2. Să indată s-au adunat mulți, incit nu mai era loc, nici înaintea ușii, și le grăia lor cuvîntul.

3. Să au venit la El, aducind un slăbănoș, pe care-l purtau patru înși.

4. Să neputind ei, din pricina mulțimii, să se apropie de El, au desfăcut acoperișul casei unde era Iisus și, prin spărțură, au lăsat în jos patul în care zacea slăbănoșul.

(45) Mat. 9, 31. Luc. 5, 15. CAP. 2. — (1) Mat. 9, 1. (3) Mat. 9, 2. Luc. 5, 18. (5) Is. 43, 25. Luc. 7, 48. (7) Mat. 9, 3. Luc. 5, 21; 7, 49. (8) Mat. 9, 4. Luc. 5, 22. Ioan 2, 24–25; 6, 64. (9) Mat. 9, 5. Luc. 5, 23. (10) Mat. 9, 6. Ioan 5, 8. (11) Mat. 9, 6. (12) Mat. 9, 7–8. Marc. 1, 27.

5. Să văzind Iisus credința lor, i-a zis slăbănoșului: Fiuler, iertate îți sănătatea tale!

6. Să erau acolo unii dintre cărturari, care sedea și cugetau în inimile lor:

7. Pentru ce vorbește Acesta astfel? El hulește. Cine poate să ierte păcatele, fără numai unul Dumnezeu?

8. Să indată cunoșcind Iisus cu duhul Lui, că așa cugetau ei în sine, le-a zis lor: De ce cugetați acestea în inimile voastre?

9. Ce este mai ușor a zice slăbănoșului: Iertate îți sănătatea, sau a zice: Scoala-te, ia-ți patul tău și umblă?

10. Dar, ca să știi că putere are Fiul Omului a ierta păcatele pe pămînt, a zis slăbănoșului:

11. Zic ție: Scoala-te, ia-ți patul tău și mergi la casa ta.

12. Să s-a sculat indată și, lăudându-și patul, a ieșit înaintea tuturor, incit erau toți uimiri și slăveau pe Dumnezeu, zicind: Asemenea lucruri n-am văzut niciodată.

13. Să iarăși și ieșit la mare și toată mulțimea venea la El și îi invăta.

14. Să treceind, a văzut pe Levi al lui Alfeu, sezind la vamă, și i-a zis: Urmează-Mi. Iar el, sculindu-se, i-a urmat.

15. Să cind sedea El în casa lui Levi, mulți vameși și păcătoși sedea la masă cu Iisus și cu ucenicii Lui. Că erau mulți și-i urmău.

16. Iar cărturarii și fariseii, văzindu-L că mânincă împreună cu vameșii și păcătoșii, ziceau către ucenicii Lui: De ce mânincă și bea Invățătorul vostru cu vameșii și cu păcătoșii?

17. Dar, auzind, Iisus le-a zis: Nu cei sănătoși au nevoie de doctor, ci cei bolnavi. N-am venit să chem pe drepti, ci pe păcătoși la pocăință.

18. Ucenicii lui Ioan și ai fariseilor posteau și au venit și îl-au zis Lui: De ce ucenicii lui Ioan și ucenicii fariseilor postesc, iar ucenicii Tăi nu postesc?

(14) Mat. 9, 9. Luc. 5, 27–28. (15) Mat. 9, 10. Luc. 5, 29. (16) Mat. 9, 11. (17) Mat. 9, 12–15; 18, 11. Luc. 5, 31–32; 19, 10. 1 Tim. 1, 15. (18) Mat. 9, 11, 14. Luc. 5, 33. (19) Is. 62, 5. Mat. 9, 14–15. Luc. 5, 34. Ioan 5, 29. (20) Mat. 19, 15. Luc. 5, 35. (21) Mat. 9, 16. Luc. 5, 36. (22) Mat. 9, 17. Luc. 5, 37–38. (23) Deut. 23, 25. Mat. 12, 1. Luc. 6, 1. (24) Ies. 20, 10. Mat. 12, 2. Luc. 6, 2. Ioan 5, 10. (25) 1 Reg. 21, 3–5. Mat. 12, 3. Luc. 6, 3.

a făcut Daivid, cind a avut nevoie și a flămînzit, el și cei ce erau cu el?

26. Cum a intrat în casa lui Dumnezeu, în zilele lui Abiator arhiearel, și a mîncat pînile punerii înainte, pe care nu se cuvenea să le mânânce decât numai preoții, și a dat și celor ce erau cu el?

27. Și le zicea lor: Simbăta a fost făcută pentru om, iar nu omul pentru simbăta.

28. Astfel că Fiul Omului este domn și al sîmbetei.

CAP. 3

Vindecarea celui cu mină uscată și alte vindecări. Allegerea celor 12 Apostoli. Păcatul împotriva Sîntului Duh. Mama și frații lui Iisus.

1. Și iarăși a intrat în sinagogă. Și era acolo un om avind mină uscată.

2. Și Il pîndeau pe Iisus să vadă dacă Il va vindeca simbăta, ca să-l învinuiască.

3. Și a zis omului care avea mină uscată: Ridică-te în mijloc!

(26) deș. 29, 32-33. Lev. 8, 31; 24, 9. 1 Reg. 21, 6. Mat. 12, 4. Luc. 6, 4. (28) Mat. 12, 8. Luc. 6, 5. CAP. 3. — (1) Mat. 12, 9. Luc. 6, 6. (2) Ps. 36, 32. Luc. 13, 14; 14, 1-3. (4) Pild. 27, 22. Mat. 12, 12-13. Ioan 5, 10. (5) 3 Reg. 13, 6. Mat. 12, 12-13. Luc. 6, 10. (6) Mat. 12, 14; 22, 15. Ioan 10, 39. (7) 3 Reg. 4, 34. Mat. 4, 25; 12, 15. Luc. 6, 17. Ioan 6, 1. (8) (Mat. 4, 25. (9) Luc. 5, 3.

4. Și a zis lor: Se cuvîne, simbăta, a face bine sau a face rău, a mîntui un suflet sau a-l pierde? Dar ei răceau;

5. Și privindu-i pe ei cu minie și instrîndu-șe de invîrtoșarea inimii lor, a zis omului: Întinde mină ta! Și a întins-o, și mină lui s-a făcut sănătoasă.

6. Și ieșind, fariseii au făcut îndată sfat cu iordanianii, împotriva Lui ca să-L piardă.

7. Iisus, împreună cu ucenicii Lui, a plecat înspre mare și mulțime multă din Galileea și din Iudeea L-a urmat.

8. Din Ierusalim, din Idumeea, de dincolo de Iordan, dimprejurul Tirului și Sidonului, mulțime mare, care, auzind cîte făcea, a venit la El.

9. Și a zis ucenicilor Săi să-I fie pusă la îndemînă o corăbioară, ca să nu-L imbulzească mulțimea;

10. Fiindcă vindecase pe mulți, de aceea năvăleau asupra Lui, ca să se atingă de El, toți ciști erau bolnavi.

11. Iar duhurile cele necurate, cind Il vedea, cădeau înaintea Lui și strigau, zicînd: Tu ești Fiul lui Dumnezeu.

12. Și El le certă mult că să nu-L dea pe față.

13. Și S-a suiat pe munte și a chemat la Sine pe ciști și a voit, și au venit la El.

14. Și a rînduit pe cei doi-sprezece, pe care i-a numit apostoli, ca să fie cu El și să-i trimîtă să propovăduască,

15. Și să aibă putere să vindece bolile și să alunge demonii.

16. Deci a rînduit pe cei doi-sprezece: pe Simon, căruia i-a pus numele Petru;

17. Pe Iacob al lui Zevedeu și pe Ioan, fratele lui Iacob, și le-a pus lor numele Boanerghes, adică fiili tunctului;

18. Și pe Andrei, și pe Filip, și pe Bartolomeu, și pe Matei, și pe Toma, și pe Ia-

cov al lui Alfeu, și pe Tadeu, și pe Simon Cananeul.

19. Și pe Iuda Iscarioteanul, cel care L-a și vindut.

20. Și a venit în casă, și iarăși mulțimea s-a adunat, incit ei nu puteau nici să mânince.

21. Și auzind ai Săi, au ieșit ca să-L prindă, că ziceau: Și-a ieșit din fire.

22. Iar cărturarii, care veneau din Ierusalim, ziceau că are pe Beelzebul și că, cu domnul demonilor, alungă demonii.

23. Și chemindu-i la Sine, le-a vorbit în pilde: Cum poate satana să alunge pe satana?

24. Dacă o împărătie se va dezbină în sine, acea împărătie nu mai poate dăinui.

25. Și dacă o casă se vadezbină în sine, casă aceea nu va mai putea să se tină.

26. Și dacă satana s-a scutat împotriva sa insuși și s-a dezbinat, nu poate să dăinuiască, ci are sfîrșit.

27. Dar nimeni nu poate, intrînd în casa celui tare,

(10) Mat. 14, 36. (11) Mat. 16, 16. Marc. 1, 34. Luc. 4, 41. (12) Mat. 12, 16. Marc. 5, 43. (13) Marc. 6, 7. Luc. 6, 12-13. (14) Mat. 10, 1. Luc. 6, 13; 9, 1. (16) Mat. 10, 2; 16, 18. Ioan 1, 42. (17) Ps. 28, 3; 67, 34. (18) Mat. 10, 3. (19) Mat. 10, 4. (20) Pild. 8, 34. Marc. 6, 31. (21) Ioan 7, 5; 10, 20. (22) Mat. 9, 34; 12, 14. Luc. 11, 15. (23) Mat. 9, 34; 10, 25; 12, 24. Luc. 11, 15. Ioan 7, 20; 8, 48, 52; 10, 24. (24) Mat. 12, 25. Luc. 11, 17. (26) Luc. 11, 18. (27) Is. 49, 24. Mat. 20,

să-i răpească lucrurile, de nu va lega întii pe cel tare, și atunci va ieftui casa lui.

28. Adevărat grăiesc vouă că toate vor fi iertate fiilor oamenilor, păcatele și hulele cîte vor fi hulit;

29. Dar cine va huli împotriva Duhului Sfînt nu are iertare în veac, ci este vinovat de osindă veșnică.

30. Pentru că ziceau: Are duh necurat.

31. Și au venit mama Lui și frații Lui și, stînd afară, au trimis la El ca să-l chemă.

32. Iar mulțimea sedea împrejurul Lui. Și l-au zis unii: Iată mama Ta și frații Tăi și surorile Tale sunt afară. Te caută.

33. Și, răspunzînd lor, le-a zis: Cine este mama Mea și frații Mei?

34. Și privind pe cei ce sedeau în jurul Lui, a zis: Iată mama Mea și frații Mei.

35. Că oricine va face voia lui Dumnezeu, acesta este fratele Meu și sora Mea și mama Mea.

12, 29. Luc. 11, 21. (28–31) Mat. 12, 31–33, 46. Luc. 8, 19; 12, 10. 1 Ioan 5, 16. Evr. 10, 26. (32–35) Ps. 100, 6. Mat. 12, 47–50. Luc. 8, 20–21. Ioan 15, 14. Evr. 2, 11. CAP. 4. — (1–6) Mat. 13, 1–6. Luc. 8, 4–6. (7) Mat. 13, 7. Luc. 8, 7. (8) Fac. 26, 12. Mat. 13, 8.

CAP. 4

Felurite pilde despre împărtășia cerurilor. Potolirea fururii pe mare.

1. Și iarăși a început Iisus să învețe, lîngă mare, și s-a adunat la El mulțimea foarte multă, încît El a intrat în corabie și sedea pe mare, iar toată mulțimea era lîngă mare, pe uscat.

2. Și-i învăța multe în pilde, și în învățătura Sa le zicea:

3. Ascultați: Iată, ieșită semănătorul să semene.

4. Și pe cînd semăna el, o sămință a căzut lîngă cal și păsările cerului au venit și au mîncat-o.

5. Și alta a căzut pe loc pietros, unde nu avea pămînt mult, și îndată a răsărit, pentru că nu avea pămînt mult.

6. Și cînd s-a ridicat soarele, s-a veștejtit și neavînd rădăcină, s-a uscat.

7. Altă sămință a căzut în spini, a crescut, dar spinii au înăbușit-o și rod n-a dat.

8. Și altele au căzut pe pămîntul cel bun și, înăbușit,

îndu-se și crescind, au dat roade și au adus: una treizeci, alta șaizeci, alta o sută.

9. Și zicea: Cine are urechi de auzit să audă.

10. Iar cînd a fost singur, cei ce erau pe lîngă El, împreună cu cei doisprezece, îl întrebau despre pilde.

11. Și le-a răspuns: Vouă vă e dat să cunoașteți taina împărtășiei lui Dumnezeu, dar pentru cei de afară totul se face în pilde,

12. Ca uitîndu-se, să privească și să nu vadă, și, auzind, să nu înțeleagă, ca nu cumva să se întoarcă și să fie iertați.

13. Și le-a zis: Nu primești pilda aceasta? Dar cum veți înțelege toate pildele?

14. Semănătorul seamănă cuvîntul.

15. Cele de lîngăcale sunt aceia în care se seamănă cuvîntul, și, cînd îl aud, îndată vine satana și ia cuvîntul cel semănat în inițiale lor.

Luc. 8, 8. Ioan 15, 5. Col. 1, 6. (9–10) Mat. 11, 15; 13, 9–10. Luc. 8, 8–9. (11) Mat. 11, 25; 13, 11; 16, 17. Luc. 8, 10. 1 Cor. 2, 10; 5, 12. Col. 4, 5. 1 Tes. 4, 12. 1 Tim. 3, 7. (12) Is. 6, 9–10. Ier. 5, 21. Mat. 13, 14. Luc. 8, 10. Ioan 12, 40. Fapt. 28, 26. Rom. 11, 8. (13) Mat. 13, 18. Ioan 3, 10, 12. (14–15) Mat. 13, 18–19. Luc. 8, 11–12. Mat. 13, 18. Ioan 3, 10, 12. (14–15) Mat. 13, 18–19. Luc. 8, 13–16; 12, 5. 1 Tim. 6, 9. (22) 18. Mat. 5, 15; 13, 21–23. Luc. 8, 13–16; 12, 5. 1 Tim. 6, 9. (22) Mat. 10, 26. Luc. 8, 17; 12, 2.

16. Cele semănate pe loc pietros sunt aceia care, cînd aud cuvîntul, îl primeșc îndată cu bucurie,

17. Dar n-au rădăcină în ei, ci în pînă la un timp; apoi, cînd se întimplă strîmtorare sau prigoană pentru cuvînt, îndată se smîntesc.

18. Și cele semănate între spini sunt cei ce ascultă cuvîntul,

19. Dar grijile veacului și înșelăcijunea bogăției și poftelor după celealte, pătrunzind în ei, înăbușă cuvîntul și îl fac neroditor.

20. Iar cele semănate pe pămîntul cel bun sunt cei ce aud cuvîntul și-l primeșc și aduc roade: unul treizeci, altul șaizeci și altul o sută.

21. Și le zicea: Se aduce oare făclă ca să fie pușă sub obrot sau sub pat? Oare nu ca să fie pușă în sfesnic?

22. Căci nu e nimic ascuns ca să nu se dea pe față; nici n-a fost ceva tăinuit, decit ca să vină la arătare.

23. Cine are urechi de auzit, să audă.

24. Și le zicea: Luați seamă la ce auziți: Cu ce măsură măsurăți, vi se va măsura; iar vouă celor ce ascultați, vi se va da și vă va prisosi.

25. Căci celui ce are i se va da; dar de la cel ce nu are, și ce are i se va lăua.

26. Și zicea: Așa este împărăția lui Dumnezeu, ca un om care aruncă sămânța în pămînt.

27. Și doarme și se scoală, noaptea și ziua, și sămînta răsare și crește, cum nu știe el.

28. Pămîntul rodește de lăsine: mai întii păi, apoi spic, după aceea griu deplin în spic.

29. Iar cind rodul se coace, îndată trimite secera, că a sosit secerișul.

30. Și zicea: Cum vom asemâna împărăția lui Dumnezeu, sau în ce pildă o vom închipui?

31. Cu grăuntele de muștar care, cind se seamănă

- (23) Mat. 11, 15; 15, 9; 25, 30.
 (24) Apoc. 2, 7; 3, 6; 15, 9. (25–26) Mat. 7, 2; 13, 12–24; 25, 29.
 (27) Luc. 6, 38; 8, 18; 19, 26. (28) Mat. 13, 25. (29) Apoc. 14, 15.
 (30–32) Mat. 13, 31–32. Luc. 13, 18–19. (33) Mat. 13, 34. Iona 16, 12. (34–35) Mat. 8, 18, 23; 13, 34.
 (36) Luc. 8, 22. (37) Iona 1, 4. Mat. 8, 24. Luc. 8, 23. (38) Ps. 9, 32; 76, 9. Iona 1, 5–6. Mat. 8, 25. Luc. 8, 24.

în pămînt, este mai mic decât toate semințele de pe pămînt.

32. Dar, după ce s-a semănat, crește și se face mai mare decât toate legumele și face rămurî mari, încât sub umbra lui pot să sălășluiescă păsările cerului.

33. Și cu multe pilde că acestea le grăiea cuvîntul după cum puteau să înjeleagă.

34. Iar fără pildă nu le grăiea; și ucenicilor Săi le lămurea toate, deosebi.

35. Și în ziua aceea, cind s-a inserat, a zis către ei: Să trecem pe lărmul ceiălaț.

36. Și lăsind ei mulțimea, L-au luat cu ei în corabie, aşa cum era, căci erau cu El și alte corăbii.

37. Și s-a pornit o furtună mare de vînt și valurile se prăvăleau peste corabie, încât corabia era aproape să se umple.

38. Iar Iisus era la partea dindărât a corăbiei, dormind pe căptății. L-au des-

teptat și l-au zis: Invățătorule, nu-Tî este grija că pierim?

39. Și El, sculindu-Se, a certat vîntul și a poruncit mării: Taci! Încetează! Și vîntul s-a potolit și s-a făcut liniste mare.

40. Și le-a zis lor: Pentru ce sinteți așa de fricosi? Cum de nu aveți credință?

41. Și s-au înfricoșat cu frică mare și ziceau unul către altul: Cine este, oare, Aceasta, că și vîntul și marea I se supun?

CAP. 5

Demonizatul din ţinutul Gădarenilor. Fiica lui Iair și temeia bolnavă de doispăzeze ani.

1. Și a venit de cealaltă parte a mării în ţinutul Gădarenilor.

2. Iar după ce a ieșit din corabie, îndată L-a întâmpinat, din morminte, un om cu duh necurat,

3. Care își avea locuință în morminte, și nimeni nu putea să-l lege nici măcar cu lanțuri.

(39) Iov 26, 12. Ps. 88, 9. Iona 1, 15. Mat. 8, 26. Luc. 8, 24. (40) Mat. 8, 26. Luc. 8, 25. (41) Ps. 64, 7; 88, 9; 106, 25. Mat. 8, 27. Luc. 8, 25. CAP. 5. — (1–7) Mat. 8, 26, 28–29. Luc. 8, 26–29. (8–11) Mat. 8, 30. Luc. 8, 29–32. (12–14) Mat. 8, 31–32. Luc. 8, 32–35.

4. Pentru că de multe ori fiind legat în obezi și în lanțuri, el rupea lanțurile, și obezile le sfârma, și nimeni nu putea să-l potolească;

5. Și neîncetat noaptea și ziua era prin morminte și prin munți, strigînd și tăindu-se cu pietre.

6. Iar, văzîndu-L de deosebite pe Iisus, a alergat și s-a inchinat Lui.

7. Și strigînd cu glas puternic, a zis: Ce ai cu mine, Iisuse, Fiule al lui Dumnezeu Celui Preainalt? Pe jur pe Dumnezeu să nu mă chinuiești.

8. Căci îi zicea: Ieși duh necurat din omul acesta.

9. Și l-a întrebat: Care își este numele? Și l-a răspuns: Legiuine este numele meu, căci suntem mulți.

10. Și îi rugau mult să nu-i trimîtă afară din acel ţinut.

11. Iar acolo, lingă munte, era o turmă mare de porci, care păștea.

12. Și L-au rugat, zicind: Trimite-ne pe noi în porci, ca să intrăm în ei.

13. Si El le-a dat voie. Atunci, ieșind, duhurile necurate au intrat în porci și turma s-a aruncat de pe târmul înalt, în mare. Si erau ca la două mii și s-au inecat în mare.

14. Iar cei care-i păsteau au fugit și au vestit în ceteate și prin sate. Si au venit oamenii să vadă ce s-a întâmplat.

15. Si s-au dus la Iisus și au văzut pe cel demonizat, sezind jos, îmbrăcat și întreg la minte, el care avuse legiune de demoni, și s-au înfricoșat.

16. Iar cei ce au văzut le-au povestit cum a fost cu demonizatul și despre porci.

17. Si ei au început să-L roage să se ducă din hotările lor.

18. Iar întrînd El în corabie, cel ce fusese demonizat lă rugă ca să-l ia cu El.

19. Iisus însă nu l-a lăsat, ci i-a zis: Mergi în casa ta, lá ai tăi, și spune-le cite și-a făcut ție Domnul și cum te-a miluit.

20. Iar el s-a dus și a început să vestească în Deca-

(15-16) Luc. 8, 35-36. (17) Mat. 8, 34. Luc. 8, 37. Fapt. 16, 39. (18) Luc. 8, 37-38. (19-20) Luc. 8, 39. (21-23) Mat. 9, 1, 18. Luc. 8, 40-42. (24) Mat. 9, 19. Luc. 8, 42. (25) Lev. 15, 25. Mat. 9, 20. Luc. 8, 43. (26) Luc. 8, 43. (27) Mat. 9, 20. Luc. 8, 44. (28) Mat. 9, 21.

pole cite i-a făcut Iisus lui; și toți se minunau.

21. Si trecind Iisus cu corabia iarăși de partea cealaltă, s-a adunat la El mulțime multă și era lîngă mare.

22. Si a venit unul din marii sinagogilor ianume, Iair, și văzindu-L pe Iisus, a căzut la picioarele Lui,

23. Si L-a rugat mult, zicind: Fiica mea este pe moarte, ci, venind pune mîinile peste ea, ca să scape și să trăiască.

24. Si a mers cu el. Si mulțime multă lă urma pe Iisus și lă imbulzea.

25. Si era o femeie care avea, de doisprezece ani,urgere de singe.

26. Si multe indurase de la mulți doctori, cheltuindu-și toate ale sale, dar nefolosind nimic, ci mai mult mergind înspre mai rău.

27. Auzind ea cele despre Iisus, a venit în mulțime și pe la spate s-a atins de haina Lui.

28. Căci își zicea: De mă voi atinge măcar de haina Lui, mă voi vindeca!

29. Si indată izvorul sănghelui ei a incepat și ea a simțit în trup că s-a vindecat de boală.

30. Si indată, cunoscind Iisus în Sine puterea ieșită din El, întorcindu-Se către mulțime, a întrebat: Cine s-a atins de hainele Mele?

31. Si l-au zis ucenicului Lui: Vezi mulțimea îmbulzindu-Te și zici: Cine s-a atins de Mine?

32. Si se uita împrejur să vadă pe aceea care făcuse aceasta.

33. Iar femeia, înfricoșindu-se și tremurînd, știind ce i se făcuse, a venit și a căzut înaintea Lui și l-a mărturisit tot adevărul.

34. Iar El i-a zis: Fiică, credința ta te-a mintuit, mergi în pace și fiu sănătoasă de boala ta!

35. Încă vorbind El, au venit unii de la mai-marele sinagogii, zicind: Fiica ta a murit. De ce mai superi pe Invățătorul?

36. Dar Iisus, auzind cuvîntul ce s-a grăbit, a zis

mai-marelui sinagogii: Nu te teme. Crede numai.

37. Si n-a lăsat pe nimeni să meargă cu El, decât numai pe Petru și pe Iacov și pe Ioan, fratele lui Iacov.

38. Si au venit la casa mai-marelui sinagogii și a văzut tulburare și pe cei ce plingeau și se tinguaiau mult.

39. Si întrînd, le-a zis: De ce vă tulburăți și plingeți? Copila n-a murit, ci doarme.

40. Si-L luau în rîs. Iar El, scoțindu-i pe toți afară, a luat cu Sine pe tatăl copilei, pe mama ei și pe cei ce îi însoțeau și a intrat unde era copila.

41. Si apucind pe copilă de mină, i-a grăbit: Talită kumi, care se tilcuiște: Fiică, tie zic, scoală-te!

42. Si indată s-a sculat copila și umbla, căci era de doisprezece ani. Si s-au mirat indată cu uimire mare.

43. Dar El le-a poruncit, cu stăruință, ca nimeni să nu afle de aceasta. Si le-a zis să-i dea copilei să mărinse.

(29-37) Sir. 23, 15. Mat. 9, 22. Luc. 6, 19; 8, 44-50; 17, 19. (38) Fac. 50, 10. Mat. 9, 23. Luc. 8, 25. (39) Mat. 9, 24. Luc. 8, 52. Marc. Ioan 11, 11. (40) Mat. 9, 24. Luc. 8, 53-54. Fapt. 9, 40. (41) Marc. 7, 14. Luc. 8, 54. (42) Mat. 9, 25. Luc. 8, 55. (43) Mat. 8, 4; 9, 30; 12, 16; 17, 9. Marc. 3, 12. Luc. 5, 14; 8, 56.

CAP. 6

Proorocul disprețuit în patria lui. Trimiterea celor doisprezece. Uciderea lui Ioan. Săturarea celor cinci mii. Iisus umblă pe mare.

1. *Și a ieșit de acolo și a venit în patria Sa, iar ucenicii Lui au mers după El.*

2. *Și, fiind simbătă, a început să învețe în sinagogă. Și mulți, auzindu-L, erau uimiți și ziceau: De unde are El acestea? Și ce este înțelepciunea care l-a dat Lui? Și cum se fac minuni ca acestea prin măinile Lui?*

3. *Au nu este Acesta testarul, fiul Mariei și fratele lui Iacov și al lui Iosif și al lui Iuda și al lui Simon? Și nu sunt, oare, surorile Lui aici la noi? Și se smintea intru El.*

4. *Și le zicea Iisus: Nu este prooroc disprețuit, decit în patria sa și între rudele sale și în casa sa.*

5. *Și n-a putut acolo să facă nici o minune, decit că, punindu-și măinile peste puțini bolnavi, i-a vindecat.*

CAP. 6. — (1) Mat. 13, 54. Luc. 4, 16, 28. Marc. 1, 27. (2) Mat. 7, 28. (3) Mat. 13, 55–57. Luc. 4, 22. Ioan 6, 42; 7, 27. (4) Ioan 7, 15. (5) Mat. 13, 58. (6) Mat. 9, 35. Luc. 13, 22–24. (7–8) Mat. 10, 1, 9–10. Mat. 13, 58. (9–11) Mat. 10, 10–15. Luc. 9, 3–5; Luc. 9, 1–3; 10, 4; 22, 35. (12) Mat. 14, 1–3; 10, 15. Luc. 9, 18, 6. (13) Marc. 16, 18, 10, 7, 12. Fapt. 12, 8; 13, 51; 18, 6. (14) Luc. 9, 6. (15) Marc. 16, 18. Iac. 5, 14.

6. *Și se mira de necredința lor. Și străbatea sătele dimprejur, invățind.*

7. *Și a chemat la Sine pe cei doisprezece și a început să-i trimîtă doi căi și le-a dat putere asupra duhurilor necurate.*

8. *Și le-a poruncit să nu ia nimic cu ei, pe cale, ci numai totaig. Nici paine, nici traistă, nici bani la cingătoare;*

9. *Ci să fie încălțați cu sandale și să nu se îmbrace cu două haine.*

10. *Și le zicea: În orice casă vezi intra, acolo să rămînești pînă ce vezi ieșii de acolo.*

11. *Și dacă intr-un loc nu vă vor primi pe voi, nici nu vă vor asculta, ieșind de acolo, scuturăți praful de sub picioarele voastre, spre mărturie lor. Adevarat grăiesc vouă: Mai ușor va fi Sodomei și Gomorei, în ziua judecății, decit cetății aceleiaia.*

12. *Și ieșind, ei propovăduiau să se pocăiască.*

13. *Și scoteau mulți demoni și ungeau cu untde-*

lemn pe mulți bolnavi și-i vindecau.

14. *Și a auzit regele Irod, căci numele lui Iisus se căuse cunoscut, și zicea că Ioan Botezătorul s-a scutat din morții și de aceea se fac minuni prin el.*

15. *Alii însă ziceau că este Ilie și alii că este prooroc, ca unul din prooroci.*

16. *Iar Irod, auzind zicea: Este Ioan, căruia eu am pus să-i tăie capul; el s-a scutat din morții.*

17. *Căci Irod, trimițind, l-a prins pe Ioan și l-a legat, în temniță, din pricina Irodiadei, femeia lui Filip, fratele său, pe care o luase de soție.*

18. *Căci Ioan îi zicea lui Irod: Nu-ți este îngăduit să tii pe femeia fratelui tău.*

19. *Iar Irodiada îl ura și voia să-l omoare, dar nu putea.*

20. *Căci Irod se temea de Ioan, și lăudă bărbat drept și sfînt, și-l ocrotea. Și ascultindu-l, multe făcea și cu drag îl asculta.*

(14–17) Mat. 14, 1–3; 16, 14. Luc. 3, 19; 9, 7–9, 19; 23, 8. (18) Lev. 18, 16; 20, 21. Mat. 14, 4. (20) Mat. 14, 5; 21, 26. (21) Fac. Mat. 14, 20. Mat. 14, 6. (22) 4 Reg. 2, 9. Mat. 14, 6. (23) Est. 5, 3; 7, 2. Mat. 14, 7. (24) Mat. 14, 8. (25) Mat. 14, 8. (26–29) Mat. 14, 9–12. Mat. 14, 7.

21. *Și fiind o zi cu bun prilej, cînd Irod, de ziua sa de naștere, a făcut ospeț dregătorilor lui și căpetenilor oștirii și fruntașilor din Galileea,*

22. *Și fiica Irodiadei, întrînd și jucind, a plăcut lui Irod și celor ce sedea cu el la masă. Iar regele a zis fetei: Cere de la mine orice vei voi și îți voi da.*

23. *Și s-a jurat ei: Ori ce vei cere de la mine îți voi da, pînă la jumătate din regatul meu.*

24. *Și ea, ieșind, a zis mamiei sale: Ce să cer? Iar Irodiada i-a zis: Capul lui Ioan Botezătorul.*

25. *Și intrînd îndată, cu grabă, la rege, i-a cerut, zicind: Vreau să-mi dai îndată, pe lipsie, capul lui Ioan Botezătorul.*

26. *Și regele s-a mișnit adinc, dar pentru jurămînt și pentru cei ce sedea cu el la masă, n-a voit să-o întristeze.*

27. *Și îndată trimițind regele un paznic, a poruncit a-i aduce capul.*

28. *Și acela, mergind, i-a lăiat capul în temniță, l-a*

adus pe tipsie și l-a dat fetei, iar fata l-a dat mamiei sale.

29. Si auzind, ucenicii lui au venit, au luat trupul lui Ioan și l-au pus în mormînt.

30. Si s-au adunat apostolii la Iisus și l-au spus Lui toate cîte au făcut și au invățat.

31. Si El le-a zis: Veniți voi însîvă de o parte, în loc pustiu, și odihniți-vă puțin. Căci mulți erau care veneau și mulți care se duceau și nu mai aveau timp nici să mânance.

32. Si au plecat cu corabia spre un loc pustiu, de o parte.

33. Si i-au văzut plecind și mulți au înțeles și au alergat acolo pe jos de prin toate cetățile și au sosit înaintea lor.

34. Si ieșind din corabie, Iisus a văzut mulțime mare și l-a făcut milă de ei, căci erau ca niște oi fără păstor, și a început să-i învețe multe.

(30–31) Mat. 14, 13. Marc. 3, 20. Luc. 9, 10. (33) Mat. 14, 13. Luc. 9, 11. (34) Is. 13, 14. Iez. 34, 5. Mat. 9, 36; 14, 14. Marc. 8, 2. Luc. 9, 11. (35–36) Mat. 14, 15. Luc. 9, 12. (37) Num. 11, 13, 22. 4 Reg. 4, 45. Mat. 14, 16. Luc. 9, 13. Ioan 6, 7. (38) Mat. 14, 17; 15, 34. Marc. 8, 5. Luc. 9, 13. Ioan 6, 9. (39) Mat. 14, 19. Luc. 9, 16. Ioan 6, 10. (40) Luc. 9, 15. (41) 1 Reg. 9, 13. Mat. 14, 19. Marc. 8, 7. Luc. 9, 16. Ioan 6, 11.

35. Dar făcindu-se tirzii, ucenicii Lui, apropiindu-se, l-au zis: Locul e pustiu și ceasul e tirzii;

36. Slobozește-i, ca mergind prin cetățile și prin satele dîmprejur, să-și cumperi ce să mânince.

37. Răspunzind, El le-a zis: Dați-le voi să mânance. Si ei l-au zis: Să mergem noi să cumpărăm piini de două sute de dinari și să le dăm să mânance?

38. Iar El le-a zis: Cite piini aveți? Duceți-vă și veДЕi. Si după ce au văzut, l-au spus: Cinci piini și doi pești.

39. Si El le-a poruncit să-i așeze pe toți cete, cete, pe iarbă verde.

40. Si au șezut cete, cete, cete o sută și cîte cincizeci.

41. Si luind cele cinci piini și cei doi pești, privind la cer, a binecuvîntat și a frînt piinile și le-a dat ucenicilor, ca să le pună înainte, asemenea și cei doi pești l-a împărțit tuturor.

42. Si au mîncat toți și s-au sărat.

43. Si au luat douăsprezece coșuri pline cu fărimiuri și cu ce-a rămas din pești.

44. Iar cei ce au mîncat plinile erau cinci mii de bărbați.

45. Si îndată a silit pe ucenicii Lui să intre în corabie și să meargă înaintea Lui, de cealaltă parte, spre Betzaida, pînă ce El va slobozi mulțimea.

46. Iar după ce i-a slobosit, S-a dus în munte ca să se roage.

47. Si făcindu-se seară, era corabia în mijlocul mării, iar El singur pe târm.

48. Si i-a văzut cum se chinuiau vislind, căci vințul le era impotriva. Si către a patra strajă a noptii a venit la ei umblind pe mare și voia să treacă pe lingă ei.

49. Iar lor, văzindu-L umblind pe mare, li s-a părut că este nălucă și au strigat.

(42–45) Mat. 14, 20–22. Marc. 8, 8, 17. Ioan 6, 10–17.

(46) Mat. 14, 23. Luc. 6, 12; 9, 18. (47) Mat. 14, 23. Ioan 6, 16–17.

(48) Mat. 14, 21–25. Luc. 24, 28. Ioan 6, 19. (49) Mat. 14, 26. Luc. 24, 37. (50) Ioan 6, 19–20. (51) Mat. 14, 32. Marc. 4, 39. (52) Marc. 8, 17, 21. (53) Mat. 14, 34. (54) Mat. 14, 35. (55) Mat. 4, 21; 14, 35. Luc. 6, 17–19. (56) Mat. 9, 20–21; 14, 36. Marc. 5, 27–28.

50. Căci toți L-au văzut și s-au tulburat. Dar îndată El a vorbit cu ei și le-a zis: Îndrăzniți! Eu sănt; nu vă temeți!

51. Si S-a suiat la ei în corabie și s-a potolit vîntul. Si erau peste măsură de uitări în sinea lor;

52. Căci nu pricepuseră nimic de la minunea pînilor, deoarece inima lor era învirtoșată.

53. Si trecind marea, au venit în ființul Ghenizareului și au tras la târm.

54. Si ieșind ei din corabie, îndată L-au cunoscut.

55. Si străbăteau tot ființul acela și au început să-i aducă pe bolnavi pe paturi, acolo unde auzeau că este El.

56. Si oriunde intra în satul sau în cetățile sau în sătulile, punea la răspîntii pe cei bolnavi, și-L rugau să le îngăduie să se atingă măcar de poala hainei Sale. Si căi se atingeau de El se vindecau.

CAP. 7

Iisus osindește poruncile născocite de farisei. Femeia cananeiană și fiica ei. Vindecarea celui surd și mut.

1. Si s-au adunat la El fariseii și unii dintre cărtunari, care veniseră din Ierusalim.

2. Si văzind pe unii din ucenicii Lui că măncă cu minile necurate, adică ne-spălate, cirteau;

3. Căci fariseii și toți iudeii, dacă nu-și spală mîinile pînă la cot, nu măncă, ținând datina bătrînilor.

4. Si cînd vîn din piață, dacă nu se spală, nu măncă; și alte multe sunt pe care au primit să le țină: spălarea paharelor și a urcioarelor și a vaselor de a-ramă și a paturilor.

5. Si L-au întrebăt pe El fariseii și cărturarii: Pentru ce nu umblă ucenicii Tăi după datina bătrînilor, ci măncă cu mîinile nespălate?

6. Iar El le-a zis: Bine a proorocit Isaiă despre voi, fățănicilor, precum este

CAP. 7. — (1) Mat. 15, 1. (2) Mat. 15, 2. Luc. 11, 38. (3) Mat. 15, 2; 23, 35. (6) Pild. 23, 26. Is. 29, 13. Mat. 15, 7–8. (7) Mat. 15, 9. Tit. 1, 14. (8) Mat. 23, 25. Luc. 11, 39. (9) Mat. 15, 3. (10) Ieș. 20, 12; 21, 17. Lev. 20, 9. Deut. 5, 16; 27, 16. Pild. 20, 20. Sir. 5, 7–8; Mat. 15, 4. Ef. 6, 1–3. (11) Pild. 28, 24. Mat. 15, 5; 23, 18. (12) Mat. 15, 6. (13) Mat. 15, 6.

scriș: Acest popor Mă cinstește cu buzele, dar înima lui este departe de Mine.

7. Dar în zadar Mă cinstesc, învățind învățături care sunt porunci omenești.

8. Căci, lăsind porunca lui Dumnezeu, ținești datina oamenilor: spălarea urcioarelor și a paharelor și altele ca acestea multe, pe care le facești.

9. Si le zicea lor: Bine, și te pădat porunca lui Dumnezeu, ca să ținești datina voastră!

10. Căci Moise a zis: Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta, și cel ce va grădi rău pe tatăl său, sau pe mama sa, cu moarte să se sfîrsească.

11. Voi însă ziceți: Dacă un om va spune tatălui sau mamei: Corban!, adică: Cu ce te-ăs fi putut ajuta este dăruiul lui Dumnezeu,

12. Nu-l mai lăsați să facă nimic pentru tatăl său sau pentru mama sa.

13. Si astfel desființați cu-vîntul lui Dumnezeu cu datina voastră pe care singuri

ai dat-o. Si faceți multe acmenătoare cu acestea.

14. Si chemind iarăși mulțimea la El, le zicea: Asculați-Mă toți și înțelegeți:

15. Nu este nimic din afară de om care, intrînd în el, să poată să-l spurge. Dar cele ce ies din om — acele sunt care îl spurgă.

16. De asemenea urechi de aurit să audă.

17. Si cînd a intrat în casă de la mulțime, L-au întrebăt ucenicii despre această pildă.

18. Si El le-a zis: Așadar și voi sinteți neprîceputi? Nu înțelegeți, oare, că tot ce intră în om, din afară, nu poate să-l spurge?

19. Că nu intră în înimă lui, ci în pîneci, și lese afară, pe calea sa, bucatele fiind toate curate.

20. Dar zicea că ceea ce lese din om, accea spurgă pe om.

21. Căci dinăuntru, din înima omului, ies cugetele cele rele, desfrînările, hotările, uciderile,

(14) Mat. 15, 10. (15) Mat. 15, 11. Rom. 14, 17. Tit. 1, 15. (16) Mat. 11, 15. Marc. 4, 9. (17–20) Mat. 15, 15–18. (21) Fac. 6, 5; 8, 21. Pild. 6, 14. Ier. 17, 9. Mat. 15, 19. (22–26) Mat. 15, 19–22. (27–31) Iosua 21, 44–45. Mat. 15, 26–29.

22. Adulterul, lăcomiile, violențile, înșelăciunea, nerușinarea, ochiul pizmaș, hula, trufia, usurătatea.

23. Toate aceste reale ies dinăuntru și sporcă pe om.

24. Si ridicindu-Se de acolo, s-a dus în hotarele Tirurii și ale Sidonului și, intrînd într-o casă, voia ca nimeni să nu stie, dar n-a putut să rămînă tăinuit.

25. Căci îndată auzind despre El o femeie, a cărei fiică avea duh necurat, a venit și a căzut la picioarele Lui.

26. Si femeia era păgînă, de neam din Fenicia Siriei. Si îl ruga să alunge demonele din fiica ei.

27. Dar Iisus i-a vorbit: Lasă întii să se sature copiii. Căci nu este bine să iezi pîinea copiilor și să-o arunci în ciinilor.

28. Ea însă a răspuns și l-a zis: Da, Doamne, dar și ciinii, sub masă, măncă din fărimiturile copiilor.

29. Si Iisus i-a zis: Pentru acest cuvînt, mergi. A ieșit demonul din fiica ta.

30. Iar ea, ducindu-se acasă, a găsit pe copilă culcată în pat, iar demonul ieșise.

31. Si, ieșind din părțile Tirului, a venit, prin Sidon, la marea Galileei, prin mijlocul hotarelor Decapolei.

32. Si I-au adus un surd, care era și gîngav, și L-au rugat ca să-și pună mină peste el.

33. Si luindu-l din mulțime, la o parte, și-a pus degetele în urechile lui și, scuipind, s-a atins de limbă lui.

34. Si privind la cer, a susținut și a zis lui: Efftătă!, ceea ce înseamnă: Deschide-te!

35. Si urechile lui s-au deschis, iar legătura limbii lui îndată s-a dezlegat, și vorbea bine.

36. Si le poruncea să nu spună nimănui. Dar, cu cît le poruncea, cu atât mai mult ei îl vestea.

37. Si erau uimiți peste măsură, zicind: Toate le-a făcut bine: pe surzi și face să audă și pe mușii să vorbească.

(33) Ioan 9, 6. (37) Is. 35, 5-6. Sir. 39, 21. Mat. 11, 5; 15, 31. CAP. 8. — (1) Mat. 15, 32. (2) Mat. 15, 32. Marc. 6, 34. (3) Mat. 15, 32. (4) Num. 11, 22. Mat. 15, 33. (5) Mat. 15, 34. Marc. 6, 38. (6) Mat. 15, 35-36.

CAP. 8

Săturarea celor patru mii. Acest neam cere semn. Păzii-vă de farisei și de Irod. Vindecarea unui orb. Mărturisirea lui Petru. Întia vestire a Patimilor.

1. În zilele acelea, fiind iarăși mulțime multă și neavînd ce să mânince, Iisus, chemind la Sine pe ucenici, le-a zis:

2. Milă îmi este de mulțime, că sunt trei zile de cînd așteaptă lingă Mine și n-au ce să mânince.

3. Si de-i voi slobozi flăminzi la casa lor, se vor iștova pe drum, că unii dintre ei au venit de departe.

4. Si ucenicii Lui I-au răspuns: De unde va putea cineva să-i sature pe această cu piine, aici în pustie?

5. El însă i-a întrebăt: Cite piini aveți? Răspuns-sau Lui: șapte.

6. Si a poruncit mulțimii să șeadă jos pe pămînt. Si, luind cele șapte piini, a mulțumit, a frint și a dat uceniciilor Săi, ca să le pună

înainte. Si ei le-au pus mulțumi înainte.

7. Si aveau și puțini păsări. Si binecuvîntîndu-i, a zis să-i pună și pe aceștia înaintea lor.

8. Si au mincat și s-au săturat și au luat șapte coșuri cu rămășițe de fărimiuri.

9. Si ei erau ca la patru mii. Si i-a slobozit.

10. Si îndată intrînd în corabie cu ucenicii Săi, a venit în părțile Dalmanutei.

11. Si au ieșit fariseii și se sfădeau cu El, cerînd de la El semn din cer, ispitindu-L.

12. Si Iisus, suspinind cu duhul Său, a zis: Pentru ce neamul acesta cere semn? Adevărat grăiesc vouă că nu se va da semn acestui neam.

13. Si lăsîndu-i, a intrat iarăși în corabie și a trecut de cealaltă parte.

14. Dar ucenicii au uitat să ia piine și numai o piină aveau cu ei în corabie.

(7) Mat. 14, 19. Marc. 6, 41. (8) 3 Reg. 4, 44. Ps. 36, 16. Mat. 15, 37. Marc. 6, 42-43; 8, 20. Ioan 6, 12. (9) Mat. 15, 38. (10) Mat. 15, 39. (11) Mat. 12, 38; 16, 4. Luc. 11, 16. Ioan 6, 30. (12) Mat. 12, 39; 16, 4. Luc. 11, 29. Ioan 4, 48. (13-14) Mat. 16, 4-6. (15) Mat. 16, 6. Luc. 12, 1. (16) Mat. 16, 7. (17) Mat. 16, 8. Marc. 6, 52; 8, 21. (18) Mat. 14, 20. Marc. 6, 43. Luc. 9, 17. Ioan 6, 12-13. (20) Mat. 15, 37; 16, 10. Marc. 8, 8. (21) Mat. 16, 11. Marc. 6, 52; 8, 17.

15. Si El le-a poruncit, zicind: Vedeți, păzii-vă de aluatul fariseilor și de aluatul lui Irod.

16. Si vorbeau între ei, zicind: Aceasta o zice, fiindcă n-avem piine.

17. Si Iisus, înțelegind, le-a zis: De ce gîndiți că n-aveți piine? Totu nu înțelegeți, nici nu pricepeti? Atît de învîrtoșată este ini-ma voastră?

18. Ochi aveți și nu ve-deți, urechi aveți și nu au-zîți și nu vă aduceți aminte?

19. Cînd am frînt cele cinci piini, la cei cinci mii de oameni, atunci cîte coșuri pline de fărimiuri ați luat? Zis-ai Lui: Douăsprezece.

20. Si cînd cu cele șapte piini, la cei patru mii de oameni, cîte coșuri pline de fărimiuri ați luat? Iar ei au zis: Șapte.

21. Si le zicea: Tot nu pricepeti?

22. Si au venit la Betsaida. Si au adus la El un orb și L-au rugat să se atingă de el.

23. Să luind pe orb de mină, l-a scos afară din sat și, scuipind în ochii lui și punindu-și miinile peste el, l-a întrebat dacă vede ceva.

24. Să el, ridicindu-și ochii, a zis: zăresc oamenii; îi văd ca pe niște copaci umblind.

25. După aceea a pus iarăși miinile pe ochii lui, și el a văzut bine și s-a îndreptat, căci vedea toate, lămurit.

26. Să l-a trimis la casa sa, zicindu-i: Să nu intri în sat, nici să spui cuiva din sat.

27. Să ieșă Iisus și ucenicii Lui prin satele din preajma Cezareei lui Filip. Să pe drum întreba pe ucenicii Săi, zicindu-le: Cine zic oamenii că sunt?

28. El au răspuns Lui, zicind: Unii spun că ești Ioan Botezătorul, alții că ești Ilie, iar alții că ești unul dintre prooroci.

29. Să El i-a întrebat: Dar voi cine ziceți că sunt Eu? Răspunzând, Petru a zis Lui: Tu ești Hristosul.

(23) Ioan 9, 6. (27) Mat. 16, 13. Luc. 9, 18. (28) Mat. 14, 2; 16, 14. Luc. 9, 19. (29) Mat. 16, 15–16. Luc. 9, 20. Ioan 1, 49; 6, 69; 11, 27. (30) Mat. 16, 20; 17, 9. Luc. 9, 21. (31) Mat. 16, 21; 17, 22–23; 27, 65. Marc. 9, 31; 10, 53–34. Luc. 9, 22, 44; 24, 7. (32) Mat. 16, 22. (33) Mat. 16, 23. (34) Mat. 10, 38; 16, 24. Luc. 9, 23; 14, 27. (35) Mat. 10, 39; 16, 25. Luc. 9, 24; 17, 33. Ioan 12, 35.

30. Să El le-a dat poruncă să nu spună nimănui despre El.

31. Să a început să-i invete că Fiul Omului trebuie să pătimească multe și să fie defăimată de bâtrâni, de arhierei și de cărturari și să fie omorât, iar după trei zile să invieze.

32. Să spunea acest cuvînt pe față. Să luindu-L Petru de o parte, a început să-L dojnească.

33. Dar El, întorcindu-Se și uitindu-Se la ucenicii Săi, a certat pe Petru și i-a zis: Mergi, înapoia mea, satano! Căci tu nu cugeți cele ale lui Dumnezeu, ci cele ale oamenilor.

34. Să chemind la Sine mulțimea, împreună cu ucenicii Săi, le-a zis: Oricine voiește să vină după Mine să se lepede de sine, să-și ia crucea și să-Mi urmeze Mie.

35. Căci cine va voi să-și scape sufletul îl va pierde, iar cine va pierde sufletul său pentru Mine și pentru Evanghelie, acela îl va scăpa.

36. Căci ce-i folosește omului să cîștige lumea întreagă, dacă-și pierde sufletul?

37. Sau ce ar putea să dea omul, în schimb, pentru sufletul său?

38. Căci de cel ce se va rușina de Mine și de cuvintele Mele, în neamul acesta desfrințat și păcătos, și Fiul Omului se va rușina de el, cind va veni întru slava Tatălui Său cu sănătii îngerii

CAP. 9

Schimbarea la față. Vîndicarea lunaticului. A doua vestire a Patimilor. Cearța pentru locul întii. Prilejul de păcat.

1. Să le zicea lor: Adevarat grăiesc vonă că sunt unii, din cei ce stau aici, care nu vor gusta moartea, pînă ce nu vor vedea împărăția lui Dumnezeu, venind într-o puțere.

2. Să după șase zile a luat Iisus cu Sine pe Petru și pe Iacob și pe Ioan și i-a dus într-un munte înalt, de o par-

(36) Mat. 16, 26. Luc. 9, 25. (37) Ps. 48, 7–8. Mat. 16, 26. (38) Mat. 10, 32; 16, 27. Luc. 9, 26; 12, 8–9. 1 Ioan 2, 23. Rom. 1, 16. 2 Tim. 2, 12. (39) Mat. 16, 28. Luc. 9, 27. CAP. 9. – (1–2) Is. 33, 17. Mat. 17, 1. Luc. 9, 27–28. (3) Dan. 7, 9. Mat. 17, 2; 23, 5. Luc. 9, 29. (4) Mat. 17, 3. Luc. 9, 30. (5) Ps. 132, 1. Mat. 17, 4. Luc. 9, 33. (7) Marc. 1, 11. Luc. 9, 35. 2 Petr. 1, 17. (9) Mat. 17, 9. Luc. 9, 36.

te, pe ei singuri, și S-a schimbat la față înaintea lor.

3. Să veșmintele Lui s-au făcut să răslucitoare, albe foarte, ca zăpada, cum nu poate înălbi aşa pe pămînt înălbitorul.

4. Să li s-a arătat Ilie împreună cu Moise și vorbeau cu Iisus.

5. Să răspunzind Petru, a zis lui Iisus: Invățătorule, bine este ca noi să fim aici; și să facem trei colibe: Tie una și lui Moise una și lui Ilie una.

6. Căci nu știa ce să spună, fiindcă erau însăpămați.

7. Să a făcut un nor care îi umbrea, iar un glas din nor a venit zicind: Acesta este Fiul Meu cel iubit, pe Acesta să-L ascultați.

8. Dar, deodată, privind ei împrejur, n-au mai văzut pe nimeni decât pe Iisus, singur cu ei.

9. Să coborindu-se ei din munte, le-a poruncit ca nimănui să nu spună cele ce văzuseră, decât numai cînd

Fiul Omului va invia din morți.

10. Iar ei au ținut cuvințul, întrebându-se între ei : Ce inseamnă a invia din morți ?

11. Si L-au întrebat pe El, zicind : Pentru ce zic fariseii și cărturari că trebuie să vină mai întâi Ilie ?

12. Iar El le-a răspuns : Ilie, venind întâi, va așeza iarăși toate. Si cum este scris despre Fiul Omului că va să pătimească multe și să fie defăimată.

13. Dar vă zic vouă că Ilie a și venit și i-au făcut toate cîte au voit, precum s-a scris despre el.

14. Si venind la ucenici, au văzut mulțime mare împrejurul lor și pe cărturari sfădindu-se cu ei.

15. Si îndată totă mulțimea, văzindu-L, s-a spăimîntat și, alergînd, l-a închina.

16. Si Iisus a întrebat pe cărturari : Ce vă sfădîți între voi ?

17. Si l-a răspuns Lui unul din mulțime : Învățatorule,

(11) Mat. 3, 23. Mat. 11, 14 ; 17, 10. (12) Ps. 21, 7–8. Is. 53, 2–3, 7. Dan. 7, 13 ; 9, 26. Mat. 3, 24. Mat. 17, 11–12 ; 26, 24. Iac. 1, 17. Filip. 2, 7. (13) Mat. 3, 24. Mat. 11, 14. (14) Mat. 17, 14. Luc. 9, 9. (15) Mat. 17, 14. Luc. 9, 38. (18) Mat. 17, 15. Luc. 9, 39. (19) Mat. 17, 17. Luc. 9, 41. (20) Luc. 9, 42. (22) Mat. 17, 15. (23) Mat. 17, 20 ; 21, 22. Luc. 17, 6. Ioan 11, 40. (24) Luc. 17, 5.

am adus la Tine pe fiul meu, care are duh mut.

18. Si oriunde-l apucă, îl aruncă la pămînt și face spume la gură și scrișnește din dinți și intepenește. Si am zis ucenicilor Tăi să-l alunge, dar ei n-au putut.

19. Iar El, răspunzînd lor, a zis : O, neam necredincios pînă cînd voi fi cu voi ? Pînă cînd vă voi răbda pe voi ? Aduce-i-l la Mine.

20. Si l-a adus la El. Si văzîndu-L pe Iisus, duhul îndată a zguduit pe copil, și, căzînd la pămînt, se zvîrcolea spumegind.

21. Si l-a întrebat pe tatăl lui : Cîtă vreme este de cînd i-a venit aceasta ? Iar el a răspuns : Din pruncie.

22. Si de multe ori l-a aruncat și în foc și în apă ca să-l piardă. Dar de poți ceva, ajută-ne, fiindu-ți milă de noi.

23. Iar Iisus i-a zis : De poți crede, toate sănt cu putință celui ce crede.

24. Si îndată strigînd tatăl copilului, a zis cu lacrimi : Cred, Doamne ! Ajută necredinței mele.

25. Iar Iisus, văzînd că mulțimea dă năvală, a cerat duhul cel necurat zicindu-i : Duh mut și surd, Eu îți poruncesc : Ieșî din el și să nu mai intri în el !

26. Si răcînd și zguduindu-l cu putere, duhul a ieșit ; iar copilul a rămas că morț, incit mulți ziceau că a murit.

27. Dar Iisus, apucîndu-le mină, l-a ridicat, și el s-a scutat în picioare.

28. Iar după ce a intrat în casă, ucenicii Lui L-au întrebat, de o parte : Pentru ce noi n-am putut să-l izgonim ?

29. El le-a zis : Acest neam de demoni cu nimic nu poate ieși, decît numai cu rugăciune și cu post.

30. Si, ieșînd ei de acolo, străbăteau Galileea, dar El nu voia să știe cineva.

31. Căci învăța pe ucenici Săi și le spunea că Fiul Omului se va da în mîinile oamenilor și-L vor ucide, iar după ce-L vor ucide, a treia zi, va invia.

32. Ei însă nu înțelegeau cuvîntul și se temeau să-L întrebe.

(28) Mat. 17, 19. (29) Mat. 17, 21 ; 17, 22. Marc. 8, 31 ; 10, 33–34. Luc. 9, 22, 44 ; 18, 34 ; 24, 7. (32) Luc. 9, 45. Ioan 10, 30, 33–34. Luc. 9, 45. (35) Mat. 20, 26. Marc. 10, 12, 16. (34) Mat. 18, 1. Luc. 9, 46 ; 22, 24. (35) Mat. 18, 2–5. Luc. 9, 47–48. (37) Mat. 10, 40 ; 18, 5. Luc. 9, 48 ; 10, 16. Ioan 12, 44. (38) Num. 11, 28. Luc. 9, 49. (39) 1 Cor. 12, 3.

33. Si au venit în Capernaum. Si fiind în casă, i-a întrebat : Ce vorbeați între voi pe drum ?

34. Iar ei tăceau, fiindcă pe cale se întrebaseră unii pe alții cine dintre ei este mai mare.

35. Si sezînd jos, a cheamat pe cei doisprezece și le-a zis : Dacă cineva vrea să fie întîul, să fie cel din urmă dintre toți și slujitor al tuturor.

36. Si, luînd un copil, l-a pus în mijlocul lor, și, luîndu-l în brațe, le-a zis :

37. Oricine va primi, în numele Meu, pe unul din acești copii pe Mine Mă primește ; și oricine Mă primește, nu pe Mine Mă primește, ci pe Cel ce M-a trimis pe Mine.

38. Si l-a zis Ioan : Învățătorule, am văzut pe cineva scoțînd demoni în numele Tânăr, care nu merge după noi, și l-am oprit, pentru că nu merge după noi.

39. Iar Iisus a zis : Nu-l oprîți, căci nu e nemîni căre, făcînd vreo minune, în numele Meu, să poată, de-

grabă, să Mă vorbească de rău.

40. Căci cine nu este împotriva noastră este pentru noi.

41. Iar oricine vă va da să beți un pahar de apă, în numele Meu, fiindcă sănțeji ai lui Hristos, adevărat zic vouă că nu-și va pierde plata sa.

42. Si cine va sminti pe unul din aceștia mici, care cred în Mine, mai bine i-ar fi lui dacă și-ar legă de gât o piatră de moară și să fie aruncat în mare.

43. Si de te smintește mina ta, tai-o că mai bine îți este să intre ciung în viață, decât amindouă miinile avind, să te duci în gheena, în focul cel nestins,

44. Unde viermele lor nu moare și focul nu se stinge.

45. Si de te smintește piciorul tău, taie-l, că mai bine îți este să intre fără un picior în viață, decât avind amindouă picioarele să fii asvîrlit în gheena, în focul cel nestins,

46. Unde viermele lor nu moare și focul nu se stinge.

(40) Mat. 12, 30. (41) Mat. 10, 42; 25, 40. (42) Mat. 18, 6. Luc. 17, 1-2. (43) Deut. 15, 6-8. Mat. 5, 29-30; 18, 8. (44) Is. 34, 10; 66, 24. Sir. 7, 18. (45) Mat. 18, 8. (47) Mat. 9, 29; 18, 9. (48) Is. 66, 24. (49) Lev. 2, 13. Icz. 43, 24. (50) Mat. 5, 13. Luc. 14, 34. Rom. 12, 18; 14, 19. 2 Cor. 13, 11. Ef. 4, 29. Col. 4, 6. Evr. 12, 14. CAP. 10. - (1) Mat. 19, 1.

47. Si de te smintește ochiul tău, scoate-l, că mai bine îți este să ie cu un singur ochi să intre în impărăția lui Dumnezeu, decit, avind amindoi ochii, să fii aruncat în gheena focului,

48. Unde viermele lor nu moare și focul nu se stinge.

49. Căci fiecare (om) va fi sărat cu foc, după cum orice jertfă va fi sărată cu sare.

50. Bună este sarea; dacă însă sarea își pierde puterea, cu ce o vezi drege? Aveți sare intru voi și trăiți în pace unii cu alții.

CAP. 10

Despre despărțirea soților. Iisus binecuvântă pe copiii. Tinărul cel bogat. A treia vestire a Patimilor. Fili lui Zevedeu. Bartimeu.

1. Si sculindu-Se de acolo, a venit în hotarele Iudeei, de cealaltă parte a Iordanului, și mulțimile s-au adunat iarăși la El și iarăși le învăță, după cum obișnuia.

2. Si apropiindu-se fără lua alta, săvîrșește adulter cu ea.

12. Iar femeia, de-și va lăsa bărbatul ei și se va mărița cu altul, săvîrșește adulter.

3. Iar El, răspunzind, le-a zis: Ce v-a poruncit vouă Moise?

4. Iar ei au zis: Moise a dat voie să-i scrie carte de despărțire și să o lase.

5. Si răspunzind, Iisus le-a zis: Pentru invîrtoșarea iniții voastre, v-a scris poaruncă aceasta;

6. Dar de la începutul făpturiei, bărbat și femeie i-a făcut Dumnezeu.

7. De aceea va lăsa omul pe tatăl său și pe mama sa și se va lipi de femeia sa.

8. Si vor fi amindoi un trup; așa că nu mai sunt doi, ci un trup.

9. Deci ceea ce a impreunat Dumnezeu, omul să nu despartă.

10. Dar în casă uenicii L-au întrebat iarăși despre aceasta.

11. Si El le-a zis: Oricine va lăsa pe femeia sa și va

moștenesc viața veșnică?
 (2) Mat. 19, 3. (4) Deut. 24, 1. Mat. 5, 31; 19, 7. Luc. 16, 18. (5) Deut. 31, 27. Iez. 2, 4. Mat. 19, 8. (6) Fac. 1, 27; 5, 2. Mat. 19, 4. (7) Fac. 2, 24. Mat. 19, 5. 1 Cor. 6, 16. Ef. 5, 31. (8) Fac. 2, 24. 1 Cor. 6, 16. Ef. 5, 31. (9) Mat. 19, 6. 1 Cor. 8, 10. (10) Pild. 1, 5. (11) Mat. 5, 32; 19, 9. Luc. 16, 18. Rom. 7, 3. (13) Mat. 19, 13. (14) Mat. 18, 15. (14) Mat. 18, 3-4. Iuc. 18, 16. 1 Petri. 2, 2. 1 Cor. 14, 20. (15) Mat. 11, 25; 18, 3. (16) Mat. 19, 15. Marc. 9, 36. (17) Mat. 19, 16. Luc. 18, 18.

18. Iar Iisus i-a răspuns: De ce-Mi zici bun? Nimeni nu este bun decât unul Dumnezeu.

19. Știi poruncile: Să nu ucizi, să nu săvîrșești adulter, să nu furi, să nu mărturisești strîmb, să nu îngeli pe nimeni, cinstește pe tatăl tău și pe mama ta.

20. Iar el I-a zis: Învățătorule, acestea toate le-am păzit din tinerețile mele.

21. Iar Iisus, privind la el cu dragoste, i-a zis: Un lucher îți mai lipsește: Mergi, vinde tot ce ai, dă săracilor și vei avea comoară în cer; și apoi, luind crucea, vino și urmează Mie.

22. Dar el, întristându-se de cuvîntul acesta, a plecat mihiș, căci avea multe bogății.

23. Și Iisus, uitindu-se în jur, a zis către ucenicii Săi: Căt de greu vor intra cei bogăți în împărăția lui Dumnezeu!

24. Iar ucenicii erau uimiri de cuvîntele Lui. Dar

(18) Mat. 19, 17. Luc. 18, 19. (19) Ies. 20, 13–17. Deut. 5, 17–21. Mat. 5, 21, 27; 19, 18. Luci. 18, 20. Rom. 13, 9. (20) Mat. 19, 20. Luc. 18, 21. (21–22) Mat. 6, 19; 19, 21–22. Luc. 18, 22–23. (23) Pild. 11, 28. Mat. 19, 23. Marc. 4, 18–19. Luc. 18, 14, 24. Iac. 2, 5. 1.Tim. 6, 17. (24) Iov 31, 24. Ps. 51, 7; 61, 10. Pild. 11, 28. 1.Tim. 6, 17. (25–26) Mat. 19, 24–25. Luc. 18, 25–26. (27) Iov 10, 13; 42, 2. Mat. 19, 26. Marc. 14, 36. Luc. 1, 37; 18, 27. (28–29) Mat. 4, 20; 19, 27–29. Luc. 5, 11; 18, 29.

Iisus, răspunzînd iarăși, le-a zis: Fiilor, căt de greu este celor ce se încred în bogății să intre în împărăția lui Dumnezeu!

25. Mai lesne este cămilei să treacă prin urechile aceluia, decât bogatului să intre în împărăția lui Dumnezeu.

26. Iar ei, mai mult uimindu-se, ziceau unii către alții: Și cine poate să se mintuiască?

27. Iisus privind la ei, le-a zis: La oameni lucrul e cu neputință, dar nu la Dumnezeu. Căci la Dumnezeu toate sint cu putință.

28. Și a inceput Petru a-l zice: Iată, noi am lăsat toate și Ti-am urmat.

29. Iisus a răspuns: Adevarat grăiesc vouă: Nu este nimeni care și-a lăsat casă, sau frați, sau surori, sau mamă, sau tată, sau copii, sau țărine pentru Mine și pentru Evanghelie,

30. Și să nu ia insutit — acum, în vremea aceasta, de prizonieri — case și frați și surori și mame și copii și țărini, iar în veacul ce va să vină: viață veșnică.

31. Și mulți din cei dintâi vor fi pe urmă, și din cei de pe urmă întâi.

32. Și erau pe drum, suindu-se la Ierusalim, iar Iisus mergea înaintea lor. Și ei erau uimiți și cei ce mergeau după El se temeau. Și luind la Sine, iarăși, pe cei doisprezece, a inceput să le spună cele ce aveau să î se întimplă:

33. Că, iată, ne suim la Ierusalim și Fiul Omului va fi predat arhierilor și cărturărilor; și-L vor osindă la moarte și-L vor da în mină paginilor.

34. Și-L vor batjocori și-L vor scuipa și-L vor biciui, și-L vor omori, dar după trei zile va invia.

35. Și au venit la El Iacob și Ioan, fiii lui Zevedeu, zicindu-I: Învățătorule, vom să ne faci ceea ce vom cere de la Tine.

(30–32) Iov 42, 10. Mat. 19, 29–30; 20, 16–17. Luc. 13, 30; 18, 30–31. (33) Mat. 16, 21; 17, 22–23; 20, 18. Marc. 8, 31. Luc. 9, 22, 44; 18, 31. (34) Mat. 20, 19; 27, 65. Marc. 8, 31; 9, 31. Luc. 18, 33. (35–37) Mat. 20, 20–21. (38–40) Mat. 20, 22–23. (41) Mat. 20, 24. Luc. 22, 24–25. (42) Mat. 20, 25. Luc. 22, 25. (43) Mat. 20, 26. Marc. 9, 35. Luc. 9, 48; 22, 26.

36. Iar El le-a zis: Ce voi să vă fac?

37. Iar ei I-au zis: Dă-ne nouă să sedem unul de-a dreapta Ta, și altul de-a stînga Ta, întru slava Ta.

38. Dar Iisus le-a răspuns: Nu știi ce cereți! Puteți să bei paharul pe care îl beau Eu sau să vă botezați cu botezul cu care Mă bolez Eu?

39. Iar ei I-au zis: Putem. Și Iisus le-a zis: Paharul pe care Eu îl beau îl veți bea, și cu botezul cu care Mă botez vă veți boteza.

40. Dar a sedea de-a dreapta Mea, sau de-a stînga Mea, nu este al Meu a da, ci celor pentru care s-a pregătit.

41. Și auzind cei zece, au inceput a se minia pe Iacob și pe Ioan.

42. Și Iisus, chemindu-i la Sine, le-a zis: Știi că cei ce se socotesc cîrmitorii ai neamurilor domnesc peste ele și cei mai mari ai lor le stăpînesc.

43. Dar între voi nu trebuie să fie aşa, ci care va

vrea să fie mare între voi, să fie slujitor al vostru,

44. Să care va vrea să fie întîi între voi, să fie tuturor slugă.

45. Că și Fiul Omului n-a venit ca să I se slujească, ci ca El să slujească și să-și dea sufletul răscumpărare pentru mulți.

46. Să au venit în Ierihon. Să ieșind din Ierihon El, ucenicii Lui și mulțime mare, Bartimeu orbul, fiul lui Timeu, ședea jos, pe marginea drumului.

47. Să, auzind că este Iisus Nazarineanul, a început să strige și să zică: Iisuse, Fiul lui David, miluiește-mă!

48. Să mulți îl certau că să tacă, el însă cu mult mai tare striga: Fiule al lui David, miluiește-mă!

49. Să Iisus, oprindu-Se, a zis: Chemați-l! Să l-au chemat pe orb, zicindu-i: Îndrăznește, scoală-te! Te cheamă.

50. Iar orbul, îepădind haina de pe el, a sărit în picioare și a venit la Iisus.

51. Să l-a întrebăt Iisus, zicindu-i: Ce voiești să-ți

(44) Mat. 20, 27. Marc. 9, 35. 1 Petr. 5, 3. (45) Mat. 20, 28. Ioan 13, 14-15. 1 Petr. 5, 3. Filip. 2, 7. Tit 2, 14. (46-52) Mat. 20, 29-34. Luc. 17, 19; 18, 35-43. CAP. 11. — (1) Mat. 21, 1. Luc. 19, 29. Ioan 12, 12. (2) Mat. 21, 2. Luc. 19, 30. (3) Mat. 21, 3. Luc. 19, 31. (4-6) Mat. 21, 6. Luc. 19, 32-34.

Iac? Iar orbul l-a răspuns: Învățătorule, să văd iarăși.

52. Iar Iisus i-a zis: Mergi, credința ta te-a mințuit. Să îndată a văzut și urma lui Iisus pe cale.

CAP. 11

Intrarea în Ierusalim. Smochinul neroditor. Curățirea templului. Puterea credinței. Botezul lui Ioan.

1. Să cind s-au apropiat de Ierusalim, la Betfaghe și la Betania, îngă Muntele Măslinilor, a trimis pe doi dintre ucenicii Săi,

2. Să le-a zis: Mergeți în satul care este înaintea voastră și, intrând în el, îndată veți afla un mînz legat, pe care n-așezați pînă acum nici un om. Dezlegați-l și aduceți-l.

3. Iar de vă va zice cineva: De ce faceți aceasta? Spuneți că Domnul are trebuință de el și îndată îl va trimite aici.

4. Deci au mers și au găsit mînzul, legat la o poartă, afară la răspîntie, și l-au dezlegat.

5. Să unii din cei ce stăteau acolo, le-au zis: De ce dezlegați mînzul?

6. Iar ei le-au spus prenumele zisese Iisus, și l-au lăsat.

7. Să au adus mînzul la Iisus și și-au pus hainele pe el și Iisus a șezut pe el.

8. Să mulți își așterneau hainele pe cale, iar alții așterneau ramuri, pe care le tăiau de prin grădini.

9. Iar cei ce mergeau înainte și cei ce veneau pe urmă strigau, zicind: Osana! Bine este cuvîntul Cel ce vine. Întru numele Domnului.

10. Binecuvîntată este împărăția ce vine a părintelui nostru David! Osana! Întru cei de sus!

11. Să a intrat Iisus în Ierusalim și în templu și, privind toate în jur și vremea îndî spre seară, a ieșit spre Betania cu cei doisprezece.

12. Să a două zi, ieșind ei din Betania, El a flăminzit.

13. Să văzînd de departe un smochin care avea frunze, a mers acolo, doar va găsi ceva în el; și, ajun-

gînd la smochin, n-a găsit nimic decît frunze. Căci nu era timpul smochinelor.

14. Să, vorbind, i-a zis: De acum înainte, rod din tine nimeni în veac să nu mănine. Să ucenicii Lui ascultau.

15. Să au venit în Ierusalim. Să, intrînd în templu, a început să dea afară pe cei ce vindeau și pe cei ce cumpărau în templu, iar mesele schimbătorilor de porumbei le-a răsturnat.

16. Să nu îngăduia să mai treacă nimeni cu vreun vas prin templu.

17. Să-i invăță și le spunea: Nu este, oare, scris: Casa Mea casă de rugăciune se va chema, pentru toate neamurile? Voi însă ați făcut din ea peșteră de tilhari.

18. Să au auzit arhierii și cărturarii. Să căutau cum să-l piardă. Căci se temeau de El, pentru că toată mulțimea era uimită de învățătura Lui.

19. Iar cind s-a făcut seara, au ieșit afară din cetate.

(7) 4 Reg. 9, 13. Mat. 21, 7. Luc. 19, 35. Ioan 12, 14. (8) Mat. 21, 8. Luc. 19, 36. Ioan 12, 13. (9) Ps. 117, 26. Zah. 4, 7. Mat. 21, 9. Ioan 12, 13. (10) Mat. 21, 9. Luc. 13, 35; 19, 38. (11) Mat. 21, 17. (12-13) Mat. 21, 18-19. Luc. 13, 6. (15) Mat. 21, 12. Luc. 19, 45. Ioan 2, 14. (17) Is. 56, 7. Ier. 7, 11. Mat. 21, 13. Luc. 19, 46. Ioan 2, 16. (18) Mat. 21, 15, 45. Marc. 12, 12. Luc. 19, 47-48.

diani, ca să-L prindă în curvint.

14. Iar ei, venind, l-a zis: Învățătorule, știm că spui adevărul și nu-ți pasă de nimeni, fiindcă nu cauți la fața oamenilor, ci cu adevarat înveți calea lui Dumnezeu. Se cuvine să da dajdie Cezarului sau nu? Să dăm sau să nu dăm?

15. El însă, cunoscind fătănicia lor, le-a zis: Pentru ce Mă ișpiți? Aduceți-Mi un dinar ca să-l văd.

16. Și l-a adus. Și-i a întrebat Iisus: Al cui e chipul acesta și inscripția de pe el? Iar ei l-a zis: Ale Cezarului.

17. Iar Iisus a zis: Dați Cezarului cele ale Cezarului, iar lui Dumnezeu cele ale lui Dumnezeu. Și se mirau de El.

18. Și au venit la El sacerdotei care zic că nu este inviere și-L întrebau zînd:

19. Învățătorule, Moise ne-a lăsat scris, că de valuri fratele cuiva și va lăsa femeia fără copil, să ia fra-

(17) Ies. 22, 28. 1 Reg. 15, 30. Mat. 22, 21. Luc. 20, 25. Rom. 13, 7. (18) Mat. 22, 23. Luc. 20, 27. Fapt. 23, 8. (19) Fap. 38, 8. Deut. 25, 5. Mat. 22, 24. Luc. 20, 28. (20-24) Mat. 22, 25-29. Luc. 20, 29-33. (25) Mat. 22, 30. Luc. 20, 36. 1 Cor. 15, 42. (26) Ies. 3, 6. Mat. 23, 31-32. Luc. 20, 37.

tele său pe femeia lui și să ridice urmaș fratei.

20. Și erau șapte frați. Și cel dintâi și-a luat femeie, dar, murind, n-a lăsat urmaș.

21. Și a luat-o pe ea al doilea, și a murit, nelăsind urmaș. Tot așa al treilea.

22. Și au luat-o toți șapte și n-au lăsat urmaș. În urma tuturor a murit și femeia.

23. La inviere, cînd vor invia, a căruia dintre ei va fi femeia? Căci toți șapte au avut-o soție.

24. Și le-a zis Iisus: Oare nu pentru aceasta rătăciți, neștiind Scripturile, nici puterea lui Dumnezeu?

25. Căci, cînd vor invia din morți, nici nu se mai însoară, nici nu se mai mărită, ci sunt ca ingerii în ceruri.

26. Iar despre morți, că vor invia, n-ăți cîtit, oare, în carteia lui Moise, cînd i-a vorbit Dumnezeu din rug, zînd: Eu sunt Dumnezeul lui Avraam și Dumnezeul lui Isaac și Dumnezeul lui Iacob?

27. Dumnezeu nu este Dumnezeul celor morți, ci al celor vii. Mult rătăciți.

28. Și, apropiindu-se unul din cărturari, care îi auzise vorbind între ei și, văzind că bine le-a răspuns, L-a întrebat: Care poruncă este întâia dintre toate?

29. Iisus i-a răspuns că întâia este: Asculță Israele, Domnul Dumnezeul nostru este singurul Domn.

30. Și: Să iubești pe Domnul Dumnezeul tău din totă inima ta, din tot sufletul tău, din tot cugetul tău și din totă puterea ta. Aceasta este cea dintâi poruncă.

31. Iar a doua e aceasta: Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși. Mai mare decît acestea nu este altă poruncă.

32. Și l-a zis cărturarul: Bine, Învățătorule. Adevarat ai zis că unul este Dumnezeu și nu este altul afară de El.

(27-28). Mat. 22, 32-36. Luc. 10, 25; 20, 38. (29) Deut. 6, 4. Iac. 2, 19. Ef. 4, 6. (30) Deut. 6, 5. Mat. 22, 37-38. Luc. 10, 27. (31) Lev. 19, 18. Mat. 5, 43; 22, 39-40. Ioan 13, 34. Iac. 2, 8. 1 Petr. 1, 22. Rom. 13, 9. Gal. 5, 14. 1 Tes. 4, 9. (32) Deut. 4, 35; 6, 4. Is. 45, 6; 46, 9. Luc. 20, 39. (33) 1 Reg. 15, 22. Os. 6, 6. (34) Mat. 22, 20, 42. Evr. 1, 13. (35) Mat. 22, 44-45. Ps. 109, 1. Luc. 20, 42. Evr. 1, 13. (37) Mat. 22, 44-45.

33. Și a-L iubi pe El din totă inima, din tot sufletul, din tot cugetul și din totă puterea și a iubi pe aproapele tău ca pe tine însuși este mai mult decît toate arderile de tot și decît toate jertfele.

34. Iar Iisus, văzindu-l că a răspuns cu înțelegere, i-a zis: Nu ești departe de împăreția lui Dumnezeu. Și nimeni nu mai îndrăznea să-L mai întrebe.

35. Și învățînd Iisus în tempiu, grăția zînd: Cum zic cărturari că Hristos este Fiul lui David?

36. Însuși David a zis întru Duhul Sfint: Zis-a Domnul Domnului meu: Șezi de-a dreapta Mea pînă ce voi pune pe vrăjmașii Tăi asternut picioarelor Tale.

37. Deci însuși David îl numește pe El Domn; de unde dar este fiul lui? Și mulțimea cea multă îl acuza cu bucurie.

38. Si le zicea în învățătură Sa : Luați seama la cărturari cărora le place să se plimbe în haine lungi și să li se plece lumea în piete.

39. Si să stea în băncile dintii în sinagogi și să stea în capul mesei la ospețe.

40. Ei, care se cătuiesc ca sele văduvelor și de ochii lumii se roagă indelung ; își vor lua mai multă o sindă.

41. Si șezind în preajma cutiei darurilor, Iisus privea cum mulțimea aruncă bani în cutie. Si mulți bogăți aruncau mult.

42. Si venind o văduvă săracă, a aruncat doi bani, adică un codrant.

43. Si chemind la Sine pe ucenicii Săi, le-a zis : Adevarat grăiesc vouă că această văduvă săracă a aruncat în cutia darurilor mai mult decit toți ceilalți.

44. Pentru că toți au aruncat din prisosul lor, pe cind ea, din săracia ei, a aruncat tot ce avea, toată avuția sa.

(38) Mat. 23, 5, 7. Luc. 11, 43. (39) Mat. 23, 6. Luc. 11, 43 ; 20, 46. (40) Iez. 22, 25. Mat. 23, 14. Luc. 20, 47. (41) 4 Reg. 12, 9. Luc. 21, 1. (42) Luc. 21, 2. (43) Luc. 21, 3. 2 Cor. 8, 12. (44) Marc. 14, 8. Luc. 21, 4. CAP. 13. — (1) Mat. 24, 1. Luc. 21, 5. (2) 3 Reg. 9, 7. Mat. 24, 2. Luc. 19, 44 ; 21, 6. (3) Mat. 24, 3. Luc. 21, 7. (4) Mat. 24, 3. Luc. 21, 7. (5) Ier. 29, 8. Mat. 24, 4. Luc. 21, 8. Ef. 5, 6. 1 Tes. 2, 3. 2 Tes. 2, 3. (6) Ier. 14, 14. Mat. 24, 5, 11. Luc. 21, 8.

CAP. 13

Iisus vorbește despre dărimea Ierusalimului și despre a doua venire a Fiului Omului. Îndemnuri la pri-veghere.

1. Si ieșind din templu, unul dintre ucenicii Săi I-a zis : Învățătorule, privește fel de pietre și ce clădiri !

2. Dar Iisus a zis : Vezi aceste mari clădiri ? Nu va rămâne piatră de piatră căre să nu se risipească.

3. Si șezind pe Muntele Măslinilor, în fața templului, Il întrebau, de o parte, Petru, Iacov, Ioan și cu Andrei :

4. Spune-ne nouă cind vor fi acestea ? Si care va fi semnul cind va fi să se împlinească toate acestea ?

5. Iar Iisus a început să le spună : Vedeți să nu vă însele cineva.

6. Căci mulți vor veni în numele Meu, zicind că sunt Eu, și vor amăgi pe mulți.

7. Iar cind veți auzi de războiye, și de zvonuri de războiye, să nu vă tulburăți, căci trebuie să fie, dar încă nu va fi sfîrșitul.

8. Si se va ridica neam peste neam și împărație peste împărație, vor fi cutremure pe alocuri și foame și tulburări vor fi. Iar acestea sint începutul durerilor.

9. Luați seama la voi înțivă. Că vă vor da în adunări și veți fi bătuți în sinagogi și veți sta înaintea conducătorilor și a regilor, pentru Mine, spre mărturie lor.

10. Ci mai întii Evanghelia trebuie să se propovăduască la toate neamurile.

11. Iar cind vă vor duce ca să vă predea, nu vă îngrijii dinainte ce veți vorbi, ci să vorbiți ceea ce se va da vouă în ceasul acela. Căci nu voi sănăti cei care veți vorbi, ci Duhul Sfînt.

12. Si va da frate pe fra-te la moarte și tată pe copil și copiii se vor răzvrăti im-

(7) Mat. 24, 6. Luc. 21, 9. (8) 2 Paral. 15, 6. Mat. 24, 7-8. (9) Mat. 10, 17 ; 24, 9. Ioan 15, 20 ; 16, 2. Apoc. 2, 10. (10) Mat. 24, 14. (11) Mat. 10, 19-20. Luc. 12, 11 ; 21, 15. Ioan 16, 13. Fapt. 2, 4. (12) Iez. 38, 21. Mih. 7, 6. Mat. 10, 21. Luc. 21, 16. (13) Dan. 12, 12. Mat. 24, 13. Luc. 21, 17. Apoc. 2, 10. (14) Dan. 9, 27. Mat. 24, 15-16. Luc. 21, 20-21. (15-18) Mat. 24, 17-20. Luc. 17, 30-31 ; 21, 23 ; 24, 29. (19) Dan. 9, 26 ; 12, 1. Ioi. 2, 2. Mat. 26, 21.

potriva părinților și li vor ucide.

13. Si veți fi uriași de toți pentru numele Meu ; iar cel ce va răbda pînă la urmă, acela se va mintui.

14. Iar cind veți vedea uriciunea pustiirii, stînd unde nu se cuvine — cine citește să înțeleagă — atunci ceci ce vor fi în Iudeea să fugă în munți,

15. Si cel de pe acoperiș să nu se coboare în casă, nici să intre ca să-și ia ceva din casa sa,

16. Si cel ce va fi în țarină să nu se întoarcă îndărăt, ca să-și ia haina.

17. Dar vai celor ce vor avea în pînțe și celor ce vor alăptă în zilele acelea !

18. Rugați-vă, dar, ca să nu fie fuga voastră iarna.

19. Căci în zilele acelea va fi necaz cum nu a mai fost pînă acum, de la începutul făpturii, pe care a zidit-o Dumnezeu, și nici nu va mai fi.

20. Să de nu ar fi scurtat Domnul zilele acelea, n-ar scăpa nici un trup, dar pentru cei aleși, pe care i-a ales, a scurtat acele zile.

21. Să atunci dacă vă va zice cineva: Iată, aci este Hristos, sau iată acolo, să nu credeți.

22. Se vor scula hristoși minciinoși și prooroci minciinoși și vor face semne și minuni, ca să ducă în rătăcire, de se poate, pe cei aleși.

23. Dar voi luați seama, iată dinainte v-am spus vouă toate.

24. Ci în acele zile, după necazul acela, soarele se va întuneca și luna nu-și va mai da lumina ei.

25. Să stelele vor cădea din cer și puterile care sunt în ceruri se vor clătina.

26. Atunci vor vedea pe Fiul Omului venind pe nori, cu putere multă și cu slavă.

27. Să atunci El va trimite pe îngerii și va aduna pe ale-

(20–21) Mat. 24, 22–23. Luc. 17, 21–23; 21, 8. (22) Deut. 13, 1–3. Mat. 24, 24. (23) Mat. 24, 25. 2 Petr. 3, 7, 1 Tes. 5, 4. (24) Is. 10, 10; 34, 4. Iez. 32, 7. Ioil. 2, 10; 3, 4; 4, 15. Sof. 1, 15. Mat. 24, 29. Luc. 21, 25. (25) Mat. 24, 29. Luc. 21, 26. (26) Dan. 7, 13. Mat. 16, 27; 24, 30. Marc. 14, 62. Luc. 21, 27. Papt. 1, 11. Apoc. 1, 7. (27–30) Mat. 24, 31–34. Luc. 21, 29–32. (31) Ps. 101, 27; 118, 89. Is. 40, 8. Mat. 24, 35. Luc. 21, 35. (32) Mat. 24, 36. (33) Mat. 24, 42; 25, 13. Luc. 12, 40; 21, 36. Rom. 13, 11. (34–35) Mat. 24, 42, 45. Luc. 19, 12.

șii săi din cele patru vînturi, de la marginea pământului pînă la marginea cerului.

28. Învățați de la smochin pilda: Cînd măldița lui se face fragedă și înfrunzește, cunoașteți că vara este aproape.

29. Tot așa și voi, cînd veți vedea împlinindu-se aceste lucruri, să știți că El este aproape, lîngă ușă.

30. Adevărat grăiesc vouă că nu va trece neamul acesta pînă ce nu vor fi toate acestea.

31. Cerul și pămîntul vor trece, dar cuvintele Mele nu vor trece.

32. Dar despre ziua aceea și despre ceasul acela nimeni nu știe, nici îngerii din cer, nici Fiul, ci numai Tatăl.

33. Lăuați aminte, privigați și vă rugați, că nu știți cînd va fi acea vremec.

34. Este ca un om care a plecat în altă țară și, lăsându-și casă, a dat puterea în mina slugilor, dind fiecă-

rula lucrului lui, iar portarului i-a poruncit să vegheze.

35. Vegheați, dar, că nu știți cînd va veni stăpînul casei: sau seara, sau la miezul nopții, sau la cîntul cocoșilor, sau dimineața.

36. Ca nu cumva venind întră ște, să vă ale aple pe voi dormind.

37. Iar ceea ce vă zică, zic tuturor: Privigați!

CAP. 14

Ungerea din Betania. Cina cea de Taină. Ghetsimani. Prinderea. Înălțarea la Casa la Lepădarea lui Petru.

1. Să după două zile erau Paștile și Azimile. Si arhieii și cărturarii căutau cum să-L prindă cu vicleug, ca să-L omoare.

2. Dar ziceau: Nu la sărbătoare, ca să-n fie tulburare în popor.

3. Si fiind El în Betania, în casa lui Simon Leprosul, și sezind la masă, a venit o femeie avînd un alabastru, cu mir de nard curat, de mare preț, și, spărgind

CAP. 14 — (1) Mat. 26, 2. Luc. 22, 1–2. Ioan 11, 47, 55; 13, 1. (2) Mat. 26, 5. (3) Mat. 26, 6–7. Luc. 7, 37. Ioan 11, 2; 12, 1, 3. (4–6) Mat. 26, 8–10. Ioan 12, 4–7. (7) Deut. 15, 11. Mat. 26, 11. Ioan 12, 8. (8–9) Pild. 31, 31. Mat. 26, 12–13. (10–11) Mat. 26, 14–16. Luc. 22, 4–6.

vasul, a vîrsat mirul pe capul lui Iisus.

4. Dar erau unii mihiță intre ei, zicind: Pentru ce s-a făcut această risipă de mir?

5. Căci putea să se vîndă acest mir cu peste trei sute de dinari și să se dea săracilor. Si cîrteau împotriva ei.

6. Dar Iisus a zis: Lăsați-o. De ce ii faceți supărare? Lucru bun a făcut ea cu Mine.

7. Că pe săraci totdeauna îi aveți cu voi și, oricind voiți, puteți să le faceți bine, dar pe Mine nu Mă aveți totdeauna.

8. Ea a făcut ceea ce avea de făcut: mai dinainte a uns trupul Meu, spre înmormîntare.

9. Adevărat zic vouă: Oriunde se va propovădui Evanghelia, în toată lumea, se va spune și ce a făcut aceasta, spre prominența ei.

10. Iar Iuda Iscarioteanul, unul dintre cei doisprezece, s-a dus la arhieii ca să li-L dea pe Iisus.

11. Si, auzind ei, s-au bucurat și au făgăduit să-i

dea bani. Si el căuta cum să-L dea lor, la timp potrivit.

12. Iar in ziua cea dintii a Azimelor, cind jertfeau Paștile, ucenicii Lui L-au întrebat: Unde voiești să mergem să gătim, ca să mănci Paștile?

13. Si a trimis doi din ucenicii Lui, zicindu-le: Mergeți în cetate și vă va întâmpina un om, ducind un urciot cu apă; mergeți după el.

14. Si unde va intra, spuneți stăpinului casei că Invățătorul zice: Unde este odaia în care să măncăm Paștile împreună cu ucenicii Mei?

15. Iar el vă va arăta un foisor mare ăsternut gata. Acolo să pregătiți pentru noi.

16. Si au ieșit ucenicii și au venit în cetate și au găsit aşa precum le-a spus și au pregătit Paștile.

17. Iar făcindu-se seară, a venit cu cei doisprezece.

18. Pe cind seudeau la măsă și măncau, Iisus a zis: Adevarat grăiesc vouă că

(12) Ies. 12, 14. Deut. 16, 5—6. Mat. 26, 17. Luc. 22, 7. (13—14) Mat. 26, 18. Luc. 22, 8—11. (15) Luc. 22, 12. (16—17) Mat. 26, 19—20. Luc. 22, 13—14. (18) Ps. 40, 9. Mat. 26, 20—21. Luc. 22, 21. Ioan 13, 21. (19—21) Mat. 26, 22—24. Luc. 22, 19—22. Ioan 13, 26—27. (22) Mat. 26, 26. Luc. 22, 19. 1 Cor. 11, 23—24. (23—25) Mat. 26, 27—29. Luc. 22, 18—20.

unul dintre voi, care măncă împreună cu Mine, Mă va vinde.

19. Ei auinceput să se întristeze și să-l zică, unul cite unul: Nu cumva sănt eu?

20. Iar El le-a zis: Unul dintre cei doisprezece, care intinge cu Mine în blid.

21. Că Fiul Omului merge precum este scris despre El; dar vă de omul acela prin care este vindut Fiul Omului. Bine era de omul acela dacă nu s-ar fi născut.

22. Si, mincind ei, a luat Iisus pîine și binecuvintind, a frind și le-a dat lor și a zis: Luați, minocați, acesta este Trupul Meu.

23. Si luind paharul, multumind, le-a dat și au băut din el toți.

24. Si a zis lor: Aceasta este Singele Meu, al Legii celei noi, care pentru mulți se varsă.

25. Adevarat grăiesc vouă că de acum nu voi mai bea din rodul viitei pînă în ziua aceea cind îl voi bea nou în impărăția lui Dumnezeu.

26. Si după ce au cîntat cîntări de laudă, au ieșit la Muntele Măslinilor.

27. Si le-a zis Iisus: Toti vă veți sminti, că scris este: Bate-voi păstorul și se vor risipi oile;

28. Dar după învierea Mea, voi merge mai înainte de voi în Galileea.

29. Iar Petru l-a zis: Chiar dacă toți se vor sminti întru Tine, totuși cu nu.

30. Si i-a zis Iisus: Adevarat grăiesc tîie: Că tu astăzi, în noaptea aceasta, mai înainte de a cînta de două ori cocoșul, de trei ori te vei lepăda de Mine.

31. El însă spunea mai stăruitor: Si de-ăr fi să mor cu Tine, nu Te voi tăgădui. Si tot așa ziceau toți.

32. Si au venit la un loc al cărui nume este Ghetsimani, si acolo a zis către ucenicii Săi: Sedeți aici pînă ce Mă voi rуга.

33. Si a luat cu El pe Petru și pe Iacob și pe Ioan și a inceput a Se tulbura și a Se mișni.

(26) Mat. 26, 30. Luc. 22, 39. Ioan 18, 1. (27) Zah. 13, 7. Mat. 26, 31. Marc. 14, 50. Ioan 16, 32. (28—30) Mat. 26, 33—34; 28, 7, 10. Marc. 14, 72; 16, 7. Luc. 22, 34, Ioan 13, 37—38; 21, 1. (31—35) Mat. 20, 22; 26, 35—39. Luc. 22, 33—42. (36) Mat. 26, 39. Marc. 10, 27. Ioan 5, 30; 6, 38. Filip. 2, 8. Evr. 5, 7—8. (37) Mat. 26, 40. Luc. 22, 45. (38) Mat. 25, 13; 26, 41. Luc. 22, 46. Rom. 7, 23. (39) Mat. 26, 42. (40—44) Jud. 16, 21. Mat. 26, 43—48.

34. Si le-a zis lor: Intrat este sufletul Meu pînă la moarte. Rămineți aici și privegeheați.

35. Si mergind puțin mai înainte, a căzut cu față la pămînt și Se ruga, ca, de este cu putință, să treacă de la El ceasul (acesta).

36. Si zicea: Avva Părinte, toate sunt Tie cu puțință. Depărtează paharul acesta de la Mine. Dar nu ce voiesc Eu, ci ceea ce voiești Tu.

37. Si a venit și i-a găsit dormind și a zis lui Petru: Simone, dormi? N-ai avut tărie ca să veghezi un ceas?

38. Privegehați și vă rugați, ca să nu intrați în ispită. Căci duhul este osirduit, dar trupul neputințios.

39. Si iarăși mergind, s-a rugat, același cuvînt zicind.

40. Si iarăși venind, i-a găsit dormind, căci ochii lor erau îngreiați și nu știau ce să-l răspundă.

41. Si a venit a treia oară și le-a zis: Dormiți de a-

cum și vă odihniji! E gata! A sosit ceasul. Iată Fiul Omului este dat în mîinile păcătoșilor.

42. Sculați-vă să mergem. Iată, cel ce M-a vinđut s-a apropiat.

43. Și îndată, încă vorbind El, a venit Iuda Iscarioteanul, unul dintre cei doisprezece, și cu el mulțime cu săbii și cu ciomege, de la arhierei, de la cărturari și de la bătrâni.

44. Iar vînzătorul le dădu-se semn, zicind: Pe care-L voi săruta, Acela este. Prin-dej-L și ducej-L cu pază.

45. Și venind îndată și apropiindu-se de El, a zis Lui: Învățătorule! Și L-a sărutat.

46. Iar ei au pus mâna pe El și L-au prins.

47. Unul din cei ce stăteau pe lîngă El, scoțind sabia, a lovit pe sluga arhieului și l-a fătat urechea.

48. Și răspunzind, Iisus le-a zis: Ca la un tilhar ați ieșit cu săbii și cu toiege, ca să Mă prindeți.

Luc. 22, 47. Ioan 18, 3. (45) 2 Reg. 20, 9. Mat. 26, 49. (46–48) Mat. 26, 50–55. Luc. 22, 50–52. Ioan 18, 10. (49) Iov 19, 13. Ps. 21, 17; 68, 12; 87, 9. Is. 53, 12. Mat. 26, 55. Luc. 22, 53; 24, 44. (50) Iov 19, 13–14. Ps. 87, 9. Mat. 26, 56. Marc. 14, 27. (53–54) Mat. 26, 57–58. Luc. 22, 54. Ioan 18, 12–13, 15. (55) Ps. 26, 16; 34, 11. Dan. 6, 6. Mat. 26, 59. Fapt. 6, 13. (56–57) Ps. 108, 1. Mat. 26, 60.

49. În fiecare zi eram la voi în templu, învățind, și nu M-ați prins. Dar acestea sunt ca să se împlinească Scripturile.

50. Și, lăsându-L, au fugit toți.

51. Iar un tînăr mergea după El, însășurat într-o pinzătură, pe trupul gol, și au pus mâna pe el.

52. El însă, smulgindu-se din pinzătură, a fugit gol.

53. Și au dus pe Iisus la arhierei și s-au adunat acoło toți arhieiei și bătrânilii și cărturari.

54. Iar Petru, de departe, a mers după El, pînă a intrat înăuntru în curtea arhieului și sedea împreună cu slugile, încălzindu-se la foc.

55. Arhieiei și tot sine-driul căutau împotrivă lui Iisus mărturie ca să-L dea la moarte, dar nu găseau.

56. Că mulți mărturisau minciină împotriva Lui, dar mărturiile nu se potriveau.

57. Și ridicindu-se unii, au dat mărturie minciinoasă împotriva Lui, zicind:

58. Noi L-am auzit zicind: Voi dărîma acest templu făcut de mină, și în trei zile altul, nefăcut de mină, voi clădi.

59. Dar nici aşa mărturia lor nu era la fel.

60. Și, sculindu-se în mijlocul lor, arhieul L-a întrebăt pe Iisus, zicind: Nu răspunzi nimic la tot ce mărturisesc împotriva Ta aceștia?

61. Iar El tăcea și nu răspundea nimic. Iarăși L-a întrebăt arhieul și l-a zis: Esti tu Hristosul, Fiul Celui binecuvintat?

62. Iar Iisus a zis: Eu sunt și veți vedea pe Fiul Omului șezind de-a dreapta Celui Atotputernic și venind pe norii cerului.

63. Iar arhieul, și șiindu-și hainele, a zis: Ce trebuină mai avem de maritori?

64. Ați auzit hula. Ce vi se pare vouă? Iar ei toți au judecat că El este vinovat de moarte.

(58) Mat. 26, 61. Marc. 15, 29. Ioan 2, 19. (60) Mat. 26, 62. (61) Is. 53, 7. Mat. 26, 63. Luc. 22, 67. Fapt. 8, 32. Evr. 1, 5. (62) Dan. 7, 13–14. Mat. 24, 30; 26, 64. Marc. 13, 26. Luc. 22, 69, 2 Tes. 1, 10. (63) Mat. 26, 65. (64) Ier. 26, 11. Mat. 26, 65–66. Ioan 19, 7. (65) 2 Paral. 18, 23. Is. 50, 6. Mat. 26, 67. Luc. 22, 63–64. (66–68) Ier. 12, 5. Mat. 26, 69–70. Luc. 22, 56–57. Ioan 18, 16–17. (69–71) Mat. 26, 71–74. Luc. 22, 58–60. Ioan 18, 25.

72. Si îndată cocoșul a cintat a doua oară. Si Petru și-a adus aminte de cîntul pe care i-l spusesese Iisus: Înainte de a cînta de două ori cocoșul, de trei ori te vei lepăda de Mine. Si a început să plingă.

CAP. 15

Iisus înaintea lui Pilat. Judecata și osindă. Cununa de spini. Răstignirea și înmormântarea.

1. Si îndată dimineața, arhieriei, tîinind sfat cu bătrînii, cu căturarii și cu tot sinedriul și legind pe Iisus, L-au dus și L-au predat lui Pilat.

2. Si L-a întrebat Pilat: Tu ești regele iudeilor? Iar El, răspunzind, i-a zis: Tu zici.

3. Iar arhieriei îl învinuiau de multe.

4. Iar Pilat L-a întrebat: Nu răsunzi nimic? Iată că te spun împotriva Ta.

5. Dar Iisus nimic n-a mai răspuns, încit Pilat se mira.

(72) Mat. 26, 74-75. Marc. 14, 30. Luc. 22, 60-62. Ioan 18, 27. CAP. 15. — (1) Ps. 2, 1. Mat. 27, 1-2. Luc. 22, 66; 23, 1. Ioan 18, 28. Fapt. 3, 13. (2) Mat. 27, 11. Luc. 23, 3. Ioan 18, 33. 1 Tim. 6, 13. (3-4) Mat. 27, 12-13. (5) Is. 53, 7. Mat. 27, 14. Ioan 19, 9. (6-10) Mat. 27, 15-18. Luc. 23, 17-19. Ioan 18, 39. (11) Mat. 27, 20. Luc. 23, 18. Ioan 18, 40. Fapt. 3, 14. (12-15) Mat. 27, 22-26. Luc. 23, 20-25. Ioan 18, 39-40; 19, 1, 16.

6. Iar la sărbătoarea Paștilor, le elibera un întemnițat pe care-l cereau ei.

7. Si era unul cu numele Baraba închis împreună cu niște răzvrătiți, care în răscoală săvîrșiseră ucidere.

8. Si mulțimea, venind sus, a început să ceară lui Pilat să le facă precum obișnuia pentru ei.

9. Iar Pilat le-a răspuns, zicind: Voilă să vă eliberez pe regele iudeilor?

10. Fiindcă știa că arhieriei îl dăduseră în mîna lui din invidie.

11. Dar arhieriei au aflat mulțimea ca să le elibereze mai degrabă pe Baraba.

12. Iar Pilat, răspunzind iarăși, le-a zis: Ce voi face deci cu cel pe care ziceți că este regele iudeilor?

13. Ei iarăși au strigat: Răstignește-L!

14. Iar Pilat le-a zis: Dar ce rău a făcut? Iar ei mai mult strigau: Răstignește-L!

15. Si Pilat, vrînd să facă pe voia mulțimii, le-a eliberat pe Baraba, iar pe

Iisus, biciuindu-L, L-a dat ca să fie răstignit.

16. Iar ostașii L-au dus înăuntrul curții, adică în pretoriu și au adunat toată cohorta.

17. Si L-au imbrăcat în purpură și, împletindu-l o cunună de spini, l-au pus-o pe cap.

18. Si au început să se plece în fața Lui, zicind: Bucură-Te, regele iudeilor!

19. Si-L băteau peste cap cu o trestie și-L scuipau și, căzind în genunchi, I se inchinau.

20. Si după ce L-au bat-jocorit, L-au dezbrăcat de purpură și L-au imbrăcat cu hainele Lui. Si L-au dus afară ca să-L răstignească.

21. Si au silit pe un tăcător, care venea din țărînă, pe Simon Cirineul, tatăl lui Alexandru și al lui Ruf, ca să ducă crucea lui.

22. Si L-au dus la locul zis Golgota, care se tălmăceaște «locul Căpătînii».

23. Si L-au dat să bea vin amestecat cu smirnă, dar El nu luat.

(16-21) Mat. 27, 27-33. Luc. 23, 26. Ioan 19, 2-3. (22) Mat. 27, 33. Luc. 23, 33. Ioan 19, 17. Evr. 13, 12. (23) Ps. 68, 25. Pling. 3, 19. Mat. 27, 34. Ioan 19, 28. (24) Ps. 21, 20. Mat. 27, 35. Luc. 23, 34. Ioan 19, 23-24. (26-27) Mat. 27, 37-38. Luc. 23, 32-33, 38. Ioan 19, 18-19. (28) Is. 53, 12. Luc. 22, 37. (29) Ps. 21, 7-9. Pling. 2, 14-15. Mat. 26, 61; 27, 39-40. Marc. 14, 58. Ioan 2, 19. (30-33) Mat. 27, 40-45. Luc. 23, 35-44.

credem. Si cei impreună răstigniți cu El îl ocărau.

33. Iar cind a fost ceasul al șaselea, intuneric s-a făcut peste tot pământul pînă la ceasul al nouălea.

34. Si la al nouălea ceas, a strigat Iisus cu glas mare: Eloi, Eloi, lama sabah-tani, care se tălmăcește: Dumnezeul Meu, Dumnezeul Meu, de ce M-ai părăsit?

35. Iar unii din cei ce stăteau acolo, auzind, ziceau: Iată, îl strigă pe Ilie.

36. Si, alergind, unul a înmuiat un burete în ojet, l-a pus într-o trestie și l-a dat să bea, zicind: Lăsați să vedem dacă vine Ilie ca să-L coboare.

37. Iar Iisus, scoțind un strigăt mare, și-a dat duhul.

38. Si catapeteasma templului s-a rupt în două, de sus pînă jos.

39. Iar sutașul care stătea în fața Lui, văzînd că astfel și-a dat duhul, a zis: Cu adevărat omul Acesta era Fiul lui Dumnezeu!

40. Si erau și femei care priveau de departe; între ele: Maria Magdalena, Ma-

ria, mama lui Iacov cel Mic și a lui Iosif, și Salomea,

41. Care, pe cind era El în Galileea, mergeau după El și îl slujeau, și multe altele care se suiseră cu El la Ierusalim.

42. Si făcindu-se seară, fiindcă era vineri, care este înaintea simbetei,

43. Si venind Iosif cel din Arimateea, sfetnic ales, care aștepta și el împărtășia lui Dumnezeu, și, îndrăznind, a intrat la Pilat și a cerut trupul lui Iisus.

44. Iar Pilat s-a mirat că a și murit și, chemind pe sutaș, l-a întrebat dacă a murit de mult.

45. Si afilind de la sutaș, a dăruit lui Iosif trupul.

46. Si Iosif, cumpărind giulgiu și coborind-L de pe cruce, L-a însăsurat în giulgiu și L-a pus într-un mormint care era săpat în stinca, și a prăvălit o piatră la ușa mormintului.

47. Iar Maria Magdalena și Maria, mama lui Iosif, priveau unde L-au pus.

(34) Ps. 21, 1. Mat. 27, 46. (35) Mat. 27, 47. (36) Ps. 68, 25. Mat. 27, 48. Ioan 19, 29. (37-43) Mat. 27, 50-58. Luc. 23, 46-52; 24, 2, Ioan 19, 25, 30, 38. (45) Mat. 27, 58. Ioan 19, 38. (46-47) Mat. 27, 59-61. Luc. 23, 53-55. Ioan 19, 40-42.

CAP. 16

Invierea Domnului. Trei crătări. Poruncă botezului. Înălțarea la cer.

1. Si după ce a trecut ziua simbetei, Maria Magdalena, Maria, mama lui Iacov, și Salomea au cumpărat miresme, ca să vină să-L ungă.

2. Si dis-de-duminică, în prima zi a săptămânii (Duminică), pe cind răsarea soarele, au venit la mormint.

3. Si ziceau între ele: Cine ne va prăvăli nouă piatra de la ușa mormintului?

4. Dar, ridicindu-și ochii, au văzut că piatra fusese răsurnată; căci era foarte mare.

5. Si, intrând în mormint, au văzut un tînăr șezind în partea dreaptă, imbrăcat în vesmint alb, și s-au spăimînat.

6. Iar el le-a zis: Nu vă însărimântați! Căutați pe Iisus Nazarineanul. Cel răstignit? A inviat! Nu este aici. Iată locul unde L-au pus.

CAP. 16. -- (1-2) Mat. 28, 1. Luc. 23, 56; 24, 1. Ioan 20, 1. (4) Luc. 24, 2. Ioan 20, 1. (5) Mat. 28, 2-4. Luc. 24, 3-5. Ioan 20, 11-12. (6) Mat. 28, 5-6. Luc. 24, 5-6. (7) Mat. 26, 7, 32; 28, 7. Marc. 14, 28. Luc. 24, 6-7. Ioan 21, 1. (8) Mat. 28, 8. Luc. 24, 9. (9) Mat. 28, 9. Luc. 8, 2. Ioan 20, 11-14. (10) Luc. 24, 10, 22. Ioan 20, 18. (11-13) Luc. 24, 11-13, 33, 35. (14) Luc. 26, 36-41. Ioan 20, 19. 1 Cor. 15, 5, 7.

7. Dar mergeți și spuneți ucenicilor Lui și lui Petru că merge în Galileea, mai înainte de voi; acolo îl veți vedea, după cum v-a spus.

8. Si ieșind, au fugit de la mormint, că erau cuprinse de frică și de uimire, și nimănui nimic n-au spus, căci se leneau.

9. Si înviind dimineață, în ziua cea dintâi a săptămânii (Duminică) El s-a arătat întră Mariei Magdalena, din care scosese săpte demoni.

10. Aceea, mergind, a vestit pe cei ce fuseseră cu El și care se tînguiau și plin geau.

11. Si ei, auzind că este viu și că a fost văzut de ea, n-au crezut.

12. După aceea, S-a arătat în alt chip, la doi dintre ei, care mergeau la o țarină.

13. Si aceia, mergind, au vestit celorlați, dar nici pe ei nu i-au crezut.

14. La urmă, pe cind cei unsprezece sedeau la masă, și S-a arătat și i-a muștrat pentru necredința și impie-

trirea inimii lor, căci n-au crezut pe cei ce-L văzuseră inviat.

15. Să le-a zis: Mergeti în toată lumea și propovăduiți Evanghelia la toată făptura.

16. Cel ce va crede și se va boteza se va mîntui; iar cel ce nu va crede se va osindă.

17. Iar celor ce vor crede, le vor urma aceste semne: în numele Meu, demoni vor izgoni, în limbi noi vor grăi,

(15) Is. 2, 3 ; 52, 10. Mat. 28, 19. Ioan 15, 16. Col. 1, 23. (16) Ioan 3, 15-18, 36 ; 12, 48. Fapt. 2, 38 ; 16, 30-31. 1 Petr. 3, 21. Rom. 10, 9. (17) Luc. 10, 17. Fapt. 2, 4 ; 5, 16 ; 8, 7 ; 10, 46 ; 16, 18 ; 19, 6, 12, 5, 14. (18) Luc. 9, 6 ; 10, 19 ; 13, 13. Fapt. 28, 3-5, 8. Iac. (20) Fapt. 14, 3. 1 Cor. 3, 6 ; 15, 10. Evr. 2, 4.

18. Serpi vor lua în mină și chiar ceva dătător de moarte de vor bea nu-i va vătăma, peste cei bolnavi își vor pune miinile și se vor face sănătoși.

19. Deci Domnul Iisus, după ce a vorbit cu ei, s-a înălțat la cer și a sezut de-a dreapta lui Dumnezeu.

20. Iar ei, plecând, au propovăduit pretutindeni și Domnul lucra cu ei și întărea cuvîntul, prin semnele care urmău. Amin.

SFÂNTA EVANGHELIE DUPĂ LUCA

CAP. 1

Gavriil binevestește lui Zaharia și Mariei. Cintarea Mariei. Nașterea lui Ioan Botezătorul. Cintarea lui Zaharia.

1. Deoarece mulți său încercat să alcătuiască o istorisire despre faptele deplin adeverite între noi,

2. Așa cum ni le-au lăsat cei ce le-au văzut de la început și au fost slujitorii ai Cuvîntului,

3. Am găsit și eu cu cale, preaputernice Teofile, după ce am urmărit toate cu de-amănuntul de la început, să ti le scriu pe rînd,

4. Ca să te incredințezi despre temeinicia invățăturii pe care ai primit-o.

5. Era în zilele lui Irod, regele Iudeii, un preot cu numele Zaharia din ceata preoțească a lui Abia, iar femeia lui era din fiicele lui Aaron și se numea Elisabeta.

6. Să erau amîndoi drepti înaintea lui Dumnezeu, umbărind fără prihană în toate poruncile și rînduile Domnului.

7. Dar nu aveau nici un copil, deoarece Elisabeta era stearpă și amîndoi erau înaintați în zilele lor.

8. Să pe cind Zaharia slujea înaintea lui Dumnezeu, în rîndul săptămînii sale,

9. A ieșit la sorți, după obiceiul preoției, să tămiieze întrînd în templul Domnului.

CAP. 1. — (1-2) Ioan 15, 27. 1 Petr. 5, 1. 2 Petr. 1, 16. 1 Ioan 1, 1. Evr. 2, 3. (3) Fapt. 1, 1. (5) 1 Paral. 24, 5, 10, 19, Neem. 12, 4, 17. (6) Fac. 7, 1 ; 17, 1. 3 Reg. 9, 4. 4 Reg. 20, 3. 2 Paral. 15, 17. Iov 1, 1, 8. Ps. 118, 5. (7) Fac. 16, 1 ; 25, 21. 1 Reg. 1, 2. (8) 1 Paral. 24, 19. 2 Paral. 8, 14 ; 31, 2. (9) Ies. 30, 7. Lev. 16, 17. 1 Reg. 2, 28. 1 Paral. 24, 19. 2 Paral. 29, 1. Evr. 9, 6.

10. Iar toată mulțimea poporului, în ceasul tămfierii, era afară și se ruga.

11. Si i s-a arătat ingerul Domnului, stând de-a dreapta altarului tămfierii.

12. Si văzindu-l, Zaharia s-a tulburat și frică a căzut peste el.

13. Iar ingerul a zis către el: Nu te teme, Zaharia, pentru că rugăciunea ta a fost ascultată și Elisabeta, femeia ta, își va naște un fiu și-l vei numi Ioan.

14. Si bucurie și veselie vei avea și, de nașterea lui, mulți se vor bucura.

15. Căci ya fi mare înaintea Domnului; nu va bea vin, nici altă băutură amețitoare și încă din pîntecete mamei sale se va umple de Duhul Sfînt.

16. Si pe mulți din fiili lui Israel li va întoarce la Domnul Dumnezeul lor.

17. Si va merge înaintea Lui cu duhul și cu puterea lui Ilie, ca să întoarcă inițialele părinților spre copiii și pe cei neascultători la înțelepciunea dreptilor, ca să

(10) Lev. 16, 17. (11) Ies. 30, 1. (12) Jud. 6, 22; 13, 6, 20. Dan. 10, 7. Luc. 2, 9. Fapt. 10, 3. (13) Jud. 6, 23. Luc. 1, 60, 63. Fapt. 10, 31. (14) Luc. 1, 58. Ioan 5, 35. (15) Num. 6, 3. Jud. 13, 14. Ier. 1, 5. Mat. 11, 9. Luc. 7, 33. Gal. 1, 15. (17) Ies. 40, 5. Mal. 3, 1, 24. Mat. 11, 14. Marc. 1, 3; 9, 12. Luc. 1, 76. Ioan 1, 23. (18) Fac. 17, 17. (19) Dan. 8, 16; 9, 21. (20) Iez. 3, 26. Luc. 1, 64. (24) Sir. 42, 24.

gătească Domnului un popor pregătit.

18. Si a zis Zaharia către inger: După ce voi cunoaște aceasta? Căci eu sunt bătrân și femeia mea înaintată în zilele ei.

19. Si ingerul, răspunzînd, i-a zis: Eu sunt Gavril, cel ce stă înaintea lui Dumnezeu. Si am fost trimis să grăiesc către tine și să-ți binevestesc acestea.

20. Si iată vei fi mut și nu vei putea să vorbești pînă în ziua când vor fi acestea, pentru că n-ai crezut în cuvintele mele, care se vor împlini la timpul lor.

21. Si poporul aștepta pe Zaharia și se mira că întîrzie în templu.

22. Si ieșind, nu putea să vorbească. Si ei au înțeles că a văzut vedenie în templu; și el le făcea semne și a rămas mut.

23. Si cînd s-au împlinit zilele slujirii lui la templu, s-a dus la casa sa.

24. Iar după aceste zile, Elisabeta, femeia lui, a zămislit și cinci luni s-a tăinuit pe sine, zicînd:

25. Că așa mi-a făcut mie Domnul în zilele în care a socotit să ridice dintre oameni ocara mea.

26. Iar în a șasea lună a fost trimis ingerul Gavril de la Dumnezeu, într-o cetate din Galileea, al cărei nume era Nazaret,

27. Către o fecioară lovită cu un bărbat care se chema Iosif, din casa lui David; iar numele fecioarei era Maria.

28. Si intrînd ingerul la ea, a zis: Bucură-te, ceea ce ești plină de har. Domnul este cu tine. Binecuvîntată ești tu între femei.

29. Iar ea, văzindu-l, s-a tulburat de cuvintul lui și cugeta în sine: Ce fel de închinăciune poate să fie aceasta?

30. Si ingerul i-a zis: Nu te teme, Marie, căci ai aflat har la Dumnezeu.

31. Si iată vei luce în pînrete și vei naște fiu și vei chema numele lui Iisus.

(25) 1 Reg. 1, 11. Is. 42, 1; 54, 14. (27) Mat. 1, 18. Luc. 2, 4. (28) Jud. 6, 12. Luc. 1, 42; 11, 27. (31) Fac. 16, 11. Is. 7, 14; 54, 5. Mat. 1, 21, 25, 25. Luc. 2, 21. (32) 2 Reg. 7, 12. 2 Paral. 17, 14. Ps. 131, 11. Is. 9, 6; 16, 5. Ier. 23, 5; 33, 17. Mih. 4, 8. Evr. 1, 8. (33) 2 Reg. 7, 16. 3 Reg. 11, 39. 1 Paral. 22, 10. Ps. 44, 7; 88, 29, 36. Is. 9, 7. Ier. 23, 5. Dan. 2, 44; 3, 33; 6, 27; 7, 14, 27. Mih. 4, 7. Evr. 1, 8; 12, 28. (35) Jud. 11, 29. Dan. 9, 24. Mat. 1, 20. Ioan 1, 14. (36) Is. 54, 6. (37) Fac. 18, 14. Iov 42, 2. Ier. 32, 17, 27. Zah. 8, 6. Mat. 19, 26. Marc. 10, 27. Luc. 18, 27. Rom. 4, 21. (38) 2 Reg. 7, 28.

după cuvîntul tău! Si în gerul a plecat de la ea.

39. Si în acele zile, sculindu-se Maria, s-a dus în grabă în Orini, o cetate a seminției lui Iuda.

40. Si a intrat în casa lui Zaharia și a salutat pe Elisabeta.

41. Iar cînd a auzit Elisabeta salutarea Mariei, pruncul a săltat în pîntele ei și Elisabeta s-a umplut de Duh Sfînt,

42. Si cu glas mare a strigat și a zis: Binecuvîntată ești tu între femei și binecuvîntat este rodul pîntelei tău.

43. Si de unde mie aceasta, ca să vină la mine Măica Domnului meu?

44. Că iată, cum veni la urechile mele glasul salutării tale, pruncul a săltat de bucurie în pîntelele meu.

45. Si fericită este aceea care a crezut că se vor împlini cele spuse ei de la Domnul.

46. Si a zis Maria: Mărește sufletul meu pe Domnul,

(39) Iosua, 20, 7 ; 21, 11. (42) Jud, 5, 24. Luc, 1, 28. (45) Ioan 20, 29. (46) Ies, 15, 2. Ps. 33, 2 ; 34, 9. Is. 61, 10. Avac, 3, 18. (47) 1 Reg, 2, 1. Ps. 34, 9. Is. 61, 10. Avac, 3, 18. (48) Fac, 30, 13. Mal, 3, 11-12. Luc, 11, 27. (49) Ps. 70, 20 ; 110, 2 ; 125, 3. (50) Ies, 20, 6. Ps. 102, 17. (51) 2 Reg, 15, 34. Ps. 32, 10 ; 76, 14. Is. 51, 9 ; 52, 10. Reg, 52) Iov 5, 11. Ps. 112, 6-7 ; 146, 6. Is. 14, 2-6 ; 66, 2. (53) 1 Reg, 2, 5. Ps. 21, 29 ; 33, 11. Mat, 5, 6. (54) Deut, 7, 7. Ps. 97, 3. Is. 30, 18 ; 41, 8. Ier, 23, 5 ; 31, 3, 23. Luc, 1, 72. (55) Fac, 17, 19 ; 22, 18. Ps. 131, 11-12. Mih, 7, 25.

47. Si s-a bucurat duhul meu de Dumnezeu, Mîntuitorul meu.

48. Că a căutat spre smerenia roabei Sale. Că, iată, de acum mă vor ferici toate neamurile.

49. Că mi-a făcut mie mărire Cel Puternic și sfînt este numele Lui.

50. Si mila Lui în neam și în neam spre cei ce se tem de El.

51. Făcut-a tărie cu brațul Său, risipit-a pe cei mindri în cugetul inimii lor.

52. Coborât-a pe cei puternici de pe tronuri și a înălțat pe cei smeriți,

53. Pe cei flămînzi i-a umplut de bunătăți și pe cei bogăți i-a scos afară, dezerți.

54. A sprînjinit pe Israel, slujitorul Său, ca să-și aducă aminte de mila Sa.

55. Precum a grăit către părintii noștri, lui Avraam și seminției lui, în veac.

56. Si a rămas Maria împreună cu ea că la trei luni ; și s-a înăpătat la casa sa.

57. Si după ce s-a împlinit vremea să nască, Elisabeta a născut un fiu.

58. Si au auzit vecinii și rudele ei că Domnul a mărit mila Sa față de ea și se bucurau împreună cu ea.

59. Iar cînd a fost în ziua opta, au venit să taie împrejur pruncul și-l numeau Zaharia, după numele tatălui său.

60. Si răspunzînd, mama lui a zis: Nu! Ci se va chama Ioan.

61. Si au zis către ea: Nimeni din rudenia ta nu se cheamă cu numele acesta.

62. Si au făcut semnătălui său cum ar vrea el să fie numit.

63. Si cerind o tăbliță, el a scris, zicind: Ioan este numele lui. Si toți s-au mirat.

64. Si indată i s-a deschis gura și limba și vorbea, binecuvîntind pe Dumnezeu.

(58) Luc, 1, 14. (59) Fac, 17, 12. Lev, 12, 3. (60) Luc, 1, 13. (63) Luc, 1, 13. (64) Luc, 1, 20. (66) 3 Reg, 18, 46. Ps. 79, 18. Iez, 3, 22. Fapt, 11, 21. (67) Ioh, 3, 1. 2 Petr, 1, 21. (68) Ps. 40, 13 ; 71, 18 ; 110, 9. Mat, 1, 21. Luc, 7, 16. (69) 1 Reg, 2, 1. Ps. 74, 11 ; 88, 16-17 ; 131, 17. Iez, 29, 21. Zah, 12, 8. (70) Ps. 71, 4. Is. 35, 4. Ier, 23, 6 ; 30, 8-10. (71) Ps. 105, 10. (72) Fac, 17, 7 ; 22, 16 ; 26, 3. Lev, 26, 42. 2 Reg, 7, 15. Ps. 97, 3 ; 110, 5. Ier, 51, 33. Iez, 16, 60. Dan, 9, 9. Evr, 6, 13.

73. De jurământul cu care s-a jurat către Avraam, părintele nostru,

74. Ca, fiind izbăviți din mină vrăjmașilor, să ne dea nouă fără frică,

75. Să-I slujim în sfintenie și în dreptate, înaintea feței Sale, în toate zilele vieții noastre.

76. Iar tu, pruncule, proproc al Celui Preainalt te vei chema, că vei merge înaintea feței Domnului, ca să gătești căile Lui,

77. Să dai poporului Său cunoștință mintuirii într-întarea păcatelor lor,

78. Prin milostivirea milei Dumnezeului nostru, cu care ne-a cercetat pe noi Răsăritul cel de Sus,

79. Ca să lumineze pe cei care sed în întuneric și în umbra morții și să îndrepte picioarele noastre pe calea păcii.

80. Iar copilul creștea și se întărea cu duhul. Si a fost în pustie pină în ziua arătării lui către Israel.

(73) 1 Paral. 16, 16. Ps. 104, 9. Mih. 7, 20. Evr. 6, 13, 17. (74) Rom. 8, 15. Evr. 2, 15; 9, 14. (75) 1 Petr. 1, 15. Ef. 4, 24. Col. 1, 22. (76) Is. 40, 3. Mal. 3, 1; 4, 5. Mat. 3, 3; 11, 10. Luc. 1, 17. (78) Ier. Is. 2, 5. Zah. 3, 8; 6, 12. Mal. 3, 20. (79) Is. 9, 1; 43, 8; 49, 9; 60, 23, 5. Mat. 4, 16. Fapt. 26, 18. (80) 1 Reg. 2, 21. Mat. 3, 1. Luc. 2, 1-3. Mat. 4, 16. Fapt. 26, 18. (81) 1 Reg. 16, 1-4. Luc. 1, 27. Ioan 7, 42. (5) Mat. 40. CAP. 2. — (4) 1 Reg. 16, 1-4. Luc. 1, 27. Ioan 7, 42. (5) Mat. 1, 18. (7) Is. 9, 6. Mat. 1, 25; 2, 1. 2 Cor. 8, 9.

CAP. 2

Nășterea lui Hristos. Tăierea împrejur și aducerea în templu. Simeon și Ana. Iisus, la doisprezece ani, vine la Ierusalim.

1. În zilele acelea a ieșit poruncă de la Cezarul August să se înscrive toată lumea.

2. Această înscrisere s-a făcut întii pe cind Quirinius ocirnumia Siria.

3. Să se duceau toti să se înscrive, fiecare în cetatea sa.

4. Să s-a suiat și Iosif din Galileea, din cetatea Nazaret, în Iudeea, în cetatea lui David, care se numește Betleem, pentru că el era din casa și din neamul lui David,

5. Ca să se înscrive împreună cu Maria, cea logodită cu el, care era însărcinată.

6. Dar pe cind erau ei acolo, s-au împlinit zilele ca ea să nască,

7. Să a născut pe Fiul său Cel Unul-Născut și L-a înfăsat și L-a culcat în iesle,

căci nu mai era loc de găzduire pentru ei.

8. Să în ținutul acela erau păstorii, stând pe cimp și făcind de strajă noaptea împrejurul turmei lor.

9. Să iată ingerul Domnului a stătut lingă ei și slava Domnului a strălucit împrejurul lor, și ei s-au înfricoșat cu frică mare.

10. Dar ingerul le-a zis: Nu vă temeți. Căci, iată, vă binevestesc vădă bucurie mare, care va fi pentru tot poporul;

11. Că vi s-a născut azi Mîntuitor, care este Hristos Domnul, în cetatea lui David.

12. Să acesta vă va fi semnul: Veți găsi un pruncuș, înfăsat, culcat în iesle.

13. Să deodată s-a văzut, împreună cu ingerul, mulți me de oaste cerească, lăudind pe Dumnezeu și zicind :

14. Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoie!

15. Iar după ce ingerii au plecat de la ei, la cer, păs-

(9) Luc. 1, 11-12. (10) Is. 40, 1. (11) Is. 9, 6. Mat. 1, 16-21; 2, 2. (12) Jud. 6, 17. Is. 7, 11. (13) Fac. 28, 12; 32, 1-2. Ps. 102, 20-21; 148, 1-2. Is. 44, 23; 49, 13; 57, 19. Mih. 4, 3. Apoc. 5, 11. (14) Is. 2, 4; 44, 23; 49, 13; 57, 19. Mih. 4, 3. Luc. 1, 79; 19, 38. Rom. 5, 1. Ef. 1, 12, 17; 2, 17. (15) Ps. 110, 2-3. (16) Mat. 2, 11. (19) Fac. 37, 11. (21) Fac. 17, 10-12. Lev. 12, 3. Mat. 1, 21, 25. Luc. 1, 31. (22) Lev. 12, 2-6.

gea lui Moise, L-au adus pe Prunc la Ierusalim, ca să-L pună înaintea Domnului.

23. Precum este scris în Legea Domnului, că orice întii-născut de parte bărbătească să fie închinat Domnului,

24. Și să dea jertfă, precum s-a zis în Legea Domnului, o perche de turturtele sau doi pui de porumbel.

25. Și iată era un om în Ierusalim, cu numele Simeon; și omul acesta era drept și temător de Dumnezeu, așteptând mîngâierea lui Israel, și Duhul Sfint era asupra lui.

26. Și lui i se vestise de către Duhul Sfint că nu va vedea moartea pînă ce nu va vedea pe Hristosul Domnului.

27. Și din îndemnul duhului a venit la templu; și cînd părinții au adus înăuntru pe Pruncul Iisus, ca să facă pentru El după obiceiul Legii,

(23) Ies. 13, 2-12; 22, 29; 34, 19. Num. 3, 13; 8, 16; 18, 15. (24) Lev. 5, 7; 12, 6-8; 14, 22. (25) Luc. 2, 38; 24, 21. (26) Ps. 88, 48. Evr. 11, 5. (29) Fac. 46, 30. Înțel. 4, 7. Filip. 1, 23. (30) Fac. 49, 18. (32) Ies. 9, 1; 42, 6; 49, 6; 60, 1-3. Mat. 4, 16. Ioan 9, 5. Fapt. (33) Ies. 8, 14; 52, 14. Mat. 21, 44. I Petr. 2, 7. Rom. 13, 47; 26, 18. (34) Ies. 8, 14; 52, 14. Mat. 21, 44. I Petr. 2, 7. Rom. 9, 32-33. 2 Cor. 2, 16. (35) Ioan 19, 25. (36) Ps. 91, 14.

28. El L-a primit în brațele sale și a binecuvîntat pe Dumnezeu și a zis:

(29) Acum, slobozește pe robul Tău, Stăpine, după cuvîntul Tău, în pace;

30. Că ochii mei văzură mintuirea Ta,

31. Pe care ai gătit-o înaintea feței tuturor popoarelor;

32. Lumină spre descopeirea neamurilor și slavă poporului Tău Israel.

33. Iar Iosif și mama Lui se mirau de ceea ce se vorbea despre Prunc.

34. Și i-a binecuvîntat Simeon și a zis către Maria, mama Lui: Iată, Acesta este pus spre cădere și spre ridicarea multora din Israel și ca un semn care va stîrni împotriviri,

35. Și prin sufletul tău va trece sabie, ca să se descopere gîndurile din multe inimi.

36. Și era și Ana proorocita, fiica lui Fanuel, din se-

minția lui Așer, ajunsă la adinci bătrînețe și care trăise cu bărbatul ei șapte ani de la fecioria sa.

37. Și ea era văduvă, în vîrstă de optzeci și patru de ani, și nu se depărta de templu, slujind noaptea și ziua în post și în rugăciuni.

38. Și venind și ea în acel ceas, lăuda pe Dumnezeu și vorbea despre Prunc tuturor celor ce așteptau mintuire în Ierusalim.

39. După ce au săvîrșit toate, s-au întors în Galileea, în cetatea lor Nazaret.

40. Iar Copilul creștea și Se întărea cu duhul, umplindu-Se de înțelepciune, și harul lui Dumnezeu era aşupra Lui.

41. Și părinții Lui, în liecare an, se duceau de sărbătoarea Paștilor, la Ierusalim.

42. Iar cînd a fost El de doisprezece ani, s-au suiat la Ierusalim, după obiceiul sărbătorii.

43. Și sfîrșindu-se zilele, pe cînd se intorceau ei, Copilul Iisus a rămas în Ierusalim și părinții Lui nu stiuau.

(37) Ps. 25, 8. 1 Tim. 5, 5. (38) Luc. 2, 25; 24, 21. (40) 1 Reg. 2, 21. Luc. 1, 80; 2, 52. (41) Ies. 23, 15, 17; 34, 25. Deut. 16, 1. (42) Deut. 16, 6. (46) Ies. 53, 2. (47) 3 Reg. 10, 8. Mat. 7, 28. Marc. 1, 22. Luc. 4, 22, 32. Ioan 7, 15. (49) Mal. 3, 1. (50) Luc. 9, 45; 18, 34. (51) Fac. 37, 11.

44. Și socotind că este în ceata călătorilor de drum, au venit cale de o zi, căutîndu-L printre rude și printre cunoșcuți.

45. Și, negăsindu-L, s-au întors la Ierusalim, căutîndu-L.

46. Iar după trei zile L-au aflat în templu, șezind în mijlocul învățătorilor, ascultîndu-i și întrebîndu-i.

47. Și toți care li auzeau se minunau de priceperea și de răspunsurile Lui.

48. Și, văzîndu-L, rămase rău îmîni, iar mama Lui a zis către El: Fiule, de ce ne-ai făcut nouă așa? Iată tatăl Tău și eu, Te-am căutat în grijorăți.

49. Și El a zis către ei: De ce era să Mă căutați? Oare, nu știați că în cele ale Tatălui Meu trebuie să fiu?

50. Dar ei n-au înțeles cuvîntul pe care l-a spus lor.

51. Și a coborât cu ei și a venit în Nazaret și le era supus. Iar mama Lui păstra în inima ei toate aceste cuvinete.

52. și Iisus sporea cu întelepciunea și cu vîrsta și cu harul la Dumnezeu și la oameni.

CAP. 3

Predica lui Ioan Botezătorul. Mărturia lui despre Hristos. Botezul și spîna neamului lui Iisus.

1. În al cincisprezecelea an al domniei Cezarului Tiberiu, pe cind Ponțiu Pilat era procuratorul Iudeei, Irod, tetrah al Galileii, Filip, fratele său, tetrah al Iturei și al ținutului Trahotnitidei, iar Lisanias, tetrah al Abilenei.

2. În zilele arhiereilor Anna și Caiafa, a fost cunținut lui Dumnezeu către Ioan, fiul lui Zaharia, în pustie.

3. și a venit el în toată imprejurimea Iordanului, propovăduind botezul pocăinței, spre iertarea păcatelor.

4. Precum este scris în carteau cuvintelor lui Isaia proorocul: Este glasul celui ce strigă în pustie: Gătiți

calea Domnului, drepte fațe și cărările Lui.

5. Orice vale se va umple și orice munte și orice deal se va pleca; căile cele strîmbe se vor face drepte și cele colțuroase, drumuri netede.

6. și toată făptura va vedea mîntuirea lui Dumnezeu.

7. Deci zicea Ioan mulțimilor care veneau să se boteze de el: Pui de vîpere, cine v-a arătat să fugiți de minia ce va să fie?

8. Fațe, dar, roade vrednic de pocăință și nu începeți a zice în voi însivă: Avem tată pe Avraam, căci vă spun că Dumnezeu poate și din pietrele acestea să ridice fii lui Avraam.

9. Acum securea stă la rădăcina pomilor; deci orice pom care nu face roadă bună se taie și se aruncă în foc.

10. și mulțimile să întrebau, zicind: Ce să facem, deci?

11. Răspunzind, Ioan le zicea: Cel ce are două haine

(52) 1 Reg. 2, 21, 26. Luc. 1, 80; 2, 40. CAP. 3. — (2) Ioan 1, 6. (3) Mat. 3, 1-2. Marc. 1, 4. (4-6) Ps. 97, 3. Is. 40, 3-5. Mat. 3, 3. Marc. 1, 3. Luc. 2, 30. Ioan 1, 23. Tit 2, 11. (7-9) Mat. 3, 7-10, 19; 8, 11. Ioan 8, 39; 15, 6. (10) Fapt. 2, 37. (11) Luc. 11, 41. Iac. 2, 15-16. 1 Ioan 3, 17; 4, 20. 2 Cor. 8, 14.

să dea celui ce nu are și cel ce are bucate să facă asemenea.

12. și au venit și vameșii să se boteze și i-au spus: Învățătorule, noi ce să facem?

13. El le-a răspuns: Nu faceti nimic mai mult peste ce vă este rîndut.

14. și îl întrebau și ostașii, zicind: Dar noi ce să facem? și le-a zis: Să nu ascripiți pe nimeni, nici să invinuți pe nedrept, și să fiți mulțumiți cu solda voastră.

15. Iar poporul fiind în aşteptare și întrebîndu-se toși despre Ioan în cugetele lor: Nu cumva este Hristosul?

16. A răspuns Ioan tuturor, zicind: Eu vă botez cu apă, dar vine Cel ce este mai tare decât mine. Căruia nu sunt vrednic să-l dezleg curauea încălțămintelor. El vă va boteza cu Duh Sfînt și cu foc.

17. A Căruia lopată este în mină Lui, ca să curete aria și să adune griul în jîtniță Sa, iar pleava o vală ardere cu foc nestins.

(12) Mat. 21, 31-32. Luc. 7, 29. (14) Ies. 23, 1. Lev. 9, 11. (15) Ioan 1, 20. (16) Mat. 3, 11. Marc. 1, 7-8. Ioan 1, 15, 26. Fapt. 1, 5; 2, 3.

(17) Mih. 4, 12. Mat. 3, 12; 13, 30. (19) Mat. 14, 3. Marc. 6, 17.

(20) Mat. 4, 12. (21) Mat. 3, 13, 16. Marc. 1, 10. Ioan 1, 32. (22) Ps.

2, 6. Mat. 3, 17; 17, 5. Marc. 1, 11. Luc. 9, 35. Ioan 1, 32. (23)

Mat. 13, 55. Marc. 6, 3. Luc. 4, 22. Ioan 6, 42.

18. Încă și alte multe îndemnind, propovăduia poporului vestea cea bună.

19. Iar Irod tetrarhul, mustrat fiind de el pentru Irodiada, femeia lui Filip, fratele său, și pentru toate retele pe care le-a făcut Irod,

20. A adăugat la toate și aceasta, înciț a închis pe Ioan în temniță.

21. și după ce s-a botezat tot poporul, botezîndu-Se și Iisus și rugîndu-Se, s-a deschis cerul,

22. și S-a coborât Duhul Sfînt peste El, în chip trupesc, ca un porumbel, și s-a făcut glas din cer: Tu ești Fiul Meu cel iubit, intru înine am binevoit.

23. și Iisus însuși era că de treizeci de ani cind a început (să propovăduiască), fiind, precum se socotea, fiul lui Iosif, care era fiul lui Eli,

24. Fiul lui Matafat, fiul lui Levi, fiul lui Melchi, fiul lui Ianai, fiul lui Iosif.

25. Fiul lui Matatia, fiul lui Amos, fiul lui Naum, fiul lui Eslî, fiul lui Nagai.

139

26. Fiul lui Iosua, fiul lui Matatia, fiul lui Semein, fiul lui Ioseh, fiul lui Ioda,

27. Fiul lui Ioanan, fiul lui Resa, fiul lui Zorobabel, fiul lui Salatiel, fiul lui Neri,

28. Fiul lui Melhi, fiul lui Adi, fiul lui Cosam, fiul lui Elmadam, fiul lui Er,

29. Fiul lui Iosua, fiul lui Eliezer, fiul lui Lorim, fiul lui Matat, fiul lui Levi,

30. Fiul lui Simeon, fiul lui Iuda, fiul lui Iosif, fiul lui Ionam, fiul lui Eliachim,

31. Fiul lui Melea, fiul lui Mena, fiul lui Matata, fiul lui Natan, fiul lui David,

32. Fiul lui Iesei, fiul lui Iobel, fiul lui Booz, fiul lui Sala, fiul lui Naason,

33. Fiul lui Aminadav, fiul lui Admin, fiul lui Arni, fiul lui Esrom, fiul lui Fares, fiul lui Iuda,

34. Fiul lui Iacob, fiul lui Isaac, fiul lui Avraam, fiul lui Tara, fiul lui Nahor,

35. Fiul lui Serug, fiul lui Ragav, fiul lui Falec, fiul lui Eber, fiul lui Sala,

(31) 2 Reg. 5, 14. Zah. 12, 13. (32) Is. 11, 1. (34) Fac. 11, 24-26.

(35) Fac. 11, 20-22. (36) Fac. 5, 28-29; 6, 10; 11, 10. (37) Fac. 5, 12. (38) Fac. 5, 3. CAP. 4. — (1) Jud. 13, 25. Mat. 4, 1. Marc. 1, 12. (2) Ies. 34, 28. 3 Reg. 18, 12; 19, 8. Mat. 4, 2. Marc. 1, 13.

(3) Mat. 4, 3. (4) Deut. 8, 3. Înțel. 16, 26. Mat. 4, 4.

36. Fiul lui Cainam, fiul lui Arfaxad, fiul lui Sim, fiul lui Noe, fiul lui Lameh,

37. Fiul lui Matusala, fiul lui Enoch, fiul lui Iaret, fiul lui Maleleil, fiul lui Cainam,

38. Fiul lui Enos, fiul lui Set, fiul lui Adam, fiul lui Dumnezeu.

CAP. 4

Ispita din muntele Carantanică. Iisus începe să predice în Capernaum și în Nazaret, vindecă pe soacra lui Petru și pe alții.

1. Iar Iisus, plin de Duhul Sfint, S-a intors de la Iordan și a fost dus de Duhul în pustie,

2. Timp de patruzeci de zile, fiind ispitit de diavolul. Si în aceste zile nu a mîncat nimic; și, sfîrșin- du-se ele, a flăinținzt.

3. Si I-a zis diavolul: Dacă ești Fiul lui Dumnezeu, zi acestei pietre să se facă pînje.

4. Si a răspuns Iisus către el: Scris este că nu nu-mai cu pînje va trăi omul, ci cu orice cuvînt al lui Dumnezeu.

5. Si suindu-L diavolul pe un munte înalt, I-a arătat într-o clipă toate impărăjiile lumii.

6. Si I-a zis diavolul: Tie îți voi da toată stăpînirea aceasta și strălucirea lor, căci mi-a fost dată mie și eu o dău cui voiesc;

7. Deci dacă Tu Te vei închină înaintea mea, toată va fi a Ta.

8. Si răspunzind, Iisus i-a zis: Mergi înapoia Mea, satano, căci scris este: Domnului Dumnezeului tău să te închinî și numai Lui Unuia să-I slujești.

9. Si L-a dus în Ierusalim și L-a așezat pe aripa templului și I-a zis: Dacă ești Fiul lui Dumnezeu, aruncă-Te de aici jos;

10. Căci scris este: Că îngerilor Săi va potunci, pentru Tine, ca să Te păzească;

11. Si Te vor ridica pe mîini, ca nu cumva să lovesti de pială piciorul Tână.

12. Si răspunzind, Iisus i-a zis: S-a spus: Să nu ispi-testești pe Domnul Dumnezeul Tână.

(5) Iez. 4, 2. Mat. 4, 8. (6) Mat. 4, 9. (7) Mat. 4, 9. (8) Deut. 6, 13; 10, 20. Iosua 24, 14. Mat. 4, 10. (9) Iez. 8, 3. Mat. 4, 5. (10) Ps. 70, 3; 90, 11-12. Mat. 4, 6. (12) Deut. 6, 16. Mat. 4, 7. (14) Mat. 4, 12, 23. Marc. 1, 14. Ioan 4, 43. (16) Mat. 4, 13; 15, 54. Marc. 6, 1. (18) Lev. 25, 41. Is. 42, 7; 61, 12. Zah. 4, 6. Luc. 7, 22. Fapt. 10, 38. (19) Is. 61, 2. 2 Cor. 6, 2.

13. Si diavolul, sfîrșind toată ispita, s-a îndepărta de la El, pînă la o vreme.

14. Si S-a intors Iisus în puterea Duhului în Galileea și a ieșit vestea despre El în toată imprejurimea.

15. Si invăță în sinagogile lor, slăvit fiind de toți.

16. Si a venit în Nazaret, unde fusese crescut, și, după obiceiul Său, a intrat în ziua simbetei în sinagogă și S-a scutat să citească.

17. Si I-s-a dat carteoa proorocului Isaia. Si, deschizind El carteoa, a găsit locul unde era scris:

18. Duhul Domnului este peste Mine, pentru care M-a uns să binevestesc săracilor. M-a trimis să vindec pe cei zdrobiți cu inima; să propovăduiesc robilor dezrobirea și celor orbi vede-re; să slobozesc pe cei a-păsați,

19. Si să vestesc anul plă-cut Domnului.

20. Si inchizind carteoa și dînd-o slujitorului, a sezut, iar ochii tuturor din sinago-gă erau ațințiti asupra Lui.

21. Si El a inceput a zice către ei: Astăzi s-a împlinit Scriptura aceasta în urechiile voastre.

22. Si toti Il încuvîntau si se mirau de cuvintele lui care ieșeau din gura Lui și ziceau: Nu este, oare, Acesta fiul lui Iosif?

23. Si El le-a zis: Cu adevărăt îmi veți spune această pildă: Doctore, vindecă-te pe mine însuți! Cite am auzit că s-au făcut în Caper-naum, fă și aici în patria Ta.

24. Si le-a zis: Adevărăt zic vouă că nici un prooroc nu este bine primit în patria sa.

25. Si adevărăt vă spun că multe văduve erau în zilele lui Ilie, în Israel, cind s-a inchis cerul trei ani și săse luni, incit a fost foamea mare peste tot pământul.

26. Si la nici una dintre ele n-a fost trimis Ilie, decât la Sarepta Sidonului, la o femeie văduvă.

27. Si mulți leproși erau în Israel în zilele proorocu-

lui Elisei, dar nici unul dintre ei nu s-a curățat, decât Neeman Sirianul.

28. Si toti, în sinagogă, auzind acestea, s-au umplut de minie.

29. Si sculindu-se, L-au scos afară din cetate și L-au dus pînă pe sprînceana muntelui, pe care era zidită cetatea lor, ca să-L arunce în prăpastie;

30. Iar El, trecînd prin mijlocul lor, S-a dus.

31. Si S-a coborât la Capernaum, cetate a Galileii, și îi invăță simbăta.

32. Si erau uimiți de învățătura Lui, căci cuvîntul Lui era cu putere.

33. Iar în sinagogă era un om, avînd duh de demon necurat, și a strigat cu glas tare:

34. Lasă! Ce ai cu noi, Iisuse Nazarin? Ai venit ca să ne pierzi? Te ști cine ești: Sfîntul lui Dumnezeu.

35. Si l-a certat Iisus, zîcind: Taci și ieși din el. Iar demonul, aruncindu-l în mijlocul sinagogiei, a ieșit din el, cu nimic vătămin-
du-l.

(22) Ps. 44, 2-3. Cint. 5, 16. Mat. 13, 54. Marc. 6, 1, 3. Luc. 2, 47; 5, 23. Ioan 6, 42; 7, 27. (23) Sir. 18, 20. (24) Mat. 13, 57. Marc. 6, 4. Ioan 4, 44. (25) 3 Reg. 17, 9. Iac. 5, 17. (26) 3 Reg. 17, 10. (27) 4 Reg. 5, 14. (31) Mat. 4, 13. Marc. 1, 21. (32) Mat. 7, 28-29. Marc. 1, 22. Luc. 2, 47. Ioan 7, 46. Tit. 2, 15. (33-34) Marc. 1, 23-24.

36. Si frică li s-a făcut tuturor și spuneau unii către alții, zîcind: Ce este acest cuvînt? Că poruncește duhurile necurate, cu stăpînire și cu putere, și ele ie-

37. Si a ieșit vestea despre El în tot locul din imprejurimi.

38. Si sculindu-Se din sinagogă, a intrat în casa lui Simon. Iar soacra lui Simon era prinsă de friguri rele și L-au rugat pentru ea.

39. Si El, plecîndu-Se asupra ei, a certat frigurile și frigurile au lăsat-o. Iar ea, îndată sculindu-se, le slujea;

40. Dar apunind soarele, toti ciți aveau bolnavi de felurile boli și aduceau la El; iar El, punindu-și mănila pe fiecare dintre ei, îi făcea sănătoși.

41. Din mulți ieșeau și demoni, care strigau și ziceau: Tu ești Fiul lui Dumnezeu. Dar El, certindu-i, nu-i lăsa să vorbească accelestea, că știau că El este Hristosul.

42. Iar făcîndu-se ziua, a ieșit și S-a dus într-un loc pustiu; și mulțimile Il căuta și au venit pînă la El,

(38) Mat. 8, 14. Marc. 1, 29. (39) Mat. 8, 15. (40) Mat. 8, 16. Marc. 1, 32. (41) Mat. 8, 29. Marc. 1, 34; 3, 11-12. (42) Marc. 1, 35. (43) Marc. 1, 38. (44) Marc. 1, 39. CAP. 5. — (1) Num. 34, 11. Iosua 11, 2. Mat. 4, 18. Marc. 1, 16. (2) Mat. 4, 18. (4) Ioan 21, 6.

CAP. 5

Pescuirea minunată. Vîndicarea unui lepros și a unui slăbă nog. Chemarea lui Levi. Despre post.

1. Pe cind multimea Il imbûznea, ca să asculte cuvîntul lui Dumnezeu, și El ședea lîngă lacul Ghenizaret.

2. A văzut două corăbii opriate lîngă lărm, iar pescarii, coborînd din ele, spălau mrejele.

3. Si urcîndu-Se într-o din corăbii care era a lui Simon, l-a rugat să-o depărteze puțin de la uscat. Si, șezînd în corabie, învăță, din ea, multimele.

4. Iar cind a început de a vorbi, i-a zis lui Simon: Mină la adinc și lăsați în jos mrejele voastre, ca să pescuiți.

5. Și, răspunzind, Simon a zis: Invățătorule, toată noaptea ne-am trudit și nimic nu am prins, dar, după cuvintul Tău, voi arunca mrejele.

6. Și făcind ei aceasta, au prins multime mare de pește, că li se rupeau mrejele.

7. Și au făcut semn celor care erau în cealaltă corabie, să vină să le ajute. Și au venit și au umplut amindouă corăbiile, încit erau gata să se afunde.

8. Iar Simon Petru, văzind aceasta, a căzut la genunchii lui Iisus, zicind: Ieșe de la mine, Doamne, că sunt om păcătos.

9. Căci spaima îl cuprinse pe el și pe toți cei ce erau cu el, pentru pescuitul peștilor pe care îi prinseră.

10. Tot așa și pe Iacob și pe Ioan, fiili lui Zevedeu, care erau împreună cu Simon. Și a zis Iisus către Simon: Nu te teme; de acum înainte vei fi pescar de oameni.

(8) 2 Reg. 6, 9. 3 Reg. 17, 18. Iov 42, 5. (10) Mat. 4, 19. Marc. 1, 17. (11) Mat. 4, 20; 19, 27. Marc. 1, 18; 10, 28. Luc. 18, 28. (12) Mat. 8, 2. Marc. 1, 40. (13) Mat. 8, 3. Marc. 1, 41. (14) Lev. 12, 2-5; 14, 3-4. Mat. 8, 4; 12, 16. Marc. 1, 43-44; 5, 43. Luc. 8, 2-8; 17, 14. (15) Mat. 4, 25. Marc. 1, 45; 5, 7. Luc. 6, 17. Ioan 6, 56; 17, 14. (16) Mat. 14, 23. Marc. 1, 35; 6, 46. Luc. 4, 42.

11. Și trăgind corăbiile la sărm, au lăsat totul și au mers după El.

12. Și pe cind erau într-o din cetăți, iată un om plin de lepră; văzind pe Iisus, a căzut cu fața la pămînt și I-s-a rugat zicind: Doamne, dacă voiești, poți să mă curățești.

13. Și întinzind El mâna, s-a atins de lepros, zicind: Voiesc, îți curăță! Și îndată s-a dus lepra de pe el.

14. Iar Iisus i-a poruncit să nu spună nimănui, ci, mergind, arată-te preotului și, pentru curățirea ta, du jertifa, precum a orinduit Moise, spre mărturie lor.

15. Dar și mai mult străbătea vorba despre El și multimi multe se adunau, că să asculte și să se vindece de bolile lor.

16. Iar El se retrăgea în locuri pustii și se ruga.

17. Și într-o din zile Iisus învăță și de față șeadeau farisei și invățători ai Legii, veniți din toate satele Galileei, din Iudeea și din Ierusalim. Și puterea Domnului se arăta în tămăduiri.

18. Și iată niște bărbați aduceau pe pat un om care era slăbăogn și căuta să-l ducă înăuntru și să-l pună înaintea Lui;

19. Dar negăsind pe unde să-l ducă, din pricina mulțimii, s-au suit pe acoperis și, printre cărămizi, l-au lăsat cu patul în mijloc, înaintea lui Iisus.

20. Și văzind credința lor, El le-a zis: Omule, iertate și sint păcatele tale.

21. Iar fariseii și cărturarii au început să cîrtească, zicind: Cine e Acesta care grăiese hule? Cine poate să ierte păcatele decât unul Dumnezeu?

22. Iar Iisus, cunoscînd gîndurile lor, răspunzind a zis către ei: Ce cugetați în inimile voastre?

23. Ce este mai ușor? A zice: Iertate și păcatele tale, sau a zice: Scoală și umbă?

24. Iar ca să știi că Fiul Omului are pe pămînt putere să ierte păcatele, a zis slăbăognului: Tie își zici: Scoală-te, ia patul tău și mergi la casa ta.

(18) Mat. 9, 2. Marc. 2, 3. (20) Luc. 7, 48. (21) Ia. 43, 25; 44, 22. Mat. 9, 3. Marc. 2, 6-7. Luc. 7, 49. (22) Ps. 139, 2. Mat. 9, 4. Marc. 2, 8. Luc. 6, 8. Ioan 2, 24. (23-27) Mat. 9, 5-9. Marc. 2, 9-14. Ioan 5, 8. (29) Mat. 9, 10. Marc. 2, 15. Luc. 15, 1. (30-31) Mat. 9, 11-12. Marc. 2, 16-17. (32) I Reg. 15, 22. Os. 6, 6. Mih. 6, 6-8. Mat. 9, 13. Marc. 2, 17. Luc. 15, 17.

25. Și îndată, ridicîndu-se înaintea lor, luînd patul pe care zăcuse, s-a dus la casa sa, slăvind pe Dumnezeu.

26. Și uimire i-a cuprins pe toți și slăveau pe Dumnezeu și, plini de frică, ziceau: Am văzut astăzi lucruri minunate.

27. Și după aceasta a ieșit și a văzut un vameș, cu numele Levi, care sedea la vamă, și i-a zis: Vino după Mine.

28. Și, lăsind toate, el s-a scutat și a mers după El.

29. Și i-a făcut Levi un ospăt mare în casa sa. Și era multime multă de vameși și de alții care sedneau cu ei la masă.

30. Dar fariseii și cărturarii lor murmurau către ucenicii Lui, zicind: De ce mîncăți și beiți împreună cu vameșii și cu păcătoșii?

31. Și Iisus, răspunzînd, a zis către ei: N-au trebuință de doctor cei sănătoși, ci cei bolnavi.

32. N-am venit să chem pe drepti, ci pe păcătoși la pocaință.

33. Iar ei au zis către El : Ucenicii lui Ioan postesc adesea și fac rugăciuni, de asemenea și ai fariseilor, iar ai Tână mânincă și beau.

34. Iar Iisus a zis către ei : Puteți, oare, să faceți pe fiili nunții să postească, cît timp Mirele este cu ei ?

35. Dar vor veni zile cînd Mirele se va luce de la ei ; atunci vor posti în acele zile.

36. Le-a spus lor și o pildă : Nimeni, rupind petic de la haină nouă, nu-l pune la haină veche, altfel rupe haina cea nouă, iar peticul luat din ea nu se potrivește la cea veche.

37. Și nimeni nu pune vin nou în burdufuri vechi, altfel vinul nou va sparge burdufurile ; și se varsă și vinul și se strică și burdufurile.

38. Ci vinul nou trebuie pus în burdufuri noi și împreună se vor păstra.

39. Și nimeni, bind vin vechi, nu voiește de cel nou, căci zice : E mai bun cel vechi.

(33) Is. 58, 5. Mat. 9, 14. Marc. 2, 18. Luc. 18, 12. (34) Is. 62, 5. Mat. 9, 15. Marc. 2, 19. (35-38) Mat. 9, 15-17. Marc. 2, 20-22. (39) Sir. 9, 13. CAP. 6. — (1) Deut. 16, 9 ; 23, 24-25. Mat. 12, 1. Marc. 2, 23. (2) Ies. 20, 10 ; 25, 12. Mat. 12, 2. Marc. 2, 25. Ioan 5, 10. (3) 1 Reg. 21, 1-5. Mat. 12, 3-4. Marc. 2, 25. (4) Ies. 29, 32. Lev. 8, 31 ; 24, 5, 8-9. 1 Reg. 21, 6. Mat. 12, 4. Marc. 2, 26. (5) Mat. 12, 8. Marc. 2, 28. (6) Mat. 12, 9-10. Marc. 3, 1. Ioan 9, 16.

CAP. 6

Smulgerea spicelor. Cel cu mină uscată, vindecat, simbăta. Alegerea celor doiisprezece apostoli. Predica de pe munte.

1. Intr-o simbăta, a doua după Paști, Iisus mergea prin semănături și ucenicii Lui smulgeau spice, le fricau cu mîinile și mîncau.

2. Dar unii dintre farisei au zis : De ce faceți ce nu se cade a face simbăta ?

3. Și Iisus, răspunzind, a zis către ei : Oare n-ai cîtit ce a făcut David, cînd a flămînxit el și cei ce erau cu el ?

4. Cum a intrat în casa lui Dumnezeu și a luat pînile punerii înainte și a mîncat și a dat și însoțitorilor săi, din ele, pe care nu se cuvine să le mânințe decît numai preoții ?

5. Și le zicea : Fiul Omului este Domn și al simbetei.

6. Iar în altă simbăta, a intrat El în sinagogă și învăță. Și era acolo un om a

LUCA 6

carui mină dreaptă era uscată.

7. Dar cărturarii și fariseii îl pindeau de-l va vindeca simbăta, ca să-l găsească vină.

8. Însă El știa gîndurile lor și a zis omului care avea mină uscată : Scoalăte și stai în mijloc. El s-a scutul și a stat.

9. Atunci Iisus a zis către ei : Vă întreb pe voi, ce se cade simbăta : a face bine sau a face rău ? A săcăpa un suflet sau a-l pierde ?

10. Și privind împrejur pe toți aceștia, i-a zis : Întinde mina ta. Iar el a făcut așa și mina lui s-a făcut la loc sănătoasă, ca și cealaltă.

11. Ei însă s-au umplut de minie și vorbeau unii cu alții ce să facă cu Iisus.

12. Și în zilele acelea, Iisus a ieșit la munte ca să se roage și a petrecut noaptea în rugăciune către Dumnezeu.

13. Și cînd s-a făcut ziua, a chemat la sine pe ucenicii Săi și a ales din ei doiisprezece, pe care i-a numit Apostoli.

(7) Mat. 12, 10. Luc. 13, 14. (10) Mat. 12, 13. Marc. 3, 5. (11) Mat. 12, 14. (12) Mat. 14, 23. Marc. 6, 46. (13) Mat. 10, 1. Marc. 3, 13-14 ; 6, 7. Luc. 9, 1. (14-16) Mat. 10, 3-4. Marc. 3, 18-19. Iuda 1, 1. (17-19) 3 Reg. 4, 34. Mat. 4, 25 ; 14, 35-36. Marc. 5, 7-8 ; 5, 30. (21) Ps. 8, 45-46. (20) Ps. 50, 18. Is. 57, 15. Mat. 5, 3. Iac. 2, 5. 55. Luc. 8, 45-46. (21) Ps. 125, 6. Is. 55, 1 ; 61, 2 ; 65, 13 ; 66, 10. Mat. 5, 4. Luc. 1, 53. Apoc. 7, 16 ; 21, 4.

14. Pe Simon, căruia i-a zis Petru, și pe Andrei, frațele lui, și pe Iacob, și pe Ioan, și pe Filip, și pe Bartolomeu,

15. Și pe Matei, și pe Toma, și pe Iacob al lui Alfeu și pe Simon numit Zilotul,

16. Și pe Iuda al lui Iacob și pe Iuda Iscarioteanul, care s-a făcut trădător.

17. Și coborînd împreună cu ei, a stat în loc săcă, El și mulțime multă de ucenici ai Săi și mulțime mare de popor din toată Iudeea, din Ierusalim și de pe tărâmul Tirului și al Sidonului, care veniseră ca să-l asculte și să se vindece de bolile lor.

18. Și cei chinuți de duhuri necurate se vindecau.

19. Și toată mulțimea căuta să se atingă de El că puțere ieșea din El și-i vindeca pe toți.

20. Și El, ridicindu-și ochii spre ucenicii Săi, zicea : Fericiti voi cei săraci, că a voastră este împărăția lui Dumnezeu.

21. Fericiti voi care flăminziți acum, că vă veți să-

tura. Fericiți cei ce plângeti acum, că veți rîde.

22. Fericiți veți fi cind oamenii vă vor urî pe voi și vă vor izgoni dintre ei, și vă vor batjocori și vor le-păda numele vostru ca rău din pricina Fiului Omului.

23. Bucurăți-vă în ziua aceea și vă veseliți, că, iată, plata voastră multă este în cer; pentru că tot aşa să-creau proorocilor părții lor.

24. Dar vai vouă bogătitor, că vă luati pe pămînt mingierea voastră.

25. Vai vouă celor ce sănăteți sătui acum, că veți flăminzi. Vai vouă celor ce astăzi rideți, că veți plângi și vă veți tîngui.

26. Vai vouă, cind toti oamenii vă vor vorbi de bine. Căci tot aşa făceau proorocilor mincinoși părții lor.

27. Iar vouă celor ce ascultați vă spun: Iubiți pe vrăjmașii voștri, faceți bine celor ce vă urăsc pe voi;

- (22) Mat. 5, 11–12. Ioan 16, 2, 1. Petr. 2, 19. (23) 2 Paral. 36, 16. Neem. 9, 26. Is. 35, 10. Mat. 5, 12. (24) Sîr. 31, 8. Mat. 19, 24. Luc. 12, 21; 16, 25. Iac. 5, 1. (25) Pild. 14, 13. Is. 5, 11; 65, 13. Isc. 4, 9; 5, 1. (26) Is. 30, 10. Ioan 7, 7. (27) Ies. 25, 4. Pild. 25, 21–22. Mai. 5, 44. (28) Luc. 25, 34. Fapt. 7, 60. Rom. 12, 14, 19. (29) Pild. 20, 22. Is. 50, 6. Sîr. 4, 5. Mat. 5, 39–40. Rom. 12, 17. 1 Cor. 6, 7. (30) Deut. 15, 7–11. Pild. 21, 26. Mat. 5, 42. Iuc. 6, 34. (31) Lev. 19, 18. Tob. 4, 15. Mat. 7, 12. Rom. 13, 8, 10. Gal. 5, 14. (32) Mat. 5, 46. (34–35) Deut. 15, 7–8. Is. 58, 4. Mat. 5, 42–54.

28. Binecuvîntați pe cei ce vă blestemă, rugați-vă pentru cei ce vă fac necazuri.

29. Celui ce te lovește peste obraz, întoarce-i și pe celălalt; pe cel ce-ți ia haina, nu-l împiedica să-ți ia și cămașa;

30. Oricui îți cere, dă-i și de la cel care ia lucrurile tale, nu cere înapoi.

31. Și precum voi și să vă facă vouă oamenii, faceți-le și voi asemenea;

32. Și dacă iubiți pe cei ce vă iubesc, ce răspălată puteți avea? Căci și păcătoșii iubesc pe cei ce îi iubesc pe ei.

33. Și dacă faceți bine celor ce vă fac vouă bine, ce mulțumire puteți avea? Că și păcătoșii același lucru fac.

34. Și dacă dați împrumut celor de la care nădăjduiți să luati înapoi, ce mulțumire puteți avea? Că și păcătoșii dau cu împrumut păcătoșilor, ca să primească înapoi întocmai.

35. Ci iubiți pe vrăjmașii voștri și faceți bine și dați cu împrumut, fără să nădăjduiți nimic în schimb, și răspălată voastră va fi multă și veți fi fiți Celui Preaînalt. El este bun cu cei nemulțumitori și răi.

36. Fiți milostivi, precum Tatăl vostru este milostiv.

37. Nu judecați și nu veți fi judecati; nu osindîți și nu veți fi osindîți; iertați și veți fi iertați.

38. Dați și vi se va da. Turnă-vor în sinul vostru o măsură bună, îndesată, cătinată și cu virf, căci cu ce măsură veți măsura, cu aceeași vi se va măsura.

39. Și le-a spus și pildă: Poate orb pe orb să călăuzească? Nu vor cădea amîndoi în groapă?

40. Nu este ucenic mai presus decit învățătorul său; dar orice ucenic desăvîrșit va fi ca învățătorul său.

41. De ce vezi paiul din ochiul fratelui tău, iar birna

din ochiul tău nu o iezi în seamă?

42. Sau cum poți să zici fratelui tău: Frate, lasă să scot păiul din ochiul tău, nevăzind tu birna care este în ochiul tău? Fătarnice, scoate mai întâi birna din ochiul tău și atunci vei vedea să scoți păiul din ochiul fratelui tău.

43. Căci nu este pom bun care să facă roade rele și, iarăși, nici pom rău care să facă roade bune.

44. Căci fiecare pom se cunoaște după roadele lui. Că nu se adună smochine din mărcăini și nici nu se culeg struguri din spini.

45. Omul bun, din vîstieră cea bună a inimii sale, scoate cele bune, pe cind omul rău, din vîstieră cea rea a inimii lui, scoate cele rele. Căci din prisosul inimii grăiește gura lui.

46. Și pentru ce Mă cheamăți: Doamne, Doamne, și nu faceți ce vă spun?

- (36) Ies. 34, 6. Lev. 11, 44. Ps. 102, 8–13. Mat. 5, 48. Ef. 5, 1. (37) Mat. 6, 14; 7, 1–2. Iac. 4, 11. Rom. 2, 1, 1 Cor. 4, 5. (38) Ps. 78, 12. Pild. 19, 17. Eccl. 11, 1. Sîr. 14, 16. Mat. 7, 2. Marc. 4, 24. (39) Is. 9, 15; 42, 19; 56, 11. Mat. 5, 14. Rom. 2, 19. (40–41) Mat. 7, 3; 10, 24. Ioan 13, 16; 15, 20. (42) Pild. 18, 17. Mat. 7, 4–5. (43–45) Is. 32, 8. Sîr. 18, 20. Mat. 7, 16–20; 12, 33–35. Iac. 3, 12. (46) Os. 8, 2. Mal. 1, 6. Mat. 7, 21–22; 25, 11. Luc. 13, 25. Fapt. 19, 13. Iac. 1, 22. Rom. 2, 13.

47. Oricine vine la Mine și aude cuvintele Mele și le face, vă voi arăta cu cine se asemănă:

48. Asemenea este unui om care, zidindu-și casă, a săpat, a adincit și i-a pus temelia pe piatră, și venind apele mari și puhoiul izbind în casa aceea, n-a putut să-o cîintească, fiindcă era bine clădită pe piatră.

49. Iar cel ce aude, dar nu face, este asemenea omului care și-a zidit casa pe pămînt fără temelie, și izbind în ea puhoiul de ape, îndată a căzut și prăbușirea acelei case a fost mare.

CAP. 7

Sluga sutașului. Tânărul din Nain. Trimisii lui Ioan Botezătorul și ungerea lui Iisus de către femeia păcătoasă.

1. Si după ce a sfîrșit toate aceste cuvinte ale Sale în auzul poporului, a intrat în Capernaum.

2. Iar sluga unui sutas, care era la el în cinste, fiind bolnavă, era să moară.

3. Si auzind despre Iisus, a trimis la El bătrâni ai iu-

deilor, rugindu-L să vină și să vindece pe sluga lui.

4. Iar ei, venind la Iisus, l-au rugat stăruitor, zicind: Vrednic este să-i faci lui aceasta,

5. Căci iubește neamul nostru și el ne-a zidit sinagoga.

6. Iar Iisus mergea cu ei. Si nefiind El acum departe de casă, a trimis la El prietenii, zicindu-I: Doamne, nu Te osteni, că nu sint vrednic ca să intre sub acoperămîntul meu.

7. De aceea nici pe mine nu m-am socotit vrednic să vin la Tine. Ci spune cu cuvîntul și se va vindeca sluga mea,

8. Căci și eu sunt om pus sub stăpinire, avind sub mine ostasi, și zic acestuia: Du-te, și se duce, și altuia: Vino, și vine, și slugii mele: Fă aceasta, și face.

9. Iar Iisus, auzind acestea, S-a mirat de el și, întorcindu-Se, a zis mulțimii care venea după El: Zic vouă că nici în Israel n-am aflat atâtă credință;

10. Si întorcindu-se cei trimiși acasă, au găsit sluga sănătoasă.

(47) Mat. 7, 24. Iac. 1, 1, 22. Rom. 2, 15. (48) Ps. 59, 2-5. Mat. 7, 24-25. (49) Mat. 7, 26-27. CAP. 7. — (1-2) Pild. 14, 35. Mat. 8, 5. (6-10) Ps. 40, 3. Mat. 8, 8-10.

11. Si după aceea, S-a dus într-o cetate numită Nain și cu El împreună mergeau ucenicii Lui și multă mulțime.

12. Iar cînd S-a apropiat de poarta cetății, iată scoateau un mort, singurul copil al mamei sale, și ea era văduvă, și mulțimea mare din cetate era cu ea.

13. Si, văzind-o, Domnul, l-a făcut milă de ea și a zis: Nu plinge!

14. Si apropiindu-Se, S-a atins de sicriu, iar cei cei 12 duceau să-o oprî. Si a zis: Tinere, ie și zic, scoală-te.

15. Si s-a ridicat mortul și a început să vorbească, și l-a dat mamei lui.

16. Si frică i-a cuprins pe toți și slăveau pe Dumnezeu, zicind: Prooroc mare și-a ridicat între noi și Dumnezeu a cercetat pe poporul Său.

17. Si a ieșit cuvîntul acesta despre El în toată Iudeea și în toată împrejurimea.

(14) Iez. 37, 4. Marc. 5, 41. Luc. 8, 54. Ioan 11, 13. Fapt. 9, 40. Rom. 4, 17. (16) Luc. 1, 68; 24, 19. Ioan 4, 19; 6, 14. (17) Mat. 9, 26. (18) Mat. 11, 2. (19) Fac. 49, 10. Num. 24, 17. Deut. 18, 15. Is. 35, 4. Dan. 9, 24-25. Mat. 11, 2-3. Ioan 6, 14. (22) Ps. 145, 8. Is. 29, 18; 35, 5; 42, 7; 61, 1. Mat. 11, 4-5; 15, 20-21. Luc. 4, 18. Ioan 2, 23; 3, 2; 5, 36; 10, 25. (23) Is. 8, 14. Mat. 11, 6. 1 Petr. 2, 8. Rom. 9, 32.

18. Si au vestit lui Ioan ucenicii lui despre toate acestea.

19. Si chemind la sine pe doi dintre ucenicii săi, Ioan i-a trimis către Domnul, zicind: Tu ești Cel ce va să vină sau să așteptăm pe altul?

20. Si ajungind la El, bărbățili au zis: Ioan Botezătorul ne-a trimis la Tine, zicind: Tu ești Cel ce va să vină sau să așteptăm pe altul?

21. Si în acel ceas El a vindecat pe mulți de boli și de răni și de duhuri rele și multor orbi le-a dăruit vedere.

22. Si răspunzind, le-a zis: Mergeti și spuneți lui Ioan cele ce ați văzut și cele ce ați auzit: Orbii văd, șchiopii umblă, leproșii se curățesc, surzii and, morții inviază și săracilor li se binevestește.

23. Si fericit este acela care nu se va sminti întru Mine.

Vîntoarea lui Iisus

24. Iar, după ce trimișii lui Ioan au plecat, El a început să vorbească mulțimilor despre Ioan: Ce ați ieșit să priviți, în pustie? Oare trestie clătinată de vînt?

25. Dar ce-ați ieșit să ve-deji? Oare om îmbrăcat în haine moi? Iată, cei ce poartă haine scumpe și petrec în desfătare sint în casele regilor.

26. Dar ce-ați ieșit să ve-deji? Oare om proroc? Da! Zic vouă: și mai mult decât un proroc.

27. Acesta este cel despre care s-a scris: Iată trimis înaintea feței Tale pe ingerul Meu, care va găti calea Ta, înaintea Ta.

28. Zic vouă: Între cei născuți din femei, nimeni nu este mai mare decât Ioan; dar cel mai mic în impărăția lui Dumnezeu este mai mare decât el.

29. Și tot poporul auzind, și vameșii s-au incredințat de dreptatea lui Dumnezeu, botezindu-se cu botezul lui Ioan.

(24–26) Mat. 11, 7–9; 14, 5; 21, 26. Luc. 1, 76. (27) Mat. 3, 1. Mat. 11, 10. Marc. 1, 2. Luc. 1, 76. (28–29) Mat. 11, 11; 21, 31. Marc. 1, 5. Luc. 3, 12. (30) Fapt. 13, 46; 20, 27. (31–35) Sîr. 39, 29. Mat. 9, 11; 11, 16–19. Marc. 1, 6. Luc. 1, 15. (37) Mat. 26, 7. Marc. 14, 3. Ioan 11, 2; 12, 3.

30. Iar fariseii și invățătorii de lege au călcăt voia lui Dumnezeu în ei însiși, nebotezindu-se de el.

31. Cu cine voi asemăna pe oamenii acestui neam? Si cu cine sunt ei asemenea?

32. Sunt asemenea copilor care sed în piață și strigă unii către alții, zicind: V-am cintat din fluer și n-ați jucat; v-am cintat de jale și n-ați plins.

33. Căci a venit Ioan Botetătorul, nemincind piine și negustind vin, și ziceți: Are demon!

34. A venit și Fiul Omului, mincind și bind, și ziceți: Iată om mincăios și băutor de vin, prieten al vameșilor și al păcătoșilor!

35. Dar înțelepciunea a fost găsită dreaptă de către toți fiili ei.

36. Unul din farisei L-a rugat pe Iisus să mănice cu el. Și intrând în casa fariseului, a sezut la masă.

37. Și iată era în cetate o lemeie păcătoasă și, aflind că șade la masă, în casa fariseului, a adus un alabastru cu mir.

38. Și, stînd la spate, lărgi picioarele Lui, plingind, a început să ude cu lacrimi picioarele Lui, și cu părul capului ei le ștergea. Si sărută picioarele Lui și le ungea cu mir.

39. Și văzind, fariseul, care-L chemase, a zis în sine: Acesta, de-ar fi proroc, ar ști cine e și ce fel de femeie care se atinge de El, că este păcătoasă.

40. Și răspunzind, Iisus a zis către el: Simone, am să te spun ceva. Învățătorule, spune, zise el.

41. Un cămătar avea doi datornici. Unul era dator cu cinci sute de dinari, iar celălalt cu cincizeci.

42. Dar, neavînd ei cu ce să plătească, i-a iertat pe amindoi. Deci care dintre ei îl va iubi mai mult?

43. Simon, răspunzind, a zis: Socotesc că acela căruia i-a iertat mai mult. Iar El i-a zis: Drept ai judecat.

44. Și intorcindu-Se către femeie, a zis lui Simon: Vezi pe femeia aceasta? Am intrat în casa ta și apă pe picioare nu Mi-ai dat; ea însă, culacrimi, Mi-a u-

(39) Luc. 15, 2. (44) Fap. 43, 24. (46) Ps. 22, 6. (48) Mat. 9, 2. Marc. 2, 5. Luc. 5, 20. (49) Mat. 9, 3. Marc. 2, 7. Luc. 5, 21. (50) Luc. 8, 48; 17, 19. CAP. 8. — (1) Luc. 4, 43.

dat picioarele și le-a șters cu părul ei.

45. Sărutare nu Mi-ai dat; ea însă de cînd am intrat, n-a incetat să-Mi sărute picioarele.

46. Cu untelelemn capul Meu nu l-ai uns; ea însă cu mir Mi-a uns picioarele.

47. De aceea îți zic: Iertate sint păcatele ei cele multe, căci mult a iubit. Iar cui se iartă puțin, puțin iubește.

48. Și a zis ei: Iertate îți sint păcatele.

49. Și au început cei ce sedea impreună la masă să zică în sine: Cine este acesta care iartă și păcătele?

50. Iar către femeie a zis: Credința ta te-a mintuit; mergi în pace.

CAP. 8

Pilda semănătorului. Mama și frații lui Iisus. Potolirea furtunii. Demonizatul din ființă Ghergesenilor. Fiica lui Iair. Femeia bolnavă de doisprezece ani.

1. Și după aceea Iisus umbla prin cetăți și prin sate, propovăduind și bine-

28. Să văzind pe Iisus, strigând, a căzut înaintea Lui și cu glas mare a zis: Ce ai cu mine, Iisuse, Fiul lui Dumnezeu, Celui Preainalt? Rogu-Te, nu mă chinui.

29. Căci poruncea duhului necurat să iasă din om, pentru că de mulți ani îl stăpinea, și era legat în lanțuri și în obezi, păzindu-l, dar el, sfârșind legăturile, era minat de demon, în pustie.

30. Să l-a întrebat Iisus, zicind: Care-ți este numele? Jar el a zis: Legiuine. Căci demoni mulți intraseră în el.

31. Să-L rugau pe El să nu le poruncească să meargă în adinc.

32. Să era acolo o turmă mare de porci, care pășteau pe munte. Să L-au rugat să le îngăduie să intre în ei; să le-a îngăduit.

33. Să, ieșind demonii din om, au intrat în porci, iar turma s-a aruncat de pe târm în lac și s-a inecat.

34. Iar păzitorii văzind ce s-a întimplat, au fugit și au venit în cetate și prin sate.

(25–30) Mat. 8, 26–29. Marc. 4, 40–41; 5, 1–9. (31) Apoc. 20, 1–3. (32–38) Mat. 8, 30–34. Marc. 5, 11–18. Bapt. 16, 39. (39) Ps. 49, 24; 125, 2–3. Marc. 5, 19–20. (41) Mat. 9, 18. Marc. 5, 22.

35. Să au ieșit să vadă ce s-a întimplat și au venit la Iisus și au găsit pe omul din care ieșiseră demonii, îmbrăcat și întreg la minte, șezind jos, la picioarele lui Iisus, și s-au înfricoșat.

36. Să cei ce văzuseră le-au spus cum a fost izbăvit demonizatul.

37. Să L-a rugat pe El totă mulțimea din ținutul Ghergheseniilor să plece de la ei, căci erau cuprinși de frică mare. Iar El, întrînd în corabie, S-a înapoiat.

38. Iar bărbatul din care ieșiseră demonii îl ruga să rămână cu El. Iisus însă i-a dat drumul, zicind:

39. Întoarce-te în casa ta și spune că bine și-a făcut și Dumnezeu. Să-i plecat, vestind în totă cetatea cite și făcuse Iisus.

40. Să cind S-a intors Iisus, L-a primit mulțimea, căci toți îl așteptau.

41. Să iată a venit un bărbat, al căruia nume era Iair și care era mai-marele sinagogii. Să căzind la picioarele lui Iisus, îl ruga să investește în casa lui.

42. Căci avea numai o fiică, ca de doisprezece ani, și ea era pe moarte. Să, pe cind se ducea El, mulțimile îl impresurau.

43. Să o femeie, care de doisprezece ani avea scurgere de singe și cheltuise cu doctorii toată avereia ei, și de nici unul nu putuse să fie vindecată,

44. Apropriindu-se pe la spate, s-a atins de poala hainei Lui și îndată s-a opriit curgerea singelui ei.

45. Să a zis Iisus: Cine este cel ce s-a atins de Mine? Dar toți tăgăduind, Petru și ceilalți care erau cu El, au zis: Invățătorule, mulțimile Te imbulzește și Te strîmtorează și Tu zici: Cine este cel ce s-a atins de Mine?

46. Iar Iisus a zis: S-a atins de Mine cineva. Căci am simțit o putere care a leșit din Mine.

47. Să femeia, văzindu-se vădită, a venit tremurind și, căzind înaintea Lui, a spus de față cu tot poporul din ce cauză s-a atins de El și cum s-a întărdăuit îndată.

(43–44) Mat. 9, 20–22. Marc. 5, 25–29. (45–47) Marc. 5, 30–33. Luc. 6, 19. (48) Mat. 9, 22. Marc. 5, 34. Luc. 7, 50; 17, 19. (49–51) Marc. 5, 35–37. (52–53) Mat. 9, 24. Marc. 5, 38–40. Ioan. 11, 11. (54) Mat. 9, 25. Marc. 5, 40–41. Luc. 7, 14. Ioan. 11, 43. (55–56) Num. 16, 22. Mat. 8, 4; 9, 25–30. Marc. 5, 42–43; 7, 36. Luc. 5, 14.

48. Iar El i-a zis: Îndrăzeneste, fiică, credința ta te-a mintuit. Mergi în pace.

49. Să încă vorbind El, a venit cineva de la mai-marele sinagogii, zicind: A murit fiica ta. Nu mai supără pe Invățătorul.

50. Dar Iisus, auzind, i-a răspuns: Nu te teme; crede numai și se va izbăvi.

51. Să venind în casă, n-a lăsat pe nimene să intre cu El, decât numai pe Petru și pe Ioan și pe Iacov și pe tatăl copilei și pe mamă.

52. Să toti plingeau și se ținuau pentru ea. Iar El a zis: Nu plingeji; n-a murit, ci doarme.

53. Să rideau de El, știind că a murit.

54. Iar El, scoțind pe toți afară și apucind-o de mână, a strigat, zicind: Copilă, scoală-te!

55. Să duhul ei s-a întors și a inviat îndată; și a poruncit El să-i se dea să mănânce.

56. Să au rămas uimiți părinții ei. Iar El le-a poruncit să nu spună nimănui ce s-a întimplat.

vestind împărtia lui Dumnezeu, și cei doisprezece erau cu El.

2. Si unele femei care fuseseră vindecate de duhuri rele și de boli: Maria, numită Magdalena, din care ieșiseră sapte demoni,

3. Si Ioana, femeia lui Haza, un iconom al lui Irod, și Suzana și multe altele care le slujeau din avutul lor.

4. Si adunindu-se mulțime multă și venind de prin ceteți la El, a zis în pildă:

5. Ieșit-a semănătorul să semene sămânța sa. Si semânând el, una a căzut lîngă drum și a fost călcată cu picioarele și păsările cerului au mincat-o.

6. Si alta a căzut pe piatră, și, răsăind, s-a uscat, pentru că nu avea umezală.

7. Si alta a căzut între spini și spinii, crescind cu ea, au înăbușit-o.

8. Si alta a căzut pe pămîntul cel bun și, crescind, a făcut rod insușit. Acestea

(2) Mat. 27, 55; 28, 9. Marc. 15, 40; 16, 9. Luc. 23, 49. Ioan 20, 14. (4-7) Zah. 11, 9; 13, 15. Mat. 13, 2-7. Marc. 4, 1-7. (8) Fap. 26, 12. Mat. 11, 15; 13, 8. Marc. 4, 8. Luc. 8, 15. Ioan 15, 5. Col. 1, 6. (9) Mat. 13, 10. Marc. 4, 10. (10) Ps. 24, 15. Is. 6, 9. Ier. 5, 21. Iez. 1, 2-3. Mat. 13, 13-14. Marc. 4, 11-12. Ioan 12, 40. Fapt. 28, 26. Rom. 11, 8. (11-12) Mat. 13, 18-19. Marc. 4, 15. Ioan 5, 10. (13) Is. 58, 2. Iez. 33, 31. Mat. 13, 20-21. Marc. 4, 16. (14) Ier. 4, 3. Mat. 13, 22. Marc. 4, 18; 10, 23. Luc. 18, 23. 1 Tim. 6, 9.

zicind, striga: Cine are urechi de auzit să audă.

9. Si ucenicii Lui îl întrebau: Ce înseamnă pilda aceasta?

10. El a zis: Vouă vă este dat să cunoașteți tainele împărtășiei lui Dumnezeu, iar celorlalți în pilde, ca, văzind, să nu vadă și, auzind, să nu înțeleagă.

11. Iar pilda aceasta înseamnă: Sămânța este cuvîntul lui Dumnezeu.

12. Iar cea de lingă drum sunt cei care aud, apoi vine diavolul și ia cuvîntul din inima lor, ca nu cumva, crezind, să se mintuască.

13. Iar cea de pe piatră sunt aceia care, auzind cuvîntul, îl primesc cu bucurie, dar aceștia nu au rădcină; ei cred pînă la o vreme, iar la vreme de incercare se leapădă.

14. Cea căzută între spini, sunt cei ce aud cuvîntul, dar umblind cu grijile și cu bogăția și cu plăcerile vieții, se înăbușă și nu îndesc-

15. Iar cea de pe pămînt bun sunt cei ce, cu inimă curată și bună, aud cuvîntul, îl păstrează și îndesc întră răbdare.

16. Nimeni, aprinzind făclia, n-o ascunde sub un ves, sau n-o pune sub pat, ci o aşază în sfeșnic, pentru ca cei ce intră să vadă lumina.

17. Căci nu este nimic ascuns, care să nu se dea pe față și nimic tainic, care să nu se cunoască și să nu vină la arătare.

18. Luati seama deci cum auziți: Celui ce are i se va da; iar de la cel ce nu are, și ce i se pare că are se va lua de la el.

19. Si au venit la El mama Lui și frații Lui; dar nu puteau să se apropie de El din pricina mulțimii.

20. Si l-s-a vestit: Mama Ta și frații Tăi stau afară și voiesc să Te vadă.

21. Iar El, răspunzind, a zis către ei: Mama Mea și frații Mei sunt aceștia care ascultă cuvîntul lui Dumnezeu și-l îndeplinesc.

(15-16) Mat. 5, 15; 13, 23. Marc. 4, 20-21. Luc. 8, 8; 11, 33. (17) Iov 12, 22. Mat. 10, 26. Marc. 4, 22. Luc. 12, 2. (18-19) Pild. 2, 2. Mat. 12, 46; 13, 12; 25, 29. Marc. 3, 31; 4, 25-31. Luc. 19, 26. (20-22) Mat. 8, 18, 22; 12, 47-50. Marc. 3, 32-35; 4, 25. Ioan 15, 14. (23) Iona 1, 4-6. Mat. 8, 24. Marc. 4, 37. (24) Iov 26, 12. Ps. 88, 10; 106, 29. Mat. 8, 25. Marc. 4, 58.

CAP. 9

Trimiterea celor doisprezece Apostoli. Săturarea celor cinci mii de oameni. Mărturisirea lui Petru. Întîlia și a doua vestire a Patimilor. Schimbarea la față. Vindecarea copilului demonizat. Care este întîiul între Apostoli? Urmarea lui Iisus.

1. Si chemind pe cei doisprezece ucenici ai Săi, le-a dat putere și să spinire peste totii demonii și să vindece bolile.

2. Si i-a trimis să propună văduiască împărăția lui Dumnezeu și să vindece pe cei bolnavi.

3. Si a zis către ei: Să nu luati nimic pe drum, nici toaig, nici traistă, nici pâine, nici bani și nici să nu aveți cîte două haine.

4. Si în orice casă veți intra, acolo să rămineți și de acolo să plecați.

5. Si cîții nu vă vor primi, ieșind din acea cetate scuturăți praful de pe picioarele voastre, spre mărturie împotriva lor.

CAP. 9. — (1) Mat. 10, 1. Marc. 3, 13—14; 6, 7. Luc. 6, 13. (2—4) Mat. 10, 7, 9, 11. Marc. 6, 8—10. Luc. 10, 4—8; 22, 35. (5) Mat. 10, 14. Marc. 6, 11. Luc. 10, 10—11. Fapt. 13, 51; 18, 6. (6) Marc. 6, 12; 16, 18. Iac. 5, 14. (7—9) Mat. 14, 1—2; 11; 16, 14. Marc. 6, 14—16. Luc. 18—19; 23, 8. (10—13) Mat. 14, 13—19. Marc. 6, 30—38. Ioan 6, 2—9.

6. Iar ei, plecind, mergeau prin sate binevestind și vindecind pretutindeni.

7. Si a auzit Irod tetrarhul toate cele făcute și era nedumerit, că se zicea de către unii că Ioan s-a scăpat din morți;

8. Iar de unii că Ilie s-a arătat, iar de alții, că un prooroc dintre cei vechi a inviat.

9. Iar Irod a zis: Lui Ioan eu i-am tăiat capul. Cine este dar Acesta despre care aud asemenea lucruri? Si căuta să-L vadă.

10. Si înforțindu-se apostolii, l-au spus toate cîte au făcut. Si, luindu-i cu Sine, S-a dus de o parte într-un loc pustiu, aproape de cetatea numită Betsaida.

11. Iar mulțimile, aflind, au mers după El și El, privindu-le, le vorbea despre împărăția lui Dumnezeu, iar pe cei care aveau trebuință de vindecare, îi făcea sănătoși.

12. Dar ziua a început să se plece spre seară. Si, venind la El, cei doisprezece l-au spus: Dă drumul mul-

țimii să se ducă prin satele și prin sătulețele dimprejur, ca să poposească și să-și găsească înincare, că aici simtem în loc pustiu.

13. Iar El a zis către ei: Dați-le voi să măinice. Iar ei au zis: Nu avem mai mult decît cinci pâini și doi pești, afară numai dacă, ducindu-ne noi, vom cumpăra merinde pentru tot poporul acesta.

14. Căci erau ca la cinci mii de bărbați. Dar El a zis către ucenicii Săi: Așezați-i jos, în cete de cîte cincizeci de însi.

15. Si au făcut așa și i-au aşezat pe toți.

16. Iar Iisus, luînd cele cinci pâini și cei doi pești și privind la cer, le-a binecuvintat, a frînt și a dat ucenicilor, ca să pună mulțimii înainte.

17. Si au mîncat și s-au săturat toti și au luat ceea ce le-a rămas, douăsprezece coșuri de fărimiuri.

18. Si cînd se ruga El singur, erau cu El ucenicii, și i-a întrebat, zicind: Cine zic mulțimile că sunt Eu?

(14—16) Rut 2, 14. Mat. 14, 17, 10—11. (17) Rut 2, 14. 4 Reg. 4, 19. Ioan 6, 12—15. (18—19) Mat. 14, 1—2; 16, 13. Marc. 6, 14, 46; 8, 27—28. Luc. 9, 7. (20) Mat. 14, 33; 16, 15—16. Marc. 5, 7; 8, 29. Ioan 1, 49; 6, 69; 11, 27. Fapt. 8, 37; 9, 20. 1 Ioan 4, 15; 5, 5. Evr. 1, 2—5. (21) Eccl. 3, 7. Mat. 16, 20; 17, 9. Marc. 8, 30. (22) Mat. 16, 21; 17, 22—23; 20, 17—19. Marc. 8, 31; 9, 51; 10, 33. Luc. 9, 44; 17, 25; 18, 31. (23—27) Mat. 10, 32—39; 16, 24—28. Marc. 8,

26. Căci de cel ce se va rușina de Mine și de cuvintele Mele, de acesta și Fiul Omului se va rușina, cind va veni într-o slava Sa și Tatălui și a sfintilor ingeri.

27. Cu adevărat însă vă spun vouă: Sunt unii, dintre cei ce stau aici, care nu vor gusta moartea, pînă ce nu vor vedea împărăția lui Dumnezeu.

28. Iar după cuvintele acestea, ca la opt zile, lăudând pe Sine pe Petru și pe Ioan și pe Iacov, S-a suiat pe munte, ca să se roage.

29. Și pe cînd se ruga El, chipul feței Sale s-a făcut altul și imbrăcămintea Lui albă strălucind.

30. Și iată doi bărbați vorbeau cu El, care erau Moise și Ilie,

31. Și care, arătindu-se într-o slavă, vorbeau despre sfîrșitul Lui, pe care avea să-l împlinească în Ierusalim.

32. Iar Petru și cei ce erau cu el erau îngreunati de somn; și deșteptindu-se, au văzut o slava Lui și pe cei doi bărbați stînd cu El.

34–39; 9, 1–2. Luc. 12, 8–9; 14, 27; 17, 33. Ioan 12, 25. 2 Tim. 2, 12. (28–34) Mat. 17, 1–4, 6. Marc. 9, 2–5. 2 Petr. 1, 16. (35) Deut. 18, 35. Is. 42, 1. Mat. 3, 17; 17, 5. Marc. 1, 11; 9, 7. Luc. 3, 22. Ioan 6, 27. Fapt. 3, 22–23. 2 Petr. 1, 17. (36–41) Mat. 17, 8–17. Marc. 9, 8–19.

33. Și cînd s-au despărțit ei de El, Petru a zis către Iisus: Invățătorule, bine este ca noi să fim aici și să facem trei colibe: una Tîie, una lui Moise și una lui Ilie, neștiind ce spune.

34. Și, pe cînd vorbea el acestea, s-a făcut un nor și i-a umbrat; și ei s-au spăimîntat cînd au intrat în nor.

35. Și glas s-a făcut din nor, zicînd: Acesta este Fiul Meu cel ales, de El să ascultă!

36. Și cînd a trecut glâsul, S-a aflat Iisus singur. Și ei au tăcut și nîmănuințau spus nimic, în zilele acelea, din cele ce văzuseră.

37. În ziua următoare, cînd s-au coborât din munte, L-a întîmpinat mulțime multă.

38. Și iată un bărbat din mulțime a strigat, zicînd: Invățătorule, rogu-mă Tîie, caută spre fiul meu, că il am numai pe El;

39. Și iată un duh îl apucă și îndată strigă și-l zguduje cu spume și abia pleacă de la El, după ce l-a zdrobotit.

40. Și m-am rugat de ucenicii Tăi ca să-l alunge, și n-ai putut.

41. Iar Iisus, răspunzînd, a zis: O, neam necredincios și îndărătnic! Pînă cînd voi fi cu voi și vă voi suferi? Adu aici pe fiul tău.

42. Și, apropiindu-se el, demonul l-a aruncat la pămînt și l-a zguduit. Iar Iisus, a certat pe duhul cel necurățit și a vindecat pe copil și l-a dat tatălui lui.

43. Iar toți au rămas uimiți de mărireala lui Dumnezeu. Și mirindu-se toți de toate cîte făcea, a zis către ucenicii Săi:

44. Puneți în urechile voastre cuvintele acestea: Căci Fiul Omului vă fi dat în mîinile oamenilor.

45. Iar ei nu înțelegeau cuvîntul acesta, căci era ascuns pentru ei ca să nu-l priceapă și se temea că îl întrebă despre acest cuvînt.

46. Și a intrat gînd în iniția lor: Cine dintre ei ar fi mai mare?

(42) Mat. 17, 18. Marc. 9, 20. (44) Mat. 16, 21; 17, 22; 20, 18. Marc. 8, 31; 9, 31; 10, 33. Luc. 9, 22; 18, 31; 24, 7. (45) Marc. 9, 32. Luc. 2, 50; 18, 34. Ioan 12, 16. (46–47) Mat. 18, 1–2. Marc. 9, 33–36. Luc. 22, 24. (48) Mat. 10, 40–42; 18, 5. Marc. 9, 37. Luc. 10, 16. Ioan 12, 44; 13, 20. 1 Tes. 4, 8. (49) Num. 11, 27. Marc. 9, 38. (50) Mat. 12, 50. Luc. 11, 23. Filip. 1, 18. (51) Marc. 16, 19. Luc. 24, 51. Fapt. 1, 2. (52–53) Ioan 4, 4–9.

47. Iar Iisus cunoșcînd cugelul inimii lor, a luat un copil, l-a pus lingă Sine.

48. Și le-a zis: Oricine va primi pruncul acesta, în numele Meu, pe Mine Mă primește; iar oricine Mă va primi pe Mine, primește pe Cel ce M-a trimis pe Mine. Căci cel ce este mai mic într-o voi toti, acesta este mare.

49. Iar Ioan, răspunzînd, a zis: Invățătorule, am văzut pe unul care, în numele Tână, scoate demoni și l-am oprit, pentru că nu-ți urmează împreună cu noi.

50. Iar Iisus a zis către el: Nu-l opriti; căci cine nu este împotriva voastră este pentru voi.

51. Și cînd s-au împlinit zilele înălțării Sale, El S-a hotărît să meargă la Ierusalim.

52. Și a trimis vestitorii înaintea Lui. Și ei, mergînd, au intrat într-un sat de sămarineni, ca să facă pregătiri pentru El.

53. Dar ei nu L-au primit, pentru că El se îndrepta spre Ierusalim.

54. Si văzind aceasta, ucenicii Iacob și Ioan I-au zis: Doamne, vrei să zicem să se coboare foc din cer și să-i mistui, cum a făcut și Ilie?

55. Iar El, întorcindu-Se, i-a certat și le-a zis: Nu știi, oare, fiți cărui duh sănătății? Căci Fiul Omului n-a venit ca să piardă sufletele oamenilor, ci ca să le mintuască.

56. Si s-au dus în alt sat.

57. Si pe cind mergeau ei pe cale, zis-a unul către El: Te voi însoții, oriunde Te vei duce.

58. Si i-a zis Iisus: Vulpile au vizuini și păsările cerului cui buri; dar Fiul Omului n-are unde să-și plece capul.

59. Si a zis către altul: urmează-Mi. Iar el a zis: Doamne, dă-mi voie intui să merg să îngrop pe tatăl meu.

60. Iar El i-a zis: Lasă morții să-și îngroape morții lor, iar tu mergi de vestește împărăția lui Dumnezeu.

61. Dar altul a zis: Iți voi urma, Doamne, dar intui

(54) 4 Reg. 1, 10, 12. (55) Mat. 9, 12; 10, 6; 18, 11. Luc. 19, 10. (56) Mat. 9, 17; 12, 47. 1 Tim. 1, 15. (57-59) Mat. 8, 19-21. (60) Mat. Ioan 3, 17; 12, 22. (61) 3 Reg. 19, 20. (62) Fac. 19, 26. Pild. 26, 11. 2 Petr. 4, 19; 8, 22. (63) Mat. 10, 1. Marc. 3, 13. Luc. 9, 2, 22. Filip. 3, 13. CAP. 10. - (1) Mat. 10, 1. Marc. 3, 13. Luc. 9, 29, 1. (2) Mat. 9, 37-38. Ioan 4, 35. (3) Mat. 10, 16. (4) 4 Reg. 4, 29. Mat. 10, 9. Marc. 6, 8. Luc. 9, 3; 22, 35.

îngăduie-mi ca să rinduiesc cele din casa mea.

62. Iar Iisus a zis către el: Nimeni care pune mina pe plug și se uită îndărăt nu este potrivit pentru împărăția lui Dumnezeu.

CAP. 10

Trimiterea și inapoierea celor săptezeci (și doi) de ucenici. Vai de cetățile rele. Iisus se bucură cu duhul. Pilda samarineanului milostiv. Marta și Maria.

1. Iar după aceasta, Domnul a ales alii săptezeci (și doi), și i-a trimis cîte doi, înaintea feței Sale, în fiecare cetate și loc, unde Însuși avea să vină.

2. Si zicea către ei: Secerișul este mult, dar lucrătorii săi puțini; rugați deci pe Domnul secerișului, ca să scoată lucrători la secerișul Său.

3. Mergeți; iată, Eu vă trimit ca pe niște miei în mijlocul lupilor.

4. Nu purtați pungă, nici traistă, nici încălăjiminte; și pe nimeni să nu salutați pe cale.

5. Iar în orice casă veți intra, intui ziceți: Pace casăi acesteia.

6. Si de va fi acolo un fiu al păcii, pacea voastră se va odihni peste el, iar de nu, se va întoarce la voi.

7. Si în această casă răminești, minciind și bînd cele ce vă vor da, căci vrednic este lucrătorul de plata sa. Nu vă mutați din casă în casă.

8. Si în orice cetate veți intra și vă vor primi, minciind cele ce vă vor pune înainte.

9. Si vindecați pe bolnavii din ea și ziceți-le: S-a apropiat de voi împărăția lui Dumnezeu.

10. Si în orice cetate veți intra și nu vă vor primi, leșind în piețile ei, ziceți:

11. Si praful care s-a lipit de picioarele noastre din cetatea voastră, vi scuturăm vouă. Dar aceasta să știi, că s-a apropiat împărăția lui Dumnezeu.

(5) Mat. 10, 11-12. Marc. 6, 10. (7) Lev. 19, 13. Num. 18, 31. Deut. 24, 14. Mat. 10, 10-11. Marc. 6, 10. 1 Cor. 9, 4. 1 Tim. 5, 18. (9) Mat. 3, 2; 4, 17; 10, 7-8. Luc. 9, 2; 10, 11. (11) Mat. 10, 14. Luc. 9, 5. Fapt. 13, 51; 18, 6. (12) Mat. 10, 15; 11, 22, 24. Marc. 6, 11. (13) Is. 23, 1. Iez. 3, 6; 26, 2. Mat. 11, 21. (14) Mat. 11, 22. (15) Fac. 11, 4. Ia. 14, 12. Ier. 51, 53. Mat. 11, 25. (16) Num. 16, 11. Mat. 10, 40. Marc. 9, 57. Luc. 9, 48. Ioan 5, 23; 12, 48; 15, 20. (17) Marc. 16, 17. (18) Ioan 12, 31. Apoc. 9, 1; 12, 9. (19) Iosua 10, 2. Ps. 90, 13. Marc. 16, 18. Fapt. 28, 5. Iac. 5, 14. 1 Ioan 2, 13.

peste scorpii, și peste toată puterea vrăjmașului, și nimic nu vă va vătăma.

20. Dar nu vă bucurăți de aceasta, că duhurile vi se pleacă, ci vă bucurăți că numele voastre sănătate scrisă în ceruri.

21. În acest ceas, El să bucurat în Duhul Sfint și a zis: Te slăvesc pe Tine, Părinte, Doamne al cerului și al pământului, că ai ascuns acestea de cei înțelepti și de cei pricinuitori și le-ai descovert prinților. Așa, Părinte, căci așa a fost înaintea Ta, bunăvoița Ta.

22. Toate Mi-au fost date de către Tatăl Meu și nimeni nu cunoaște cine este Fiul, decit numai Tatăl, și cine este Tatăl, decit numai Fiul și căruia voiește Fiul să-i descopere.

23. Și întorcindu-se către ucenici, de o parte a zis: Fericiti sunt ochii care văd cele ce vedeți voi!

24. Căci zic vouă: Multă prooroci și regi au voit să

(20) Ieș. 32, 32. Ps. 68, 32. Is. 4, 3. Dan. 12, 1. Filip. 4, 3. Evr. 12, 23. Apoc. 3, 5; 15, 8. (21) Is. 29, 14; 32, 4; 44, 18. Mat. 11, 25–26. 1 Cor. 1, 21. 2 Cor. 4, 3. (22) Mat. 11, 27; 18. Ioan 1, 18; 3, 35; 5, 27; 6, 44; 10, 15; 17, 2. (23) Mat. 15, 16. (24) Is. 64, 1. Ioan 8, 56. 1 Petr. 1, 10. (25) Mat. 19, 16; 22, 35. Marc. 12, 28. (27) Lev. 19, 18. Deut. 6, 5; 10, 12. Mat. 22, 37. Marc. 12, 29–30. Rom. 13, 9. (28) Lev. 18, 5. Neem. 9, 29. Iez. 20, 11. Rom. 10, 5.

vadă ceea ce vedeti voi, dar n-au văzut, și să audă ceea ce auziți, dar n-au auzit.

25. Și iată, un invățător de lege s-a ridicat, ispitindu-L, și zicind: Invățătorule, ce să fac ca să moștenesc viața de veci?

26. Și Iisus a zis către el: Ce este scris în Lege? Cum citești?

27. Și el, răspunzind, a zis: Să iubești pe Domnul Dumnezeul tău din toată inima ta și din tot sufletul tău și din toată puterea ta și din tot cugetul tău, iar pe aproapele tău ca pe tine insuți.

28. Și El i-a zis: Drept ai răspuns; să aceasta și vei trăi.

29. Și el, vîndând să se îndrepteze pe sine, a zis către Iisus: Si cine este a-proapele meu? *Mărtur*

30. Și Iisus, răspunzind, a zis: Un om cobora de la Ierusalim la Ierihon, și căzut între tilhari, care, după ce l-au dezbrăcat și l-au ră-

nit, au plecat, lăsându-l a-proape mort.

31. Din intîmplare un preot cobora pe calea aceea, și, văzindu-l, a trecut pe alături.

32. De asemenea și un levit, ajungind în acel loc și văzind, a trecut pe alături.

33. Și un samarinean, mergind pe cale, a venit la el și, văzindu-l, i s-a făcut milă.

34. Și, apropiindu-se, i-a legat rânile, turnind pe ele undelemn și vin, și punindu-l pe dobitocul său, l-a dus la o casă de oaspeți și a purtat grija de el.

35. Și a doua zi, scoțind doi dinari i-a dat gazdei și i-a zis: Ai grija de el și, ce vei mai cheltui, eu, cînd mă voi întoarce, îți voi da.

36. Care dintre acești trei îți se pare că a fost aproapele celui căzut între tilhari?

37. Și el a zis: Cel care a făcut milă cu el. Și Iisus i-a zis: Mergi și fă și tu asemenea.

38. Și pe cînd mergeau ei, El a intrat într-un sat, iar o femeie, cu numele Marta, L-a primit în casa ei.

39. Și ea avea o soră ce se numea Maria, care, așe-

zindu-se la picioarele Domnului, asculta cuvîntul Lui.

40. Și Marta se silea cu multă slujire și, apropiindu-se, a zis: Doamne, eu nu socotești că sora mea mă-a lăsat singură să slujesc? Spune-i deci să-mi ajute.

41. Și răspunzind, Domnul i-a zis: Marto, Marto, te îngrijești și pentru multe te silești.

42. Dar un lucru trebuie: căci Maria partea cea bună și-a ales, care nu se va lăua de la ea.

CAP. 11. *Mărtur*
Rugăciunea domnească.
Semnul lui Ionă. Cuvîntare
împotriva fatiseilor și a cărăturărilor.

1. Și pe cînd se rugă Iisus într-un loc, cînd a incetat unul dintre ucenicii Lui I. zis: Doamne, invăță-ne să rugăm, cum a invățat Ioan pe ucenicii lui.

2. Și le-a zis: Cînd răgăji, ziceți: Tatăl nostru care ești în ceruri, sfîntă că-se numele Tău. Vie împărăția Ta. Facă-șe voia precum în cer așa și pe mint.

(30) Fapt. 10, 28. (38) Ioan 11, 1; 12, 2. (40) Sir. 11, 10–12. Ps. 26, 6. Mat. 6, 33. CAP. 11. – (i) Mat. 6, 9–10. (2) Ps. 11, Mat. 6, 9.

3. Pinea noastră cea spre ființă, dă-ne-o nouă în fiecare zi.

4. Si ne iartă nouă păcatele noastre, căci și noi în sine iertăm tuturor celor ce ne greșesc nouă. Si nu ne duce pe noi în iștiță, ci ne izbăvește de cel rău.

5. Si a zis către ei: Cine dintre voi, avind un prieten și se va duce la el în miez de noapte și-i va zice: Prietene, împrumută-mi trei pini.

6. Că a venit, din cale, un prieten la mine și n-am ce să-i pun înainte,

7. Iar acela, răspunzind dinăuntru, să-i zică: Nu mă da de osteneală. Acum ușă e incuiată și copiii mei sunt în pat cu mine. Nu pot să mă scol să-ți dau.

8. Zic vouă: Chiar dacă, sculindu-se, nu i-ar da pentru că-i este prieten, dar, pentru îndrăzneala lui, sculindu-se, și va da cătă il trebuie.

9. Si Eu zic vouă: Cereți și vi se va da; căutați și cer.

(3) Pild. 30, 8. Mat. 6, 11. (4) Ps. 51, 6. Mat. 6, 12–13. 1 Petr. 5, 8, 2 Petr. 2, 9. 1 Cor. 10, 13. Ef. 4, 32. (8) Luc. 18, 5. (9) Ier. 29, 12–13. Mat. 7, 7; 21, 22. Marc. 11, 24. Ioan 14, 13; 15, 7; 16, 23. Iac. 1, 5–6. 1 Ioan 3, 22; 5, 14–15. (10) Pild. 8, 17. Mat. 7, 8. (11) Injel. 19, 10. Mat. 7, 9. (12) Mat. 7, 10. (13) Fac. 8, 21. Mat. 7, 11. Iac. 1, 17. Evr. 12, 9. (14–15) Mat. 9, 32–54; 12, 22–24. Marc. 11. Iac. 1, 17. Evr. 12, 9. (16–18) Mat. 12, 25–26; 16, 1. Marc. 3, 24–26; 8, 11. 3, 22–23. (16–18) Mat. 12, 25–26; 16, 1. Marc. 3, 24–26; 8, 11. Ioan 2, 25; 6, 30. 1 Cor. 1, 22.

veți aila; bateți și vi se va deschide.

10. Că oricine cere ia; și cel ce caută găsește, și celui care bate și se va deschide.

11. Si care tată dintre voi, dacă îi va cere fiul pînă, oare, îi va da piatră? Sau dacă îi va cere peste, care îi va da, în loc de pește, sarpe?

12. Sau dacă-i va cere un ou, îi va da scorpie?

13. Deci dacă voi, râi fiind, sătăi să daiți fiilor voștri dăruri bune, cu cît mai mult Tatăl vostru Cel din ceruri va da Duh Sfînt celor care îl cer de la El!

14. Si a scos un demon, și acela era mut. Si cind a ieșit demonul, mutul a vorbit, iar mulțimile s-au minunat.

15. Iar unii dintre ei au zis: Cu Beelzebul, căpetenia demonilor, scoate pe demoni.

16. Iar alții, iștițindu-L, cereau de la El semn din cer.

17. Dar El, cunoscind gîndurile lor, le-a zis: Orice împărătie, dezbinindu-se în sine, se pustiește și casă peste casă cade.

18. Si dacă satana s-a dezbinat în sine, cum va mai sta împărăția lui? Fiindcă ziceți că Eu scot pe demoni cu Beelzebul.

19. Iar dacă Eu scot demonii cu Beelzebul, fiili voștri cu cine îi scot? De aceea ei vă vor fi judecători.

20. Iar dacă Eu, cu degetul lui Dumnezeu, scot pe demoni, iată, a ajuns la voi împărăția lui Dumnezeu.

21. Cind cel tare și inarmat fiind, își păzește curtea, avuțile lui sunt în pace.

22. Dar cind unul mai tare decât el vine asupra lui și-l infringe, și ia toate armele pe care se bizuia, iar prăzile de la el le împarte.

23. Cel ce nu este cu Mine este împotriva Mea; și cel ce nu adună cu Mine risipește.

24. Cind duhul cel necuratiese din om, umblă prin loc.

(19) Mat. 12, 27. (20) Ies. 8, 19. Dan. 2, 44; 7, 14, 27. Mat. 12, 28. 1 Ioan 3, 8. (21) Mat. 12, 29. Marc. 3, 27. (22) Iosue 24, 15, 4 Reg. 17, 33. Is. 49, 25; 53, 12. Ier. 31, 11. (23) Mat. 12, 30. Luc. 9, 50. (24) Mat. 12, 43. (25) Mat. 12, 44. (26) Mat. 12, 45. Ioan 5, 14. 2 Petr. 2, 20. Evr. 10, 26. (27) Ps. 73, 21. Luc. 1, 28, 48. (28) Pild. 8, 32; 16. Ioan 2, 1. Mat. 7, 21. Luc. 8, 21. Iac. 1, 22. Apoc. 1, 3. (29) Mat. 12, 39; 16, 4. Marc. 8, 12. Ioan 4, 48. (30) Iona 1, 3; 2, 1. Mat. 12, 4.

curi fără apă, căutind odih-nă, și, negăsind, zice: Mă voi întoarce la casa mea, de unde am ieșit.

25. Si venind, o astă măturată și împodobită.

26. Atunci merge și ia cu el alte șapte duhuri mai re-de decit el și, intrind, locuiește acolo; și se fac cele de pe urmă ale omului ace-lui mai rele decit cele dintâi.

27. Si cind zicea El aces-tea, o femeie din mulțime, ridicind glasul, l-a zis: Fericit este pînțele care Te-a purtat și fericiți sint sănii pe care i-ai supt!

28. Iar El a zis: Așa este, dar fericiți sunt și cei ce ascultă cuvîntul lui Dumnezeu și-l păzesc.

29. Iar, îngrămadindu-se mulțimile, El a început a zice: Neamul acesta este un neam viclean; cere semn dar semn nu i se va da de-cit semnul proorocului Iona.

30. Căci precum a fost Iona un semn pentru Ninivî-

teni aşa va fi și Fiul Omului semn pentru acest neam.

31. Regina de la miazăzi se va ridica la judecată cu bărbații neamului acestuia și-i va osindă, pentru că a venit de la marginile pământului, ca să asculte înțelepciunea lui Solomon; și iată, mai mult decât Solomon este aici.

32. Bărbații din Ninive se vor scula la judecată cu neamul acesta și-l vor osindă, pentru că s-au pocăit la propovăduirea lui Iona; și iată, mai mult decât Iona este aici.

33. Nimeni, aprinzând făclie, nu o pune în loc ascuns, nici sub obroc, ci în sfesnic, ca aceia care intră să vadă lumina.

34. Luminătorul trupului e ochiul tău. Cind ochiul tău este cunat, atunci tot trupul tău e luminat; dar cind ochiul tău e rău, atunci și trupul tău e întunecat.

35. La seama deci ca luma din tine să nu fie înțelepicie.

36. Așadar, dacă tot trupul tău e luminat, neavind

nici o parte întunecată, lumenat va fi în întregime, ca și cind te luminează făclia cu strălucirea ei.

37. Și pe cind Iisus vorbea, un fariseu îl ruga să prinzească la el; și, întrînd, a șezut la masă.

38. Iar fariseul s-a mirat văzind că El nu S-a spălat înainte de masă.

39. Și Domnul a zis către el: Acum, voi, fariseilor, curățați partea din afară a parohului și a blidului, dar lăuntrul vostru este plin de răpire și de violenție.

40. Nebunilor! Oare, cel ce a făcut partea din afară nu a făcut și partea dinăuntru?

41. Dați mai intii milostenie cele ce sunt înlăuntrul vostru și, iată, toate vă vor fi curate.

42. Dar vai vouă, fariseilor! Că dați zeciuială din izmă și din untarită și din toate legumele și lăsați la o parte dreptatea și iubirea de Dumnezeu; pe acestea se cuvenea să le faceți și pe acelea să nu le lăsați.

43. Vai vouă, fariseilor! Că iubiți scaunele din față

(31) 5 Reg. 10, 1, 4. 2 Paral. 9, 1. Mat. 12, 42. (32) Iona 3, 5. Mat. 12, 41. (33) Mat. 5, 15. Marc. 4, 21. Luc. 8, 16. (34) Mat. 6, 22. (35) Mat. 6, 23. (38) Mat. 15, 2. Marc. 7, 2–3. (39) Mat. 15, 3; 23, 25. Marc. 7, 8. Tit 1, 15. (41) Is. 58, 7. Dan. 4, 24. Sir. 4, 1–2; 28, 15. (42) Mat. 25, 25. (43) Mat. 23, 6–7. Marc. 12, 38–39. Luc. 20, 46.

in sinagogi și inchinăciunile în piețe.

44. Vai vouă, căturarilor și fariseilor fățurnici! Că sunteți ca mormintele ce nu se văd, și oamenii, care umblă peste ele, nu le știu.

45. Și răspunzind, unul dintre învățătorii de Lege îl-a zis: Învățătorule, acesea zicând, ne mustri și pe noi!

46. Iar El a zis: Vai și vouă, învățătorilor de Lege! Că împovărați pe oameni cu sarcini anevoie de purtat, iar voi nu atingeți sarcinile nici cel puțin cu un deget.

47. Vai vouă! Că zidiți mormintele proorocilor pe care părinții voștri i-au ucis.

48. Așadar, mărturisiti și incuiuțați faptele părinților voștri, pentru că ei i-au ucis, iar voi le clădiți mormintele.

49. De aceea și înțelepciunea lui Dumnezeu a zis: Voi trimite la ei prooroci și apostoli și dintre ei vor ucide și vor prigoni;

50. Ca să se ceară de la neamul acesta singele tutu-

ror proorocilor, care să-va sărs de la facerea lumii.

51. De la singele lui Abel până la singele lui Zaharia, care a pierit între altar și templu. Adevarat vă spun: Se va cere de la neamul acesta.

52. Vai vouă, învățătorilor de Lege! Că ați luat cheia cunoștinței; voi însvăța-nă întrat, iar pe cei ce voiau să intre i-ați impiedicat.

53. Iar ieșind El de acolo, căturarii și farisei au început să-L urască groaznic și să-L silească să vorbească despre multe,

54. Pindindu-L și căutind să prindă ceva din gura Lui, ca să-I găsească vină.

CAP. 12

Să ne ferim de fățurnicie, de șovâială și de lăcomie. Îndemnuri la veghere și la îngăduință. Semnele vremii.

1. Și în același timp, aduindu-se mulțime de mii și mii de oameni, incit se călau unii pe alții, Iisus a început să vorbească intii că-

(44) Mat. 23, 27. (46) Mat. 23, 4. Fapt. 15, 10. (47) Mat. 23, 29. Ioan 15, 22. (49) 2 Paral. 36, 15–16. Neem. 9, 26. Pild. 1, 20; 8, 12. Mat. 10, 16; 23, 34. (51) Fap. 4, 8. 2 Paral. 24, 21–22. Mat. 23, 35. (52) Mat. 23, 13. (54) Intel. 2, 12. CAP. 12. – (1) Mat. 16, 6–18. Marc. 8, 15, 23.

170

tre ucenicii Săi: Feriți-vă de aliațul fariseilor, care este fătărnicia.

2. Că nimic nu este acoperit care să nu se descopere și nimic ascuns care să nu se cunoască.

3. De aceea, cite și spus la întuneric se vor auzi la lumină; și ceea ce ați vorbit la ureche, în odăi, se va vesti de pe acoperișuri.

4. Dar vă spun vouă, prietenii Mei: Nu vă temeți de cei care ucid trupul și după aceasta n-au ce să mai facă.

5. Vă voi arăta însă de cine să vă temeți: Temeți-vă de acela care, după ce a ucis, are putere să arunce în gheena; da, vă zic vouă, de acela să vă temeți.

6. Nu se vind oare cinci vrăbii cu doi bani? Și nici una dintre ele nu este uitată înaintea lui Dumnezeu.

7. Ci și perii capului vor tru, toți sint numărăți. Nu vă temeți; voi sănătei mai de preț decât multe vrăbii.

(2) Iov 12, 22. Mat. 10, 26. Marc. 4, 22; 8, 15. Luc. 8, 17. (3) Mat. 10, 27. (4) Ps. 3, 6. Is. 8, 12; 51, 7. Ier. 1, 8. Mat. 10, 28. (5) Ps. 118, 10, 27. (6) Mat. 10, 29. (7) 1 Reg. 14, 45. 2 Reg. 14, 11. 120. Evr. 10, 31. (8) Mat. 10, 30. Luc. 21, 18. (9) Mat. 10, 32–33. Marc. 8, 3 Reg. 1, 52. Mat. 10, 30. Luc. 21, 18. (10) Mat. 12, 31. Marc. 3, 28–29. 1 Ioan 38. Luc. 9, 26. 1 Ioan 2, 23. 2 Tim. 2, 12. (11) Mat. 12, 31. Marc. 3, 28–29. 1 Ioan 38. Luc. 9, 26. 2 Tim. 2, 12. (12) Mat. 10, 19. Mat. 13, 11. Luc. 21, 14. Ioan 16, 13. (12) 5, 16. (13) Mat. 10, 19. Mat. 13, 11. Luc. 21, 14. Ioan 16, 13. (12) 2 Reg. 23, 2. Mat. 10, 20. Fapt. 4, 8.

8. Și zic vouă: Oricine va mărturisi pentru Mine înaintea oamenilor, și Fiul Omului va mărturisi pentru el înaintea ingerilor lui Dumnezeu.

9. Iar cel ce se va lepăda de Mine înaintea oamenilor, lepădat va fi înaintea ingerilor lui Dumnezeu.

10. Oricui va spune vreun cuvânt împotriva Fiului Omului, i se va ierta; dar celui ce va hui împotriva Duhului Sfint, nu i se va ierta.

11. Iar cind vă vor duce în sinagogi și la dregători și la stăpiniri nu vă îngrijii cum sau ce veți răspunde, sau ce veți zice.

12. Că Duhul Sfint vă va învăță chiar în ceasul acela, ce trebuie să spuneți.

13. Zis-a Lui cineva din mulțime: Învățătorule, zi fratei meu să împartă cu mine moștenirea.

14. Iar El i-a zis: Omule, cine M-a pus pe Mine judecător sau împărtăitor peste voi?

15. Și a zis către ei: Ve-deți și păziți-vă de toată lăcomia, căci viața cuiva nu stă în prisosul avuților sale.

16. Și le-a spus lor această pildă, zicind: Unui om bogat i-a rodit din belșug țarina.

17. Și el cugeta în sine, zicind: Ce voi face, că n-am unde să adun roadele mele?

18. Și a zis: Aceasta voi face: Voi strica jîtnitele mele și mai mari le voi zidi și voi strînge acolo tot griul și bunătățile mele;

19. Și voi zice sufletului meu: Suflete, ai multe bunătăți strinse pentru mulți ani; odihnește-te, mânincă, bea, veselește-te.

20. Iar Dumnezeu i-a zis: Nebune! În această noapte vor cere de la tine sufletul tău. Și cele ce ai pregătit ale cui vor fi?

21. Așa se întimplă cu cel ce-și adună comori și ești nu se îmbogățește în Dumnezeu.

22. Și a zis către ucenicii Săi: De aceea zic vouă:

(15) Mat. 4, 4. Marc. 4, 19. 1 Tim. 6, 9. (16) Ps. 145, 13. (17) Ecc. 11, 1–3. Is. 30, 1. (18) Ps. 61, 10. Is. 22, 15. Sir. 5, 1; 11, 17. Iac. 5, 5. 1 Cor. 15, 32. (20) Iov 20, 22. Ps. 58, 8, 9; 48, 20–22; 51, 7. Ier. 17, 11. Intel. 15, 8. Sir. 14, 15. Iac. 4, 14. (21) Mat. 6, 20. Luc. 6, 24. Iac. 2, 5. 1 Tim. 6, 18. (22) Ps. 54, 23. Mat. 6, 25. 1 Petr. 5, 7. Filip. 4, 6. (23) Mat. 6, 25. (24) Iov 38, 41. Ps. 103, 27–28. Mat. 6, 26. (25–29) Eccl. 9, 11. Mat. 6, 27–31.

Nu vă îngrijiți pentru viața voastră ce veți minca, nici pentru trupul vostru cu ce vă veți îmbrăca.

23. Viața este mai mult decât hrana și trupul decât îmbrăcăminte.

24. Priviți la corbi, că nici nu seamănă, nici nu seceră; ei n-au cămară, nici jîtniă, și Dumnezeu îi hrănește. Cu cît mai de preț sănătei voi decât păsările!

25. Și cine dintre voi, îngrijindu-se, poate să adauge staturii sale un cot?

26. Deci dacă nu puteți să faceți nici cel mai mic lucru, de ce vă îngrijiți de celelalte?

27. Priviți la crini cum cresc: Nu torc, nici nu tes. Și zic vouă că nici Solomon, în toată mărireala lui, nu s-a îmbrăcat ca unul dintre aceștia.

28. Iar dacă iarbă care este azi pe câmp, iar mâine se aruncă în cupitor, Dumnezeu așa o îmbrăcă, cu cît mai mult pe voi, puțin cindicioșilor.

29. Si voi sa nu cautați ce veți minca sau ce veți bea și nu fiți ingrijorati.

30. Căci toate acestea păgini lumii le caută; dar Tatăl vostru știe că aveți nevoie de acestea;

31. Căutați mai întâi împărăția Lui, și toate acestea se vor adăuga vouă.

32. Nu te teme, turmă mică, pentru că Tatăl vostru a binevoit să vă dea vouă împărăția.

33. Vindeți averile voastre și dați milostenie; faceți-vă punți care nu se învechesc, comoară neîmpușnată în ceruri, unde fur nu se apropie, nici molie nu o strică.

34. Căci unde este comoara voastră, acolo va fi și inima voastră.

35. Să fie mijloacele voastre încinse și făclile voastre aprinse.

36. Si voi fiți asemenea oamenilor care așteaptă pe stăpinul lor cind se va întoarce de la nuntă, ca, venind și bătând, indată să-i deschidă.

(30) Mat. 6, 32. (31) 3 Reg. 3, 15. Mat. 6, 33. Marc. 10, 30. (32) Is. 41, 14. (33) Eccl. 11, 1. Mat. 6, 20; 39, 21. Luc. 11, 41; 16, 9; 18, 22. Fapt. 2, 45. 1 Tim. 6, 19. (34) Mat. 6, 21. (35) Ies. 12, 11. Ef. 5, 16; 6, 14. (37) Mat. 24, 1, 17. Mat. 25, 7. 1 Petr. 1, 13. (38) Mat. 24, 45. Marc. 13, 32. 2 Petr. 3, 10. 1 Tes. 46. (39) Eccl. 9, 12. Mat. 24, 45. Marc. 13, 25. 1 Cor. 4, 2. 21, 36. (42-45) Mat. 24, 45-48; 25, 21. 1 Cor. 4, 2.

37. Fericite sunt slugile acelea pe care, venind, stăpinul le va alătura vechind. Adevărat zic vouă că se va încinge și le va pune la masă și, apropiindu-se le va sluji.

38. Fie că va veni la strajă a doua, fie că va veni la strajă a treia, și le va găsi așa, fericite sunt acelea.

39. Iar aceasta să știi, că, de ar ști stăpinul casei în care ceas vine furul, ar vegheea și n-ar lăsa să i se spargă casa.

40. Deci și voi fiți gata, că în ceasul în care nu gindiți Fiul Omului va veni.

41. Si a zis Petru: Doamne, către noi spui pilda aceasta sau și către toți?

42. Si a zis Domnul: Cine este iconomul credincios și înțelept pe care stăpinul îl va pune peste slugile sale, ca să le dea, la vreme, parțea lor de griu?

43. Fericită este sluga aceea pe care, venind stăpinul, o va găsi făcând așa.

44. Adevărat vă spun că o va pune peste toate slugile sale.

45. Iar de va zice sluga aceea în inima sa: Stăpinul meu zăbovescă să vină, și va începe să bată pe slugi și pe slujnice, și să mănimăce, și să bea și să se imbete,

46. Veni-va stăpinul slugii aceleia în ziua în care ea nu se așteaptă și în ceasul în care ea nu știe și o va tăia în două, iar partea ei va pune-o cu cei necredincioși.

47. Iar sluga aceea care a știut voia stăpinului și nu s-a pregătit, nici n-a făcut după voia lui, va fi bătută mult.

48. Si cea care n-a știut, dar a făcut lucruri vrednice de bătaie, va fi bătută puțin. Si oricui i s-a dat mult, mult i se va cere, și cui i s-a încredințat mult, mai mult i se va cere.

49. Foc am venit să arunc pe pămînt și cătă vrea să fie acum aprins!

50. Si cu botez am a Mă boteza, și cătă nerăbdare am pină ce se va îndeplini!

(46) Mat. 24, 50-51. (47) Deut. 25, 2. Am. 3, 2. (48) Lev. 5, 17. 1 Tim. 1, 15. (50) Mat. 20, 22-23. Marc. 10, 38. (51) Mih. 7, 6. Mat. 10, 34. (53) Mih. 7, 6. Mat. 10, 35. (54) Mat. 16, 2. (56) Mat. 16, 3. Ioan 4, 35. (58) Pild. 25, 8. Mat. 5, 25.

51. Vi se pare că am venit să dă pace pe pămînt? Vă spun că nu, ci dezbinare.

52. Căci de acum înainte cinci dintr-o casă vor fi dezbinăți: trei impotriva a doi și doi impotriva a trei.

53. Dezbinăți vor fi: tatăl impotriva fiului, și fiul impotriva tatălui, mama impotriva fiicei și fiica impotriva mamei, soacra impotriva nurorii sale și nora impotriva soacrei.

54. Si zicea și mulțimilor: Cind vedeti un nor ridicință deasupra apus, indată ziceti că vine ploaie mare; și așa este.

55. Iar cind suflă vîntul de la miazăzi, ziceti că va fi arșiță, și așa este.

56. Fătănicilor! Fața pămintului și a cerului știți să o deosebiți dar vremea aceasta cum de nu o deosebiți?

57. De ce, dar, de la voi înșivă nu judecați ce este drept?

58. Si cind mergi cu pîrisul tău la dregător, dă-ți silință să te scapi de el pe cale, ca nu cumva să te întîrscă la judecător, și judecătorul să te dea în mină

temnicerului, iar temnicerul să te arunce în temniță.

59. Zic ţie: Nu vei ieși de acolo, pînă ce nu vei plăti și cel din urmă ban.

CAP. 13

Pilda Galileienilor. O femeie vindecată în ziua simbetei. Pilde și cuvinte despre impărăția lui Dumnezeu. Ierusalimul și jalea-i viitoare.

1. Sîi erau de față în acel timp, unii care-l vesteau despre gagileienii al căror singur Pilat l-a amestecat cu jertfiele lor.

2. Sîi El, răspunzind, le-a zis: Credeti, oare, că acești gagileieni au fost ei mai păcătoși decât toți galileienii, fiindcă au suferit acestea?

3. Nu! zic vouă; dar dacă nu vă veți pocăi, toți veți pieri la fel.

4. Sau acei optsprezecetăi, peste care s-a surpat turnul în Siloam și i-a ucis, gîndiți, oare, că ei au fost mai păcătoși decât toți oamenii care locuiau în Ierusalim?

5. Nu! zic vouă; dar de nu vă veți pocăi, toți veți pieri la fel.

6. Sîi le-a spus pildaacea-

(59) Mat. 5, 26. CAP. 13. — (6) Is. 5, 2. Ier. 8, 13. Mat. 21, 19. Marc. 11, 13–14. (7) Mat. 21, 19. (13) Marc. 16, 18. (14) Ies. 20, 9. Deut. 5, 13. Mat. 12, 10. Marc. 3, 2. Luc. 6, 7; 14, 3. Ioan 5, 10.

sta: Cineva avea un smochin, sădit în via sa, și a venit să caute rod în el, dar n-a găsit.

7. Sîi a zis către vier: Lată, trei ani sint de cînd vin și cauți rod în smochinul acesta și nu găsești. Taie-l; de ce să ocupi locul în zadar?

8. Iar el, răspunzind, a zis: Doamne, lasă-l și anul acesta, pînă ce îl voi săpa împrejur și voi pune gunoi.

9. Poate va face rod în viitor; iar de nu, îl vei tăia.

10. Sîi învăță Iisus într-o din sinagogi simbăta.

11. Sîi iată o femeie care avea de optsprezecete ani un duh de neputință și care era girbovă, de nu putea să se ridice în sus nicidcum;

12. Iar Iisus, văzind-o, a chemat-o, și i-a zis: Femeie, ești dezlegată de neputință ta.

13. Sîi și-a pus mîinile asupra ei, și ea înăntărită s-a îndreptat și slăvea pe Dumnezeu.

14. Iar mai-marele sinagogii, mîinindu-se că Iisus a vindecat-o simbăta, răspunzind, zicea mulțimii: Să se zile sint în care trebuie să se lucreze; venind deci în-

tr-acesta, vindecați-vă, dar nu în ziua simbetei!

15. Iar Domnul i-a răspuns și a zis: Fățănicilor! Fiecare dintre voi nu dezleagă, oare, simbăta boul său, sau asinul de la iesle, și nu-l duce să-l adape?

16. Dar aceasta, fiică lui Avraam fiind, pe care a legat-o satana, iată de optsprezecete ani, nu se cuvenea, oare, să fie dezlegată de legătura aceasta, în ziua simbetei?

17. Sîi zicind El acesta, s-au rușinat toți cei ce erau împotriva Lui, și toată mulțimea se bucura de faptele strălucite săvîrșite de El.

18. Deci zicea: Cu ce este asemenea impărăția lui Dumnezeu și cu ce o voi asemăna?

19. Asemenea este grăuntelui de muștar pe care, luindu-l, un om l-a aruncat în grădina sa, și a crescut și s-a făcut copac, iar păsările cerului s-au sălăsluit în ramurile lui.

20. Sîi iarăși a zis: Cu ce voi asemăna impărăția lui Dumnezeu?

(15) Luc. 14, 5. (18) Mat. 13, 31. Marc. 4, 30. (19) Mat. 13, 32. Marc. 4, 5. (20–22) Mat. 9, 35; 13, 33–35. Marc. 6, 6. (24) Sir. 4, 24. Mat. 7, 13–14. Ioan 7, 34; 8, 21; 13, 33. Fapt. 14, 22. (25) Is. 55, 6. Mat. 7, 23; 25, 10–12. Luc. 6, 46. (27) Ps. 5, 4–6; 6, 9. Mat. 7, 23; 25, 41. Luc. 15, 25. 1 Cor. 8, 3. 2 Tim. 2, 19. (28) Mat. 8, 11–12; 13, 42; 24, 51.

21. Asemenea este aluatului pe care, luindu-l, femeia l-a ascuns în trei măsuri de fână, pînă ce s-a dospit totul.

22. Sîi mergea El prin cete și prin sate, învățînd și călătorind spre Ierusalim.

23. Sîi l-a zis cineva: Doamne, puțini sunt, oare, cei ce se mintuiesc? Iar El le-a zis:

24. Siliți-vă să intrați prin poarta cea strîmtă, că mulți, zic vrouă, vor căuta să intre și nu vor putea.

25. După ce se va scula stăpinul casei și va incuia ușa și vezi începe să stați afară și să bateti la ușă, zicind: Doamne, deschide-ne! — și el, răspunzind, vă va zice: Nu vă știu de unde sănțeți.

26. Atunci voi veți începe să ziceți: Am mîncat înaintea ta și am băut și în piețele noastre ai învățat.

27. Sîi el vă va zice: Vă spun: Nu știu de unde sănțeți. Depărtați-vă de la mine toti lucrătorii nedreptății.

28. Acolo va fi plingerea și scrișinarea dinților, cind

vejii vedea pe Avraam și pe Isaac și pe Iacob și pe toți proorocii în împărăția lui Dumnezeu, iar pe voi aruncați afară.

29. Și vor veni de la răsărit și de la apus, de la miazănoapte și de la miazăzi și vor sădea la masă în împărăția lui Dumnezeu.

30. Și iată, sunt unii de pe urmă care vor fi întii, și sunt alii, întii care vor fi pe urmă.

31. În ceasul acela au venit la El unii din farisei, zîndu-i: Ieși și du-te de aici, că Irod vrea să Te ucidă.

32. Și El le-a zis: Mergind, spuneți vulpii acesteia: Iată, alung demoni și fac vindecări, astăzi și mâine, iar a treia zi voi sfîrși.

33. Însă și astăzi și mâine și în ziua următoare merg, fiindcă nu este cu puțină să piară prooroc afară din Ierusalim.

34. Ierusalime, Ierusalime, care omori pe prooroci și ucizi cu pietre pe cei trimiși la tine, de câte ori am

voit să adun pe fiili tăi, cum adună pasărea puii săi sub aripi, dar n-ați voit.

35. Iată vi se lasă casa voastră pustie, că adevărat grăiesc vouă. Nu Mă veți mai vedea pînă ce va veni vremea cînd veți zice: Binecuvîntat este Cel ce vine întru numele Domnului!

CAP. 14

Bolnavul de idropică vindecat simbăta. Îndemn la smerenie și la milostenie. Pilda despre cina cea mare. Lepădarea de sine.

1. Și cînd a intrat El în casa unuia dintre căpetenile fariseilor simbăta, ca să mănine și ei îl pîndeau,

2. Iată un om, bolnav de idropică era înaintea Lui.

3. Și, răspunzind, Iisus a zis către invățătorii de lege și către farisei, spunind: Cu-vine-se a vindeca simbăta ori nu?

4. Ei însă au tăcut. Și luându-l, l-a vindecat și i-a dat drumul.

(29) Fac. 28, 14. Is. 2, 3; 49, 6; 60, 5. Mal. 1, 11. Mat. 8, 11. (30) Mat. 19, 30; 20, 16. Marc. 10, 31. Fapt. 10, 45; 28, 28. (32) Cint. 2, 15. (34) Mat. 23, 37. (35) Lev. 26, 31-32. Ps. 68, 29; 117, 26. Is. 1, 7. Dan. 9, 27. Mih. 3, 12. Mat. 21, 9; 23, 38. Marc. 11, 10. Luc. 19, 38. Ioan. 12, 13. CAP. 14. — (1) Marc. 3, 2. (3) Mat. 12, 10. Marc. 3, 2. Luc. 13, 14.

5. Și către ei a zis: Care dintre voi, de-i va cădea fiul sau boul în fintină nu-l va scoate îndată în ziua simbetei?

6. Și n-au putut să-I răspundă la acestea.

7. Și luând seama cum își alegeau la masă cele dintîni locuri, a spus celor chemați o pildă, zicind către ei:

8. Cind vei fi chemat de cineva la nuntă, nu te așeza în locul cel dintîi, ca nu cumva să fie chemat de el altul mai de cînste decît tine.

9. Și venind cel care te-a chemat pe tine și pe el, îți va zice: Dă acestuia locul. Și atunci, cu rușine, te vei duce să te așezi pe locul cel mai de pe urmă.

10. Ci, cînd vei fi chemat, mergind așeză-te în cel din urmă loc, ca atunci, cînd va veni cel ce te-a chemat, el să-ți zică: Prietene, mută-te mai sus. Atunci vei avea cînstea în fața tuturor celor care vor sădea împreună cu tine.

(5) Ies. 23, 5. Deut. 22, 4. Mat. 12, 11. Luc. 13, 15. (6) 2 Reg. 3, 11. Mat. 22, 45-46. (8-10) Pild. 25, 6-7. (11) Iov 22, 29. Ps. 17, 29. Pild. 29, 25. Mat. 23, 12. Luc. 18, 14. Iac. 4, 6. 1 Petr. 5, 5. Filip. 2, 3. (12) Pild. 3, 27-28. Tob. 4, 7. (13) Neem. 8, 10. Iov 31, 17. Mat. Ps. 40, 1. Pild. 3, 9. Tob. 4, 16. Sir. 14, 13. (14) Pild. 19, 17. Mat. 6, 4. (15) Apoc. 19, 7, 9. (16-17) Pild. 9, 1-5. Is. 25, 6. Mat. 22, 2-3. Apoc. 19, 7-9.

11. Căci, oricine se înalță pe sine se va smeri, iar cel ce se smerește pe sine se va înalța.

12. Zis-a și celui ce-L cheamă: Cind faci prînz sau cină, nu chema pe prietenii tăi, nici pe frații tăi, nici pe rudele tale, nici vecinii bogăți, ca nu cumva să te cheme și ei, la rîndul lor, pe tine, și să-ți fie ca răspplată.

13. Ci, cind faci un ospăt, cheamă pe săraci, pe neputincioși, pe schiopi, pe orbi,

14. Și fericit vei fi că nu pot să-ți răsplătească. Căci și se va răsplăti la invierea dreptilor.

15. Și auzind acestea, unul dintre cei ce sădeau cu El la masă l-a zis: Fericit este cel ce va prinzi în împărăția lui Dumnezeu!

16. Iar El i-a zis: Un om oarecare a făcut cină mare și a chemat pe mulți;

17. Și a trimis la ceasul cinei pe sluga sa ca să spune celor chemați: Veniți, că iată toate sint gata.

18. Si au inceput toți, cîte unul, să-si ceară iertare. Cel dintii i-a zis: Țarînă am cumpărât și am nevoie să ies ca s-o văd; te rog iartă-mă.

19. Si altul a zis: Cinci perechi de boi am cumpărât și mă duc să-i încerc; te rog iartă-mă.

20. Al treilea a zis: Femeie mi-am luat și de aceea nu pot veni.

21. Si intorcindu-se, sluga a spus stăpinului său acesea: Atunci, minindrindu-se, stăpinul casei a zis: Ieși îndată în piețele și ulițele cetății, și pe săraci, și pe neputincioși, și pe orbi, și pe schiopi adu-i aici.

22. Si a zis sluga: Doamne, s-a făcut precum ai poruncit și tot mai este loc.

23. Si a zis stăpinul către slugă: Ieși la drumuri și la garduri și sălește să intre, ca să mi se umple casa.

24. Căci zic vouă: Nici unul din bărbații aceia care au fost chemați nu va gusta din cina mea.

25. Si mergeau cu El mulțimi multe; și, intorcindu-se, a zis către ele:

(19) Ps. 145, 14. (21) Mat. 22, 7. 1 Cor. 1, 27-28. (24) Mat. 21, 43; 22, 8-9, 14. (26) Deut. 33, 9. Măt. 10, 37. Rom. 9, 13. Apoc. 12, 11. (27) Mat. 10, 38; 16, 24. Marc. 8, 34. Luc. 9, 23. 2 Tim. 3, 12.

26. Dacă vine cineva la Mine și nu urăște pe tatăl său și pe mamă și pe femeie și pe copii și pe frați și pe surori, chiar și sufletul său insuși, nu poate să fie ucenicul Meu.

27. Si cel ce nu-si poartă crucea sa și nu vine după Mine nu poate să fie ucenicul Meu.

28. Că cine dintre voi vrind să zidească un turn nu stă mai întâi și-si face socoteala cheltuielii, dacă are cu ce să-l ispravească?

29. Ca nu cumva, punindu-l temelia și nepuțind să-l termine, toti cei care vor vedea să înceapă a-l luă în rîs,

30. Zicind: Acest om a inceput să zidească, dar n-a putut isprăvi.

31. Sau care rege, plecind să se bată în război cu alt rege, nu va sta întâi să se sfătuiască, dacă va putea să întimpine cu ceze mii pe cel care vine împotriva lui cu douăzeci de mii?

32. Iar de nu, încă fiind el departe, îi trimite solie și se roagă de pace.

33. Așadar oricine dintre voi care nu se leaptă de tot ce are nu poate să fie ucenicul Meu.

34. Bună este sareea, dar dacă și sareea se va strica, cu ce va fi dreasă?

35. Nică în pămînt, nici în gunoi, nu este de folos, ci o aruncă afară. Cine are urechi de auzit să audă.

CAP. 15

Pilda despre oaia cea pierdută, despre drahma cea pierdută și despre fiul risipitor.

1. Si se apropiau de El toți vameșii și păcătoșii, că să-L asculte.

2. Si fariseii și căturarii căteau, zicind: Acesta primește la Sine pe păcătoși și măñincă cu ei.

3. Si a zis către ei pilda aceasta, spunind:

4. Care om dintre voi, având o sută de oi și pierzind din ele una, nu lasă pe cele nouăzeci și nouă în pustie și se duce după cea pierdută, pînă ce o găsește?

5. Si găsind-o, o punе pe umerii săi, bucurindu-se;

(34) Mat. 5, 13. Marc. 9, 50. CAP. 15. - (1) Luc. 5, 29. (2) Mat. 11, 19. Fapt. 11, 3. Gal. 2, 12, 16. Mat. 18, 12. (5) Iez. 34, 12, 16. Mat. 18, 13. (6) 1 Petr. 2, 10, 25. (7) 2 Paral. 36, 23. Luc. 5, 31-32.

6. Si sosind acasă, cheamă prietenii și vecinii, zicindu-le: Bucurăți-vă cu mine, că am găsit oaia cea pierdută.

7. Zic vouă: Că așa și încer va fi mai multă bucurie pentru un păcătos care se pocăiește, decît pentru nouăzeci și nouă de drepti, care n-au nevoie de pocăință.

8. Sau care femeie, avînd zece drahme, dacă pierde o drahmă, nu aprinde lumina și nu mătrură casa și nu caută cu grijă pînă ce o găsește?

9. Si găsind-o, cheamă prietenele și vecinile sale, spunindu-le: Bucurăți-vă cu mine, căci am găsit drahma pe care o pierduse.

10. Zic vouă, așa se face bucurie ingerilor lui Dumnezeu pentru un păcătos care se pocăiește.

11. Si a zis: Un om avea doi fii.

12. Si a zis cel mai tînăr dintre ei tatălui său: Tată, dă-mi partea ce mi se cuvine din avere. Si el le-a împărțit avereia.

13. Si nu după multe zile, adunind toate, fiul cel mai tânăr s-a dus într-o țară depărtată și acolo și-a risipit averea, trăind în desfrinări.

14. Si după ce a cheltuit totul, s-a făcut foamete mare în țara aceea, și el a început să ducă lipsă.

15. Si ducindu-se, s-a alipit el de unul din locuitorii acelei țări, și acesta l-a trimis la tarinile sale să păzească porcii.

16. Si dorea să-si sature pînțele din roșcovale pe care le mincau porcii, însă nimeni nu-i dădea.

17. Dar, venindu-și în sine a zis: Ciți argăti ai tatălui meu sint îndestulatii de pînne, iar eu pier aici de foame!

18. Sculindu-mă, mă voi duce la tatăl meu și-i voi spune: Tată, am greșit la cer și înaintea ta;

19. Nu mai sint vrednic să mă numesc fiul tău. Fă-mă ca pe unul din argătii tăi.

20. Si, sculindu-se, a venit la tatăl său. Si încă departe fiind el, l-a văzut tatăl său și i s-a făcut milă și, alert-

(13) Pild. 23, 3. (14) Pild. 5, 11. (18) Os. 14, 3. Am. 4, 12. (20) Is. 49, 15. Iez. 16, 6, 10. (24) Luc. 15, 32. Ef. 2, 1; 5, 14. Col. 2, 13. Apoc. 3, 1.

gînd, a căzut pe grumazul lui și l-a sărutat.

21. Si i-a zis fiul: Tată, am greșit la cer și înaintea ta și nu mai sint vrednic să mă numesc fiul tău.

22. Si a zis tatăl către slujile sale: Aduceți degrabă haina lui cea dintâi și-l îmbrăcați și dați înel în mîna lui și încălțăminte în picioarele lui;

23. Si aduceți vițelul cel îngășat și-l junghiați și, mîncind, să ne veselim.

24. Căci acest fiu al meu mort era și a inviat, pierdut era și s-a aflat. Si au început să se veselăescă.

25. Iar fiul cel mare era la tarină. Si cînd a venit și s-a apropiat de casă, a auzit cîntecă și jocuri.

26. Si, chemind la sine pe una dintre slugi, a întrebat ce înseamnă acestea.

27. Iar ea i-a spus: Fratele tău a venit, și tatăl tău a junghiat vițelul cel îngășat, pentru că l-a primit sănătos.

28. Si el s-a mințiat și nu voia să intre; dar tatăl lui, ieșind, îl rugă.

29. Însă el, răspunzind, a zis tatălui său: lată de ati-

ță ani îți slujesc și nicio-dată n-am călcăt porunca ta. Si mie niciodată nu mi-ai dat un ied, ca să mă veselesc cu prietenii mei.

30. Dar cînd a venit acest fiu al tău, care îi-a mințat averea cu desfrinatele, ai junghiat pentru el vițelul cel îngășat.

31. Tatăl însă i-a zis: Fiule, tu totdeauna ești cu mine și toate ale mele ale tale sint.

32. Trebuia însă să ne veselim și să ne bucurăm, căci fratele tău acesta mort era și a inviat, pierdut era și s-a aflat.

CAP. 16

Parabola despre iconomul necredincios. Parabola despre bogatul nemilostiv și despre săracul Lazăr.

1. Si zicea și către ucenicii Săi: Era un om bogat care avea un iconom și acesta a fost pîrît lui că-i risipeste avuțile.

2. Si chemindu-l, i-a zis: Ce este aceasta ce aud despre tine? Dă-mi socoteala de iconomia ta, căci nu mai poți să fii iconom.

(32) Luc. 15, 24. CAP. 16. — (4) Ier. 4, 22. (6) Iez. 45, 10-11, 14.

(8) Ioan 12, 36. Ef. 5, 8-9. 1 Tes. 5, 5. (9) Eccl. 11, 2. Sir. 40, 26. Mat. 6, 19; 20, 20-21. Luc. 11, 41, 1 Tim. 6, 17, 19.

3. Iar iconomul a zis în sine: Ce voi face că stăpinul meu ia iconomia de la mine? Să sap, nu pot; să cersesc, mi-e rușine.

4. Știi ce voi face, ca să mă primească în casele lor, cînd voi fi scos din economie.

5. Si chemind la sine, unul cite unul, pe datorii stăpinului său, a zis celui dintii: Cît ești dator stăpinului meu?

6. Iar el a zis: O sută de măsuri de undeleam. Iconomul i-a zis: Ia-ți zapisul și, șezind, scrie degrabă cinci-zeci.

7. După aceea a zis altuia: Dar tu, cît ești dator? El i-a spus: O sută de măsuri de griu. Zis-a iconomul: Ia-ți zapisul și scrie optzeci.

8. Si a lăudat stăpinul pe iconomul cel nedrept, căci a lucrat înțelepăște. Căci fiili veacului acestuia sint mai înțelepti în neamul lor decît fiili lumini.

9. Si Eu vă zic vouă: Faceți-vă prieteni cu bogăția nedreaptă, ca atunci, cînd veți părăsi viața să vă primească ei în corturile cele veșnice.

10. Cel ce este credincios în foarte puțin și în multe credincios; și cel ce e nedrept în foarte puțin și în mult este nedrept.

11. Deci dacă n-ați fost credinciosi în bogăția ne-dreaptă, cine vă va încredința pe cea adevărată?

12. Si dacă în ceea ce este străin nu ați fost credinciosi, cine vă va da ceea ce este al vostru?

13. Nici o slugă nu poate să slujească la doi stăpini. Fiindcă sau pe unul va uria și pe celălalt il va iubi, sau de unul se va ține și pe celălalt il va disprețui. Nu puteti să slujiți lui Dumnezeu și lui mamona.

14. Toate acestea le au-zeau și fariseii, care erau iubitori de argint și-L luau în bătăie de joc.

15. Si El le-a zis: Voi sănțeți cei ce vă faceți pe voi drepti înaintea oamenilor, dar Dumnezeu cunoaște inimile voastre; căci ceea ce la oameni este înalt, urcăciune este înaintea lui Dumnezeu.

(10) Mat. 25, 21. Luc. 19, 17. (13) Mat. 6, 24. (14) 1 Tim. 6, 10.
 (15) 1 Reg. 16, 7. Ps. 7, 10. Pjd. 17, 3. Ier. 11, 20; 17, 10; 20, 12.
 (16) Mat. 4, 17; 11, 12-13. (17) Ps. 101, 26-28. Is. 40, 8; 51, 6. Mat. 5, 18. Luc. 21, 33. 1 Petr. 1, 24-25. (18) Deut. 24, 1, 18, 32. (19) Sir. 11, 4; 14, 14; Mat. 5, 32; 19, 9. Marc. 10, 11. 1 Cor. 7, 10. (20) Sir. 11, 4; 14, 14; Mat. 18, 32.

16. Legea și proorocii au fost pînă la Ioan; de atunci împărăția lui Dumnezeu se binevestește și fiecare se silește spre ea.

17. Dar mai lesne e să treacă cerul și pămîntul, decit să cadă din Lege un corn de literă.

18. Oricine-si lasă femeia sa și ia pe alta săvîrșește adulter; și cel ce ia pe cea lăsată de bărbat săvîrșește adulter.

19. Era un om bogat care se îmbrăca în porfiră și în vison, veselindu-se în toate zilele în chip strălucit.

20. Iar un sărac, anume Lazăr, zacea înaintea porții lui, plin de bube,

21. Poftind să se sature din cele ce cădeau de la masa bogatului; dar și clinii venind, lingea bubele lui.

22. Si a murit săracul și a fost dus de către îngeri în sinul lui Avraam. A murit și bogatul și a fost înmormântat.

23. Si în iad, ridicindu-și ochii, fiind în chinuri, el a văzut de departe pe Avraam și pe Lazăr în sinul lui.

24. Si el, strigind, a zis: Părinte Avraame, fie-ți milă de mine și trimite pe Lazăr să-și ude virful degetului în apă și să-mi răcorească limba, căci mă chinuiesc în această văpăie.

25. Dar Avraam a zis: Fiule, adu-ți aminte că și primii cele bune ale tale în viață ta, și Lazăr, asemenea, pe cele rele; iar acum aici el se mîngâie, iar tu te chinuiești.

26. Si peste toate acestea, între noi și voi să-a întărită prăpastie mare, ca cei care voiesc să treacă de aici la voi să nu poată, nici de acolo să treacă la noi.

27. Iar el a zis: Rogu-te, dar, părinte, să-l trimiți în casa tatălui meu,

28. Căci am cinci frați, să le spună lor acestea, ca să nu vină și ei în acest loc de chin.

29. Si i-a zis Avraam: Au pe Moise și pe prooroci; să asculte de ei.

30. Iar el a zis: Nu, părinte Avraam, ci, dacă cineva dintre morți se va duce la ei, se vor pocăi.

(24) Zah. 14, 12. (25) Iov 21, 7, 13. Ps. 36, 37; 125, 6. Luc. 6, 24. (29) Ioan 5, 39, 45. Fapt. 15, 21; 17, 11. CAP. 17. — (1) Mat. 18, 6-7. Marc. 9, 42. 1 Cor. 11, 19. (2) Mat. 18, 6. Marc. 9, 42. (3) Lev. 19, 17. Sir. 19, 14. Mat. 18, 15, 21. Iac. 5, 19-20. (4-5) Mat. 18, 22.

CAP. 17

Despre sminteli, iertare și credință. Vindecarea celor zece leproși. Cînd va veni împărăția lui Dumnezeu.

1. Si a zis către ucenicii Săi: Cu neputință este să nu vină smintelile, dar vai acelaia prin care ele vin!

2. Mai de folos i-ar fi dacă i-s-ar lega de gât o piatră de moartă și ar fi aruncat în mare, decit să smintească pe unul din acestia mici.

3. Luati aminte la voi însivă. De-ți va greși fratele tau, dojenescel și dacă se va pocăi, iartă-l.

4. Si chiar dacă îți va greși de șapte ori într-o zi și de șapte ori se va întoarce către tine, zicind: Mă căiesc — iartă-l.

5. Si au zis apostolii către Domnul: Sporește-ne credința.

6. Iar Domnul a zis: De ati avea credință că un grăunte de muștar, ati zice acestui sicomor: Dezrădăci-nează-te și te sădește în mare, și vă va asculta.

7. Cine dintre voi, având o slugă la arat sau la păscut turme, îi va zice cind se întoarce din țarină: Vino în dată și șezi la masă?

8. Oare, nu-i va zice: Pregătește-mi ca să cinez și, încingindu-te, slujește-mi pînă ce voi mîncă și voi bea, și după aceea vei mîncă și vei bea și îtu.

9. Va mulțumi, oare, slugii că a făcut cele poruncite? Cred că nu.

10. Așa și voi, cind veți face toate cele poruncite vouă, să ziceți: Sintem slugi netrebnice, pentru că am făcut ceea ce eram datorii să facem.

11. Iar pe cind Iisus mergea spre Ierusalim și trecea prin mijlocul Samariei și al Galileii,

12. Intrînd într-un sat, L-au intîmpinat zece leproși care stăteau departe,

(6) Mat. 17, 20; 21, 21, Marc. 9, 25; 11, 23. (8) Luc. 12, 37. Ioan 13, 4. (10) Iov 22, 3; 35, 7. 1 Cor. 9, 16–17. (11) Ioan 4, 4. (12) Lev. 13, 46. (14) Lev. 13, 2; 14, 2–5, 10, 4 Reg. 5, 10. Mat. 8, 4. Marc. 1, 43–44. Luc. 5, 14. (18) Iosua 7, 19. 2 Paral. 30, 8; 32, 25. (19) Mat. 9, 22. Marc. 5, 30, 34; 10, 52. Luc. 7, 50; 8, 48; 18, 42. (21) Mat. 24, 23. Marc. 13, 21. Luc. 17, 23.

13. Și care au ridicat glasul și au zis: Iisuse, Învățătorule, fie-ți milă de noi!

14. Și văzindu-i, El le-a zis: Duceți-vă și vă arătați preoților. Dar, pe cind ei se duceau, s-au curățit.

15. Iar unul dintre ei, văzind că s-a vindecat, s-a întors cu glas mare sălivind pe Dumnezeu.

16. Și a căzut cu față la pămînt la picioarele lui Iisus, multumindu-l. Și acela era samarinean.

17. Și răspunzind, Iisus a zis: Au nu zece s-au curățit? Dar cei nouă unde sunt?

18. Nu s-a găsit să se întoarcă să dea slavă lui Dumnezeu decât numai acesta, care este de alt neam?

19. Și i-a zis: Scoală-te și du-te; credința ta te-a mințuit.

20. Și fiind întrebăt de fizrei, cind va veni împărăția lui Dumnezeu, le-a răspuns și a zis: Împărăția lui Dumnezeu nu va veni în chip văzut.

21. Și nici nu vor zice: Iată-o aici sau acolo. Căci,

iată, împărăția lui Dumnezeu este înăuntrul vostru.

22. Zis-a către ucenici: Veni-vor zile când veți dori să vedeti una din zilele Fiului Omului, și nu veți vedea.

23. Și vor zice vouă: Iată este acolo; iată, aici; nu vă duceți și nu vă luăți după ei.

24. Căci după cum fulgerul, fulgerind dintr-o parte de sub cer, luminează pînă la cealaltă parte de sub cer, așa va fi și Fiul Omului în ziua Sa.

25. Dar mai întîi El trebuie să suferă multe și să fie lepădat de neamul acesta.

26. Și precum a fost în zilele lui Noe, tot așa va fi și în zilele Fiului Omului:

27. Mîncau, beau, se insurtau, se măritau pînă în ziua cind a intrat Noe în corabie și a venit potopul și i-a nimicit pe toți.

28. Tot așa precum a fost în zilele lui Lot: mîncau, beau, cumpărau, vindeau sădeau și zideau,

29. Iar în ziua în care a ieșit Lot din Sodoma a plon-

(22) Mat. 9, 15. (23) Mat. 24, 23. Marc. 13, 21. Luc. 17, 21. (24) Mat. 24, 27. (25) Mat. 16, 21; 17, 22; 20, 18. Marc. 8, 31. Luc. 9, 22. (26) Fac. 7, 7. Mat. 24, 37. 1 Petr. 3, 20. (27) Fac. 7, 7. Mat. 24, 38. (28) Fac. 19, 14. 24. Iez. 16, 49. Mat. 24, 38. (29) Fac. 19, 16–24. (30) Mat. 24, 39. (31) Mat. 24, 17. Marc. 13, 15. (32) Fac. 19, 26. Ingel. 10, 7. (33) Mat. 10, 39; 16, 25. Marc. 8, 35. Luc. 9, 24. Ioan 12, 25. (34–36) Mat. 24, 40–41. (37) Iov 39, 50. Avac. 1, 8. Mat. 24, 28.

uat din cer foc și pucioasă și i-a nimicit pe toți,

30. La fel va fi în ziua în care se va arăta Fiul Omului.

31. În ziua aceea, cel care va fi pe acoperișul casei, și lucrurile lui în casă, să nu se coboare ca să le ia; de asemenea, cel ce va fi în țarină să nu se întoarcă înapoi.

32. Aduceți-vă aminte de femeia lui Lot.

33. Cine va căuta să-si scape sufletul, il va pierde; iar cine il va pierde, acela îl va dobîndi.

34. Zic vouă: În noaptea aceea vor fi doi într-un pat; unul va fi luat, iar celălalt va fi lăsat.

35. Două vor măcina împreună; una va fi luată și alta va fi lăsată.

36. Doi vor fi în ogor: unul se va lăsa și altul se va lăsa.

37. Și răspunzind, ucenicii I-au zis: Unde, Doamne? Iar El le-a zis: Unde va fi stîrful, acolo se vor aduna și vulturii.

CAP. 18

Pildele: văduva stăruitoare, vameșul și fariseul. Iisus cheamă pe copii la Sine. Primejdile bogăției. A treia vestire a Patimilor. Vindecarea orbului din Ierihon.

1. Si le spunea o pildă cum trebuie să se roage totdeauna și să nu-și piardă nădejdea,

2. Zicind: Într-o cetate era un judecător care de Dumnezeu nu se temea și de om nu se rușina.

3. Si era, în cetatea aceea, o văduvă care venea la el, zicind: Fă-mi dreptate față de potrivnicul meu.

4. Si un timp n-a voit, dar după acestea a zis întru sine: Deși de Dumnezeu nu mă tem și de om nu mă rușinez,

5. Totuși, fiindcă văduva aceasta îmi face supărare, îi voi face dreptate, ca să nu vină mereu să mă supere.

6. Si a zis Domnul: Auți ce spune judecătorul cel nedrept?

CAP. 18. — (1) Sir. 18, 22. Luc. 21, 36. Rom. 12, 12. Ef. 6, 18. Col. 4, 2. I Tes. 5, 17. I Tim. 2, 1. (5) Luc. 11, 8. (7) Ps. 9, 18. Luc. 11, 9. Apoc. 6, 10. (8) Pild. 20, 6. 2 Petr. 3, 8—9. Evr. 10, 37. (9) Luc. 16, 15. (11) Deut. 26, 15. Is. 1, 15; 58, 3. Luc. 11, 39. Apoc. 3, 17. (12) Mat. 23, 25. (13) Lev. 15, 13—14. 2 Paral. 36, 23. Ps. 50, 2, 18.

7. Dar Dumnezeu, oare, nu va face dreptate aleșilor Săi care strigă către El ziua și noaptea și pentru care El răbdă indelung?

8. Zic vouă că le va face dreptate în curind. Dar, Fiul Omului, cînd va veni, va găsi, oare, credință pe pămînt?

9. Către unii care se credeau că sunt drepti și priiveau cu dispreț pe ceilalți, a zis pilda aceasta:

10. Doi oameni s-au suiat la templu, ca să se roage: unul fariseu și celălalt valmeș.

11. Fariseul, stînd, așa se ruga în sine: Dumnezeule, îți mulțumesc că nu sunt căciulă oameni, răpitori, nedrepti, adulteri, sau că și acest valmeș.

12. Postesc de două ori pe săptămînă, dau zeciuială din toate cîte cîştig.

13. Iar vameșul, departe stînd, nu voia nici ochii să-și ridice către cer, ci și bătea pieptul, zicind: Dumnezeule, filii milostiv mie, păcătosului.

14. Zic vouă că acesta s-a coborât mai îndreptat la casă sa, decît acela. Fiindcă oricine se înalță pe sine se va smeri, iar cel ce se smerește pe sine se va înalța.

15. Și aduceau la El și pruncii, ca să se atingă de ei. Iar ucenicii, văzind, ii certau.

16. Iar Iisus i-a chemat la Sine, zicind: Lăsați copiii să vină la Mine și nu-i opriți, căci împărăția lui Dumnezeu este a unora ca aceștia.

17. Adevarat grăiesc voi: Cine nu va primi împărăția lui Dumnezeu ca un pruncu nu va intra în ea.

18. Si L-a întrebăbat un dregețor, zicind: Bunule, Invățător, ce să fac ca să moștenesc viață de veci?

19. Iar Iisus i-a zis: Pentru ce Mă numești bun? Nimeni nu este bun, decît unul Dumnezeu.

20. Știi poruncile: Să nu săvîrșești adulter, să nu

ucizi, să nu furi, să nu mărturisești strîmb, cînstește pe tatăl tău și pe mama ta.

21. Iar el a zis: Toate acestea le-am păzit din tinerețile mele.

22. Auzind, Iisus i-a zis: Încă una îți lipsește: Vinde toate cîte ai și le împărtești săracilor, și vei avea comoră în ceruri; și vino de urmează Mie.

23. Iar el, auzind acestea, s-a întristat, căci era foarte bogat.

24. Si văzindu-l întristat, Iisus a zis: Cît de greu vor intra cei ce au averi în împărăția lui Dumnezeu!

25. Că mai lesne este a trece cămăla prin urechile acului decît să intre bogatul în împărăția lui Dumnezeu.

26. Zis-au cei ce ascultau: Si cine poate să se mintiuască?

27. Iar El a zis: Cele ce sunt cu neputință la oameni sunt cu puință la Dumnezeu.

(14) Iov 22, 29. Pild. 29, 23. Is. 40, 4; 57, 15. Sir. 1, 30. Mat. 23, 12. Luc. 14, 11. Iac. 4, 6. 1 Petr. 5, 5. (15) Is. 49, 22. Mat. 19, 13. Marc. 10, 13. (16) Mat. 18, 3; 19, 14. Marc. 10, 14. 1 Petr. 2, 2. (17—19) Is. 49, 22. Mat. 11, 25; 18, 3; 19, 16—17. Marc. 10, 15—18. (20) Ies. 20, 12—17. Deut. 5, 17. Mat. 5, 21, 27; 19, 18—19. Marc. 10, 19. Rom. 13, 9. (21—22) Mat. 19, 20—21. Marc. 10, 12, 33. Papt. 2, 45. 1 Tim. 6, 18—19. (23) Mat. 19, 22. Marc. 10, 22. Luc. 8, 14. (24) Pild. 11, 28. Mat. 13, 22; 19, 23. Marc. 4, 19; 10, 23. 1 Tim. 6, 9—10. (25—26) Mat. 19, 24—25. Marc. 10, 25—26. Luc. 6, 24. (27) Fac. 18, 14. Iov 42, 2. Ier. 32, 27. Mat. 19, 26. Marc. 10, 27. Luc. 1, 37.

28. Iar Petru a zis: Iată, noi, lăsind toate ale noastre, am urmat Teie.

29. Si El le-a zis: Adevărat grăiesc vouă: Nu este nici unul care a lăsat casă, sau femeie, sau frajă, sau părinți, sau copii, pentru împărăția lui Dumnezeu,

30. Si să nu ia cu mult mai mult în vremea aceasta, iar în veacul ce va să vină, viață veșnică.

31. Si luând la Sine pe cei doisprezece, a zis către ei: Iată ne suntem la Ierusalim și se vor împlini toate cele scrise prin prooroci despre Fiul Omului.

32. Căci va fi dat păginiilor și va fi batjocorit și va fi ocarit și scuipat.

33. Si, după ce îl vor biciu, îl vor ucide; iar a treia zi va invia.

34. Si ei n-au înțeles nimic din acestea, căci cuvințul acesta era ascuns pentru ei și nu înțelegeau cele spuse.

(28) Deut. 33, 9. Mat. 4, 20; 19, 27. Marc. 10, 28. Luc. 5, 11.
 (29) Deut. 33, 9. Mat. 19, 29. Marc. 10, 29. (30) Iov 42, 10. Mat. 19, 29. (31) Mat. 16, 21; 20, 18. Marc. 10, 32-33. Luc. 9, 22, 44. (32) Ps. 21, 7. Is. 53, 7. Înțel. 2, 19. Mat. 20, 18. (34) Marc. 9, 32. Luc. 2, 50; 9, 45. Ioan 10, 6; 12, 16; 18, 32. (35-39) Ps. 145, 8. Mat. 9, 27; 20, 29, 31. Marc. 10, 46-48. (40) Mat. 9, 28; 20, 32. Marc. 10, 49. (41) Mat. 9, 31; 20, 33. Marc. 10, 52. (42) Luc. 16, 19. (43) Mat. 20, 34.

CAP. 19

Zaheu. Pilda minelor. Intrarea în Ierusalim. Iisus depărtinge Ierusalimul și alungă pe vinzătorii de la templu.

1. Si întrînd, trecea prin Ierihon,

2. Si iată un bărbat, cu numele Zaheu, și acesta era mai-marele vameșilor și era bogat.

3. Si căuta să vadă cine este Iisus, dar nu putea de mulțime, pentru că era mic de statură.

4. Si alergînd el înainte, s-a suiat într-un sicomor, că să-l vadă, căci pe acolo avea să treacă.

5. Si cînd a sosit la locul acela, Iisus, privind în sus, a zis către el: Zahee, coboră-te degrabă, căci astăzi în casa ta trebuie să rămîn.

6. Si a coborât degrabă și L-a primit, bucurîndu-se.

7. Si văzînd, toti murmurau, zicînd că a intrat să găzduiască la un om păcatos.

8. Iar Zaheu, stînd, a zis către Domnul: Iată, jumătate din avereala mea, Doamne, o dau săracilor și, dacă

am năpăstuit pe cineva cu ceva, intorc împărtit.

9. Si a zis către el Iisus: Astăzi s-a făcut mîntuire ca-sei acesteia, căci și acesta este fiu al lui Avraam.

10. Căci Fiul Omului a venit să caute și să mîntuască pe cel pierdut.

11. Si ascultînd ei acestea, Iisus, adăugînd, le-a spus o pildă, fiindcă El era aproape de Ierusalim, iar ei credeau că împărăția lui Dumnezeu se va arăta îndată.

12. Deci a zis: Un om de neam mare s-a dus într-o țară îndepărtată, ca să-și ia domnie și să se întoarcă.

13. Si chemind zece slugi ale sale, le-a dat zece mine și a zis către ele: Negătoriți cu ele pînă ce voi veni!

14. Dar cetățenii lui îl urau și au trimis solie în urma lui, zicînd: Nu vom ca acesta să domnească peste noi.

15. Si cînd s-a întors el, după ce luase domnia, a zis să fie chemate slugile aceleia, cărora le dăduse banii, ca să stie cine ce a neguătorit.

CAP. 19. — (5) Cint. 4, 16. (6) Ps. 118, 32. (6) Ies. 22, 1. Lev. 6, 5. Num. 5, 7. 1 Reg. 12, 5. (10) Mat. 9, 12; 10, 6; 15, 24; 18, 11. Marc. 2, 17. 1 Tim. 1, 15. (11) Fapt. 1, 6. (12) Mat. 25, 34. Marc. 13, 34. (14) Ioan 1, 11. (15) Mat. 25, 19.

16. Si a venit cea dintii, zicind: Doamne, mina ta a adus cîştig zece mine.

17. Si i-a zis stăpinul: Bine slugă bună, fiindcă întru puțin ai fost credincioasă, să ai stăpinire peste zece cetăți.

18. Si a venit a două, zicind: Mina ta, stăpine, a mai adus cinci mine.

19. Iar el a zis și aceseia: Să ai și tu stăpinire peste cinci cetăți.

20. A venit și cealaltă zi, cînd: Doamne, iată mina ta, pe care am păstrat-o într-un stergher.

21. Că mă temeam de tine, pentru că ești om aspru: iei ce nu ai pus și secerice n-ai semănăt.

22. Zis-a lui stăpinul: Din cuvintele tale te voi judeca, slugă vicleană. Ai știut că eu săn om aspru: iau ce nu am pus și secer ce nu am semănăt;

23. Pentru ce deci n-ai dat banul meu schimbătorilor de bani? Si eu, venind l-aș fi luat cu dobîndă.

24. Si a zis celor ce stăteau de față: Luati de la ei

(16) Mat. 25, 20. (17) Dan. 12, 13. Mat. 25, 21. Luc. 16, 10. (18) Mat. 25, 22. (19) Mat. 25, 23. (20) Mat. 25, 24. (21) Pild. 26, 16. Mat. 25, 25. (22) Iov 15, 6. Mat. 12, 37; 25, 26. (23-26) Mat. 12, 12; 25, 27-30. Marc. 4, 25. Luc. 8, 18. (27) Mat. 22, 7, 13. (29-32) Mat. 21, 1-6. Marc. 11, 1-4.

mina și dați-o celui ce are zece mine.

25. Si ei au zis lui: Doamne, acela are zece mine,

26. Zic vouă: Că oricui are și se va da, iar de la cel ce nu are și ceea ce are și se va lăua.

27. Iar pe acei vrăjmași ai mei, care n-au voit să domnesc peste ei, aduceți-i aici și tăiați-i în fața mea.

28. Si zicind acestea, mergea înainte, suindu-Se la Ierusalim.

29. Iar cînd S-a apropiat de Betfaghe și de Betania, către muntele care se zice Muntele Măslinilor, a trimis pe doi dintre ucenici,

30. Zicind: Mergeți în satul dinaintea voastră și, intrînd în el, veți găsi un mînz legat pe care nimenei dintre oameni n-a șezut vreodată. Si, dezlegindu-l, aduceți-l.

31. Si dacă vă va întreba cineva: Pentru ce-l dezlegați?, veți zice așa: Pentru că Domnul are trebuință de el.

32. Si, plecind, cei trimiși au găsit precum le-a spus.

33. Pe cînd aceștia dezlegau mînzul, au zis stăpinii lui către ei: De ce dezlegați mînzul?

34. Iar ei au răspuns: Pentru că are trebuință de el Domnul.

35. Si l-au adus la Iisus și, aruncindu-și hainele lor pe mînz, l-au ajutat pe Iisus să urce pe el.

36. Iar, pe cînd mergea El, așterneau hainele lor pe căle.

37. Si apropiindu-se de poalele Muntelui Măslinilor, totă multimea ucenicilor, bucurindu-se, a început să laude pe Dumnezeu, cu glas tare, pentru toate minunile pe care le văzuse,

38. Zicind: Binecuvântat este Impăratul care vine întru numele Domnului! Pace în cer și slavă întru cel de sus.

39. Dar unii farisei din multime au zis către El: Învățătorule, ceartă-ți ucenicii.

(33-34) Marc. 11, 5-6. (35) 4 Reg. 9, 13. Mat. 21, 7. Marc. 11, 7. Ioan. 12, 14. (35) Mat. 21, 8. Marc. 11, 8. (38) Ps. 117, 26. Mat. 21, 9. Marc. 11, 9-10. Luc. 2, 14; 13, 15. Ioan. 12, 13. Ef. 2, 14. (40) Avac. 2, 11. (41) 4 Reg. 8, 11. Os. 11, 9. (42) Ier. 8, 7. Pilng. 1, 9. (43) Deut. 28, 52. Iov 36, 13. Is. 29, 3. Ier. 6, 6. Iez. 21, 22. Am. 3, 11. Mat. 22, 7. Luc. 21, 6, 20. (44) 3 Reg. 9, 7. Mih. 5, 12. Mat. 24, 2. Marc. 13, 2. Luc. 21, 6. (45) Mat. 21, 12. Marc. 11, 15. Ioan 2, 14-15. (46) 5 Reg. 8, 29. Is. 56, 7. Ier. 7, 11. 1 Mac. 7, 37. Mat. 21, 13. Marc. 11, 17.

47. Si era in fiecare zi in templu si invata. Dar arhierei si carturarii si fruntașii poporului căutau să-L piardă.

48. Si nu găseau ce să-L facă, căci tot poporul se ținea după El, ascultându-L.

CAP. 20

De unde a fost botezul lui Ioan? Pilda viei celei date lucrătorilor răi. Dinarul Cezarului. Invierea morților. Al cui fiu este Hristos?

1. Si intr-una din zile, pe cind Iisus invăta poporul în templu și binevestea, au venit arhiereii și carturarii, împreună cu bătrinii,

2. Si, vorbind, au zis către El: Spune nouă, cu ce putere faci acestea, sau cine este Cel ce Ti-a dat această putere?

3. Iar El, răspunzind, a zis către ei: Vă voi întrebă și Eu pe voi un cuvînt, și spuneți-Mi:

4. Botezul lui Ioan era din cer sau de la oameni?

5. Si ei cugetau în sine lor, zicind: Dacă vom spu-

ne: Din cer, va zice: Pentru ce n-ai crezut în el?

6. Iar dacă vom zice: De la oameni, tot poporul ne va ucide cu pietre, căci este incredințat că Ioan a fost prooroc.

7. Si au răspuns că nu știu de unde.

8. Si Iisus le-a zis: Nici Eu nu vă spun vouă cu ce putere fac acestea.

9. Si a început să spună către popor pilda aceasta: Un om a sădit vie și a dat-o lucrătorilor și a plecat de departe pentru multă vreme.

10. Si la timpul potrivit, a trimis la lucrători o slugă ca să-i dea din rodul viei. Lucrătorii însă, bătind-o, au trimis-o fără nimic.

11. Si a trimis apoi o altă slugă, dar ei, bătind-o și pe aceea și batjocorind-o, au trimis-o fără nimic.

12. Si a trimis apoi pe a treia; iar ei, rănind-o și pe aceea, au slungat-o.

13. Si stăpinul viei a zis: Ce voi face? Voi trimite pe fiul meu cel iubit; poate se vor rușina de el.

(47) Mat. 21, 45. Marc. 11, 18. Ioan 7, 19. (48) Mat. 14, 5; 21, 46. Marc. 11, 18. CAP. 20. — (1-8) Mat. 14, 5; 21, 23-27. Marc. 11, 27-33. (9) Ps. 79, 8. Is. 5, 1-7. Ier. 2, 21. Mat. 21, 33. Marc. 12, 1. (10-13) Os. 5, 4. Mat. 21, 34-37. Marc. 12, 2-6.

14. Iar lucrătorii, văzindu-l, s-au vorbit între ei, zicind: Acesta este moștenitorul; să-l omorim ca moștenirea să fie a noastră.

15. Si, scoțindu-l afară din vie, l-au ucis. Ce va face, deci, iacestora, stăpinul viei?

16. Va veni și va pierde pe lucrătorii aceia, iar via va da altora. Iar ei au zind, au zis: Să nu se întâpte!

17. El însă, privind la ei, a zis: Ce inseamnă, deci, scriptura aceasta: Piatra pe care n-au luat-o în seamă ziditorii, aceasta a ajuns în capul unghiului?

18. Oricine va cădea pe această piatră va fi sfârmat, iar pe cine va cădea ea îl va zdrobi.

19. Iar carturarii și arhierei căutau să pună mina pe El, în coasul acela, dar s-au temut de popor. Căci ei au înțeles că Iisus spuse pilda aceasta pentru ei.

(14) Ps. 2, 2, 8. Mat. 21, 38. Marc. 12, 7. Ioan 11, 53. Evr. 1, 2. (15-16) Mat. 21, 39-41. Marc. 12, 8-9. Evr. 13, 12. (17) Ps. 117, 22. Is. 28, 16. Mat. 21, 42. Marc. 12, 10. Fapt. 4, 11, 1. Petr. 2, 6. Rom. 9, 33. (18) Is. 8, 14. Dan. 2, 34-35. Zah. 12, 3. Mat. 21, 44. (19-21) Iud. 16, 2. Ier. 18, 21. Mat. 22, 15-16. Marc. 12, 12-14. (22-23) Mat. 22, 17-20. Marc. 12, 14-16. (25) Mai. 17, 27; 22, 21. Marc. 12, 17. Rom. 13, 7.

27. Si apropiindu-se unii dintre saduchelii care zic că nu este inviere, L-au întrebat,

28. Zicind: Învățătorule, Moise a scris pentru noi: Dacă moare fratele cuiva, avind femeie, și el n-a avut copii, să ia fratele lui pe femeie și să ridice urmaș fratrei său.

29. Erau deci șapte frați. Si cel dintâi, luându-și femeie, a murit fără de copii.

30. Si a luat-o al doilea, si a murit și el fără copii.

31. A luat-o și al treilea; si tot așa toți șapte n-au lăsat copii și au murit.

32. La urmă a murit și femeia.

33. Deci femeia, la inviere, a căruia dintre ei va fi soție, căci toți șapte au avut-o de soție?

34. Si le-a zis lor Iisus: Fiii veacului acestuia se însoară și se mărită;

35. iar cei ce se vor învredni să dobindească

(27) Mat. 22, 23. Marc. 12, 18. Fapt. 23, 8. (28) Fac. 38, 8. Deut. 25, 5. Mat. 22, 24. Marc. 12, 19. (29-35) Mat. 22, 25-30. Marc. 12, 20-25. (36) Mat. 22, 30. Marc. 12, 25. 1 Ioan 3, 2. Rom. 8, 23. (37) Ies. 3, 6, 16. Mat. 22, 31-32. Marc. 12, 26. (38) Mat. 22, 32. Marc. 12, 27. Rom. 6, 10. (39-41) Mat. 22, 42, 45-46. Marc. 12, 32-35. (42) Ps. 109, 1. Mat. 22, 44. Marc. 12, 36. Fapt. 2, 34.

veacul acela și invierea cea din morți, nici nu se însoară, nici nu se mărită.

36. Căci nici să moară nu mai pot, căci sunt la fel cu fingerii și sunt fii ai lui Dumnezeu, fiind fii ai invierii.

37. Iar că morții inviază a arătat chiar Moise la rug, cind numește Domn pe Dumnezeul lui Avraam, și Dumnezeul lui Isaac și Dumnezeul lui Iacob.

38. Dumnezeu deci nu este Dumnezeu al morților, ci al viilor, căci toți trăiesc în El.

39. Iar unii dintre cărturari, răspunzind, au zis: Învățătorule, bine ai zis.

40. Si nu mai cutezană să-L întrebe nimic.

41. Iar El i-a întrebat: Cum se zice, dar, că Hristos este Fiul lui David?

42. Căci însuși David spune în Cartea Psalmilor: Zi-să Domnul Domnului meu: Ţezi de-a dreapta Mea,

43. Pînă ce voi pune pe vrăjimășii Tăi așternut picioarelor Tale.

44. Deci David îl numește Domn; și cum este fiu al lui?

45. Si ascultînd tot poporul, a zis ucenicilor:

46. Păziți-vă de cărturari, cărora le place să se plimbă în haine lungi, care iubesc plecăciunile în piețe și scaunele cele dintâi în sinagogi și locurile cele dintâi la ospeje,

47. Mincind casele văduvelor și de ochii lumii rugindu-se îndelung; aceștia vor lua mai mare osindă.

CAP. 21

Banul văduvei. Cuvintarea lui Iisus despre dărâmarea Ierusalimului și a doua丧venire.

1. Si privind, a văzut pe cei bogăți, aruncînd darurile lor în vîstieria templului.

(43-47) Mat. 22, 44-45; 25, 5, 14. Marc. 12, 36-40. Luc. 11, 43. CAP. 21, — (1) 4 Reg. 12, 9. Marc. 12, 41. (2-4) 3 Reg. 17, 2. Marc. 12, 42-44; 14, 8. 2 Cor. 8, 12. (5) Mat. 24, 1. Marc. 15, 1. (6) 3 Reg. 9, 7-8. Ier. 26, 18. Mih. 3, 12. Mat. 24, 2. Marc. 15, 2. Luc. 19, 43-44. (7) Mat. 24, 3. Marc. 13, 3-4. (8) Ier. 14, 14; 23, 21. Mat. 24, 4-5. Marc. 13, 5-6. 1 Ioan 2, 18; 4, 1. Ef. 6, 2 Tes. 2, 3.

2. Si a văzut și pe o văduvă săracă, aruncînd acolo doi bani.

3. Si a zis: Adevarat vă spun că această văduvă săracă a aruncat mai mult decît toți.

4. Căci toți aceștia din prisosul lor au aruncat la daruri, aceasta însă din săracia ei a aruncat tot ce avea pentru viață.

5. Iar unii vorbind despre templu că este împodobit cu pietre frumoase și cu podoabe, El a zis:

6. Vor veni zile cînd, din cele ce vedeti, nu va rămîne piatră pe piatră care să nu se risipească.

7. Si ei L-au întrebat, zicind: Învățătorule, cînd oare, vor fi acestea? Si care este semnul cînd au să fie acestea?

8. Iar El a zis: Vedeti să nu fiți amăgiți căci mulți vor veni în numele Meu, zicind: Eu sunt, și vremea s-a apropiat. Nu mergeți după ei.

9. Iar cînd veți auzi de războacie și de răzmerite, să nu vă însășimătați; căci acestea trebuie să fie întii, dar stîrșitul nu va fi cînd.

10. Atunci le-a zis: Se va ridica neam peste neam și împărătie peste împărătie.

11. Sîi vor fi cutremururi mari și, pe alocurea, foamele și ciumă și spaime și semne mari din cer vor fi.

12. Dar, mai înainte de toate acestea, își vor pune mîinile pe voi și vă vor privi-goni, dindu-vă în sinagogi și în temnițe, ducindu-vă la împărăti și la dregători, pentru numele Meu.

13. Sîi va fi vouă spre mărturie.

14. Puneți deci în inimile voastre să nu gîndiți de mai înainte ce veți răs-punde;

15. Căci Eu vă voi da gură și înțelepciune, căreia-nu-i vor putea sta împo-trivă, nici să-i răspundă-toți potrivnicii voștri.

(9-14) Is. 19, 2. Mat. 10, 17-18; 24, 7-9, 19. Marc. 15, 7-11. Luc. 21, 11-12. Ioan. 15, 20; 18, 2. (15) Ies. 4, 12. Is. 54, 17. Mat. 10, 19. Marc. 13, 11. Ioan. 16, 13. Fapt. 5, 59; 6, 10. (16) Pliniu, 1, 20. Mih. 7, 6. Mat. 10, 21; 24, 10. Marc. 13, 12. (17) Mat. 10, 22; 24, 9, 13. Marc. 13, 13. (18) 1 Reg. 14, 45. Mat. 10, 30. Luc. 12, 7. (19) 2 Paral. 15, 7. Mat. 10, 22. Evr. 10, 38. (20) Dan. 9, 27. Mat. 24, 15. Marc. 13, 14. Luc. 19, 43. (21) Mat. 24, 16. Marc. 15, 14. (22) Zah. 14, 1. (23) Mat. 24, 19. Marc. 13, 17. Luc. 23, 29.

16. Sîi veți fi dați și de părinți și de frați și de neamuri și de prieteni, și vor ucide dintră voi,

17. Sîi veți fi urâți de toți, pentru numele Meu.

18. Sîi păr din capul vos-tru nu va pieri.

19. Prin răbdarea voastră veți dobîndi sufletele voas-tre.

20. Iar cînd veți vedea Ierusalimul încunjurat de oșii, atunci să știi că s-a apropiat pustiirea lui.

21. Atunci cei din Iudeea să fugă la munți și cei din mijlocul lui, să iasă din el și cei de prin tarini să nu intre în el.

22. Căci acestea sint zi-lele răzbunării, ca să se im-plinească toate cele scrise.

23. Dar vai celor care vor avea în pîntele și celor ca-re vor alăptă în acele zile. Căci va fi în țară mare strîmtorare și minie împo-triva acestui popor.

24. Sîi vor cădea de ascu-țîșul săbiei și vor fi duși robi la toate neamurile, și Ierusalimul va fi călcat în picioare de neamuri, pînă ce se vor împlini vremurile neamurilor.

25. Sîi vor fi semne în soare, în lună și în stele, iar pe pămînt spaimă întru neainuri și nedumerire din pricina vîlătului mării și al valurilor.

26. Iar oamenii vor muri de frică și de aşteptarea celor ce au să vină peste lume, căci puterile cerurilor se vor clăti.

27. Sîi atunci vor vedea pe Fiul Omului venind pe nori cu putere și cu slavă multă.

28. Iar cînd vor începe să fie acestea, prindeți cu-raj și ridicăți capetele voas-tre, pentru că răscumpărarea voastră se apropie.

29. Sîi le-a spus o pîldă: Vedeți smochinul și toți co-paci:

30. Cind înfrunzesc aceș-tia, văzindu-i, de la voi în-

sivă știi că vara este aproape.

31. Așa și voi, cînd veți vedea făcîndu-se acestea, să știi că aproape este împă-răția lui Dumnezeu.

32. Adevarat grăiesc vouă că nu va trece neamul a-cesta pînă ce nu vor fi toate acestea.

33. Cerul și pămîntul vor trece, dar cuvîntele Mele nu vor trece.

34. Luati seama la voi în-sivă, să nu se îngreueze înimile voastre de mîncare și de băutură și de grijile vieții, și ziua aceea să vină peste voi fără de veste,

35. Ca o cursă; căci va veni peste toți cei ce locuiesc pe fața întregului pămînt.

36. Privegheati dar în toată vremea, rugîndu-vă, ca să vă întăriți să scăpați de toate acestea care au să vi-nă și să stați înaintea Fiului Omului.

(25) Is. 13, 10. Iez. 32, 7. Am. 5, 20; 8, 9. Ioi. 2, 10; 3, 4; 4, 15. Sof. 1, 15. Mat. 24, 29. Marc. 13, 24. 2 Petr. 3, 10. (26) Iez. 38, 19. Mat. 24, 29. Marc. 13, 25. Luc. 12, 40. (27) Dan. 7, 10, 13. Mat. 16, 27. Marc. 13, 26. Fapt. 1, 11. Apoc. 1, 7; 14, 4. (28) Is. 11-12. Rom. 8, 23. (29-32) Cint. 2, 13. Mat. 24, 32-34. Marc. 13, 28-30. (33) Ps. 101, 27; 118, 152. Is. 40, 8; 51, 6. Mat. 5, 18; 24, 35. Marc. 13, 31. Luc. 16, 17. (34) Mat. 24, 42; 25, 13. Marc. 13, 33. Luc. 12, 40. 1 Petr. 4, 7. Rom. 13, 11, 13. Gal. 5, 21. Ef. 5, 18, 1. Tes. 5, 6. (35) Eccl. 9, 2. Is. 24, 17. 2 Petr. 5, 10. 1 Tes. 5, 3. Apoc. 3, 3. (36) Injel. 5, 1. Mat. 24, 42; 25, 13. Marc. 13, 33. Luc. 18, 1.

37. Si ziua era in templu si invăța, iar noaptea, ieșind, o petreceea pe muntele ce se cheamă al Măslinilor.

38. Si tot poporul venea dis-de-dimineață la El în templu, ca să-L asculte.

CAP. 22

Iisus vindut de Iuda. Cina cea de taină. Despre înțeleptate. Suferințele din grădina Ghetsimani. Prinderea și aducerea la Caiafa. Lepădarea lui Petru.

1. Si se apropiă sărbătoarea Azimelor, care se cheamă Paști.

2. Si arhierii și cărturari cătău cum să-L omoare; căci se temeau de popor.

3. Si a intrat satana în Iuda, cel numit Iscarioteanul, care era din numărul celor doisprezece.

4. Si, ducindu-se, el a vorbit cu arhierii și cu căpitanile oastei, cum să-L dea în miinile lor.

(57) Sir. 6, 37. Luc. 22, 39. Ioan 8, 1–2. CAP. 22. — (1) Ieș. 12, 15. Mat. 26, 2. Marc. 11, 1; 14, 1. Ioan 13, 1. (2) 3 Reg. 18, 17. Ps. 2, 1. Mat. 26, 3. Marc. 14, 1. Ioan 11, 47. Fapt. 4, 27. (3–4) Mat. 26, 14–15. Marc. 14, 2–10. Ioan 13, 2, 27. (5) Zah. 11, 12. Mat. 26, 15, 17. Marc. 14, 11. (6) Mat. 26, 16. Marc. 14, 11. (7) Deut. 16, 1. Mat. 26, 17. Marc. 14, 12. (9–14) Mat. 26, 17–20. Marc. 14, 12–18. Luc. 19, 32. Ioan 13, 12.

5. Si ei s-au bucurat și s-au învoit să-i dea bani.

6. Si el a primit și căutați de alii, fără știrea mulțimii.

7. Si a sosit ziua Azimelor, în care trebuia să se jertfească Paștile.

8. Si a trimis pe Petru și pe Ioan, zicind: Mergeți și ne pregătiți Paștile, ca să mincăm.

9. Iar ei l-au zis: Unde voiștei să pregătim?

10. Si El le-a zis: Iată, cind veți intra în cetate, vă va întâmpina un om ducind un urcior cu apă; mergeți după el în casa în care va intra,

11. Si spuneți stăpînului casei: Învățătorul își zice: Unde este încăperea în care să măninc Paștile cu ucenicii Mei?

12. Si acela vă va arăta un foisor mare, asternut; acolo să pregătiți.

13. Iar, ei, ducindu-se, au aflat precum le spusese și au pregătit Paștile.

14. Si cind a fost ceasul, S-a așezat la masă, și apostolii împreună cu El.

15. Si a zis către ei: Cu dor am dorit să măninc cu voi acest Paști, mai înainte de patima Mea.

16. Căci zic vouă că de acum nu-l voi mai minca, pînă cind nu va fi desăvîrșit în împărăția lui Dumnezeu.

17. Si luând paharul, mulțumind, a zis: Luați acesta și împărtiți-l între voi;

18. Că zic vouă: Nu voi mai bea de acum din rodul vieții, pînă ce nu va veni împărăția lui Dumnezeu.

19. Si luând pâinea, mulțumind, a frinț și le-a dat lor, zicind: Acesta este Trupul Meu care se dă pentru voi; aceasta să faceți spre pomenirea Mea.

20. Asemenea și paharul, după ce au cinat, zicind: Acest pahar este Legea cea nouă, întru Singurul Meu, care se va răsări pentru voi.

21. Dar iată, mina celui ce Mă vinde este cu Mine la masă.

(16) Fapt. 10, 41. (17–20) Mat. 26, 26–29. Marc. 14, 22–25. 1 Cor. 10, 16; 11, 21, 23. (21) Ps. 40, 9. Mat. 26, 21–23. Marc. 14, 18. Ioan 13, 18–26. (22–27) Mat. 18, 1; 26, 24–28. Marc. 9, 33–35; 10, 41–45; 14, 19–21. Luc. 9, 46–48; 12, 37. Ioan 13, 4, 22–23. Fapt. 2, 23; 4, 28. Filip. 2, 7. (28) Luc. 18, 28. (29) Iez. 16, 13.

22. Si Fiul Omului merge precum a fost orinduit, dar văi omului aceluia prin care este vîndut!

23. Iar ei au început să se întrebe, unul pe altul, cine dintre ei ar fi acela, care avea să facă această?

24. Si s-a îscat între ei și neinteligere: cine dintre ei se pare că e mai mare?

25. Iar El le-a zis: Regii neamurilor domnesc peste ele și cei ce le stăpinesc se numesc binefăcători.

26. Dar între voi să nu fie astfel: ci cel mai mare dințre voi să fie ca cel mai tinăr, și căpetenia ca acela care slujește.

27. Căci cine este mai mare: cel care stă la masă, sau cel care sluiește? Oare, nu cel ce stă la masă? Iar Eu, în mijlocul vostru, sunți ca unul ce sluiește.

28. Si voi sănăteți aceia căre ați rămas cu Mine în încercările Mele.

29. Si Eu vă rînduiesc vouă împărăție, precum Mi-a rîndut Tatăl Meu,

30. Ca să mîncăți și să beli la masa Mea, în împărăția Mea și să sedeți pe tronuri, judecînd cele douăsprezece seminții ale lui Israel.

31. Și a zis Domnul: Simone, Simone, iată sătana v-a cerut să vă cearnă ca pe griu;

32. Iar Eu m-am rugat pentru tine să nu piară credința ta. Și tu, oarecind, întorcîndu-te, întărește pe frații tăi.

33. Iar el l-a zis: Doamne, cu Tine sătana să merg și în temniță și la moarte.

34. Iar Iisus i-a zis: Zic tie, Petre, nu va cinta astăzi cocoșul, pînă ce de trei ori te vei lepăda de Mine, cănu Mă cunoști.

35. Și le-a zis: Cînd v-am trimis pe voi fără punăgă, fără traistă și fără încălțăminte, ați avut lipsă de ceva? Iar ei au zis: De nimic.

36. Și El le-a zis: Acum însă cel ce are punăgă să o ia, tot așa și traista, și cel

(30) Mat. 19, 28. 1 Cor. 6, 2. Apoc. 5, 21; 20, 4. (31) 1 Petr. 5, 8, 2 Cor. 2, 11. (32) Mat. 16, 18. Ioan 17, 15. (33-34) Mat. 26, 34-35. Marc. 14, 30-31. Ioan 13, 37-58. (35) Ps. 83, 12. Mat. 10, 9. Marc. 6, 8. Luc. 9, 3; 10, 4. (37) Is. 53, 12. Marc. 15, 28. (39-42) Mat. 6, 13; 26, 30, 36-41. Marc. 14, 26, 32-38. Luc. 21, 37; 22, 46. Ioan 5, 30; 6, 38; 18, 1. (44) Pling. 1; 12. Evr. 5, 7.

ce nu are sabie să-și vîndă haina și să-și cumpere.

37. Căci vă spun că trebuie să se împlinească întru Mine Scriptura aceasta: Și cu cei fără de lege s-a socotit, căci cele despre Mine au ajuns la sfîrșit.

38. Iar ei au zis: Doamne, iată aici două săbii. Zis-a lor: Sint deajuns.

39. Și, ieșind, s-a dus după obicei în Muntele Măslinilor, și ucenicii l-au urmat.

40. Și cînd a sosit în acest loc, le-a zis: Rugați-vă, ca să nu intrați în ispă.

41. Și El s-a depărtat de ei ca la o aruncătură de piatră și, ingenunchind, Se rușa,

42. Zicind: Părințe, de voiești, treacă de la Mine acest pahar. Dar nu voia Mea, ci voia Ta să se facă.

43. Iar un înger din cer s-a arătat Lui și-L întărea.

44. Iar El, fiind în chin de moarte, mai stăruitor Se rușa. Și sudoarea Lui s-a făcut ca picături de singe care picurau pe pămînt.

45. Și, ridicîndu-Se din rugăciune, a venit la ucenicii Lui și i-a aflat adormiți de întristare.

46. Și le-a zis: De ce dormiți? Sculați-vă și vă rugați, ca să nu intrați în ispă.

47. Și vorbind El, iată o mulțime și cel ce se numea Iuda, unul dintre cei doi-sprezece, venea în fruntea lor. Și el s-a apropiat de Iisus, ca să-L sărute.

48. Iar Iisus i-a zis: Iuda, cu sărătare vinzi pe Fiul Omului?

49. Iar cei din preajma Lui, văzînd ce avea să se întimplie, au zis: Doamne, dacă vom lovi cu sabia?

50. Și unul dintre ei a lovit pe sluga arhierului și l-a făiat urechea dreaptă.

51. Dar Iisus, răspunzînd, a zis: Lăsați, pînă aici. Și atingîndu-Se de urechea lui, l-a vindecat.

52. Și către arhierii, către căpetenile templului și către bătrînii care veniseră asupra Lui, Iisus a zis: Ca la un tilhar ați ieșit, cu săbii și cu toiege.

(45) Mat. 26, 40. Marc. 14, 37. (46) Mat. 26, 41. Marc. 14, 38. Luc. 22, 40. (47) Mat. 26, 47-48. Marc. 14, 43-44. Ioan 18, 3. (50-61) Mat. 26, 54, 51-73. Marc. 14, 30, 47-72. Ioan 15, 38; 18, 10-26.

53. În toate zilele fiind cu voi în templu, n-ați înțins miinile asupra Mea. Dar acesta este ceasul vostru și stăpinirea intunericului.

54. Și, prințindu-L, L-ai dus și L-ai băgat în casa arhierului. Iar Petru II urma de departe.

55. Și, aprinzînd ei foc în mijlocul curijii și sezînd împreună, a sezut și Petru în mijlocul lor.

56. Și o slujnică, văzîndu-l șezînd la foc, și uitîndu-se bine la el, a zis: Și acesta era cu El.

57. Iar el s-a lepădat, zicind: Femeie, nu-L cunosc.

58. Și după puțin timp, văzîndu-l un altul, i-a zis: Și tu ești dintre ei. Petru însă a zis: Omule, nu sint.

59. Iar cînd a trecut ca un ceas, un altul susținea zicind: Cu adevărat și acesta era cu El, căci este galileian.

60. Și Petru a zis: Omule, nu știu ce spul. Și îndată, încă vorbind el, a cîntat cocoșul.

61. Și întorcîndu-Se, Domnul a privit spre Petru; și Petru și-a adus aminte de

cuvîntul Domnului, cum ii zisese că, mai înainte de a cîntă cocoșul astăzi, tu te vei lepăda de Mine de trei ori.

62. Îar ieșind afară, Petru a plins cu amar.

63. Îar bărbatii care îl păzeau pe Iisus, îl batjocoreau, bătindu-L.

64. Si acoperindu-I față, îl întrebau, zicind: Prooroc este cine este cel ce Te-a lovit?

65. Si hulindu-L, multe aletele spuneau împotriva Lui.

66. Si cînd s-a făcut ziua, s-au adunat bătrinii poporului, arhierei și căturarii și L-au dus pe El în sinedriul lor.

67. Zicind: Spune nouă dacă ești Tu Hristosul. Si El le-a zis: Dacă vă voi spune, nu veți crede;

68. Îar dacă vă voi întreba, nu-Mi veți răspunde.

69. De acum însă Fiul Omului va sedea de-a dreapta puterii lui Dumnezeu.

70. Îar ei au zis toți: Așadar, Tu ești Fiul lui

(62) Mat. 26, 75. Marc. 14, 72. (63) Ps. 21, 7. Is. 50, 6. Mat. 26, 67. Marc. 14, 65. (64) Mat. 26, 67-68. Marc. 14, 62. (66) Ps. 2, 1. Mat. 27, 1-2. Mare. 15, 1. Ioan 18, 28. Fapt. 4, 26. (67-71) Ps. 109, 1. Dan. 7, 1-2. Mare. 15, 2. Marc. 26, 63-65. Marc. 14, 61-64. Ioan 6, 62. CAP. 23. — (1) Mat. 27, 2. Marc. 15, 1. Ioan 18, 28. (2) Ier. 38, 4. Mat. 17, 25; 22, 21. Marc. 12, 17. Ioan 19, 12. (3) Mat. 27, 11. Marc. 15, 2. Ioan 18, 33. 1 Tim. 6, 13. Apoc. 1, 5. (4) 1 Petr. 2, 22. (5) Am. 7, 10.

Dumnezeu? Si El a zis către ei: Voi ziceți că Eu sunt.

71. Si ei au zis: Ce ne mai trebuie mărturii, căci noi înșine suntem auziți din gura Lui?

CAP. 23

Iisus înaintea lui Irod. Judecata, răstignirea, moartea și îngroparea.

1. Si sculindu-se toată mulțimea acestora, L-a dus înaintea lui Pilat.

2. Si au început să-L pîrască, zicind: Pe Acesta L-am găsit răzvrătind neamul nostru și impiedicind să dăm dajdie Cezarului și zicind că El este Hristos, rege.

3. Îar Pilat L-a întrebăt, zicind: Tu ești regele iudeilor? Îar El, răspunzind, a zis: Tu zici.

4. Si Pilat a zis către arhierei și către mulțimi: Nu găsește nici o vină în omul acesta.

5. Dar ei stăruiau, zicind că înlărită poporul, învățind

prin toată Iudeea, începînd din Galileea pînă aici.

6. Si Pilat auzind, a întrebat dacă omul este galileian.

7. Si afînd că este de sub stăpînirea lui Irod, L-a trimis la Irod, care era și el în Ierusalim în acele zile.

8. Îar Irod, văzind pe Iisus, s-a bucurat foarte, că de multă vreme dorea să-L cunoască, pentru că auzise despre El, și nădăjdua să vadă vreo minune săvîrșită de El.

9. Si L-a întrebăt Irod multe lucruri, dar El nu i-a răspuns nimic.

10. Si arhierei și căturarii erau de față, invinuindu-L foarte tare.

11. Îar Irod, împreună cu ostașii săi, batjocorindu-L și luindu-L în ris, L-a imbrăcat cu o halină strălucitoare și L-a trimis iarăși la Pilat.

12. Si în ziua aceea, Irod și Pilat s-au făcut prietenii unul cu altul, căci mai înainte erau în dușmănie între ei.

(7) Ps. 34, 7. Luc. 31, 1. (8) Mat. 14, 1. Marc. 6, 14. Luc. 9, 9. (9) Mat. 27, 12. (11) Is. 53, 3. (12) Fapt. 4, 27. (14) Mat. 27, 25. Marc. 15, 14. Luc. 23, 1-4. Ioan 18, 38; 19, 4. (17) Mat. 27, 15. Marc. 15, 6 (19-25) Mat. 27, 16-27. Marc. 15, 7-15. Ioan 19, 1-16.

13. Îar Pilat, chemînd arhierei și căpeteniile și poporul,

14. A zis către ei: Ați adus la mine pe Omul acesta, ca pe un răzvrătitor al poporului; dar iată eu, cerându-L în fata voastră, nici o vină n-am găsit în acest Om, din cele ce aduceți împotriva Lui.

15. Si nici Irod n-a găsit, căci L-a trimis iarăși la noi. Si iată, El n-a săvîrșit nimic vrednic de moarte.

16. Deci, pedepsindu-L, îl voi elibera.

17. Si trebuia, la praznic, să le elibereze un vinovat.

18. Dar ei, cu toții, au strigat, zicind: Ia-L pe Aceasta și eliberează-ne pe Baraba,

19. Care era aruncat în temniță pentru o răscoală făcută în celate și pentru omor.

20. Si iarăși le-a vorbit Pilat, voind să le elibereze pe Iisus.

21. Dar ei strigau, zicind: Răstignește-L! Răstignește-L!

22. Îar el a zis a treia oară către ei: Ce rău a săvîrșit Aceasta? Nici o vină

de moarte nu am aflat întru El. Deci, pedepsindu-L, îl voi elibera.

23. Dar ei stăruiau, cerind cu strigăte mari ca El să fie răstignit, și strigătele lor au biruit.

24. Deci Pilat a hotărît să se împlinească cererea lor.

25. Și le-a eliberat pe cel aruncat în temniță pentru răscoaală și ucidere, pe care îl cereau ei, iar pe Iisus L-a dat în voia lor.

26. Și pe cind îl duceau, oprimnd pe un oarecare Simon Cirineul, care venea din țarînă, i-au pus crucea, ca s-o ducă în urma lui Iisus.

27. Iar după El venea mulțime multă de popor și de femei, care se băteau în piept și îl plingeau.

28. Și intorcindu-Se către ele, Iisus le-a zis: Fiice ale Ierusalimului, nu Mă plingeji pe Mine, ci pe voi plingeji-vă și pe copiii voștri.

29. Căci iată vin zile în care vor zice: Fericite sunte steptele și pîntecete ca-

re n-au născut și sinii care n-au alăptat!

30. Atunci vor incepe să spună munților: Cădeți peste noi; și dealurile: Acoperiți-ne.

31. Căci dacă fac acestea cu lemnul verde, cu cel uscat ce va fi?

32. Și erau duși și alii, doi făcători de rele, ca să-i omore împreună cu El.

33. Și cînd au ajuns la locul ce se cheamă al Căpătinii, L-au răstignit acolo pe El și pe făcătorii de rele, unul de-a dreapta și altul de-a stînga.

34. Iar Iisus zicea: Părinte, iartă-le lor, că nu știu ce fac. Și împărtind hainele Lui, au aruncat sorti.

35. Și sta poporul privind, iar căpetenile își băteau joc de El, zicind: Pe alții î-mintuit; să se mintuiască și pe Sine Iisus, dacă El este Hristosul, alesul lui Dumnezeu.

36. Și îl luau în rîs și osătăii care se apropiau, aducindu-l oțet.

(26) Mat. 27, 32. Marc. 15, 21. (29) Is. 54, 1 Os. 9, 14. Intel. 3, 15. Mat. 24, 19. Marc. 13, 17. Luc. 21, 23. (30) Is. 2, 19. Is. 10, 8. Apoc. 6, 16; 9, 6. (31) Pild. 11, 31. Iez. 20, 17; 21, 3-4. (32) Is. 2, 19; 53, 12. Mat. 27, 38. Marc. 15, 27. Ioan 19, 18. (33) Mat. 27, 33. Marc. 15, 22. Ioan 19, 17. (34) Ps. 21, 20. Mat. 5, 44; 27, 35. Marc. 15, 24. Ioan 19, 23. Fapt. 3, 17; 7, 60. (35-38) Ps. 21, 19; 34, 15. Mat. 27, 34-42. Marc. 15, 22-32. Ioan 19, 19-30. 1 Cor. 4, 12.

37. Și zicind: Dacă Tu ești regele iudeilor, mintuiește-te pe Tine Iisus!

38. Și deasupra Lui era scris cu litere grecești, latinești și evreiești: Acesta este regele iudeilor.

39. Iar unul dintre făcătorii de rele răstignit, îl hulea zicind: Nu ești Tu Hristosul? Mintuiește-te pe Tine Iisus și pe noi.

40. Și celălalt, răspunzind, îl certă, zicind: Nu te temi de Dumnezeu, că ești în acceași osindă?

41. Și noi pe drept, căci noi primim cele cuvenite după faptele noastre; Acesta însă n-a făcut nici un rău.

42. Și zicea lui Iisus: Promenește-mă, Doamne, cînd vei veni în împărația Ta.

43. Și Iisus i-a zis: Adevarat grăiesc Iie, astăzi vei fi cu Mine în rai.

44. Și era acum ca la ceasul al șaselea și intuneric să a făcut peste tot pămîntul pînă la ceasul al nouălea,

45. Cînd soarele să-ă înfuneat; iar căpeteasma templierului să-si sfîrșească pe mijloc.

(39) Mat. 27, 44. Marc. 15, 32. (40) Fac. 40, 14. (43) Mat. 16, 28. (44) Am. 8, 9. Mat. 27, 45. Marc. 15, 53. (45-52) Ps. 30, 5; 37, 11-15; 68, 24. Mat. 27, 50-58. Marc. 15, 37-43. Luc. 8, 2. Ioan 19, 25, 39-58. (53-55) Mat. 27, 59-61.

54. Si ziua aceea era vineri, si se lumina spre simbata.

55. Si urmându-l femeile, care veniseră cu El din Galileea, au privit mormântul și cum a fost pus trupul Lui.

56. Si, întorcindu-se, au pregătit nișeșme și miruri; iar simbata s-au odihnit, după lege.

CAP. 24

Invierea Domnului. El se arăta ucenicilor care mergeau la Emaus și apoi Apostolilor. Îndărarea la cer.

1. Iar în prima zi de după simbată (duminică), foarte de dimineață, au venit ele la mormânt, aducind nișeșme pe care le pregătiseră.

2. Si au găsit piatra răsturnată de pe mormânt.

3. Si intrind, nu au găsit trupul Domnului Iisus.

4. Si fiind ele încă nedumerite de aceasta, iată doi bărbați au stat înaintea lor, în veșmintele strălucitoare.

5. Si înfricoșindu-se ele și plecindu-și fețele la pămînt, au zis acela către ele:

Marc. 15, 46-47. (56) Ies. 20, 10. Mat. 28, 1. Marc. 16, 1. CAP. 24. – (1-2) Mat. 28, 1-2. Marc. 16, 1-4. Luc. 23, 56. Ioan 20, 1. (3) Marc. 16, 5. Luc. 24, 23. (4) Mat. 28, 2-3. Marc. 16, 5. Ioan 20, 12. Fapt. 1, 10. (5-9) Mat. 16, 21; 17, 22; 28, 5-8. Marc. 8, 31; 9, 31; 16, 6-8. Luc. 9, 22, 44. Ioan 2, 22. (10-12) Marc. 16, 10-11. Luc. 24, 25. Ioan 20, 3, 6, 18. (13) Marc. 16, 12.

De ce căutați pe Cel viu între cei morți?

6. Nu este aici, ci S-a sculat. Aduceți-vă aminte cum v-a vorbit, fiind încă în Galileea.

7. Zicind că Fiul Omului trebuie să fie dat în mîinile oamenilor păcătoși și să fie răstignit, iar a treia zi să invieze.

8. Si ele și-au adus aminte de cuvintele Lui.

9. Si întorcindu-se de la mormânt, au vestit toate acestea celor unsprezece și tuturor celor lăsați.

10. Iar ele erau: Maria Magdalena și Ioana și Maria lui Iacob și celelalte împreună cu ele, care ziceau către Apostoli acestea.

11. Si cuvintele acestea au părut înaintea lor ca o aură și nu le-au crezut.

12. Si Petru, sculindu-se, a alergat la mormânt și, plecindu-se, a văzut giulgiurile singure zăcind. Si a plecat, nîrindu-se în sine de ceea ce se întîmplase.

13. Si iată, doi dintre ei mergeau în aceeași zi la un

sat care era departe de Ierusalim, ca la șaizeci de stadii, al cărui nume era Emaus.

14. Si aceia vorbeau între ei despre toate întîmplările acestea.

15. Si pe cind vorbeau și se întrebau între ei, și Iisus Însuși, apropiindu-Se, mergea împreună cu ei.

16. Dar ochii lor erau ținuți ca să nu-L cunoască.

17. Si El a zis către ei: Ce sunt cuvintele acestea pe care le schimbăți unul cu altul în drumul vostru? Iar ei s-au oprit, cuprinși de întristare.

18. Răspunzind, unul cu numele Cleopa a zis către El: Tu singur ești străin în Ierusalim și nu știi cele ce s-au întîplat în el zilele acestea?

19. El le-a zis: Care? Iar ei L-au răspuns: Cele despre Iisus Nazoreanul. Care era prooroc puternic în faptă și în cuvint înaintea lui Dumnezeu și a întregului popor.

(15) Mat. 18, 20. Luc. 24, 36. (16) Ioan 20, 14; 21, 4. (19) Mat. 21, 11. Luc. 7, 16. Ioan 3, 2; 4, 19; 6, 14; 9, 17. Fapt. 2, 22; 7, 22. (20) Fapt. 13, 27. (21) Luc. 1, 68; 2, 25, 58. Fapt. 1, 6; 26, 6, 16. (22) Mat. 28, 8. Marc. 16, 10. Luc. 24, 9. Ioan 20, 18. (25) Gal. 3, 1. (26) Is. 50, 6. Mih. 2, 15. Luc. 24, 46. Fapt. 17, 5. 1. Petr. 1, 11. Evr. 2, 10. (27) Fac. 3, 15; 22, 18; 26, 4; 49, 10. Num. 21, 9. Iov 19, 25. Ps. 15, 8-10; 21, 7; 68, 12, 24. Is. 40, 10; 43, 24; 50, 6; 53, 5, 7. Ier. 23, 5; 33, 15. Iez. 34, 23; 37, 24. Dan. 9, 24. Mih. 7, 20. Luc. 24, 45.

28. Si s-au apropiat de satul unde se duseau, iar El se făcea că merge mai departe.

29. Dar ei îl rugau stăruitor, zicind: Rămii cu noi că este spre seară și să plecat ziua. Si a intrat să rămină cu ei.

30. Si cind a stat împreună cu ei la masă, lufind El pîinea, a binecuvintat și, înțind, le-a dat lor.

31. Si s-au deschis ochii lor și L-au cunoscut; și El S-a făcut nevăzut de ei.

32. Si au zis unul către altul: Oare nu ardea în noi inima noastră, cind ne vorbea pe cale și cind ne tîcuia Scripturile?

33. Si, în ceasul acela scuindu-se, s-au întors la Ierusalim și au găsit adunați pe cei unsprezece și pe cei ce erau împreună cu ei,

34. Care ziceau că a inviat cu adevărat Domnul și S-a arătat lui Simon.

35. Si ei au istorisit cele petrecute pe cale și cum a fost cunoscut de ei la frîngerea pîinii.

36. Si pe cind vorbeau ei acestea, El a stat în mijlo-

cul lor și le-a zis: Pace văouă.

37. Iar ei, însă, înduse și înfricoșindu-se, credeau că văd duh.

38. Si Iisus le-a zis: De ce sinteți tulburâți și pentru ce se ridică astfel de gînduri în inima voastră?

39. Vedeți minile Mele și picioarele Mele, că Eu însuși sunt; și pătiș-Mă și veДЕti, că duhul meu are carne și oase, precum Mă veДЕti pe Mine că am.

40. Si zicind acestea, le-a arătat minile și picioarele Sale.

41. Iar ei încă necrezind de bucurie și minunindu-se, El le-a zis: Aveți aici ceva de mîncare?

42. Iar ei i-au dat o bucată de pește și ript și dintr-un fagure de miere.

43. Si luind, a mîncat înaintea lor.

44. Si le-a zis: Acestea sună cuvintele pe care le-am grăbit către voi, fiind încă împreună cu voi, că trebuie să se împlinească toate cele scrise despre Mine în Legea lui Moise, în prooroci și în psalmi.

(28) Fac. 32, 26; 42, 7. Marc. 6, 48. (29) Jud. 19, 9. (30) 1 Reg. 9, 13. Fapt. 10, 41. (32) Ier. 20, 9; 23, 29. (36) Marc. 16, 14. Ioan 20, 19. Fapt. 15, 31. 1 Cor. 15, 5. (37) Marc. 6, 49. (39) Ioan 20, 20, 27. (41) Marc. 16, 14. Ioan 21, 5. (42) Ioan 21, 10. (44) Mat. 16, 12; 17, 22; 20, 18. Marc. 8, 31. Luc. 9, 22; 18, 31; 24, 6.

45. Atunci le-a deschis mintea ca să priceapă Scripturile.

46. Si le-a spus că aşa este scris și aşa trebuie să pătîmească Hristos și să înveze din morți și treia zi,

47. Si să se propovăduiasă în numele Său pocăința spre ierarhea păcatelor la toate neamurile, începînd de la Ierusalim.

48. Voi sinteți martorii acestora.

49. Si iată, Eu trimît peste voi făgăduința Tatălui

Meu; voi însă sedeji în cetate, pînă ce vă vezi îmbrăca cu putere de sus.

50. Si i-a dus afară pînă spre Betania și, ridicîndu-și minile, i-a binecuvintat.

51. Si pe cind și binecuvînta, S-a despărțit de ei și S-a înălțat la cer.

52. Iar ei, închinîndu-se Lui, s-au întors în Ierusalim cu bucurie mare.

53. Si erau în toată vremea în templu, lăudînd și binecuvîntînd pe Dumnezeu. Amin.

(45) Luc. 24, 27. Ioan 5, 39. (46) Is. 53, 3-4, 7. Luc. 24, 26-27. (47) Mat. 28, 19. Fapt. 13, 38; 20, 21. (48) Rut 4, 11. Ioan 15, 27. Fapt. 1, 8.

(49) Ioan 14, 16; 15, 26. Fapt. 1, 4, 8. (51) Marc. 16, 19. Ioan 20, 17. Fapt. 1, 9-10. (52) Mat. 28, 17. Ioan 16, 22. (53) Fapt. 2, 46.

SFÂNTA EVANGHELIE DUPĂ IOAN

CAP. 1

Dumnezeu-Cuvîntul S-a făcut trup. Mărturia lui Ioan Botecătorul despre Mielul lui Dumnezeu. Cei dintii ucenici ai lui Iisus.

1. La început era Cuvîntul și Cuvîntul era la Dumnezeu și Dumnezeu era Cuvîntul.

2. Acesta era întru început la Dumnezeu.

3. Toate prin El s-au făcut; și fără El nimic nu s-a făcut din ce s-a făcut.

4. Întru El era viață și viață era lumina oamenilor.

5. Și lumina luminează în întuneric și întunericul nu a cuprins-o.

CAP. 1. — (1) Pild. 8, 22–25. Ioan 8, 58; 17, 5. 1 Ioan 1, 1–2. Col. 1, 17. Apoc. 19, 13. (2) Is. 48, 16. (3) Fac. 1, 1, 3. Ps. 52, 6. Pling. 5, 38. Injel. 9, 1, 9. Ioan 1, 10. Ef. 3, 9. Col. 1, 16. Evr. 1, 2; 2, 10. Apoc. 4, 11. (4) 3 Reg. 23, 4. Ioan 1, 9; 5, 26; 8, 12; 9, 5; 12, 35. 1 Ioan 5, 11. (5) Injel. 5, 6. Ioan 3, 19; 8, 12; 9, 12; 46. (6) Mal. 5, 1. Mat. 3, 1; 11, 10. Marc. 1, 2. Luc. 3, 2. (7) Lev. 24, 4. Fapt. 19, 4. (9) Is. 4, 2; 49, 6; 60, 1. Ioan 1, 4; 3, 19; 8, 12; 9, 5; 12, 46. 1 Ioan 2, 8. (10) Pild. 8, 31. Bar. 3, 38. Ioan 1, 3. (11) Mat. 15, 24. Luc. 19, 14. Ioan 5, 40. (12) Deut. 7, 6. Is. 56, 5. Rom. 8, 15. 1 Ioan 3, 1. Gal. 3, 26.

6. Fost-a om trimis de la Dumnezeu, numele lui era Ioan.

7. Acesta a venit spre mărturie, ca să mărturisească despre Lumină, ca toți să credă prin el.

8. Nu era el Lumina, ci ca să mărturisească despre Lumina.

9. Cuvîntul era Lumina cea adevărată care luminează pe tot omul, care vine în lume.

10. În lume era și lumea prin El s-a făcut, dar lumea nu L-a cunoscut.

11. Întru ale Sale a venit, dar și Săi nu L-au primit.

12. Și celor căi L-au primit, care cred în numele

Lui, le-a dat putere ca să se facă îli ai lui Dumnezeu,

13. Care nu din singe, nici din poftă trupească, nici din poftă bărbătească, ci de la Dumnezeu s-au născut.

14. Și Cuvîntul S-a făcut trup și S-a sălășuit între noi și am văzut slava Lui, slavă ca a Unuia-Născut din Tatăl, plin de har și de adevăr.

15. Ioan mărturisea despre El și striga, zicind: Acesta era despre Care am zis: Cel care vine după mine a fost înaintea mea, pentru că mai înainte de mine era.

16. Și din plinătatea Lui noi toți am luat, și har pes-te.

17. Pentru că Legea prin Moise s-a dat, iar harul și adevărul au venit prin Iisus Hristos.

18. Pe Dumnezeu nimeni nu L-a văzut vreodată; Fiul cel Unul-Născut, Care este în sânul Tatălui, Acela L-a făcut cunoscut.

(13) Ioan 3, 3, 5. Iac. 1, 18. 1 Petr. 1, 23. 1 Ioan 5, 4. (14) Ps. 88, 2–3. Is. 7, 14; 35, 2; 40, 5; 60, 1. Mat. 1, 16; 17, 2. Luc. 1, 35, 2 Petr. 1, 17. 1 Ioan 1, 1. 2 Cor. 5, 9. Col. 2, 3, 9. 1 Tim. 3, 16. Evr. 2, 11, 14. (15) Mat. 5, 11. Marc. 1, 7. Luc. 3, 16. Ioan 1, 27, 30; 8, 58. (16) Rom. 5, 15. 2 Cor. 8, 9. Ef. 1, 6; 3, 9. Col. 1, 19; 2, 9–10. (17) Ieș. 20, 1. Rom. 3, 24; 21, 6; 21, 14. Evr. 7, 19. (18) Ies. 33, 20. Deut. 4, 12. Mat. 11, 27. Luc. 10, 22. Ioan 6, 46. 1 Ioan 4, 12. 1 Tim. 6, 16. (19) Ioan 5, 33. (20) Luc. 5, 15. Ioan 3, 28. Fapt. 15, 25. (21) Mal. 3, 25. Mat. 17, 10. (23) Is. 40, 3. Mat. 3, 3. Marc. 1, 3. Luc. 1, 17; 3, 4. (26) Mat. 3, 11.

în mijlocul vostru se află Acela pe care voi nu-l sătă. 27. Cel care vine după mine, Care înainte de mine a fost și Căruia eu nu sună vrednic să-l dezleg cureaua încălțămintei.

28. Acestea se petreceau în Betania, dincolo de Iordan, unde boteaza Ioan.

29. A doua zi a văzut Ioan pe Iisus venind către el și a zis: Iată Mielul lui Dumnezeu, Cel ce ridică păcatul lumii.

30. Aceasta este despre Care eu am zis: După mine vine un bărbat, Care a fost înainte de mine, fiindcă mai înainte de mine era.

31. Si eu nu-l sătăm; dar o să fie arătat lui Israel, de aceea am venit eu, botezând cu apă.

32. Si a mărturisit Ioan zicind: Am văzut Duhul coborindu-se, din cer, ca un porumbel și a rămas peste El.

33. Si eu nu-l cunoșteam pe El, dar Cel ce mi-a trimis să botiez cu apă, Acela mi-a zis: Peste Care vei vedea

Mar. 1, 8. Luc. 3, 16. Fapt. 1, 5. (27) Is. 40, 10. Marc. 1, 7. Ioan 1, 15, 30. (28) Jud. 7, 24. (29) Ies. 12, 3. Is. 53, 7, 11. Mat. 3, 1. Ioan 1, 36. Fapt. 8, 32. Apoc. 5, 6-13. (30) Ioan 1, 15, 27; 8, 58. (31) Marc. 1, 4. (32) Mat. 3, 16. Marc. 1, 10. Luc. 3, 21-22. Ioan 6, 27. (33) Mat. 3, 11. Fapt. 1, 5. 1 Ioan 3, 8. (39) Ies. 12, 3. Ioan 1, 29. Fapt. 8, 32. (40-42) Mat. 4, 18; 16, 18.

Duhul coborindu-se și rămînind peste El, Acela este Cel ce botează cu Duh Sfint.

34. Si eu am văzut și am mărturisit că Acesta este Fiul lui Dumnezeu.

35. A doua zi iarăși stătea Ioan și doi dintre ucenicii lui.

36. Si privind pe Iisus, care trecea, a zis: Iată Mielul lui Dumnezeu!

37. Si cei doi ucenici l-au auzit cind a spus aceasta și au mers după Iisus.

38. Iar Iisus, întorcindu-se și văzindu-i că merg după El, le-a zis: Ce căutați? Iar ei l-au zis: Rabi (care se tilcusește: Învățătorul), unde locuiești?

39. El le-a zis: Veniți și veți vedea. Au mers deci și au văzut unde locuia; și au rămas la El în ziua aceea. Era ca la ceasul al zecelea.

40. Unul dintre cei doi care auziseră de la Ioan și veniseră după Iisus era Andrei, fratele lui Simon Petru.

41. Aceasta a găsit întâi pe Simon, fratele său, și i-a

zis: am găsit pe Mesia (care se tilcusește: Hristos).

42. Si l-a adus la Iisus, privind la el, i-a zis: Tu ești Simon, fiul lui Ionă; te vei numi Chifa (ce se tilcusește: Petru).

43. A doua zi voia să leze în Galileea și a găsit pe Filip. Si i-a zis Iisus: Iarnează-Mi.

44. Iar Filip era din Betaida, din cetatea lui Andrei și a lui Petru.

45. Filip a găsit pe Natanael și i-a zis: Am aflat pe Iisus despre Care au scris Moise în Lege și proorocii. Iisus, fiul lui Iosif din Nazaret.

46. Si i-a zis Natanael: Din Nazaret poate fi ceva bun? Filip i-a zis: Vino și vezi.

47. Iisus a văzut pe Nazareci venind către El și a zis despre el: Iată, cu adevărat, israelit în care nu este vicioșug.

48. Natanael i-a zis: De unde mă cunoști? A răspuns Iisus și i-a zis: Mai

zântă de a te chema Filip, să-ți am văzut cind erai sub smochin.

(3) Fac. 49, 10. Deut. 18, 15, 18. Ps. 39, 10. Is. 4, 2; 7, 14; 9, 5; 11, 13; 8, 53, 1-2. Jer. 23, 5; 53, 14-17. Iez. 34, 23; 37, 24. Dan. 24. Mih. 5, 1. Zah. 9, 9. Mat. 2, 23. (46) Clint. 1, 6. (47) Ps. 72, 1. (49) Mat. 16, 16. Marc. 8, 29. Ioan 6, 69. (51) Fac. 28, 12. Mat. 26, 64. CAP. 2. - (1) Ioan 4, 46. (3) Ps. 17, 7. (4) Ioan 7, 6. (5) Fac. 41, 55.

49. Răspunsu-I-a Natanael: Rabi, Tu ești Fiul lui Dumnezeu, Tu ești regele lui Israel.

50. Răspuns-a Iisus și i-a zis: Pentru că ți-am spus că te-am văzut sub smochin, crezi? Mai mari decât acestea vei vedea.

51. Si i-a zis: Adevărat, adevărat zic vouă, de acum veți vedea celul deschizindu-se și pe ingerii lui Dumnezeu suindu-se și coborindu-se peste Fiul Omului.

CAP. 2

Nunta din Cana. Izgonirea vinzătorilor din Templu.

1. Si a treia zi s-a făcut nuntă în Cana Galileei și era și mama lui Iisus acolo.

2. Si a fost chemat și Iisus și ucenicii sălăi la nuntă.

3. Si sfîrșindu-se vinul, a zis mama lui Iisus către El: Nu mai au vin.

4. A zis el Iisus: Ce ne privește pe minc și pe tine, femeile? Înă-n-a venit ceasul Meu.

5. Mama Lui a zis celor ce slujeau: Faceți orice vă va spune.

6. Să erau acolo șase vase de piatră, puse pentru curățirea iudeilor, care luan cîte două sau trei vedere.

7. Zis-a Ior Iisus: Umpli vasele cu apă. Să le-au umplut pînă sus.

8. Să le-a zis: Scoateți acum și aduceți nunului. Iar ei i-au dus.

9. Să cînd nunul a gustat apa care se făcuse vin și nu știa de unde este, ci numai slujitorii care scoseseeră apa știau, a chemat nunul pe mire,

10. Să i-a zis: Orice om pune înții vinul cel bun și, cînd se amejește, pune pe cel mai slab. Dar tu ai ținut vinul cel bun pînă acum.

11. Acest început al minunilor l-a făcut Iisus în Cana Galilei și Să-i arătat slava Sa; și ucenicii Săi au crezut în El.

12. După aceasta S-a coborit în Capernaum, El și mama Sa și frații și ucenicii Săi, și acolo n-au rămas decît puține zile.

13. Să erau aproape Paștile iudeilor, și Iisus S-a urcat la Ierusalim.

(8) Ps. 17, 8. (12) Mat. 12, 46. (13) Ies. 12, 14. Deut. 16, 1. (14) Mat. 21, 12. Marc. 11, 15. Luc. 19, 45. (15) Zah. 4, 6. (16) Mat. 21, 15. Marc. 11, 17. (17) Ps. 68, 12. (18) Mat. 12, 38; 16, 1. Ioan 6, 50. (19) Mat. 26, 61; 27, 40. Marc. 14, 58; 15, 29. (21) 1 Cor. 3, 16; 5, 19. 2 Cor. 5, 16. (22) Ps. 15, 8. Ia. 55, 3. Mat. 17, 25. Luc. 24, 8. Fapt. 2, 25; 15, 34.

14. Să a găsit șezind în templu pe cei ce vinde boi și oi și porumbei și pe schimbătorii de bani.

15. Să, făcindu-și un biu de streanguri, i-a scos pe toți afară din templu, și oile și boii, și schimbătorii le-a vîrsat banii și le-a răsurnat mesele.

16. Să celor ce vindeau porumbei le-a zis: Luati acestea de aici. Nu faceți casa Tatălui Meu casă de negustorie.

17. Să și-au adus aminte ucenicii Lui că este scris în Rivna casei Tale măstuită.

18. Au răspuns deci iudeii și I-a zis: Ce semne arăți că faci acestea?

19. Iisus a răspuns și le-a zis: Dăriți-mă templul acesta și în trei zile îl voi ridică.

20. Să au zis deci iudeii: În patruzeci și șase de ani s-a zidit templul acesta! Să Tu îl vei ridica în trei zile!

21. Iar El vorbea despre templul trupului său.

22. Deci, cînd S-a sculat din morți, ucenicii Lui și-au adus aminte că aceasta

spuse și au crezut Scrip-turii și cuvîntului pe care îl spusese Iisus.

23. Să cînd era în Ierusalim, la sărbătoarea Paștilor, mulți au crezut în numele Lui, văzind minunile pe care le făcea.

24. Iar Iisus însuși nu se încredea în ei, pentru că îi cunoștea pe toți.

25. Să pentru că nu avea nevoie să-l mărturisească cineva despre om, căci El însuși cunoștea ce era în om.

CAP. 3

Converbirea lui Iisus cu Nicodim. Ioan mărturisește despre Hristos.

1. Să era un om dintre farisei, care se numea Nicodim și care era fruntaș al iudeilor.

2. Acesta a venit noaptea la Iisus și l-a zis: Rabi, știm că de la Dumnezeu ai venit învățător; că nimenei nu poate face aceste minuni, pe care le faci Tu,

(24) Mat. 9, 4. Marc. 2, 8. Luc. 5, 22. (25) 1 Reg. 16, 7, 1 Paral. 28, 9; 29, 17. Ps. 7, 9. Ier. 11, 20. Mat. 9, 4. Marc. 2, 8. Ioan 6, 64; 16, 30. CAP. 3. — (1) Ioan 7, 50; 19, 39. (2) Luc. 7, 22; 24, 19. Ioan 7, 50; 9, 16, 33; 19, 39. Fapt. 2, 22; 10, 38. (3) Ioan 1, 13. Iac. 1, 18. 1 Petr. 1, 23. 1 Cor. 15, 50. 2 Cor. 5, 17. Gal. 6, 15. Tit 3, 5. (5) Marc. 16, 15-16. Fapt. 2, 38. Tit 3, 5. (6) Rom. 8, 5. 1 Cor. 15, 48. (8) Eccl. 11, 5. 1 Cor. 2, 11. Col. 3, 5.

dacă nu este Dumnezeu cu El.

3. Răspuns-a Iisus și l-a zis: Adevărat, adevărat zic că: De nu se va naște cineva de sus, nu va putea să vadă împărăția lui Dumnezeu.

4. Iar Nicodim a zis către El: Cum poate omul să se nașcă, fiind bătrîn? Oare, poate să intre a doua oară în pînecetele mamei sale și să se nașcă?

5. Iisus a răspuns: Ade-vărat, adevărat zic că, de nu se va naște cineva din apă și din Duh nu va putea să intre în împărăția lui Dumnezeu.

6. Ce este născut din trup, trup este; și ce este născut din Duh, duh este.

7. Nu te miră că țin-am zis: Trebuie să vă nașteți de sus.

8. Vîntul suflă unde voiește și tu auzi glasul lui, dar nu știi de unde vine, nici încotro se duce. Astfel este cu oricine e născut din Duhul.

9. A răspuns Nicodim și l-a zis: Cum pot să fie acestea?

10. Iisus a răspuns și i-a zis: Tu ești învățătorul lui Israel și nu cunoști acestea?

11. Adevarat, adevarat zice, că noi ceea ce știm vorbim și ce am văzut mărturism, dar mărturia noastră nu o primiți.

12. Dacă v-am spus cele pămîntesti și nu credeti, cum veți crede de vă voi spune cele cerești?

13. Si nimeni nu s-a suiat în cer, decât Cel ce S-a coborât din cer, Fiul Omului, Care este în cer.

14. Si după cum Moise a înălțat sanpele în pustie, aşa trebuie să se înalțe Fiul Omului.

15. Ca tot cel ce crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică.

16. Căci Dumnezeu aşa a iubit lumea, încit pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică.

(12) Intel. 9, 16. Marc. 4, 13. (13) Pild. 50, 4. Dan. 7, 13-14. Ioan 6, 33, 38, 51, 62; 16, 28. Ef. 4, 8-10. (14) Num. 21, 8-9. 4 Reg. 18, 4. Intel. 16, 6-7. Ioan 8, 28; 12, 32. (15) Marc. 16, 16. Ioan 3, 16, 4. Intel. 16, 47; 20, 31. (16) Deut. 7, 8. Is. 9, 5; 38, 17; 53, 6. Pflng. 3, 36; 6, 47; 20, 31. (17) Mat. 18, 11. Luc. 9, 56. Ioan 22, Marc. 16, 16. Ioan 3, 36; 6, 40; 15, 13. 1 Ioan 3, 16; 4, 9-10; 8, 15; 12, 47, 1 Ioan 4, 14. (18) Ioan 5, 24. (19) Pild. 2, 13. Ioan 1, 16. Ef. 4, 7. (20) Ps. 8, 7. Dan. 7, 13-14. Mat. 11, 27; 28, 18. Luc. 10, 22. Ioan 5, 20; 13, 3; 17, 2. Efr. 2, 8. (21) Is. 25, 9. Avac. 2, 4. Marc. 16, 16. Ioan 3, 15-18; 6, 47. 1 Ioan 5, 10. Rom. 1, 17.

17. Căci n-a trimis Dumnezeu pe Fiul Său în lume ca să judece lumea, ci ca să se mintuiască, prin El lumea.

18. Cel ce crede în El nu este judecat, iar cel ce nu crede și fost judecat, fiindcă nu a crezut în numele Celui Unul-Născut, Fiul lui Dumnezeu.

19. Iar aceasta este judecata, că Lumina a venit în lume și oamenii au iubit întunericul mai mult decât Lumina. Căci faptele lor erau rele.

20. Că oricine face rele urăște Lumina și nu vine la Luminiă, pentru că faptele lui să nu se vădească.

21. Dar cel care lucrazașă adevarat vine la Luminiă, ca să se arate faptele lui, că în Dumnezeu sunt să-vîrsite.

22. După aceasta a venit Iisus și ucenicilui Lui în pămîntul Judeii și stătea cu ei acolo și boteza.

23. Si boleaza și Ioan în Enom, aproape de Salim.

24. Căci Ioan nu fusese încă aruncat în închisoare.

25. Si s-a iscat o neințelegeră intre ucenicii lui Ioan și un iudeu asupra curățirii.

26. Si au venit la Ioan și i-au zis: Rabbi, Acela care era cu tine dincolo de Iordan și despre Care tu ai mărturisit, iată El botează și toți se duc la El.

27. Ioan a răspuns și a zis: Nu poate un om să ia nimic, dacă nu își-a dat lui din cer.

28. Voi înșivă îmi sănătatea că am zis: Nu sună eu Hristosul, ci sună trimis înaintea Lui.

29. Cel ce are mireasă este mire, iar prietenul mirelui, care stă și ascultă pe mire, se bucură cu bucurie de glasul lui. Deci această bucurie a mea s-a împlinit.

(25) Ioan 1, 27; 4, 1. (27) Ioan 6, 65; 19, 11. Iac. 1, 17. Efr. 5, 4. (28) Mal. 3, 1. Marc. 1, 2. Luc. 3, 17. Ioan 1, 20. Papt. 13, 25. (29) Is. 62, 5. Mat. 9, 15; 22, 2. Marc. 2, 19-20. Luc. 5, 34-35. Ef. 5, 25-27. (31) Mat. 28, 18. Ioan 6, 55; 8, 25. Rom. 9, 5. 1 Cor. 15, 47. Ef. 1, 21. (32) Ioan 8, 26. (33) 1 Ioan 5, 10. Rom. 3, 4. (34) Ioan 1, 16. Ef. 4, 7. (35) Ps. 8, 7. Dan. 7, 13-14. Mat. 11, 27; 28, 18. Iac. 10, 22. Ioan 5, 20; 13, 3; 17, 2. Efr. 2, 8. (36) Is. 25, 9. Avac. 2, 4. Marc. 16, 16. Ioan 3, 15-18; 6, 47. 1 Ioan 5, 10. Rom. 1, 17.

30. Acela trebuie să crească, iar eu să mă micșorez.

31. Cel ce vine de sus este deasupra tuturor; cel care este de pe pămînt pămîntesc este și de pe pămînt grăiese. Cel ce vine din cer este deasupra tuturor.

32. Si ce a văzut și auzit, aceea mărturisește, dar mărturia Lui nu o primește nimănii.

33. Cel ce a primit mărturia Lui a peceluit că Dumnezeu este adevarat.

34. Căci cel pe care l-a trimis Dumnezeu vorbește cuvintele lui Dumnezeu nu dă Dunul cu măsură.

35. Tatăl iubește pe Fiul și toate le-a dat în mina Lui.

36. Cel ce crede în Fiul are viață veșnică; iar cel ce nu ascultă de Fiul nu va vedea viață, ci minia lui Dumnezeu rămîne peste el.

CAP. 4

Convoareea lui Iisus cu femeia samarineancă. Iisus tămađuiește pe fiul unui slujitor regesc.

1. Deci cînd a cunoscut Iisus că fariseii au auzit că El face și botează mai mulți ucenici decît Ioan,

2. Deși Iisus nu boteza El, ci ucenicii Lui,

3. A lăsat Iudeea și S-a dus iărăși în Galileea.

4. Și trubula să treacă prin Samaria.

5. Deci a venit la o cetate a Samariei, numită Sibar, aproape de locul pe care Iacob l-a dat lui Iosif, fiul său;

6. Și era acolo sîntința lui Iacob. Iar Iisus, fiind ostenit de călătorie, S-a așezat lîngă sîntință și era ca la al săselea ceas.

7. Atunci a venit o femeie din Samaria să scoată apă. Iisus l-a zis: Dă-Mi să beau.

8. Căci ucenicii Lui se duseseră în cetate, ca să cumpere merinde.

9. Femeia samarineancă l-a zis: Cum Tu, care ești iu-

deu, ceri să bei de la mine, care sunt femeie samarineancă? Pentru că iudeii nu au amestec cu samarinienii.

10. Iisus a răspuns și l-a zis: Dacă ai fi știut darul lui Dumnezeu și Cine este Cel ce-l zice: Dă-Mi să beau, tu ai fi cerut de la El, și îi-ar fi dat apă vie.

11. Femeia l-a zis: Doamne, nici găleată nu ai, și sîntința e adincă; de unde, dar, ai apă cea vie?

12. Nu cumva ești Tu mai mare decît părintele nostru Iacob, care ne-a dat această sîntință și el însuși a băut din ea și fiil lui și turmele lui?

13. Iisus a răspuns și l-a zis: Oricine bea din apă aceasta va însetă iărăși;

14. Dar cel ce va bea din apă pe care l-o voi da Eu nu va mai înseta în veac, căci apă pe care l-o voi da Eu se va face în el izvor de apă curgătoare spre viață veșnică.

15. Femeia a zis către El: Doamne, dă-mi această apă ca să nu mai însetez, nici să mai vin aici să scot.

CAP. 4. — (1) Ioan 3, 22, 26. (2) Luc. 17, 11. (3) Fac. 33, 19; 48, 22. Iosua 24, 52. (4) Fac. 24, 17. (5) 4 Reg. 17, 24. Sir. 50, 28. Luc. 9, 52—53. Fapt. 10, 28. (6) Is. 12, 3; 44, 3; 55, 1; 58, 11. Ier. 2, 13. Zah. 14, 8. Sir. 15, 3. Ioan 6, 35. (7) Ps. 72, 25. Is. 12, 3. Ier. 17, 13. Sir. 24, 23. Ioan 6, 35; 7, 37—38. (8) Ioan 6, 34.

16. Iisus l-a zis: Mergi și cheamă pe bărbatul tău și vino aici.

17. Femeia a răspuns și a zis: N-am bărbat. Iisus l-a zis: Bine ai zis că nu ai bărbat,

18. Căci cinci bărbăți ai avut și cel pe care îl ai acum nu-ți este bărbat. Aceasta adevărat ai spus.

19. Femeia l-a zis: Doamne, văd că Tu ești prooroc.

20. Părinții noștri s-au închinat pe acest munte, iar voi ziceți că în Ierusalim este locul unde trebuie să ne închinăm.

21. Și Iisus l-a zis: Femeie, crede-Mă că vine ceasul cînd nici pe muntele acesta, nici în Ierusalim nu vă veți închină Tatălui.

22. Voi vă închinări căruia nu știți; noi ne închinăm Căruia știm, pentru că minuirea din iudei este.

23. Dar vine ceasul și acum este, cînd adevărății închinători se vor închină Tatălui în duh și în adevăr, că și Tatăl astfel de închinători își dorește.

24. Duh este Dumnezeu și cei ce l se închină trebuie să l se închine în duh și în adevăr.

25. I-a zis femeia: Știm că va veni Mesia care se cheamă Hristos; cînd va veni, Acela ne va vesti nouă toate.

26. Iisus l-a zis: Eu sunt, Cel ce vorbesc cu tine.

27. Dar atunci au sosit ucenicii Lui. Și se mirau că vorbea cu o femeie. Însă nimeni n-a zis: Ce o întrebă, sau: Ce vorbești cu ea?

28. Iar femeia și-a lăsat găleata și s-a dus în cetate și a zis oamenilor:

29. Veniți de vedeți un om care mi-a spus toate cîte am făcut. Nu cumva acesta este Hristosul?

30. Și au ieșit din cetate și veneau către El.

31. Intre timp, ucenicii Lui li rugau, zicind: Invățătorule, mănimă.

32. Iar El le-a zis: Eu am de mîncat o mîncare pe care voi nu o știți.

33. Ziceau deci ucenicii între ei: Nu cumva l-a adus cineva să mănimă?

(16) Ioan 6, 35. (19) Luc. 7, 16; 24, 19. Ioan 6, 14; 9, 17. (20) Deut. 12, 5—11; 18, 6. Jud. 9, 7; 3 Reg. 8, 29; 9, 3. 4 Reg. 17, 33. 2 Paral. 7, 12. (21) Sof. 2, 11. Mal. 1, 11. 1 Tim. 2, 8. (22) Fac. 12, 3, 4 Reg. 17, 26, 29, 41. Is. 2, 3. Rom. 9, 5. Evr. 7, 14. (24) 2 Cor. 3, 17. Filip. 3, 3. (27) Is. 2, 4.

34. Iisus le-a zis: Minca-rea Mea este să fac voia Celui ce M-a trimis pe Mine și să săvârșesc lucru Lui.

35. Nu ziceți voi că mai sunt patru luni și vine sece-rișul? Iată zis vouă: Ridicați ochii voștri și priviți hoilede că sunt albe pentru seceris.

36. Iar cel ce seceră pri-mește plătă și adună roade spre viață vesnică, ca să se bucură împreună și cel ce seamănă și cel ce seceră.

37. Căci în aceasta se a-deverește cuvîntul: Că unul este semănătorul și altul se-creatorul.

38. Eu v-am trimis să se-creați ceea ce voi n-ați muncit; alții au muncit și voi ati intrat în munca lor.

39. Si mulți samarineni din cetatea aceea au crezut în El, pentru cuvîntul femeii care mărturisea: Mi-a spus toate cîte am făcut.

40. Deci, după ce au venit la El, samarinenii îi rugau să rămînă la ei. Si a rămas acolo două zile.

41. Si cu mult mai mulți au crezut pentru cuvîntul Lui,

(34) Ps. 39, 10-12. Jer. 30, 21. Ioan 6, 38; 17, 1. (35) Mat. 9, 37. Luc. 10, 2. (43) Mat. 4, 12. Marc. 1, 14. Luc. 4, 14. (44) Mat. 13, 57. Marc. 6, 4. Luc. 4, 24. (48) Mat. 12, 39; 16, 1-4. Marc. 8, 12. Luc. 11, 29. 1 Cor. 1, 22.

42. Iar femeii îi ziceau: Credem nu numai pentru cu-vîntul tău, căci noi înșine-am auzit și știm că Acesta este cu adevărăt Hristosul, Mintuitul lumii.

43. Si după cele două zile, a plecat de acolo în Galileea.

44. Căci Iisus însuși a mărturisit că un prooroc nu e cinsit în țara lui.

45. Deci, cînd a venit în Galileea, L-au primit gali-leenii, cei ce văzuseră toate cîte făcuse El în Ierusalim, la sârbătoare, căci și ei veniseră la sârbătoare.

46. Deci iarăși a mers în Cana Galileei, unde prefă-cuse apa în vin. Si era un slujitor regesc, ul căruia fiu era bolnav în Capernaum.

47. Acesta, auzind că Iisus a venit din Iudeea în Galileea, s-a dus la El și îl rugă să se coboare și să vindece pe fiul lui, căci era gata să moară.

48. Deci Iisus i-a zis: Da-că nu vezi vedea semne și minuni, nu vezi crede.

49. Slujitorul regesc a zis către El: Doamne, coba-

ră-Te înainte de a muri co-pilul meu.

50. Iisus i-a zis: Mergi, fiul tău trăiește. Si omul a crezut în cuvîntul pe care i l-a spus Iisus și a plecat.

51. Iar pe cînd el cobora, slugile l-au întîmpinat, spu-nindu-i că fiul lui trăiește.

52. Si cerea, deci, să afle de la ele ceasul în care i-a fost mai bine. Deci i-au spus că ieri, în ceasul al sapte-lea, l-au lăsat frigurile.

53. Așadar tatăl a cuno-scut că în ceasul acela a fost în care Iisus i-a zis: Fiul tău trăiește. Si a crezut el și toată casa lui.

54. Aceasta este a doua minune pe care a făcut-o iarăși Iisus, venind din Iudeea în Galileea.

CAP. 5

Vîndecarea slăbănoșului de la scăldătoarea Vitezda. Iisus vorbește despre pute-rea Sa dumnezeiască.

1. După acestea era o sârbătoare a iudeilor și Iisus S-a suiat la Ierusalim.

2. Iar în Ierusalim, lîngă Poarta Oilor, era o scăldă-

toare, care se numea pe e-vreiește Vitezda, avînd cinci priavoare.

3. În acestea zăceau mul-time de bolnavi: orbi, șchiopi, uscați, așteptînd mișcarea apei.

4. Căci un inger al Dom-nului se cobora la vreme în scăldătoare și tulbură apa și cine intra întrii, după tulburarea apei, se facea sănătos, de orice boală era ținut.

5. Si era acolo un om, care era bolnav de treizeci și opt de ani.

6. Iisus, văzîndu-l pe a-costă zăcînd și știind că este așa încă de multă vre-me, i-a zis: Voiești să te faci sănătos?

7. Bolnavul I-a răspuns: Doamne, nu am om, ca să mă arunce în scăldătoare, cînd se tulbură apa; că, pînă cînd vin eu, altul se co-boără înaintea mea.

8. Iisus i-a zis: Scoală-te, ia-ți patul tău și umblă.

9. Si indată omul s-a fă-cut sănătos, și s-a luat pa-tul și umbila. Dar în ziua aceea era simbătă.

10. Deci ziceau iudeii că-tre cel vindecat: Este zi de

CAP. 5. — (2) Neem. 5, 1; 12, 39. (7) Ps. 71, 13. (8) Is. 35, 8-9. Mat. 9, 6. Marc. 2, 10. Luc. 5, 24. (9) Ioan 9, 14. (10) Ies. 20, 9-10. Deut. 5, 13. Jer. 17, 21-27. Mat. 12, 2. Marc. 2, 24; 3, 4. Luc. 6, 2; 13, 14.

simbătă și nu-ți este îngăduit să-ji le patul.

11. El le-a răspuns: Cel ce m-a făcut sănătos Acela mi-a zis: Ia-ji patul și umblă.

12. El l-au întrebat: Cine este omul care îi-a zis: Ia-ji patul tău și umblă?

13. Iar cel vindecat nu știa cine este, căci Iisus se dăduse la o parte din mulțimea care era în acel loc.

14. După aceasta Iisus l-a aflat în templu și i-a zis: Iată că te-ai făcut sănătos. De acum să nu mai păcăluiești, ca să nu-ji fie ceva mai rău.

15. Atunci omul a plecat și a spus iudeilor că Iisus este Cel ce l-a făcut sănătos.

16. Pentru aceasta iudeii prigoneau pe Iisus și căutau să-l omoare, că făcea aceea simbăta.

17. Dar Iisus le-a răspuns: Tatăl Meu pînă acum lucrează; și Eu lucrez.

18. Deci pentru aceasta căutați și mai mult iudeii să-l omoare, nu numai pen-

tru că dezlegă simbăta, ci și pentru că zicea că Dumnezeu este Tatăl Său, făcindu-Se pe Sine deopotrivă cu Dumnezeu.

19. A răspuns deci Iisus și le-a zis: Adevărat, adevărat zic vouă: Fiul nu poate să facă nimic de la Sine, dacă nu va vedea pe Tatăl făcind; căci cele ce face Acela, acestea le face și Fiul intocmai.

20. Că Tatăl iubește pe Fiul și-l arată toate cîte face El și lucruri mai mari decît acestea va arăta Lui, ca voi să vă mirați.

21. Căci, după cum Tatăl scoală pe cei morți și le dă viață, tot așa și Fiul dă viață celor ce voiește.

22. Tatăl nu judecă pe nimeni, ci toată judecata a dat-o Fiului.

23. Ca toți să cinstească pe Fiul, precum cinstesc pe Tatăl. Cel ce nu cinstește pe Fiul nu cinstește pe Tatăl care L-a trimis.

24. Adevărat, adevărat zic vouă: Cel ce ascultă cuvin-

(14) Luc. 11, 26. (17) Ioan 9, 4; 14, 10. (18) Mat. 12, 14. Ioan 7, 1, 19-30; 10, 33. Filip. 2, 6. (19) Ioan 5, 30; 8, 28; 9, 4; 12, 49; 14, 10. (20) Pild. 8, 30. Ioan 3, 35. (22) Ps. 71, 1. Mat. 11, 27; 28, 18. Ioan 5, 27; 17, 2. Fapt. 17, 31. 1 Petr. 4, 5. Rom. 2, 16. 2 Tim. 4, 1. (23) Luc. 10, 16. 1 Ioan 2, 23. (24) Ioan 3, 16-18, 36; 6, 40, 47; 8, 51. 1 Ioan 5, 14.

tul Meu și crede în Cel ce M-a trimis are viață veșnică și la judecată nu va veni, ci s-a mutat din moarte la viață.

25. Adevărat, adevărat zic vouă, că vine ceasul și acum este, cind morții vor auzi glasul Fiului lui Dumnezeu și cei ce vor auzi vor învia.

26. Căci precum Tatăl are viață în Sine, așa l-a dat și Fiului să aibă viață în Sine;

27. Și l-a dat putere să facă judecătă, pentru că este Fiul Omului..

28. Nu vă mirați de aceasta; că vine ceasul în care toți cei din morminte vor auzi glasul Lui,

29. Și vor ieși cei ce au făcut cele bune, spre invierea vieții, iar cei ce au făcut cele rele, spre invierea osindirii.

30. Eu nu pot să fac de la Mine nimic; precum aud, judec; dar judecata Mea este dreaptă, pentru că nu cauți voia Mea, ci voia Cei-ului care M-a trimis.

31. Dacă mărturisesc Eu despre Mine Insumi, mărturia Mea nu este adevărată.

32. Altul este care mărturisește despre Mine; și știu că adevărată este mărturia pe care o mărturiseste despre Mine.

33. Voi ați trimis la Ioan și el a mărturisit adevărul.

34. Dar Eu nu de la om iau mărturia, ci vă spun acestea ca să vă mintuiti.

35. Acela (Ioan) era făclia care arde și luminează, și voi ați voit să vă veseliți o clipă în lumina lui.

36. Iar Eu am mărturie mai mare decât a lui Ioan; căci lucrurile pe care Mi le-a dat Tatăl ca să le săvîrșesc, lucrurile acestea pe care le fac Eu, mărturisesc despre Mine că Tatăl M-a trimis.

37. Și Tatăl care M-a trimis, Acela a mărturisit despre Mine. Nici glasul Lui nu l-ați auzit vreodată, nici fața Lui n-ați văzut-o;

38. Și cuvîntul Lui nu să-lășuiște în voi, pentru că

(25) Ioan 5, 28. Ef. 5, 14. (27) Fap. 18, 25. Dan. 7, 13-14. Luc. 10, 22. Ioan 5, 22. Fapt. 10, 42; 17, 31. 1 Tes. 4, 16. (28-29) Io. 26, 19. Iez. 37, 4. Dan. 12, 2-3. Intel. 5, 9-10. Mat. 25, 46. Ioan 5, 25. 1 Cor. 15, 52. 1 Tes. 4, 16. Apoc. 14, 11. (30) Mat. 26, 39. Marc. 14, 36. Ioan 5, 19; 6, 38. (32) Is. 42, 1. Mat. 3, 17; 17, 5. Ioan 8, 18. 1 Ioan 5, 6-9. (33) Ioan 1, 15-32; 10, 41. (35) Sir. 48, 1. Ioan 1, 19. 2 Petr. 1, 19. (36) Ioan 10, 25. (37) Deut. 4, 12. Mat. 3, 17.

voi nu credeți în Cel pe care L-a trimis Acela.

39. Cercetați Scripturile, că socotili că în ele aveți viață veșnică. Si acelea sunt care mărturisesc despre Mine.

40. Si nu voți să veniți la Mine, ca să aveți viață!

41. Slavă de la oameni nu primesc;

42. Dar v-am cunoscut că n-aveți în voi dragostea de Dumnezeu.

43. Eu am venit în numele Tatălui Meu, și voi nu Mă primiți; dacă va veni un altul în numele său, pe acela îl veți primi.

44. Cum puteți voi să credeți, când primiți slavă unii de la alții, și slava care vine de la unicul Dumnezeu nu o căutați?

45. Să nu socotili că Eu vă voi învinui la Tatăl; cel ce vă învinuiește este Moise, în care voi ați nădăjduit.

46. Că dacă ați și crezut lui Moise, ați și crezut și

Mie, căci despre Mine a scris acela.

47. Iar dacă celor scrise de el nu credeți, cum veți crede în cuvintele Mele?

CAP. 6

Săturarea celor cinci mii de oameni. Iisus umblă pe mare. Piinea care se pogață din cer. Mărturisirea lui Petru.

1. După acestea Iisus s-a dus dincolo de marele Galilei, în părțile Tiberiadei.

2. Si a mers după El multe multă, pentru că vedea minunile pe care le făcea cu cei bolnavi.

3. Si s-a suiat Iisus în munte și a seszut acolo cu ucenicii săi.

4. Si era aproape Paștele, sărbătoarea iudeilor.

5. Deci ridicindu-și Iisus ochii și văzind că multimea multă vine către El, a zis către Filip: De unde vom cumpăra pâine, ca să mănânce aceastia?

(39) Deut. 18, 15–18. Is. 9, 5; 53, 1. Luc. 16, 29; 24, 27, 45. Ioan (40) 1, 11; 3, 19, 5, 45–46. Fapt. 17, 11. 1 Tim. 4, 13. 2 Tim. 3, 15. (41) Ioan 7, 18. 1 Tes. 2, 6. (42) 1 Reg. 15, 30. Ioan 12, 45. Rom. 2, 29. (43) Ioan 3, 29. Ioan 5, 39. Rom. 3, 12. (44) Fap. 3, 15; 12, 5; 18, 18; 22, 18; 49, 10. Deut. 18, 15. Ps. 39, 10. Ioan 5, 39. Fapt. 26, 22, 14; 27, 18. Ioan 2, 13; 5, 1. (5) Mat. 14, 14–16, 32. Marc. 6, 35. (6) Ies. 12, 18. Ioan 2, 13; 5, 1. (7) Mat. 14, 14–16; 22. Marc. 6, 35. Luc. 9, 12.

6. Iar aceasta o zicea că să-l incerce, că El știa ce avea să facă.

7. Si Filip i-a răspuns: Piini de două sute de dinari nu le vor ajunge, ca să ia fiecare cîte puțin.

8. Si a zis Lui unul dintre ucenici, Andrei, fratele lui Simon Petru:

9. Este aici un băiat care are cinci bini de orz și doi pești. Dar ce sănt acestea la atită?

10. Si a zis Iisus: Faceți pe oameni să se aşeze. Si era iarbă multă în acel loc. Deci au seszut bărbatii în număr ca la cinci mil.

11. Si Iisus a luat pînă în să, mulțumind, a dat uceniciilor, iar ucenicii celor ce sădeau; asemenea și din pești, cît au voit.

12. Iar după ce s-au săturat, a zis uceniciilor săi: adunați fărimiurile ce au rămas, ca să nu se piardă ceva.

13. Deci au adunat și au umplut douăsprezece coșuri

(7) Num. 11, 21–22. 4 Reg. 4, 43. Marc. 6, 37. (9) Mat. 11, 17; 15, 34. Marc. 6, 38. Luc. 9, 15. (10) Mat. 14, 19; 15, 38. Marc. 6, 39. Luc. 9, 14. (11) 1 Reg. 9, 13. Mat. 14, 19. Marc. 6, 41. Luc. 9, 16. (12) Mat. 14, 20; 15, 37. Marc. 6, 42; 8, 8, 19. Luc. 9, 17. (13) Mat. 15, 37. Marc. 8, 19. (14) Fap. 49, 10. Deut. 18, 15, 18. Mat. 11, 5; 21, 46. Luc. 7, 16–19; 24, 19. Ioan 4, 19; 7, 12; 9, 17. (15) Mat. 14, 23. (16) Mat. 14, 22. Marc. 6, 47. (18) Mat. 14, 24. (19) Mat. 14, 25. Marc. 6, 48. (20) Mat. 14, 27. Marc. 6, 50.

21. Deci voiau să-L ia în corabie, și îndată corabia a sosit la fjârmul la care mergeau.

22. A doua zi, mulțimea, care sta de cealaltă parte a mării, a văzut că nă era acolo decât numai o corabie mai mică și că Iisus nu intrase în corabie împreună cu ucenicii săi, ci plecaseră numai ucenicii Lui.

23. Si alte corăbi mai mici au venit din Tiberiada în apropiere de lecul unde ei înfăcaseră pâinea, după ce Domnul mulțumise.

24. Deci, cind a văzut mulțimea că Iisus nu este acolo, nici ucenicii Lui, au intrat și ei în corăbile cele mici și au venit la Caper-naum, căutându-L pe Iisus.

25. Si găsindu-L dincolo de mare, L-au zis: Învățătoare, cind ai venit aici?

26. Iisus le-a răspuns și a zis: Adevărat, adevărat zic vouă: Mă căutați nu pentru că ați văzut minuni, ci pentru că ați mîncat din pâini și v-ați saturat.

(27) Deut. 30, 20. Mat. 3, 17; 17, 5. Marc. 1, 11. Luc. 3, 22; 9, 35. Ioan 1, 32; 10, 36, 2 Petr. 1, 17. (29) Ioan 17, 5, 25. 1 Ioan 3, 23. (30) Mat. 12, 38; 16, 1. Mat. 8, 11. Luc. 11, 16. Ioan 2, 18. 1 Cor. 1, 22. (31) Ies. 16, 14–15. Num. 11, 7. Deut. 8, 16. Neem. 9, 15. Ps. 77, 24–25. Înțel. 16, 20. Ioan 6, 49. 1 Cor. 10, 3. (33) Ioan 3, 15, 31. 1 Cor. 10, 17.

27. Lucreți nu pentru mîncarea cea pieritoare, ci pentru mîncarea ce rămîne spre viață vesnică și pe care o va da vouă Fiul Omului, căci pe El L-a petecuit Dumnezeu-Tatăl.

28. Deci au zis către El: Ce să facem, ca să săvîrșim luctările lui Dumnezeu?

29. Iisus a răspuns și le-a zis: Aceasta este luctarea lui Dumnezeu, ca să credetă în Acea pe Care El L-a trimis.

30. Deci L-au zis: Dar ce minune faci Tu, ca să vedem și să credem în Tine? Ce lucrezi?

31. Părinții noștri au mîncat mană în pustie, precum este scris: Pâine din cer le-a dat lor să mânânce.

32. Deci Iisus le-a zis: Adevărat, adevărat zic vouă: Nu Moise v-a dat pâinea cea din cer; ci Tatăl Meu vă dă din cer pâinea cea adevărată.

33. Căci pâinea lui Dumnezeu este cea care se coară din cer și care dă viață lumii.

34. Deci au zis către El: Doamne, dă-ne totdeauna pâinea aceasta.

35. Si Iisus le-a zis: Eu sunt pâinea vieții; cel ce vine la Mine nu va flăminzi și cel ce crede în Mine nu va fișeta niciodată.

36. Dar am spus vouă că M-ati și văzut și nu credetă.

37. Tot ce-Mi dă Tatăl, va veni la Mine; și pe cel ce vine la Mine nu-l voi scoate afară;

38. Pentru că M-am coborât din cer, nu ca să fac voia Mea, ci voia Celui ce M-a trimis pe Mine.

39. Si aceasta este voia Celui ce M-a trimis, ca din toți pe care Mii-a dat Mine să nu pierd pe nici unul, ci să-i invieze pe ei în ziua cea de apoi.

40. Că aceasta este voia Tatălui Meu, ca oricine vede pe Fiul și crede în El să răbă viață vesnică și Eu îl voi invia în ziua cea de apoi.

41. Deci iudeii murmurau împotriva Lui, fiindcă zise-

se: Eu sunt pâinea ce s-a coborât din cer.

42. Si ziceau: Au nu este Acesta Iisus, fiul lui Iosif, și nu știm noi pe tatăl său și pe mama sa? Cum spune El acum: M-am coborât din cer?

43. Iisus a răspuns și le-a zis: Nu murmurați între voi.

44. Nimeni nu poate să vină la Mine, dacă nu-l va trage Tatăl Care M-a trimis, și Eu îl voi invia în ziua cea de apoi.

45. Scris este în prooroci: Si vor fi toți învățați de Dumnezeu. Deci oricine a auzit și a învățat de la Tatăl la Mine vine.

46. Nu doar că pe Tatăl L-a văzut cineva, decât numai Cel ce este de la Dumnezeu; Acesta L-a văzut pe Tatăl.

47. Adevărat, adevărat zic vouă: Cel ce crede în Mine are viață vesnică.

48. Eu sunt pâinea vieții.

(34) Ioan 4, 15. (35) Lev. 22, 7. Sir. 24, 23. Ioan 4, 10, 14, 16; 6, 48, 58; 7, 37. (36) Ioan 6, 64. (38) Mat. 26, 39. Marc. 14, 36. Luc. 22, 42. Ioan 3, 13; 4, 34; 5, 30; 8, 28–29. (39) Ioan 10, 28; 17, 12; 18, 9. (40) Ioan 3, 16; 5, 24. (42) Mat. 13, 55. Marc. 6, 3. Luc. 3, 23; 4, 22. Ioan 1, 31. 5. Pling. 5, 21. Luc. 10, 22. Ioan 6, 65. (45) Ia. 54, 13. (44) Ier. 31, 34. Mih. 4, 2. Evr. 8, 10; 10, 16. (46) Mat. 11, 27. Luc. 10, 19. Ier. 31, 34. Mih. 4, 2. Evr. 8, 10; 10, 16. (48) Pilâ, 9, 5. Ioan 6, 55, 58. 22. Ioan 1, 18; 3, 15. (47) Ioan 5, 24. (48) Pilâ, 9, 5. Ioan 6, 55, 58.

49. Părintii voștri au mincat mană în pustie și au murit.

50. Păinea care se coboară din cer este aceea din care, dacă mănâncă cineva, nu moare.

51. Eu sunt păinea coa vie, care s-a pogorât din cer. Cine mănâncă din păinea aceasta viu va fi în veci, iar păinea pe care Eu o voi da pentru viață lumii este trupul Meu.

52. Deci iudeii se centau între ei, zicind: Cum poate Aceasta să ne dea trupul Lui să-l mincăm?

53. Și le-a zis Iisus: Adevarat, adevarat zic vouă, dacă nu veți minca trupul Fiului Omului și nu veți bea singele Lui, nu veți avea viață în voi.

54. Cel ce mănâncă trupul Meu și bea singele Meu are viață veșnică, și Eu îl voi învia în ziua cea de apoi.

55. Trupul Meu este adevarată mâncare și singele Meu, adevarată băutură.

56. Cel ce mănâncă trupul Meu și bea singele Meu ră-

mine intru Mine și Eu intru el.

57. Precum M-a trimis pe Mine Tatăl cel viu și Eu vinez pentru Tatăl, și cel ce Mă mânâncă pe Mine va trăi prin Mine.

58. Aceasta este păinea care s-a pogorât din cer, nu precum au mincat părintii voștri mană și au murit. Cel ce mănâncă această păine va trăi în veci.

59. Acestea le-a zis pe cînd învăță în sinagoga din Capernaum.

60. Deci mulți din ucenicii Lui, auzind, au zis: Greu este cuvîntul acesta! Cine poate să-l asculte?

61. Iar Iisus, știind în sine că ucenicii Lui murmură împotriva Lui, le-a zis: Vă smintește aceasta?

62. Dacă veți vedea pe Fiul Omului, suindu-Se acolo unde era mai înainte?

63. Duhul este cel ce dă viață; trupul nu folosește la nimic. Cuvintele pe care vi le-am spus sunt duh și sunt viață.

64. Dar sunt unii dintre voi care nu cred. Căci Iisus

(49) Ies. 16, 14–15. Num. 11, 7. Ps. 77, 24–25. Is. 8, 16. Ioan 6, 31. 1 Cor. 10, 3. (51) Ioan 3, 13. (53) Mat. 26, 26–28. (54) Ioan 11, 26. (58) Ioan 6, 35, 48. (60) Ioan 6, 66. (62) Mat. 26, 64. Ioan 3, 13. Ef. 4, 8. (63) Rom. 8, 2. 2 Cor. 3, 6. (64) Marc. 2, 8. Ioan 2, 24–25; 6, 36.

știa de la început cine sănătatea și cine este cel care îl va vinde.

65. Și zicea: De aceea am spus vouă că nimeni nu poate să vină la Mine, dacă nu-i este dat de de Tatăl.

66. Și de atunci mulți dintre ucenicii Săi s-au dus înapoi și nu mai umblau cu El.

67. Deci a zis Iisus celor doișprezece: Nu vreți și voi să vă ducești?

68. Simon Petru l-a răspuns: Doamne, la cine ne vom duce? Tu ai cuvintele vieții celei veșnice.

69. Și noi am crezut și am cunoscut că Tu ești Hristosul, Fiul Dumnezeului Celui viu.

70. Le-a răspuns Iisus: Oare, nu v-am ales Eu pe voi, cei doișprezece? Și unul dintre voi este diavol!

71. Iar El zicea de Iuda al lui Simon Iscarioteanul, căci acesta, unul din cei doișprezece fiind, avea să-L vindă.

(65) Ioan 3, 27; 6, 44. (66) Ps. 72, 23. Ioan 6, 60. (68) Fapt. 5, 20.

(69) Mat. 16, 16. Marc. 8, 29. Luc. 9, 20. Ioan 1, 49; 11, 27. (70) Luc.

6, 13. CAP. 7. – (1) Ioan 5, 16–18. (2) Lev. 23, 34. Num. 29, 12.

(3) Mat. 12, 46. Marc. 3, 31. Fapt. 1, 14. (5) Ps. 68, 11. Marc. 3, 21.

(6) Ioan 2, 4; 7, 8, 30; 8, 20. (7) Pild. 29, 27. Int. 2, 14. Luc. 5, 26.

Ioan 3, 19; 15, 18–19.

CAP. 7

Iisus învăță în Temphu, la sărbătoarea coturilor.

1. Și după acestea mergea Iisus prin Galileea, căci nu voia să meargă prin Iudeea, deoarece iudeii căutau să-L ucidă.

2. Și era aproape sărbătoarea iudaică a coturilor.

3. Au zis deci către El frații Lui: Pleacă de aici și du-Te în Iudeea, pentru că și ucenicii Tăi să vadă lucrurile pe care Tu le faci.

4. Căci nimeni nu lucrează ceva în ascuns, ci cauță să se facă cunoscut. Dacă faci acestea, arătă-Te pe Tine lumei.

5. Pentru că nici frații Lui nu credeau în El.

6. Deci le-a zis Iisus: Vremea Mea încă n-a sosit; dar vremea voastră totdeauna este gata.

7. Pe voi lumea nu poate să vă urască, dar pe Mine Mă urăște, pentru că Eu mărturisesc despre ea că lucrurile ei sunt rele.

8. Voi duceți-vă la sărbătoare; Eu nu merg la sărbătoarea aceasta, căci vremea Mea nu s-a împlinit încă.

9. Acestea spunându-le, a rămas în Galileea.

10. Dar după ce frații Săi s-au dus la sărbătoare, atunci S-a suiat și El, dar nu pe față ci pe ascuns.

11. În timpul sărbătorii iudeilor l-a căutat și ziceau: Unde este Acela?

12. Și cărtire multă era despre El în mulțime; unii ziceau: Este bun; iar alții ziceau: Nu, ci amăgește mulțimea.

13. Totuși, de frica iudeilor, nimeni nu vorbea despre El pe față.

14. Iar la jumătatea prânzului Iisus S-a suiat în templu și învăță.

15. Și iudeii se mirau zînd: Cum știe Acesta că te fără să fi învățat?

16. Deci le-a răspuns Iisus și a zis: Învățătura Mea nu este a Mea, ci a Celui ce M-a trimis.

17. De vrea cineva să facă voia Lui, va cunoaște des-

pre învățătura aceasta dacă este de la Dumnezeu sau dacă Eu vorbesc de la Mine însuși.

18. Cel care vorbește de la sine își caută slava sa; iar cel care caută slava celui ce l-a trimis pe el, acesta este adevarat și nedreptate nu este în el.

19. Oare nu Moise v-a dat Legea? Și nimeni dintre voi nu fine Legea. De ce căutați să Mă ucideți?

20. Și mulțimea a răspuns: Ai demon. Cine căută să Te ucidă?

21. Iisus a răspuns și le-a zis: Un lucru am făcut și toti vă minări.

22. De aceea Moise v-a dat tăierea imprejur, nu că este de la Moise, ci de la părinti, și simbata tăieți imprejur pe om.

23. Dacă omul primește tăierea imprejur simbata, ca să nu se strice Legea lui Moise, vă minăti pe Mine

că am făcut simbata un om întreg sănătos?

(8) Ioan 7, 6, 30; 8, 20. (12) Ioan 6, 14; 7, 40; 9, 16; 10, 19. (13) Ioan 9, 22; 12, 42; 19, 38. (15) Mat. 13, 54. Marc. 6, 2. Luc. 2, 47. (16) Ioan 8, 28; 12, 49; 14, 10, 24. (17) Ps. 49, 24. Ioan 8, 47. (18) Ioan 5, 41; 8, 50. (19) Ies. 20, 1, 24, 5. Deut. 33, 4. Mat. 12, 14. Marc. 3, 6. Ioan 8, 21; 13, 33. (20) Ioan 8, 48–52; 10, 20. (22) Fac. 17, 7, 10, 1, 17; 5, 16, 18; 10, 31. (23) Ioan 5, 8–16.

24. Nu judecați după înfățișare, ci judecați judecată dreaptă.

25. Deci ziceau unii dintr-o icrusalimitenii: Nu este, oare, Acesta pe care-L căută să-L ucidă?

26. Și iată că vorbește pe față și ei nu-l zic nimic. Nu cumva căpetenile au cunoscut cu adevarat că Acesta e Hristos?

27. Dar pe Acesta li știm de unde este. Însă Hristosul, cind va veni, nimeni nu știe de unde este.

28. Deci a strigat Iisus în templu, învățind și zicind: Și pe Mine Mă știi și știi de unde sunt; și Eu n-am venit de la Mine, dar adevarat este Cel ce M-a trimis pe Mine și pe care voi nu-L știi.

29. Eu îl știu pe El, căci de la El sunt și El M-a trimis pe Mine.

30. Deci căutați să-L prinďă, dar nimeni n-a pus mină pe El, pentru că nu venise că am făcut simbata un om întreg sănătos.

(24) Lev. 19, 15. Deut. 1, 16–17; 16, 19. Pild. 24, 23. Ioan 8, 15. Iac. 2, 1–4. 2 Cor. 10, 7. (26) Ioan 7, 48. (27) Mat. 15, 55. Marc. 6, 3. Luc. 4, 22. (28) Ioan 8, 42. (30) Marc. 13, 12. Ioan 7, 6–8; 8, 20. (31) Ioan 8, 38. (33) Ioan 15, 33; 16, 5, 16. (34) Os. 5, 6. Ioan 8, 21; 13, 33. (35) Ioan 1, 1. Petr. 1, 1. (37) Lev. 23, 36. Num. 29, 37. 2 Paral. 7, 9. Is. 55, 1. Ioan 4, 14; 6, 35. Apoc. 22, 17.

31. Dar mulți din mulțime au crezut în El și ziceau: Hristosul cind va veni va face El minuni mai multe decât a făcut Acesta?

32. Au auzit fariseii mulțimea murmurind acestea despre El și au trimis arhierei și fariseii slujitorii ca să-L prinďă.

33. Dar Iisus le-a zis: Pețin timp mai sint cu voi și Mă duc la Cel ce M-a trimis.

34. Mă veți căuta și nu Mă veți găsi; și unde sunt Eu, voi nu puteți să veniți.

35. Deci au zis iudeii, într-ei: Unde are să se ducă Acesta, ca noi să nu-L găsim? Nu cumva va merge la cei împrăștiati printre elini și va învăța pe elini?

36. Ce înseamnă acest cuvânt pe care l-a spus: Mă veți căuta și nu Mă veți găsi și unde sunt Eu, voi nu puteți să veniți?

37. Iar în ziua cea din urmă — ziua cea mare a

sărbătorii — Iisus sta între el și a strigat, zicind: Dacă însetează cineva, să vină la Mine și să bea.

38. Cel ce crede în Mine, precum a zis Scriptura: riuri de apă vie vor curge din pînțele lui.

39. Iar aceasta a zis-o despre Duhul pe care aveau să-l primească acei ce cred în El. Căci încă nu era (dat) Duhul, pentru că Iisus încă nu fusesese preaslăvit.

40. Deci din multime, auzind cuvintele acestea, ziceau: Cu adeverat, Acestea este Proorocul.

41. Iar alii ziceau: Aceasta este Hristosul. Iar alii ziceau: Nu cumva din Galileea va să vină Hristos?

42. N-a zis, oare, Scriptura că Hristos va să vină din sămînta lui David și din Betleem, cetatea lui David?

43. Si s-a făcut dezbinare în multime pentru El.

44. Si unii dintre ei voiau să-l prindă, dar nimeni n-a pus mîinile pe El.

(38) Deut. 18, 18. Pild. 18, 4. Cint. 4, 15. Is. 12, 3; 35, 6; 44, 3. Ioii 4, 18. Ioan 4, 14. (39) Is. 44, 3. Ioh 3, 3. Zah. 12, 10. Fapt. 2, 17, 33. (40) Mat. 21, 46; 26, 5. Ioan 7, 12. (42) 1 Reg. 16, 1-4; 20, 6. Mih. 5, 1. Mat. 2, 5-6. Luc. 2, 4. (43) Ioan 9, 16. (44) Marc. 12, 12. (46) Luc. 4, 32. (48) Ioan 7, 26. (50) Ioan 3, 1-2; 19, 39. (51) Deut. 1, 17; 17, 8.

45. Deci slugile au venit la arhierei și la farisei, și le-au zis acela: De ce nu L-ați adus?

46. Slugile au răspuns: Niciodată n-a vorbit un om așa cum vorbește acest Om.

47. Si le-au răspuns deci fariseii: Nu cumva ați fost și voi amâgiti?

48. Nu cumva a crezut în El cineva dintre căpetenii sau dintre farisei?

49. Dar mulțimea aceasta, care nu cunoaște Legea, este blestemată!

50. A zis către ei Nicodim, cel ce venise mai înainte la El, noaptea, fiind unul dintre ei:

51. Nu cumva Legea noastră judecă pe om, dacă nu-l ascultă mai întîi și nu știe ce a facut?

52. El au răspuns și i-au zis: Nu cumva și tu ești din Galileea? Cercetează și vezi că din Galileea nu s-a ridicat prooroc.

53. Si s-a dus fiecare la casa sa.

CAP. 8
Femeia păcătoasă. Iisus este Lumina lumii. Cuvînt împotriva necredinței iudeilor.

1. Iar Iisus S-a dus la Muntele Măslinilor.

2. Dar dimineața iarăși a venit în templu, și tot poporul venea la El; și El, șezind, îl învăța.

3. Si au adus la El fariseii și cărturarii pe o femeie, prinșă în adulter și, așezind-o în mijloc,

4. Au zis Lui: Învățătorule, această femeie a fost prinșă asupra faptului de adulter;

5. Iar Moise ne-a poruncit în Lege că pe unele ca acestea să le ucidem cu piatre. Dar Tu ce zici?

6. Si aceasta ziceau, îspătindu-L, că să aibă de ce să-l învinuiască. Iar Iisus, plecindu-Se în jos, scria cu degetul pe pămînt.

7. Si stăruind să-L întrebe, El S-a ridicat și le-a zis: Cel fără de păcat dintre voi să arunce cel dintîi piatra asupra ei.

8. Iarăși plecindu-Se, scria pe pămînt.

CAP. 8. — (5) Lev. 20, 10. Deut. 22, 22. Sir. 23, 30-32. (6) Ier. 17, 13. (7) Sir. 8, 6. (12) Ioan 1, 4-5; 3, 19, 5; 12, 46. 1 Ioan 1, 5. Ef. 5, 8.

9. Iar ei auzind aceasta și muștrăți fiind de cugel, ieșau unul cite unul, începînd de la cei mai bătrîni și pînă la cei din urmă, și a rămas Iisus singur și femeie, stînd în mijloc.

10. Si ridicîndu-Se Iisus și nevăzind pe nimene decît pe femeie, i-a zis: Femeie, unde sunt pîrișii tăi? Nu te-a osindit nici unul?

11. Iar ea a zis: Nici unul, Doamne. Si Iisus i-a zis: Nu te osindesc nici Eu. Mergi; de-acum să nu mai păcătuiești.

12. Deci iarăși le-a vorbit Iisus zicind: Eu sunt Lumina lumii; cel ce îmi urmează Mic nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina viații.

13. De aceea fariseii l-au zis: Tu mărturisești despre Tine însuți; mărturia Ta nu este adevărată.

14. A răspuns Iisus și le-a zis: Chiar dacă Eu mărturisesc despre Mine însuți, mărturia Mea este adevărată, fiindcă știu de unde am venit și unde Mă duc. Voi nu știți de unde vin, nici unde Mă duc.

15. Voi judeoăți după
trup; Eu nu judec pe ni-
meni.

16. Și chiar dacă Eu ju-
dec, judecata Mea este ade-
vărată, pentru că nu sunt
singur, ci Eu și Cel ce
M-a trimis pe Mine.

17. Și în Legea voastră
este scris că mărturia a doi
oameni este adevărată.

18. Eu sunt Cel ce mărtu-
risesc despre Mine. Însumi și
mărturisesc despre Mine
Tatăl, Cel ce M-a trimis.

19. Îi ziceau deci: Unde
este Tatăl Tău? Răspunsă
Iisus: Nu Mă sănăti nici pe
Mine nici pe Tatăl Meu;
dacă M-ai sănăti pe Mine, atunci
ști și pe Tatăl Meu.

20. Cuvintele acestea le-a
grăbit Iisus în vîstorie, pe
cind învăța în templu: și
nimănui nu l-a prins, că încă
nu venise ceasul Lui.

21. Și iarăși le-a zis: Eu
Mă duc și Mă veți căuta și
veți murî în păcatul vostru.
Unde Mă duc Eu, voi nu pu-
teți veni.

22. Deci ziceau iudeii: Nu
cumva își va ridică singur

(15) Ioan 7, 24. (16) 2 Cor. 15, 1. (17) Deut. 17, 6; 19, 15. Mat. 18, 16. 2 Cor. 13, 1. Evr. 10, 28. (18) Is. 42, 1. Ioan 5, 32. 1 Ioan 5, 9. (19) 1 Ioan 2, 25. (20) Ioan 7, 6, 8, 30. (21) Ioan 13, 33-34. (22) Ioan 3, 31; 17, 14. Col. 3, 1. (23) Ioan 3, 31; 7, 16; 12, 32.

viață? Că zice: Unde Mă
duc Eu, voi nu puteți veni.

23. Și El le zicea: Voi sănă-
teți din cele de jos; Eu sănă-
teți din cele de sus. Voi sănăte-
ști din lumea aceasta; Eu nu
sunt din lumea aceasta.

24. V-am spus deci vouă
că veți murî în păcatele
voastre. Căci dacă nu cre-
deți că Eu sunt, veți murî
în păcatele voastre.

25. Deci li ziceau ci: Cine
ești Tu? Și a zis Iisus:
Ceea ce v-am spus de la
început.

26. Multe am de spus des-
pre voi și de judecat. Dar
Ceț ce M-a trimis pe Mine
adevărat este, și cele ce am
auzit de la El, Eu acestea le
grăiesc în lume.

27. Și ei n-au înțeles că
le vorbea despre Tatăl.

28. Deci le-a zis Iisus:
Când veți înălța pe Fiul
Omului, atunci veți cunoaște
că Eu sunt și că de la Mine
însumi nu fac nimic, ci pre-
cum M-a învățat Tatăl, vă
vorbesc.

29. Și Cel ce M-a trimis
este cu Mine; nu M-a lăsat

singur, fiindcă Eu fac puru-
rea celei plăcute Lui.

30. Spunând El acestea,
multă au crezut în El.

31. Deci zicea Iisus către
iudeii care crezuseră în El:
Dacă veți rămâne în cuvîntul
Meu, sănăteți cu adevărat
ucenici ai Mei;

32. Si veți cunoaște ade-
vărul, iar adevărul vă va
face liberi.

33. El însă l-a răspuns:
Noi suntem sănătății lui
Avraam și nimănui niciodată
n-am fost robi. Cum zici
Tu că: Veți fi liberi?

34. Iisus le-a răspuns:
Adevărul, adevărul vă spun:
Oricine săvîrșește păcatul
este rob păcatului.

35. Iar robul nu rămâne în
casă în veac; Fiul însă ră-
mîne în veac.

36. Deci, dacă Fiul vă va
face liberi, liberi veți fi în-
tr-adevăr.

37. Știi că sănătăția
lui Avraam, dar căutați să
Mă omorîți, pentru că cuvîntul
Meu nu încape în voi.

(30) Ioan 7, 31. (31) Is. 42, 7; 61, 1. Rom. 6, 14-22; 8, 2 (35) 2 Paral.
(32) 2 Petri, 2, 19. Rom. 6, 16, 20.
(33) Mat. 3, 9. Ioan 8, 39. (34) 2 Petri, 2, 19. Rom. 6, 16, 20.
(35) 2 Cor. 7, 22. Gal. 4, 30. (36) Rom. 6, 18; 8, 2. 1 Cor. 7, 22.
(37) Gal. 5, 1. (38) Mat. 3, 9. Ioan 7, 19; 18, 40. (39) Mat. 3, 9. Luc. 3, 8.
Gal. 5, 1. (40) Mat. 3, 9. Ioan 7, 19; 18, 40. (41) Mat. 3, 9. (42) Gal. 5, 7. (43) Pa. 108. 3. Ioan
8, 37. (44) Is. 63, 18; 64, 7. (45) Ioan 7, 28.

38. Eu vorbesc ceea ce am
văzut la Tatăl Meu, iar voi
faceți ceea ce ati auzit de
la tatăl vostru.

39. El au răspuns și l-au
zis: Tatăl nostru este Avra-
am. Iisus le-a zis: Dacă ati
fi fiii lui Avraam, atunci face
faptele lui Avraam.

40. Dar voi acum căutați
să Mă ucideți, pe Mine,
omul care v-am spus adevărul
pe care l-am auzit de la
Dumnezeu. Avraam n-a fă-
cut aceasta.

41. Voi faceți faptele ta-
tălui vostru. Zis-ai Lui: Noi
nu ne-am născut din desfrun-
tare. Un tată avem: pe Dum-
nezeu.

42. Le-a zis Iisus: Dacă
Dumnezeu ar fi Tatăl vostru,
M-ai iubi pe Mine, căci de
la Dumnezeu am ieșit și am
venit. Pentru că n-am venit
de la Mine însumi, ci El
M-a trimis.

43. De ce nu înțelegeți
vorbirea Mea? Fiindcă nu
puteți să dați ascultare cu-
vîntului Meu.

44. Voi sinteți din tatăl vostru diavolu și vreți să faceți poftele tatălui vostru. El, de la început, a fost ucigașator de oameni și nu a stat întru adevăr, pentru că nu este adevăr întru el. Cind grăiește minciuna, grăiește dintru ale sale, căci este mincinos și tatăl minciunii.

45. Dar pe Mine, fiindcă spun adevărul, nu Mă credeti.

46. Cine dintre voi Mă vădește de păcat? Dacă spun adevărul, de ce voi nu Mă credeți?

47. Cel care este de la Dumnezeu ascultă cuvintele lui Dumnezeu; de aceea voi nu ascultați, pentru că nu sinteți de la Dumnezeu.

48. Au răspuns iudeii și l-au zis: Oare, nu zicem noi bine că Tu ești samarinean și ai demon?

49. A răspuns Iisus: Eu nu am demon, ci cinstesc pe Tatăl Meu, și voi nu Mă cinstiți pe Mine.

50. Dar Eu nu cauț slava Mea. Este cine să o caute și să judece.

(44) Fap. 3, 4, 15. Mat. 13, 38. Fapt. 13, 10. 1 Ioan 3, 8-9. Iuda 1, 6, 2 Cor. 11, 3. (46) Pild. 8, 7. 2 Cor. 5, 21. (47) Sir. 3, 28. Ioan 10, 26-27. 1 Ioan 4, 6. (48) 2 Paral. 18, 21. Mat. 10, 25. Ioan 8, 20; 10, 20. (50) Ioan 7, 18. (51) Ioan 5, 24. (54) Ioan 16, 14. Fapt. 3, 13. Evr. 5, 5. (56) Fap. 15, 6; 22, 16. Ioan 19, 27. Luc. 10, 24. Evr. 11, 13.

51. Adevărat, adevărat zic vouă: Dacă cineva va păzi cuvintul Meu, nu va vedea moartea în veac.

52. Iudeii l-au zis: Acum am cunoscut că ai demon. Avraam a murit, de asemenea și proorocii; și Tu zici: Dacă cineva va păzi cuvintul Meu, nu va gusta moartea în veac.

53. Nu cumva ești Tu mai mare decât tatăl nostru Avraam, care a murit? și au murit și proorocii. Cine Te faci Tu a fi?

54. Iisus a răspuns: Dacă Mă slăvesc Eu pe Mine însumi, slava Mea nimic nu este. Tatăl Meu este Cel care Mă slăvește, despre care ziceți voi că este Dumnezeul vostru.

55. Si nu L-ași cunoscut, dar Eu îl știu; și, dacă ei zice că nu-L știu, aș fi mincinos asemenea vouă. Cil îl știu și păzesc cuvintul Lui.

56. Avraam, părintele vostru, a fost bucuros să vadă ziua Mea și a văzut-o și s-a bucurat.

57. Deci au zis iudeii către El: Încă nu ai cincizeci de ani și l-ai văzut pe Avraam?

58. Iisus le-a zis: Adevărat, adevărat zic vouă: Eu sunt mai înainte de a fi fost Avraam.

59. Deci au luat pietre ca să arunce asupra Lui. Dar Iisus S-a ferit și a ieșit din templu și, trecind prin mijlocul lor, S-a dus.

CAP. 9

Vindecarea orbului din naștere, în zi de sărbătoare.

1. Si trecind Iisus, a văzut un om orb din naștere.

2. Si ucenicii Lui l-au întrebat, zicind: Invățătorule, cine a păcătuit; acesta sau părinții lui, de să-a născut orb?

3. Iisus a răspuns: Nici el n-a păcătuit, nici părinții lui, ci ca să se arate în el lucrările lui Dumnezeu.

4. Trebuie să fac, pînă este ziua, lucrările Celui ce M-a trimis pe Mine; că vine

noaptea, când nimeni nu poate să lucreze.

5. Atât că sunt în lume, Lumina a lumii sunt.

6. Acestea zicind, a scuipat jos și a făcut tină din scuipat, și a uns cu tină ochii orbului.

7. Si i-a zis: Mergi de te spălat în scăldătoarea Siloamului (care se倾cuiește: trimis). Deci s-a dus și s-a spălat și a venit văzind.

8. Iar vecinii și cei ce-i văzuseră mai înainte că era orb ziceau: Nu este acesta cel ce sădea și cersește?

9. Unii ziceau: El este. Alții ziceau: Nu este el, ci seamănă cu el. Dar acela zicea: Eu sunt.

10. Deci ii ziceau: Cum și s-au deschis ochii?

11. Acela a răspuns: Omul care se numește Iisus a făcut tină și a uns ochii mei; și mi-a zis: Mergi la scăldătoarea Siloamului și te spălat. Deci, ducindu-mă și spălându-mă, am văzut.

12. Zis-au lui: Unde este Acela? Si el a zis: Nu știu.

(58) Ies. 5, 14. Is. 43, 13. Ioan 1, 1-2, 15, 30; 17, 5, 24. Col. 1, 17. Apoc. 1, 8. (59) Luc. 4, 30. Ioan 10, 31; 11, 8. CAP. 9. — (2) Ioan 9, 34. (3) Ioan 11, 4. (4) Ioan 4, 34; 5, 17; 11, 9; 12, 35. (5) Is. 42, 6. Luc. 2, 32. Ioan 1, 4-5; 8, 12; 12, 35, 46. Fapt. 13, 47. (6) Is. 35, 5. Marc. 7, 33; 8, 23. Ioan 9, 11; 11, 37. (7) 4 Reg. 5, 10-14. Neem. 5, 15. (11) Is. 8, 6. Ioan 9, 6-7.

13. L-au dus la farisei pe cel ce fusese oarecind orb.
14. Si era simbăta în ziua în care Iisus a făcut tină și i-a deschis ochii.

15. Deci iarăși il întrebau și fariseii cum a văzut. Iar el le-a zis: Tină a pus pe ochii mei, și m-am spălat și văd.

16. Deci ziceau unii dintre farisei: Acest om nu este de la Dumnezeu, fiindcă nu îne simbăta. Iar alții ziceau: Cum poate un om păcătos să facă asemenea minuni? Si era dezbinare între ei.

17. Au zis deci orbului iarăși: Dar tu ce zici despre El, că ti-a deschis ochii? Iar el a zis că proroc este.

18. Dar iudeii n-au crezut despre el că era orb și a văzut, pînă ce n-au chemat pe părinții celui ce vădea.

19. Si i-ou întrebăt, zicind: Acesta este fiul vostru, despre care ziceți că s-a născut orb? Deci cum vede el acum?

20. Au răspuns deci părinții lui și au zis: Știm că acesta este fiul nostru și că s-a născut orb.

(14) Ioan 5, 9. (16) Ioan 3, 2; 7, 12, 43; 9, 33; 10, 19. (17) Luc. 7, 16; 24, 19. Ioan 4, 19; 6, 14. (22) Ioan 7, 13; 12, 42; 19, 38. (24) Iosua 7, 19. Ier. 13, 16. Ioan 9, 16.

21. Dar cum vede el acum, noi nu știm; sau cine i-a deschis ochii lui, noi nu știm. Întrebăți-l pe el; este în vîrstă; va vorbi singur despre sine.

22. Acestea le-au spus părinții lui, pentru că se temeau de iudei. Căci iudeii puseseră acum la cale că, dacă cineva va mărturisi că El este Hristos, să fie dat afară din sinagogă.

23. De aceea au zis părinții lui: Este în vîrstă; întrebăți-l pe el.

24. Deci au chemat a doua oară pe omul care fusese orb și i-au zis: Dă slavă lui Dumnezeu. Noi știm că Omul acesta e păcătos.

25. A răspuns deci acela: Dacă este păcătos, nu știu. Un lucru știu: că fiind orb, acum văd.

26. Deci i-au zis: Ce ți-a făcut? Cum ți-a deschis ochii?

27. Le-a răspuns: V-am spus acum să n-ai auzit? De ce voi și să auziți iarăși? Nu cumva voi și voi să vă faceți ucenici ai Lui?

28. Si i-au ocărît și i-au zis: Tu ești ucenic al Ace-

lui, iar noi suntem ucenici ai lui Moise.

29. Noi știm că Dumnezeu a vorbit lui Moise, iar pe Acesta nu-L știm de unde este.

30. A răspuns omul și le-a zis: Toamnă în aceasta să minunarea; că voi nu știu de unde este și El mi-a deschis ochii.

31. Si noi știm că Dumnezeu nu-i ascultă pe păcălosi; dar de este cineva cinstitor de Dumnezeu și face voia Lui, pe acesta îl ascultă.

32. Din veac nu s-a auzit să fi deschis cineva ochii unui orb din naștere.

33. De n-ar fi Acesta de la Dumnezeu, n-ar putea să facă nimic.

34. Au răspuns și i-au zis: In păcate te-ai născut tot, și tu ne înveți pe noi? Si i-au dat afară.

35. Si a auzit Iisus că l-a dat afară. Si, găsindu-l, i-a zis: Crezi tu în Fiul lui Dumnezeu?

36. El a răspuns și a zis: Dar cine este, Doamne, că să cred în El?

(29) Ies. 3, 6; 19, 19. (31) Iov 27, 9; 35, 12-13. Ps. 5, 4-5; 17, 44; 33, 15-17; 65, 17-18. Pild. 1, 28; 15, 29; 28, 9. Is. 1, 15. Ier. 11, 12; 14, 12. Iez. 8, 18. Mih. 3, 4. Zah. 7, 13. (32) Is. 42, 7. Ioan 10, 21. (33) Ioan 3, 2; 9, 16. (34) Ioan 4, 26. (39) Mat. 11, 25; 15, 13-14. Ioan 12, 46. 2 Cor. 3, 14. (40) Rom. 2, 19. (41) Ioan 15, 22-24. CAP. 10. — (1) Ioan 10, 7-9; 14, 6. (2) Ioan 10, 1, 9; 14, 6.

37. Si a zis Iisus: L-ai și văzut! Si Cel ce vorbește cu tine Acela este.

38. Iar el a zis: Cred, Doamne. Si s-a inchinat Lui.

39. Si a zis: Spre judecată am venit în lumea aceasta, ca cei care nu văd să vădă, iar cei care văd să fie orbi.

40. Si au auzit acestea, unii dintre fariseii, care erau cu El, și l-au zis: Oare și noi suntem orbi?

41. Iisus le-a zis: Dacă ati fi orbi n-ati avea păcat. Dar acum ziceți: Noi vedem. De aceea păcatul râmine asupra voastră.

CAP. 10

Păstorul cel bun și oile Sale.

1. Adevărat, adevărat zic vădu: Cel ce nu intră pe ușă, în stauul oilor, ci sare pe auirea, acela este fur și tilhar.

2. Iar cel ce intră prin ușă este păstorul oilor.

3. Acestuia, portarul ii deschide și oile ascultă de glasul lui, și oile sale le

cheamă pe nume și le mină afară.

4. Și cind le scoate afară pe toate ale sale, merge înaintea lor, și oile merg după el, căci cunosc glasul lui.

5. Iar după un străin, ele nu vor merge ci vor fugi de la el, pentru că nu cunosc glasul străinilor.

6. Această pildă le-a spus-o Iisus, dar ei n-au înțeles ce înseamnă cuvintele Lui.

7. A zis deci Iarăși Iisus: Adevărat, adevărat zic vouă: Eu sunt ușa oilor.

8. Toți căii au venit mai întâi de Mine sănt furi și tilhăzi, dar oile nu i-au ascultat.

9. Eu sunt ușa; de va intra cineva prin Mine, se va mîntui; și va intra și va ieși și păsune va afla.

10. Furul nu vine decât ca să fure și să jungheie și să piardă. Eu am venit ca viață să aibă și din belșug să aibă.

(4) Cint. 2, 8. (6) Luc. 18, 34. (8) Eccl. 7, 25. Icr. 23, 1-2; 50, 6. Iez. 34, 2-3. (9) Ps. 22, 2. Ioan 10, 1, 7; 14, 6. Evr. 10, 19. (11) Ps. 22, 1; 79, 1. Is. 40, 11. Ioz. 54, 12, 23, 31; 37, 24. Sof. 3, 14. Zah. 9, 16. Ioan 15, 13. 1 Petr. 2, 25; 5, 4. Evr. 13, 20. (12-13) Zah. 11, 16-17. (14) Ps. 1, 6. Iez. 34, 11, 2 Tim. 2, 19. (15) Mat. 11, 27. Luc. 10, 22. Ioan 15, 13. (16) Is. 11, 12; 56, 8. Iez. 37, 22. Os. 2, 1, 3. Mih. 2, 12. Ioan 11, 52. 1 Petr. 2, 25. (17) Is. 53, 7-12. Evr. 2, 9. (18) Ioan 2, 19; 14, 31.

11. Eu sunt păstorul cel bun. Păstorul cel bun își punе sufletul pentru oile sale.

12. Iar cel plătit și cel care nu este păstor, și ale cărui oi nu sunt ale lui, vede lupul venind și lasă oile și fugă; și lupul le răpește și le risipește.

13. Dar cel plătit fugă, pentru că este plătit și nu are grija de oi.

14. Eu sunt păstorul cel bun și cunosc pe ale Mele și ale Mele Mă cunosc pe Mine.

15. Precum Mă cunoaște Tatăl și Eu cunosc pe Tatăl. și sufletul îmi pun pentru oi.

16. Am și alte oi, care nu sunt din stauful acesta. și pe acele trebuie să le aduc, și vor anu glasul Meu și va fi o turmă și un păstor.

17. Pentru aceasta Mă iubește Tatăl, fiindcă Eu îmi pun sufletul, ca Iarăși să-l iau.

18. Nimeni nu-l ia de la Mine, ci Eu de la Mine însuși îl pun. Putere am Eu

ca să-l pun și putere am Iarăși să-l iau. Această poruncă am primit-o de la Tatăl Meu.

19. Iarăși s-a făcut dezbinare între iudei, pentru cuvintele acestea.

20. Și mulți dintre ei ziceau: Are demon și este nebun. De ce să-L ascultați?

21. Alii ziceau: Cuvintele acestea nu sunt ale unui demonizat. Cum poate un demon să deschidă ochii orbilor?

22. Și era atunci la Ierusalim sărbătoarea înnoitorii templului și ora iarnă.

23. Iar Iisus umbria prin templu, în pridvorul lui Solomon.

24. Deci L-au împresurat iudeii și li ziceau: Pină cind ne scoci sufletul? Dacă Tu ești Hristosul, spune-o nouă pe față.

25. Iisus le-a răspuns: V-am spus și nu credeti. Încrările pe care le fac în numele Tatălui Meu, acestea

mărturisesc despre Mine.

(19) Cint. 2, 8. Ioan 7, 12; 9, 16. (20) Marc. 3, 21. Ioan 7, 20; 8, 48.

(21) Ioan 9, 32-33. (22) Neem. 12, 27. 1 Marc. 4, 59. (23) 3 Reg. 6, 3. (25) Ioan 5, 36. (26) Ioan 8, 47. 1 Ioan 4, 6. (27) Ioan 10, 4-14.

(28) Ioan 6, 39. (29) Deut. 33, 3. (30) Ies. 23, 21. Ioan 17, 11, 22.

(31) Ioan 5, 18; 7, 19; 8, 59; 11, 8. (34) Ps. 81, 6.

26. Dar voi nu credeti, pentru că nu sunteți dintre oile Mele.

27. Oile Mele ascultă de glasul Meu și Eu le cunosc pe ele, și ele vin după Mine.

28. Și Eu le dău viață vesnică și nu vor pieri în veac, și din mină Mea nimeni nu le va răpi.

29. Tatăl Meu, Care Mi le-a dat, este mai mare decât toți, și nimeni nu poate să le răpească din Mina Tatălui Meu.

30. Iar Eu și Tatăl Meu una suntem.

31. Iarăși au luat pietre iudeii ca să arunceasupra Lui.

32. Iisus le-a răspuns: Multe lucruri bune v-am arătat vouă de la Tatăl Meu. Pentru care din ele, arunci cu pietre asupra Mea?

33. I-au răspuns iudeii: Nu pentru lucru bun arunci cu pietre asupra Ta, ci pentru hulă și pentru că Tu, om fiind, Te faci pe Tine Dumnezeu.

34. Iisus le-a răspuns: Nu e scris în Legea voastră că

(19) Cint. 2, 8. Ioan 7, 12; 9, 16. (20) Marc. 3, 21. Ioan 7, 20; 8, 48.

(21) Ioan 9, 32-33. (22) Neem. 12, 27. 1 Marc. 4, 59. (23) 3 Reg. 6, 3. (25) Ioan 5, 36. (26) Ioan 8, 47. 1 Ioan 4, 6. (27) Ioan 10, 4-14.

(28) Ioan 6, 39. (29) Deut. 33, 3. (30) Ies. 23, 21. Ioan 17, 11, 22.

(31) Ioan 5, 18; 7, 19; 8, 59; 11, 8. (34) Ps. 81, 6.

Eu am zis: dumnezei sănăteji?

35. Dacă i-a numit dumnezi pe aceia către care a fost cuvântul lui Dumnezeu — și Scriptura nu poate să fie desființată —

36. Despre Cel pe care Tatăl L-a sfîrșit și L-a trimis în lume, voi ziceți: Tu hulești, căci am spus: Fiul lui Dumnezeu sunt?

37. Dacă nu fac lucrările Tatălui Meu, să nu credeți în Mine,

38. Iar dacă le fac, chiar dacă nu credeți în Mine, credeți în aceste lucrări, ca să știi și să cunoaștești că Tatăl este în Mine și Eu în Tatăl.

39. Căutau deci iarăși să-l primă, și Iisus a scăpat din mâna lor.

40. Și a plecat iarăși dincolo de Iordan, în locul unde Ioan boțeza la început, și a rămas acolo.

41. Și mulți au venit la El și ziceau: Ioan n-a făcut nici o minune, dar toate cite

Ioan a zis despre Acesta erau adevărate.

42. Și mulți au crezut în El acolo.

CAP. 11

Invierea lui Lazăr. Arhieteli unelțcsc împotriva lui Iisus.

1. Și era bolnav un oarecare Lazăr din Betania, satul Mariei și al Martei, soția ei.

2. Iar Maria era aceea care și-a uns cu mir pe Domnul și l-a șters picioarele cu părul capului ei, al cărei frate Lazăr era bolnav.

3. Deci au trimis surorile la El, zicind: Doamne, iată, cel pe care îl iubești este bolnav.

4. Iar Iisus, auzind, a zis: Această boală nu este spre moarte, ci pentru slava lui Dumnezeu, ca, prin ea, Fiul lui Dumnezeu să se slăvească.

5. Și iubea Iisus pe Marta și pe sora ei și pe Lazăr.

6. Cind a auzi, deci, că este bolnav, atunci a rămas două zile în locul în care era.

(36) Ioan 6, 27. (38) Ioan 14, 10; 17, 21. (39) Marc. 3, 6. (40) Mat. 19, 1. Ioan 1, 28. (41) Ioan 5, 33. CAP. 11. — (1) Luc. 10, 38-39. Ioan 12, 1. (2) Mat. 26, 7. Marc. 14, 3. Ioan 12, 3. (4) Ioan 9, 3; 11, 40. (5) Ps. 15, 3. (6) Os. 6, 2-3.

7. Apoi, după aceea, a zis ucenicilor: Să mergem iarăși în Iudeea.

8. Ucenicii l-au zis: Învățătorule, acum cătău iudei să Te ucidă cu pietre, și iarăși Te duci acolo?

9. A răspuns Iisus: Nu sunt oare douăsprezece ceasuri într-o zi? Dacă umblă cineva ziua, nu se impiedică, pentru că el vede lumina acestei lumi.

10. Iar dacă umblă cineva noaptea se impiedică, pentru că lumina nu este în el.

11. A zis acesta, și după aceea le-a spus: Lazăr, prietenul nostru, a adormit; Mă duc să-l trezesc.

12. Deci l-au zis ucenicii: Doamne, dacă a adormit, se va face bine.

13. Iar Iisus vorbise despre moartea lui, iar ei credeau că vorbește despre somn ca odihnă.

14. Deci atunci Iisus le-a spus lor pe față: Lazăr a murit.

15. Și Mă bucur pentru voi că să credeți că n-am fost acolo. Dar să mergem la el.

(8) Ioan 8, 59; 10, 31. (9) Neem. 9, 3. Ioan 9, 4. (10) Ioan 12, 35. (11) Deut. 31, 16. Marc. 5, 39. (21) Ioan 11, 32. (22-25) Io 19, 25-26. Is. 26, 19. Iez. 37, 4-5. Dan. 12, 2. Luc. 14, 14. Fapt. 23, 6; 24, 15. 1 Cor. 15, 13, 51-55. Filip. 3, 21. Apoc. 20, 12.

26. Si oricine trăiește și crede în Mine nu va muri în veac. Crezi tu aceasta?

27. Zis-a Lui: Da, Doamne. Eu am crezut că Tu ești Hristosul, Fiul lui Dumnezeu, Care a venit în lume.

28. Si zicind aceasta, s-a dus și a chemat pe Maria, sora ei, zicindu-i în taină: Învățătorul este aici și te cheamă.

29. Cind a auzit aceea, s-a scutat degrabă și a venit la El.

30. Si Iisus nu venise încă în sat, ci era în locul unde îl întâmpinase Marta.

31. Iar iudeii care erau cu ea în casă și o mîngăiau, văzind pe Maria că să-să scută degrabă și a ieșit afară, au mers după ea, socotind că a plecat la morînt, ca să plângă acolo.

32. Deci Maria, cind a venit unde era Iisus, văzindu-L, a căzut la picioarele Lui, zicindu-I: Doamne, dacă ai fi fost aici, fratele meu n-ar fi murit.

33. Deci Iisus, cind a văzut-o plângind și pe iudeii care veniseră cu ea plângind

(26) Ioan 6, 54. (27) Mat. 16, 16. Marc. 8, 29. Luc. 9, 20. Ioan 6, 69. (32) Ioan 11, 21. (37) Ioan 9, 6. (39) Iez. 37, 11. (40) Marc. 9, 25; 11, 23. Ioan 11, 4. (42) Ioan 12, 30.

și ei, a suspinat cu duhul și S-a tulburat întru Sine.

34. Si a zis: Unde i-ai puș? Zis-au Lui: Doamne, vino și vezi.

35. Si a lăcrimat Iisus.

36. Deci ziceau iudeii: Iată căt de mult îl iubea.

37. Iar unii dintre ei ziceau: Nu putea, oare, Acesta care a deschis ochii orbului să facă așa ca și acesta să nu moară?

38. Deci suspinând iarăși Iisus întru Sine, a mers la morînt. Si era o peșteră și o piatră era aşezată pe ea.

39. Iisus a zis: Ridicați piatra. Marta, sora celui răposat, l-a zis: Doamne, déjà miroase, că este apătră zi.

40. Iisus i-a zis: Nu îi-am spus că dacă vei crede, vei vedea slava lui Dumnezeu?

41. Au ridicat deci piatra, iar Iisus și-a ridicat ochii în sus și a zis: Părinte, îți mulțumesc că M-ai ascultat.

42. Eu știam că întotdeauna Mă ascuții, dar pentru mulțimea care stă împrejur am zis, ca să credă că Tu M-ai trimis.

43. Si zicind acestea, a strigat cu glas mare: Lazare, vino afară!

44. Si a ieșit mortul, fiind legat la picioare și la mijini cu fișii de pînză și fața lui era infășurată cu mahramă. Iisus le-a zis: Dezlegăți-l și lăsați-l să meargă.

45. Deci mulți din iudeii care veniseră la Maria și care văzuseră ce a făcut Iisus au crezut în El.

46. Iar unii dintre ei s-au dus la farisei și le-au spus cele ce făcuse Iisus.

47. Deci arhierii și fariseii iau adunat sinedriul și ziceau: Ce facem, pentru că Omul acesta face multe minuni?

48. Dacă-L lăsăm așa toti vor crede în El și vor veni românii și ne vor lua și țara și neamul.

49. Iar Caiafa, unul dintre ei, care în anul acela era arhierul le-a zis: Voi nu știți nimic;

50. Nici nu gindii că ne este mai de folos să moară un om pentru popor, decât să piară tot neamul.

51. Dar aceasta n-a zis-o de la sine, ci, fiind arhierul anului acclua, a proorocit că Iisus avea să moară pentru neam,

52. Si nu numai pentru neam, ci și ca să adune laolaltă pe fiili lui Dumnezeu cei împrăștiați.

53. Deci, din ziua aceea, s-au hotărît ca să-L ucidă.

54. De aceea Iisus nu mai umbla pe față printre iudei, ci a plecat de acolo într-un ținut aproape de pustie, într-o cetate numită Efraim, și acolo a rămas cu ucenicii săi.

55. Si era aproape Paștele iudeilor și mulți din țară s-au suiat la Ierusalim, mai înainte de Paști, ca să se curățească.

56. Deci căuta pe Iisus și, pe cind stătea în templu, ziceau între ei: Ce vă se pare? Oare nu va veni la sărbătoare?

57. Iar arhierii și fariseii dăduseră porunci, că dacă va și cineva unde este, să dea de veste, ca să-L prindă.

(47) Ps. 2, 1. Mat. 26, 5. Marc. 14, 1. Luc. 22, 2. Fapt. 4, 16.

(50) Ioan 18, 14. (52) 15, 49, 6. Ioan 10, 16, 1. Ioan 2, 2. Ef. 3, 12, 17.

(53) Mat. 21, 38. Luc. 20, 14. (54) 2 Paral. 15, 19. (55) 2 Paral. 30, 13, 17.

CAP. 12

Ungerea lui Iisus în Betania. Intrarea în Ierusalim. Elinii vor să vadă pe Iisus. Glasul din cer. Necredința iudeilor.

1. Deçi, cu șase zile înainte de Paști, Iisus a venit în Betania, unde era Lazăr, pe care îl inviașe din morți.

2. Și l-au făcut acolo cină și Marta slujea. Iar Lazăr era unul dintre cei ce se deau cu El la masă.

3. Deçi Maria, luind o litră cu mir de nard curat, de maro pret, a ușa picioarele lui Iisus și le-a sters cu pârul capului ei, iar casa s-a umplut de mirosul mirului.

4. Iar Iuda Iscarioteanul, unul dintre ucenicii Lui, care avea să-l vindă, a zis:

5. Pentru ce nu s-a vîndut mirul acesta cu trei sute de dinari și să-i fi dat săracilor?

6. Dar el a zis aceasta, nu pentru că îi era grijă de săraci, ci pentru că era fur și, având punge, lăua din ce se punea în ea.

CAP. 12: — (1-2) Mat. 26, 6-7. Marc. 14, 3. Luc. 10, 38-40. Ioan 11, 1-2. (3) Mat. 26, 7. Marc. 14, 3. Luc. 7, 37; 10, 38. Ioan 11, 2. (4) Mat. 26, 8, 14. Marc. 14, 4. (5) Mat. 26, 9. Marc. 14, 5. Ioan 13, 29. (7) Mat. 26, 10, 12. Marc. 14, 6. (8) Deut. 15, 11. Mat. 26, 11. Marc. 14, 7. Ioan 13, 33; 14, 19. (13) Ps. 117, 26. Mat. 21, 8-9; 23, 38. Marc. 11, 8-9. Luc. 19, 35-38. (14) 4 Reg. 9, 15. (15) Is. 62, 11. Zah. 9, 9. Mat. 21, 7. Marc. 11, 7. Luc. 19, 35. (16) Is. 62, 11. Zah. 9, 9. Mat. 21, 5.

7. A zis deci Iisus: Las-o, că pentru ziua ingropării Mele l-a păstrat.

8. Că pe săraci totdeauna îi aveți cu voi, dar pe Mine nu Mă aveți totdeauna.

9. Deçi mulțime mare de iudei au aflat că este acolo și au venit nu numai pentru Iisus, ci să vadă și pe Lazăr pe care-l inviașe din morți.

10. Și s-au sătuit arhiereii ca și pe Lazăr să-l omoare.

11. Căci, din cauza lui mulți dintre iudei mergeau și credeau în Iisus.

12. A doua zi, mulțime multă, care venise la sărbătoare, auzind că Iisus vine în Ierusalim.

13. Au luat ramuri de finic și au ieșit într-un împărțirea Lui și strigau: Osana! Bine-cuvintă este Cel ce vine într-un numele Domnului, împăratul lui Israel!

14. Și Iisus, găsind un asin tiner, a săzut pe el, precum este scris:

15. Nu te teme, fiica Sionului! Iată împăratul tău

vine, săzind pe mînzul asin-

nei.

16. Acestea nu le-au înțeles ucenicii Lui la început, dar cind S-a preaslăvit Iisus, atunci și-au adus aminte că acestea erau scrise pentru El și că acestea l-le-au făcut Lui.

17. Deçi da mărturie mulțimea care era cu El, cind l-a strigat pe Lazăr din morții și l-a inviat din morți.

18. De aceea L-a și întîmpinat mulțimea, pentru că auzise că El a făcut minunăție aceasta.

19. Deçi fariseii ziceau în-

tre ei: Vedeți că nimic nu

folositor!

Iată, lumea s-a dus

după El.

20. Și erau niște elini din

cei ce se suaseră să se in-

chinde la sărbătoare.

21. Deçi aceștia au venit la Filip, cel ce era din Bet-

saida Galileei, și l-au rugat,

zicind: Doamne, vom să

vedem pe Iisus.

22. Filip a venit și l-a

spus lui Andrei, și Andrei

și Filip au venit și l-au spus

lui Iisus.

(16) Ps. 72, 22. Marc. 9, 32. Luc. 2, 50; 9, 45; 18, 34. Ioan 10, 6;

14, 26. (19) Ioan 11, 47. (21) Is. 6, 1. Ag. 2, 7. (23) Ioan 13, 31-32;

17, 1. (24) Is. 53, 10. 1 Cor. 15, 36-37. (25) Mat. 10, 39; 16, 25.

Marc. 8, 35. Luc. 9, 24; 14, 27; 17, 33. (26) Ioan 14, 3; 17, 24.

(27) Mat. 26, 37-39. Luc. 22, 41. Evi. 5, 7-9.

net! Alii ziceau: Înger l-a vorbit!

30. Iisus a răspuns și a zis: Nu pentru Mine s-a făcut glasul acesta, ci pentru voi.

31. Acum este judecata acestei lumi; acum stăpinițorul lumii acesteia va fi aruncat afară.

32. Iar Eu, cind Mă voi înălța de pe pămînt, și voi trage pe toți la Mine.

33. Iar aceasta zicea, arătind cu ce moarte avea să moară.

34. I-a răspuns deci mulțimea: Noi, am auzit din Lege că Hristosul rămine în veac; și cum zici Tu, că Fiul Omului trebuie să fie înălțat? Cine este acesta, Fiul Omului?

35. Deci le-a zis Iisus: Încă puțină vreme Lumina este cu voi. Umblați cătaveți Lumina ca să nu vă prindă întunericul. Căci cel ce umbără în întuneric nu știe unde merge.

36. Cât aveți Lumina, credeți în Lumina, ca să fiți filii

ai Luminii. Acestea le-a vorbit Iisus și, plecând, S-a ascuns de ei.

37. Si, deși a făcut atîtea minuni înaintea lor, ei tot nu credeau în El.

38. Ca să se implicească cuvintul proorocului Isaia, pe care l-a zis: Doamne, cine a crezut în ceea ce a auzit de la noi? Si brațul Domnului cui s-a descooperit?

39. De aceea nu puteau să credă, că iată și a zis Isaia:

40. Au orbit ochii lor și a împietrit înima lor, ca să nu vadă cu ochii și să nu înțeleagă cu inima și ca nu cumva să se întoarcă și Eu să-i vine.

41. Acestea a zis Isaia, când a văzut slava Lui și a grădit despre El.

42. Totuși și dintre căpetenii mulți au crezut în El, dar nu mărturiseau din pricina fariseilor, ca să nu fie izgoniți din sinagogă;

43. Căci au iubit slava oamenilor mai mult decât slava lui Dumnezeu.

(50) Ioan 11, 42. (51) Ioan 14, 30; 16, 11. Ef. 6, 12. (52) Ioan 3, 14; 8, 28. (53) 2 Reg. 7, 13, 16. Ps. 44, 7; 88, 29, 36. Is. 9, 5–6. Iez. 37, 25. Dan. 2, 44; 7, 14. Mih. 4, 7; 5, 1. Luc. 1, 33. (55) Ioan 1, 4–5; 9, 4–5; 11, 10, 1. Ioan 2, 11. (56) Luc. 16, 8. Ef. 5, 8. (58) Is. 53, 1. Rom. 10, 16. (40) Is. 6, 9–10. Ier. 5, 21. Mat. 13, 12–15. Marc. 4, 11–12. Luc. 8, 10. Fapt. 28, 26–27. Rom. 11, 8. (42) Ioan 7, 15; 9, 22. (43) Ioan 5, 44.

CAP. 13

Iisus spală picioarele uceniciilor Săi la Cina cea de Tată. Arătă cine este vinzătorul. Porunca iubirii. Petru îl va lăgădui.

44. Iar Iisus a strigat și a zis: Cel ce crede în Mine nu crede în Mine, ci în Cel ce Mă trimis pe Mine.

45. Si cel ce Mă vede pe Mine vede pe Cel ce Mă trimis pe Mine.

46. Eu, Lumina am venit în lume, ca tot cel ce crede în Mine să nu rămână în întuneric.

47. Si dacă eude cineva cuvintele Mele și nu le păzește, nu Eu il judec; căci n-am venit ca să judec lumeni, ci ca să mintuiesc lumeni.

48. Cine Mă nesocotește pe Mine și nu primește cuvintele Mele are judecător ca să-l judece: cuvintul pe care l-am spus, acela îl va judeca în ziua cea de apoi.

49. Pentru că Eu n-am vorbit de la Mine, ci Tatăl care Mă trimis, Acesta Mi-a dat poruncă ce să spun și ce să vorbesc.

50. Si știu că porunca Lui este viață veșnică. Deci cele ce vorbesc Eu, precum Mi-a spus Mie Tatăl, așa vorbesc.

(44) Marc. 9, 37. Luc. 9, 48. (45) Ioan 14, 9. (46) Ioan 1, 5, 9; 3, 19; 8, 12; 9, 5, 39; 12, 35–36. (47) Mat. 18, 11. Ioan 3, 17. (48) Det. 18, 19. Marc. 16, 16. Luc. 10, 16. (49) Ioan 7, 16; 14, 10, 24. CAP. 13. — (1) Ier. 31, 3. Mat. 26, 2. Marc. 14, 1. Luc. 22, 1 (2) Mat. 26, 14, 21. Marc. 14, 2. Luc. 22, 3. Ioan 13, 27. (3) Mat. 11, 27; 28, 18–19. Luc. 10, 22; 22, 3–4. Ioan 3, 35; 17, 2, 1. Cor. 15, 27; Evr. 2, 8. (4) Mat. 20, 28. Marc. 10, 45. Luc. 12, 37; 17, 8; 22, 27. Filip. 2, 7.

cu ștergarul cu care era încins.

6. A venit deci la Simon Petru. Acesta l-a zis: Doamne, oare Tu să-mi speli mie picioarele?

7. A răspuns Iisus și i-a zis: Ceea ce fac Eu, tu nu știi acum, dar vei înțelege după aceasta.

8. Petru l-a zis: Nu-mi vei spăla picioarele în veac. Iisus l-a răspuns: Dacă nu te voi spăla, nu ai parte de Mine.

9. Zis-a Simon Petru Lui: Doamne, spălă-mi nu numai picioarele mele, ci și mijinile și capul.

10. Iisus i-a zis: Cel ce a făcut baiet n-are nevoie să-i fie spălate decât picioarele, căci este curat tot. Si voi sănătatea curați, însă nu tot.

11. Că știa pe cel ce avea să-L vîndă; de aceea a zis: Nu toti sănătatea curați.

12. După ce le-a spălat picioarele și și-a luat hainele, S-a așezat iar la masă și le-a zis: Înțelegăți ce v-am făcut Eu?

(6) Mat. 3, 14. (7) Ioan 13, 12. (10) Ioan 15, 3. (15) Mat. 23, 8, 10. Luc. 6, 46. 1 Cor. 8, 6; 12, 3. Filip. 2, 11–12. (14) Marc. 10, 45. 1 Petr. 5, 5. Rom. 12, 10. Gal. 6, 1–2. (15) Mat. 11, 29. Filip. 2, 5–9. (16) Mat. 10, 24. Luc. 6, 40. Ioan 15, 20. 1 Ioan 2, 6. (17) Iac. 1, 25. (18–19) Ps. 40, 9; 54, 14–15. Dan. 11, 26. Mat. 10, 36; 26, 25. Luc. 21, 7; 22, 21. Ioan 14, 29; 16, 4. Fapt. 1, 16, 19. (20) Mat. 10, 40. Luc. 9, 48; 10, 16.

13. Voi Mă numiști pe Mine: Învățătorul și Domnul, și bine ziceți, căci sunt.

14. Deci, dacă Eu, Domnul și Învățătorul, v-am spălat vouă picioarele, și voi sănătatea datori ca să spălați picioarele unui altor.

15. Că v-am dat vouă pildă, ca, precum v-am făcut Eu vouă, să faceti și voi.

16. Adevărat, zic vouă: Nu este sluga mai mare decât stăpînul său, nici solul mai mare decât cel ce l-a trimis pe el.

17. Cind știi acestea, fericiți sănătatea dacă le veți face.

18. Nu zic despre voi toți; căci Eu știu pe cei pe care î-am ales. Ci ca să se împlinnească Scriptura: Cel ce mănuște pîinea cu Mine a ridicat călcâiul împotriva Mea.

19. De acum vă spun vouă, înainte de a fi aceasta, ca să credeți, cind se va înțelege, că Eu sunt.

20. Adevărat, adevărat zic vouă: Cel care primește pe

cel pe care-l voi trimite Eu, pe Mine Mă primește; iar cine Mă primește pe Mine primește pe Cel ce M-a trimis pe Mine.

21. Iisus, zicind acestea, s-a tulburat cu duhul și a mărturisit și a zis: Adevărat, adevărat zic vouă că eu dințre voi Mă va vinde.

22. Deci ucenicii se uitau unul la altul, nedumerindu-se despre cine vorbește.

23. Iar la masă era rezemat la pieptul lui Iisus unul dințre ucenicii Lui, pe care-l iubea Iisus.

24. Deci Simon Petru i-a făcut semn acestuia și i-a zis: Intrebă cine este despre care vorbește.

25. Si căzind acela astfel la pieptul lui Iisus, l-a zis: Doamne, cine este?

26. Iisus i-a răspuns: Acela este, căruia Eu, întinând bucajica de pîine, i-o voi da. Si întinând bucajica, a luat-o și a dat-o lui Iuda, fiul lui Simon Iscarioteanul.

(23) Mat. 10, 4; 26, 21. Marc. 14, 18. Luc. 22, 21. (22) Mat. 26, 22. (23) Ioan 19, 26; 20, 2; 21, 7, 20–24. (24–25) Luc. 22, 23. (26) Mat. 26, 25. Marc. 14, 20. Luc. 22, 21. (27) Mat. 26, 14. Marc. 14, 21. Luc. 22, 25. Ioan 13, 2. (29) Iean 12, 6. (31) Ioan 12, 23–28. 1 Petr. 4, 11. (32) Ioan 12, 23; 17, 1. (33) Is. 65, 3. Ioan 7, 33–34; 8, 21. 1 Petr. 4, 11.

27. Si după imbucătură a intrat atunci satana în el. Iar Iisus i-a zis: Ceea ce faci, fă mai curind.

28. Dar nimeni din cei care ședea la masă, n-a înțeles pentru ce i-a zis aceasta.

29. Căci unii socoteau, deoarece Iuda avea punge, că lui îi zice Iisus: Cum-pără cel de care avem trebuință la sărbătoare, sau să dea ceva săracilor.

30. Deci după ce a luat acela bucajica de pîine, a ieșit numai decit. Si era noapte.

31. Si cind a ieșit el, Iisus a zis: Acum a fost preaslăvit Fiul Omului și Dumnezeu a fost preaslăvit întru El.

32. Iar dacă Dumnezeu a fost preaslăvit întru El, și Dumnezeu II va preaslăvi întru El și îndată II va preaslăvi.

33. Fiilor, încă puțin timp sănătatea curați. Voi Mă veți sănătatea curați.

căuta, dar, după cum am spus iudeilor — că unde Mă duc Eu, voi nu putești veni — vă spun vouă acum.

34. Poruncă nouă dau vouă: Să vă iubiți unul pe altul. Precum Eu v-am iubit pe voi, așa și voi să vă iubiți unul pe altul.

35. Întru aceasta vor cunoaște toți că sunteți ucenicii Mei, dacă veți avea dragoște unui față de altii.

36. Doamne, L-a întrebăt Simon-Petrui, unde Te duci? Răspuns-a Iisus: Unde Mă duc Eu, tu nu poți să urmezi Mie acum, dar mai tîrziu lini vîi urma.

37. Zis-a Petru lui: Doamne, de ce nu pot să urmeză Tîc acum? Sufletul meu îl voi da pentru Tine.

38. Iisus i-a răspuns: Vei pune sufletul tău pentru Mine? Adevărat, adevărat zic tîc că nu va cînta coșoul, pînă ce nu te vei lepta de Mine de trei ori!

(34) Lev. 19, 18. Mat. 5, 43. Luc. 10, 27. Ioan 15, 12. 1 Ioan 2, 7; 3, 11. 2 Ioan 1, 5. Gal. 6, 2. Ef. 5, 2. 1 Tes. 4, 9. (35) 1 Ioan 2, 5; 3, 10; 4, 20. (36) 2 Petr. 1, 14. (37) Marc. 14, 31. Luc. 22, 33. (38) Mat. 26, 34. Marc. 14, 30. Luc. 22, 54. CAP. 14. — (2) Mat. 25, 34. Evr. 6, 20. (3) Ioan 17, 24. 1 Tes. 4, 17. (6) Is. 35, 8. Ioan 1, 4, 14, 17; 6, 33, 40; 8, 32; 10, 1, 2, 9, 28; 11, 25. 1 Ioan 5, 20. Ef. 1, 13, 18. Evr. 10, 19.

CAP. 14

Cuvîntarea de despărțire. Făgăduința Duhului Sfînt.

1. Să nu se tulbere înima voastră; credeti în Dumnezeu, credeti și în Mine.

2. În casa Tatălui meu multe locașuri sunt, iar de nu, vă spus. Mă duc să vă gătesc loc.

3. Să dacă Mă voi duce și vă voi găsi loc, iarăși voi veni și vă voi luce la Mine, ca să fiți și voi unde sună Eu.

4. Să unde Mă duc Eu, voi fi și și calea.

5. Toma i-a zis: Doamne, nu știm unde Te duci; și cum putem să calea?

6. Iisus i-a zis: Eu sună Calea, Adevărul și Viața. Nimeni nu vine la Tatăl meu decât prin Mine.

7. Dacă M-ați fi cunoscut pe Mine și pe Tatăl meu L-ați fi cunoscut; dar de acum îl cunoașteți pe El și L-ați și văzut.

8. Filip i-a zis: Doamne, arată-ne nouă pe Tatăl și ne este de ajuns.

IOAN 14

9. Iisus i-a zis: De astătă vreme sună cu voi și nu M-a cunoscut, Filip? Cel ce M-a văzut pe Mine a văzut pe Tatăl. Cum zici tu: Arată-ne pe Tatăl?

10. Nu crezi tu că Eu sună intru Tatăl și Tatăl este intru Mine? Cuvintele pe care vă le spus nu le vorbesc de la Mine, ci Tatăl — Care rămîne intru Mine — face lucrările Lui.

11. Credeti Mie că Eu sună intru Tatăl și Tatăl intru Mine, iar de nu, credeti-Mă pentru lucrările acestea.

12. Adevărat, adevărat zic vouă: cel ce crede în Mine va face și el lucrările pe care le fac Eu și mai mari decât acestea va face, pentru că Eu Mă duc la Tatăl.

13. Să orice veți cere întru numele meu, aceea voi face, ca să fie slăvit Tatăl întru Fiul.

14. Dacă veți cere ceva în numele meu, Eu voi face.

15. De Mă iubiți, păzîți poruncile mele.

(9) Ioan 12, 45. 2 Cor. 4, 4. Col. 1, 15. Evr. 1, 3. (10) Ioan 5, 17; 7, 16; 10, 38; 12, 49. (11) Fapt. 19, 11. (13) Ier. 29, 12-13. Mat. 7, 7; 21, 22. Marc. 11, 24. Luc. 11, 9. Ioan 15, 7; 16, 23. Iac. 1, 5-6. (15) Înțel. 6, 18. Ioan 14, 21, 23; 15, 10, 14. 2 Ioan 1, 6. (16) Luc. 24, 49. Ioan 15, 26; 16, 7. Fapt. 1, 4; 2, 33. Col. 1, 6. (17) Ioan 15, 26; 16, 13. 1 Ioan 2, 27. 2 Ioan 1, 2. Rom. 8, 27. 1 Cor. 2, 14. (18) Ps. 67, 6. Is. 49, 15. Ier. 51, 5. Mat. 28, 20. (19) Ioan 11, 25; 16, 16. 1 Tes. 4, 14. (21) Sir. 2, 16. Ioan 14, 15. (22) Iuda 1, 1.

23. Iisus a răspuns și i-a zis: Dacă Mă iubește cineva, va păzi cuvintul Meu, și Tatăl Meu îl va iubi, și vom veni la el și vom face locas la el.

24. Cel ce nu Mă iubește nu păzește cuvintele Mele. Dar cuvintul pe care îl auzii nu este al Meu, ci al Tatălui care M-a trimis.

25. Acestea vi le-am spus, fiind cu voi;

26. Dar Mingitorul, Duhul Sfint, pe Care-L va trimite Tatăl, în numele Meu, Acela vă va invăța toate și vă va aduce aminte despre toate cele ce v-am spus Eu.

27. Pace vă las vouă, pacă Mea o dau vouă, nu precum dă lumea vă dau Eu. Să nu se turbure inima voastră, nici să se înficoșeze.

28. Ați auzit că v-am spus: „Mă duc și voi veni la voi. De M-ați iubi v-ați bucura că Mă duc la Tatăl, pentru că Tatăl este mai mare decât Mine.”

29. Și acum v-am spus acestea, înainte de a se în-

(23) 3 Reg. 8, 15; Zah. 2, 14; Ioan 14, 15; 15, 10. 1 Ioan 3, 24. 1 Cor. 3, 16. Ef. 3, 17. Apoc. 3, 20. (24) Ioan 7, 16; 12, 49. (26) Ioan 15, 26; 16, 13. Fapt. 1, 4. (27) Iov 34, 27. Filip. 4, 7. (28) 1 Cor. 11, 3. (29) Ioan 16, 4. (30) Ioan 12, 31; 16, 11. Ef. 6, 12. (31) Ioan 10, 18. Evr. 10, 7. CAP. 15. — (1) Cint. 1, 15. Sir. 24, 20. (2) Mat. 7, 19; 15, 13; 25, 29. Gal. 5, 22. (3) Ps. 118, 9. Ioan 13, 10. 1 Petr. 1, 22. 1 Ioan 2, 7.

timplă, ca să credeți cind se vor întimpla.

30. Nu voi mai vorbi multe cu voi, căci vine și stăpinițul acestei lumi și el nu are nimic în Mine;

31. Dar ca să cunoască lumea că Eu iubesc pe Tatăl și precum Tatăl Mi-a poruncit, aşa fec. Sculați-vă, să mergem de aici.

CAP. 15

Vîta cea adevărată. Porunca lui Hristos și iubirea cea mai mare. Ura și vina lumii. Mingitorul, Duhul Adărărului.

1. Eu sunt viața cea adevărată și Tatăl Meu este lucrătorul.

2. Orice mlădiță care nu aduce roadă întru Mine, El o taie; și orice mlădiță care aduce roadă, El o curățește, ca mai multă roadă să aducă.

3. Acum voi sănăti curății, pentru cuvintul pe care vi l-am spus.

4. Răminești în Mine și Eu în voi. Precum mlădiță nu poate să aducă roadă de la sine, dacă nu rămine în viață, tot așa nici voi, dacă nu răminești în Mine.

5. Eu sunt viață, voi sănăti mlădițele. Cei ce rămine în Mine și Eu în el, acela aduce roadă multă, căci fără Mine nu putești face nimic.

6. Dacă cineva nu rămine în Mine se aruncă afară ca mlădiță și se usucă; și le adună și le aruncă în foc și ard.

7. Dacă răminești întru Mine și cuvintele Mele rămin în voi, cerești ceea ce voi și se va da vouă.

8. Întru aceasta a fost slăvit Tatăl Meu, ca să aducă pe voi prietenii, pentru că toate cîte am auzit de la Tatăl Meu vi le-am făcut cunoscute.

9. Precum M-a iubit pe Mine Tatăl, aşa v-am iubit și Eu pe voi; răminești întru iubirea Mea.

10. Dacă păzii poruncile Mele, veți rămine întru iu-

birea Mea, după cum și Eu am păzit poruncile Tatălui Meu și rămin întru iubirea Lui.

11. Acestea vi le-am spus, ca bucuria Mea să fie în voi și ca bucuria voastră să fie deplină.

12. Aceasta este porunca Mea: să vă iubiti unul pe altul, precum v-am iubit Eu.

13. Mai mare dragoste decît aceasta nimenei nu are, ca sufletul lui să și-l pună pentru prietenii săi.

14. Voi sănăti prietenii Mei, dacă facești ceea ce vă poruncesc.

15. De acum nu vă mai zic slugi, că sluga nu știe ce face stăpinul său, ci v-am numit pe voi prietenii, pentru că toate cîte am auzit de la Tatăl Meu vi le-am făcut cunoscute.

16. Nu voi M-ați ales pe Mine Tatăl, aşa v-am iubit și Eu pe voi; răminești întru iubirea Mea.

(4) 1 Ioan 2, 6. Col. 1, 23. (5) Luc. 8, 8. Fapt. 4, 12. (6-7) Iez. 15, 4. Ier. 31, 18-19. Mat. 3, 10; 7, 7, 19; 21, 22. Marc. 11, 24. Luc. 11, 9. Ioan 14, 13; 16, 23. Iac. 1, 5-6. 1 Ioan 3, 22; 5, 14-15. (8) Filip. 1, 11. (10) Ps. 118, 44. Is. 50, 5. Ioan 14, 15, 23. 1 Ioan 1, 3. (12) Mat. 5, 43; 22, 29. Marc. 12, 31. Ioan 13, 34; 15, 17. 1 Petr. 4, 8. 1 Ioan 3, 11; 4, 21. Ef. 5, 2. 1 Tes. 4, 9. (13) Ioan 3, 16; 10, 11-15. 1 Ioan 5, 16. Rom. 5, 7. Ef. 5, 2. (14) Cint. 1, 8. Mat. 12, 50. Marc. 5, 34. Luc. 8, 21. Ioan 14, 15. (15) Fac. 18, 17. Intel. 7, 14. Ioan 17, 26. Ef. 1, 9; 3, 5. Evr. 1, 2. (16) Is. 43, 22. Mat. 28, 19. Marc. 16, 15. Col. 1, 6.

Tatăl să vă dea orice-I veți cere în numele Meu.

17. Aceasta vă poruncesc: să vă iubiți unul pe altul.

18. Dacă vă urăște pe voi lumea, să știți că pe Mine mai înainte decât pe voi M-a urășit.

19. Dacă ați fi din lume, lumea ar iubi ce este al său; dar pentru că nu simți din lume, ci Eu v-am ales pe voi din lume, de aceea lumea vă urăște.

20. Aduceți-vă aminte de cuvintul pe care vi l-am spus: Nu este sluga mai mare decât stăpînul său. Dacă M-au prigoni pe Mine, și pe voi vă vor prigoni; dacă au păzit cuvintul Meu, și pe al vostru îl vor păzi.

21. Iar toate acestea le vor face vouă din cauza numelui Meu, fiindcă ei nu cunosc pe cel ce M-a trimis.

22. De n-aș fi venit și nu le-aș fi vorbit, păcat nu ar avea; dar acum n-au cuvânt de dezvinovățire pentru păcatul lor.

(17) Ioan 15, 12. (18) Ioan 7, 7. 1 Ioan 3, 1, 13. (19) Pild. 29, 27. Iac. 4, 4. 1 Ioan 4, 5. (20) Mat. 10, 24; 24, 9. Marc. 13, 9. Luc. 6, 40; 21, 12. Ioan 15, 16; 16, 2. (21) Mat. 10, 22; 24, 9. Ioan 16, 3. (22) 2 Petr. 2, 21. (23) Ps. 24, 18; 34, 19; 68, 5–6. (26) Is. 48, 16. Luc. 24, 49. Ioan 14, 16–17, 26. (27) Luc. 24, 48. Fapt. 1, 8, 21, 22; 2, 32. 1 Petr. 5, 1. CAP. 16. – (7) Mat. 11, 6; 24, 10; 26, 31.

23. Cel ce Mă urăște pe Mine urăște și pe Tatăl Meu.

24. De nu aș fi făcut între ei lucruri pe care nimeni altul nu le-a făcut, păcat nu ar avea; dar acum M-au și văzut și M-au urit și pe Mine și pe Tatăl Meu.

25. Dar (aceasta), ca să se împlinească cuvintul cel scris în Legea lor: M-au urit pe nedrept.

26. Iar cind va veni Mingitorul, pe Care Eu îl voi trimite vouă de la Tatăl, Duhul Adevărului, Care de la Tatăl purcede, Acela va mărturisi despre Mine.

27. Și voi mărturisii, pentru că de la început simțești cu Mine.

CAP. 16

Prigonirile viitoare. Ajutorul Mingitorului. Intristarea schimbată în bucurie. Rugăciunile făcute în numele lui Hristos. Fuga uceniciilor.

1. Acestea vi le-am spus, ca să nu vă smintiți.

2. Vă vor scoate pe voi din sinagogi; dar vine ceasul cind tot cel ce vă va ucide să creadă că aduce închinare lui Dumnezeu.

3. Și acestea le vor face, pentru că n-au cunoscut nici pe Tatăl, nici pe Mine.

4. Iar acestea vi le-am spus, ca să vă aduceți aminte de ele, cind va veni ceasul lor, că Eu vă le-am spus. Și acestea nu vi le-am spus de la început, fiindcă eram cu voi.

5. Dar acum Mă duc la Cel ce M-a trimis și nimemi dintre voi nu Mă întrebă: Unde te duci?

6. Ci, fiindcă v-am spus acestea, intristarea a umplut inima voastră.

7. Dar Eu vă spun adevărul: Vă este de folos ca să Mă duc Eu. Căci dacă nu Mă voi duce, Mingitorul nu va veni la voi, iar dacă Mă voi duce, îl voi trimite la voi.

8. Și El, venind, va văd lumea de păcat și de dreptate și de judecată.

(2) Mat. 10, 17–18. Marc. 15, 9. Luc. 6, 22; 21, 12. Ioan 15, 20. (3) Ioan 15, 21. (4) Mat. 9, 15. Ioan 14, 29. (5) Ioan 7, 33. (6) Ioan 16, 22. (7) Ioan 14, 16; 15, 26. (8) Cint. 4, 16. Is. 4, 4. Mih. 4, 3. Avd. 1, 21. (11) Luc. 10, 18. Ioan 21, 31; 14, 50. Ef. 2, 2. Col. 2, 15. Evr. 2, 14. (12) Mat. 13, 34. Marc. 4, 33. 1 Cor. 3, 1–2. Evr. 5, 11–12. (13) Intel. 9, 11. Mat. 10, 19–20. Marc. 13, 11. Luc. 12, 11; 21, 14–15. Ioan 4, 17, 26. (14) Ioan 8, 54. (15) Ioan 17, 10. (16) Ioan 7, 33; 14, 19.

9. De păcat pentru că ei nu cred în Mine;

10. De dreptate, pentru că Mă duc la Tatăl Meu și nu Mă veți mai vedea;

11. Și de judecată, pentru că stăpînitorul acestei lumi a fost judecat.

12. Încă multe am a vă spune, dar acum nu puteți să le purtați.

13. Iar cind va veni Aceala, Duhul Adevărului, vă va călăuzi la tot adevărul; căci nu ve vorbi de la Sine, ci citeva auzi va vorbi și cele viitoare vă va vesti.

14. Acela Mă va slăvi, pentru că din al Meu va lua și vă va vesti.

15. Toate cîte are Tatăl ale Mele sunt; de aceea am zis că din al Meu ia și vă văstesête vouă.

16. Puțin și nu Mă veți mai vedea, și iarăși puțin și Mă veți vedea, pentru că Eu mă duc la Tatăl.

17. Deci unii dintre ucenicii Lui ziceau între ei: Ce este aceasta ce ne spune:

Puțin și nu Mă veți mai vedea, și iarăși puțin și Mă veți vedea, și că Mă duc la Tatăl?

18. Deci ziceau: Ce este aceasta ce zice: Puțin? Nu știm ce zice.

19. Și a cunoscut Iisus că voiau să-l întrebă și le-a zis: Despre această vă întrebări între voi, că am zis: Puțin și nu Mă veți mai vedea și iarăși puțin și Mă veți vedea?

20. Adevărat, adevărat zic vouă că voi veți plinge și vă veți îngriji, iar iumea se va bucura. Voi vă veți întrista, dar întristarea voastră se va preface în bucurie.

21. Femeia, cind e să nască, se întristează, fiindcă a sosit ceasul ei; dar după ce a născut copilul, nu-și mai aduce aminte de durere, pentru bucuria că s-a născut om în lume.

22. Deci și voi acum sănăteți triste, dar iarăși vă voi vedea și se va bucura inima voastră și bucuria voastră nimănui nu o va lua de la voi.

23. Și în ziua aceea nu Mă veți mai întreba nimic.

(20) Ier. 31, 13. Mat. 5, 4. (21) Fac. 16, 3. Is. 26, 17. (22) Is. 51, 11; 66, 14. Zah. 10, 7. Luc. 24, 41. 51–52. Ioan 16, 6; 20, 20. 1 Petr. 1, 8. (23) Mat. 7, 7; 21, 22. Marc. 11, 24. Luc. 13, 9. Ioan 14, 15; 15, 7. Iac. 1, 5–6. (26) Rom. 8, 34. (27) Ioan 17, 25. (28) Ioan 3, 13. (30) Ioan 2, 25.

Adevărat, adevărat zic vouă: Orice veți cere de la Tatăl în numele Meu El vă va da.

24. În acum n-ai cerut nimic în numele Meu; cere-i și veți primi, ca bucuria voastră să fie deplină.

25. Acestea vi le-am spus în pilde, dar vine ceasul cind nu vă voi mai vorbi în pilde, ci pe față vă voi vesti despre Tatăl.

26. În ziua aceea veți cere în numele Meu; și nu vă zic că voi ruga pe Tatăl pentru voi,

27. Căci însuși Tatăl vă iubește pe voi, fiindcă voi M-ai iubit pe Mine și ați crezut că de la Dumnezeu am ieșit.

28. Ieșit-am de la Tatăl și am venit în lume; iarăși las lumea și Mă duc la Tatăl.

29. Au zis ucenicii Săi: Iată acum vorbești pe față și nu spui nici o pildă.

30. Acum știm că Tu știi toate și nu ai nevoie ca să Te întrebă cineva. De aceea credem că ai ieșit de la Dumnezeu.

31. Iisus le-a răspuns: A-cum credeți?

32. Iată vine ceasul, și a venit, ca să vă risipiți lie-care la ale sale și pe Mine să Mă lăsați singur. Dar nu sunți singur, pentru că Tatăl este cu Mine.

33. Acestea vă le-am spus în pilde, dar vine ceasul cind nu vă voi mai vorbi în pilde, ci pe față vă voi vesti despre Tatăl.

34. Răgăciunea lui Iisus pentru Sine, pentru Apostoli și pen-tru toți credincioșii.

1. Acestea a vorbit Iisus și, ridicând ochii Săi la cer, a zis: Părinte, a venit ceasul! Preaslăvește pe Fiul Tău, ca și Fiul să Te pre-slăvească.

2. Precum l-ai dat stăpini-nire peste tot trupul, ca să dea viață veșnică tuturor acelora pe care Tu i-ai dat Lui.

3. Si aceasta este viață veșnică: Să Te cunoască pe Tine, singurul Dumnezeu a-devărat, și pe Iisus Hristos pe Care L-ai trimis.

(32) Zah. 13, 7. Mat. 26, 31, 36. Marc. 14, 27–28. (33) 1. Ioan 4, 4; 5, 4. 1 Cor. 15, 57. CAP. 17. – (1) Ioan 12, 23; 13, 32. (2) Dan. 7, 13–14. Mat. 11, 27; 28, 18. Luc. 10, 22. Ioan 3, 35; 5, 27. Efr. 2, 5–8. (3) Ier. 9, 24. Intel. 15, 3. Ioan 6, 29. 1. Ioan 3, 25. (4) Is. 49, 5. (5) Ioan 1, 1; 8, 58. Apoc. 5, 12. (6) Ioan 17, 26; 18, 9. (8) Ioan 8, 28; 16, 27; 17, 25. (7) Ioan 16, 15. (11) Ioan 10, 39; 17, 21. El. 4, 5.

4. Eu Te-am preaslăvit pe Tine pe pămînt; lucru pe care Mi l-ai dat să-l fac, l-am săvîrșit.

5. Și acum, preaslăvește-Mă Tu, Părinte, la Tine Însuși, cu slava pe care am avut-o la Tine, mai înainte de a fi lumea.

6. Arătat-am numele Tău oamenilor pe care Mi l-ai dat Mie din lume. Ai Tăi erau și Mie Mi l-ai dat și cuvintul Tău l-au păzit.

7. Acum au cunoscut că toate cîte Mi-ai dat sunt de la Tine;

8. Pentru că cuvintele pe care Mi le-ai dat le-am dat lor, iar ei le-au primit și au cunoscut cu adevărat că de la Tine am ieșit, și au crezut că Tu M-ai trimis.

9. Eu pentru această Mă rog; nu pentru lume Mă rog, ci pentru cei pe care Mi l-ai dat, că și Tăi sunt.

10. Și toate ale Mele sunt ale Tale, și ale Tale sunt ale Mele și M-am preaslăvit întru el.

11. Și Eu nu mai sunt în lume, iar ei în lume sunt și

Eu vin la Tine. Părinte Sfîntă, păzește-i în numele Tău, în care Mi i-ai dat, ca să fie una precum sănțem și Noi.

12. Cind eram cu ei în lume, Eu îi păzeam în numele Tău, pe cel ce Mi i-ai dat; și i-am păzit și n-a pierdut nici unul dintre ei, decât fiul pierzării, ca să se împlinească Scriptura.

13. Iar acum, vin la Tine și acestea le grăesc în lume, ta să fie deplină bucuria Mea în ei.

14. Eu le-am dat cuvintul Tău, și lumea î-a urit, pentru că nu sunt din lume, precum Eu nu sunt din lume.

15. Nu Mă rog ca să-i iezi din lume, ci ca să-i păzești pe ei de cel viclean.

16. El nu sunt din lume, precum nici Eu nu sunt din lume.

17. Sfîntește-i pe ei întru adevărul Tău; cuvintul Tău este adevărul.

18. Precum M-ai trimis pe Mine în lume, și Eu i-am trimis pe ei în lume.

19. Pentru ei Eu Mă sfîntesc pe Mine Însumi, ca și pe Tine nu Te-a cunoscut.

(12) Ps. 108, 7. Mat. 26, 24. Ioan 6, 39; 18, 9. (14) Ioan 8, 23. (15) Mat. 6, 15, 2 Tes. 3, 3. (17) Ps. 118, 86, 142, 151. Ioan 14, 6. (18) Is. 61, 1. Ioan 20, 21. (19) 1 Cor. 1, 2, 30. Evr. 9, 14; 10, 10. (21) Ioan 10, 38; 17, 11. Gal. 3, 28. (22) Ioan 10, 30. (23) Ioan 6, 29. (24) Ioan 8, 58; 12, 26. (25) Ioan 16, 27; 17, 8, 18.

ei să fie sfîntii întru adevăr.

20. Dar nu numai pentru aceștia Mă rog, ci și pentru cei ce vor crede în Mine, prin cuvintul lor,

21. Ca toți să fie una, după cum Tu, Părinte, întru Mine și Eu întru Tine, așa și aceștia în Noi să fie una, ca lumea să credă că Tu M-ai trimis.

22. Și slava pe care Tu Mi-ai dat-o le-am dat-o lor, ca să fie una, precum Noi una sănțem:

23. Eu întru ei și Tu întru Mine, ca ei să fie desăvîrșiti întru unime, și să cunoască lumea că Tu M-ai trimis și că i-ai iubit pe ei, precum M-ai iubit pe Mine.

24. Părinte, voi esc ca, unde sunt Eu, să fie împreună cu Mine și aceia pe care Mi i-ai dat, ca să vadă slava Mea pe care Mi-ai dat-o, pentru că Tu M-ai iubit pe Mine mai înainte de întemeierea lumii.

25. Părinte drepte, lumea pe Tine nu Te-a cunoscut.

dar Eu Te-am cunoscut, și aceștia au cunoscut că Tu M-ai trimis.

26. Și le-am făcut cunoscut numele Tău și-L voi face cunoscut, ca iubirea cu care M-ai iubit Tu să fie în ei și Eu în ei.

CAP. 18

Prinderea lui Iisus și aducerea Lui la arhieerei Anna și Caiafa. Lepădarea lui Petru. Iisus înaintea lui Pilat. Baraba.

1. Zicind acestea, Iisus a ieșit cu ucenicii Lui dincolo de părul Cedrilor, unde era o grădină, în care a intrat El și ucenicii Săi.

2. Iar Iuda vînzătorul cunoștea acest loc, pentru că adesea Iisus și ucenicii Săi se adunau acolo.

3. Deci Iuda, lăudând oaste și slujitorii, de la arhierei și de la farisei, a venit acolo cu felinare și cu făclii și cu arme.

4. Iar Iisus, știind toate cele ce erau să vină asupra Lui, a ieșit și le-a zis: Pe cine căutați?

(26) Ioan 15, 15; 17, 6. CAP. 18. — (1) 2 Reg. 15, 23. 3 Reg. 2, 37;

Mat. 26, 36. Marc. 14, 26, 32. Luc. 21, 37; 22, 39. (2) Luc. 21, 37;

22, 39. (3) Mat. 26, 47. Marc. 14, 45. Luc. 22, 47. Fapt. 1, 16. (6) Est.

6, 15. (9) Ioan 6, 39; 17, 6, 12. (10) Mat. 26, 51. Marc. 14, 47. Luc.

22, 49-50. (12) Mat. 26, 57. Marc. 14, 53.

5. Răspuns-au Lui: Pe Iisus Nazarineanul. El le-a zis: Eu sunt. Iar Iuda vînzătorul era și el cu ei.

6. Atunci cind le-a spus: Eu sunt, ei s-au dat înapoi și au căzut la pămînt.

7. Și, iarăși i-a întrebat: Pe cine căutați? Iar ei au zis: Pe Iisus Nazarineanul.

8. Răspuns-a Iisus: V-am spus că Eu sunt. Deci, dacă Mă căutați pe Mine, lăsați pe aceștia să se ducă;

9. Ca să se împlinească cuvântul pe care l-a spus: Dintre cei pe care Mi i-am dat, n-am pierdut pe nici unul.

10. Dar Simon-Petru, a-vînd sabie, a scos-o și a lovit pe sluga arhierului și i-a tăiat urechea dreaptă, iar numele slugii era Malchus.

11. Deci a zis Iisus lui Petru: Pune sabie în teacă. Nu voi bea, oare, paharul pe care Mi l-a dat Tatăl?

12. Deci ostașii și comandanțul și slujitorii iudeilor au prins pe Iisus și L-au legat.

13. Si L-au dus intii la Anna, caci era socrul lui Caiafa, care era arhiereu al anului acelui.

14. Si Caiafa era cel ce sfatuisse pe iudei ca este de folos sa moara un om pentru popor.

15. Si Simon-Petru si un alt ucenic mergeau după Iisus. Iar ucenicul acela era cunoscut arhieului și a intrat împreună cu Iisus în curtea arhieului;

16. Iar Petru a stat la poartă, afară. Deci a ieșit celalalt ucenic, care era cunoscut arhiereului, și a vorbit cu portăreasa și a băgat pe Petru înăuntru.

17. Deci slujnica portăreasă i-a zis lui Petru: Nu cumiva ești și tu dintre ucenicii Omului acestuia? Aceea a zis: Nu sunt.

18. Iar slugile și slujitorii
făcuseră foc, și stăteau și se
încălzeau, că era frig, și era
cu ei și Petru, stând și în
călzindu-se.

19. Deci arhiepiscopul L-a întrebat pe Iisus despre ucenicii Lui și despre învățatura Lui.

(15) Mat. 26, 57. Marc. 14, 53. Luc. 22, 54. Ioan 18, 24. (14) Ioan 11, 50. (15) Mat. 26, 58. Marc. 14, 54. Luc. 22, 54—55. (16) Mat. 26, 69. Marc. 14, 65. Luc. 22, 54. (17) Mat. 26, 69. Marc. 14, 66. Luc. 22, 56. (20) Is. 45, 19. Fapt. 26, 26. (22) 2 Paral. 18, 23. (24) Mat. 26, 57; 27, 1. Marc. 14, 53. Luc. 22, 54. Ioan 18, 13. (25) Mat. 26, 69, 71. Marc. 14, 69. Luc. 22, 58.

20. Iisus i-a răspuns : Eu am vorbit pe față lumii ; Eu am invățat în totdeauna în sinagogă și în templu, unde se adună toți iudeii și nimic nu am vorbit în ascuns.

21. De ce Mă întrebă pe Mine ? Întreabă pe cei ce au anuzit ce le-am vorbit lată aceștia știu ce am spus

22. Si zicind El acestea,
unul din slujitorii, care era
de față, l-a dat lui Iisus o
palmă, zicind: Așa răspunzi
Domnului?

23. Iisus i-a răspuns: Da că am vorbit rău, dovedește că este rău, iar dacă am vorbit bine, de ce Mă bață?

legat la Caiafa arhieful.
25. Iar Simon-Petru stătea
și se încălzea. Deci i-au zis
Nu cumva ești și tu dintr-
ucenicii Lui? El s-a lepădat
și a zis: Nu sunt.

26. Una dintre slugile arhieului, care era rudă cu cel căruia Petru îl săiese urechea, a zis: Nu te-am văzut eu pe tine, în grădină cu El?

27. Si iarasi s-a lepadat
Petru si indată a cintat co-
coșul.

28. Deci L-au adus pe
lîsus de la Caiafă la preto-
riu; și era dimineață. Și ei
z-au intrat în pretoriu, ca
să nu se spurce, ci să mă-
zinice Pastile.

29. Deci Pilat a ieșit la ei, afară, și le-a zis: Cei învinuiri aduceți Omului acestuia?

dat tîie.
31. Deci le-a zis Pilat :
Luăți-L voi și judecați-L după legea voastră. Iudeii în-
să-l au răspuns : Nouă nu
ne este îngăduit să omorim
pe nimeni ;

32. Ca să se împlinească cuvîntul lui Iisus, pe care îl spusese, însemnind cu cemoarte avea să moară.

33. Deci Pilat a intrat iarăși în pretoriu și a chemat pe Iisus și l-a zis: Tu ești regele indeilor?

34. Răspuns-a Iisus : De fătine însuji zice aceasta, săn-

alții îi au spus-o despre Mine?

35. Pilat a răspuns: Nu cumva săt iudeu eu? Poporul Tău și arhierei Te-ai predat mie. Ce ai făcut?

predat mie. Ce ai face?

36. Iisus a raspuns: Impăratia Mea nu este din lumea aceasta. Dacă impăratia Mea ar fi din lumea aceasta, slujitorii Mei s-ar fi luptat ca să nu fiu predat iudeilor. Dar acum impăratia Mea nu este de aici.

37. Deci i-a zis Pilat : Așadar ești Tu împărat ? Răspuns-a Iisus : Tu zici că Eu sunt împărat. Eu spre aceasta M-am născut și pentru aceasta am venit în lume, ca să dan mărturie pentru adevăr ; oricine este din adevăr ascultă glasul Meu.

38. Pilat I-a zis: Ce este adevărul? Și zicind aceasta, a ieșit iarăși la iudei și le-a zis: Eu nu găsesc în El nici o vină.

39. Dar este la voi obiceiul ca la Paști să vă eliberez pe unul. Voiți deci să vă eliberez pe regele judeilor?

(27) Mat. 26, 74. Marc. 14, 71–72. Luc. 22, 60. (28) Mat. 27, 2. Marc. 15, 1. Luc. 22, 66; 23, 1. (32) Mat. 20, 19; 27, 11. Marc. 16, 34. Luc. 18, 32–33. (33) Mat. 27, 11. Marc. 15, 2. Luc. 23, 3. Ioan 18, 37. 1 Tim. 6, 15. (36) Dan. 2, 44. (37) Ps. 2, 5. Mat. 27, 11. Marc. 16, 2. Luc. 23, 3. Ioan 18, 33. 1 Ioan 3, 19. 1 Tim. 6, 13. (38) Luc. 23, 14. (59)–(40). Mat. 27, 15–20. Marc. 15, 6–11. Luc. 23, 17–18. Petri 10, 5, 14.

40. Deci au strigat iarăși, zicind: Nu pe Acesta, ci pe Baraba. Iar Baraba era îlțihar.

CAP. 19

Patimile Domnului. Mama lui Iisus îngă cruce. Cuvințele de pe urmă. Moartea și îngroparea Lui.

1. Deci atunci Pilat a luat pe Iisus și l-a biciuit.

2. Si ostașii, impletind cu-nună din spini, l-au pus-o pe cap și l-au îmbrăcat cu o mantie purpurie.

3. Si veneau către El și ziceau: Bucură-te, regele iudeilor! Să-l dădeau palme.

4. Si Pilat a ieșit iarăși afară și le-a zis: Iată vi-L aduc pe El afară, ca să stii că nu găsești în El nici o vină.

5. Deci a ieșit Iisus afară, purtind cununa de spini și mantia purpurie. Si le-a zis Pilat: Iată Omul!

6. Când L-au văzut deci arhierii și slujitorii au strigat, zicind: Răstignește-L! Răstignește-L! Zis-a lor Pilat: Luajă-L voi și răstig-

nă-L, căci eu nu-l găsești o vină.

7. Iudeii i-au răspuns: Noi avem lege și după legea noastră El trebuie să moară, că S-a făcut pe Sine Fiul lui Dumnezeu.

8. Deci, cind a auzit Pilat acest cuvint, mai mult s-a temut.

9. Si a intrat iarăși în pretoriu și l-a zis lui Iisus: De unde ești Tu? Iar Iisus nu-i-a dat nici un răspuns.

10. Deci Pilat l-a zis: Mie nu-Mi vorbesti? Nu știi că am putere să Te eliberez și putere am să Te răstignesc?

11. Iisus a răspuns: N-ai avea nici o putere asupra Mea, dacă nu ţi-ar fi fost dat tîie de sus. De aceea cel ce M-a predat tie mai mare păcat are.

12. Pentru aceasta, Pilat căuta să-L elibereze; iar iudeii strigau zicind: Dacă li eliberez pe Acesta, nu ești prieten al Cezarului. Oricine se face pe sine împărat este împotriva Cezarului.

13. Deci Pilat, anzind cu-vîntele acestea, L-a dus a-

CAP. 19. — (1) Mat. 27, 26. Marc. 15, 15. Luc. 23, 25. Ioan 19, 16. (2) Mat. 27, 29. Marc. 15, 17. (3) Mat. 26, 67. Marc. 15, 18-19. (4) Luc. 23, 14. Ioan 18, 38. Fapt. 3, 13. (5) Mat. 27, 23. Marc. 15, 14. Luc. 23, 4. Fapt. 13, 28. (7) Lev. 24, 16. Deut. 18, 20. Mat. 26, 68. Marc. 14, 64. (9) Io. 53, 7. Mat. 27, 12. Marc. 15, 5. Ioan 18, 33. (11) Luc. 22, 55. Ioan 3, 27. (12) Mat. 17, 25. Marc. 12, 17. Luc. 20, 25, 23, 2. Fapt. 17, 7.

iară pe Iisus și a șezut pe scaunul de judecată, în locul numit pardositor cu pietre, iar evreiește Gabbata.

14. Si era Vinerea Paștilor, cam la al șaselea ceas, și a zis Pilat iudeilor: Iată împăratul vostru.

15. Deci au strigat aceia: Ia-L! Ia-L! Răstignește-L! Pilat le-a zis: Să răstignesc pe împăratul vostru? Arhierei au răspuns: Nu avem împărat, decit pe Cezarul.

16. Atunci L-a predat lor ca să fie răstignit. Si ei au luat pe Iisus și l-au dus că să fie răstignit.

17. Si ducindu-și crucea, a ieșit la locul ce se cheamă Căpăținii, care evreiește se zice Golgota.

18. Unde L-au răstignit, si împreună cu El pe alii doi, de o parte și de alta, iar în mijloc pe Iisus.

19. Iar Pilat a scris și titlu și l-a pus deasupra Crucii. Si era scris: *Iisus Nazarineanul, împăratul iudeilor!*

20. Deci mulți dintre iudei au citit acest titlu, căci locul unde a fost răstignit Iisus era aproape de cetate.

(16) Mat. 27, 26-31. Marc. 15, 15. 20. Luc. 23, 24. Ioan 19, 1. (17) Mat. 27, 33. Marc. 15, 22. Luc. 23, 33. Evr. 13, 12. (18) Mat. 27, 38. Luc. 23, 62. (19-23) Mat. 27, 35, 37. Marc. 15, 24-26. Luc. 23, 34-38. (24) Ps. 21, 20. (25) Ps. 37, 11-15. Mat. 27, 55. Marc. 15, 40-41. Luc. 9, 35; 23, 49.

Si era scris: evreiește, latinește și grecește.

21. Deci arhiereli iudeilor au zis lui Pilat: Nu scrie: împăratul iudeilor, ci că Acela a zis: Eu sunt împăratul iudeilor.

22. Pilat a răspuns: Ce am scris, am scris.

23. După ce au răstignit pe Iisus, ostașii au luat hainele Lui și le-au făcut patru părți, fiecarui ostaș căte o parte, și cămașa. Dar cămașa era fără cusătură, de sus țesută în întregime.

24. Deci au zis unii către alții: Să n-o sfîsiem, că să aruncăm sorti pentru ea, a cui să fie; ca să se împlinească Scriptura care zice: Împărtit-au hainele Mele loruși, și pentru cămașa Mea au aruncat sorti. Asadar ostașii acestea au făcut.

25. Si stăteau îngă crucea lui Iisus, mama Lui și sora mamei Lui, Maria Iui Cleopa, și Maria Magdalena.

26. Deci Iisus, văzind pe mama Sa și pe ucenicul pe care îl iubea stând alături, a zis mamei Sale: Femeie, iată fiul tău!

27. Apoi a zis ucenicului : Iată mama ta! și din ceasul acela ucenicul a luat-o la sine.

28. După aceea, stând Iisus că toate s-au săvîrșit acum, ca să se împlinească Scriptura, a zis : Mi-e se te-

29. Sîi era acolo un vas plin cu oțet ; iar cei care îl loviseră, punând în virful unei trestii de isop un burete înmulțit în oțet, l-au dus la gura Lui.

30. Deci după ce a luat oțetul, Iisus a zis : Săvîrșită-s-a. Sîi plecîndu-și capul, și-a dat duhul.

31. Deci iudeii, fiindcă era vineri, ca să nu rămînă trupurile simbătă pe cruce, căci era mare ziua simbetei aceleia, au rugat pe Pilat să le zdorească fluierile picioarelor și să-i ridice.

32. Deci au venit ostașii și au zdrobotit fluierile celui dinții și ale celuilalt, care era răstignit împreună cu el.

33. Iar venind la Iisus, de căcă au văzut că dejă murise, nu l-au zdrobotit fluierele.

34. Ci unul dintre ostași,

cu suliță a impuns coasta Lui și îndată a ieșit singe și apă.

35. Sîi cel ce a văzut a mărturisit și mărturia lui e adevărată ; și acela știe că spune adevărul, ca și voi să credeți.

36. Căci s-au făcut aces-tea, ca să se împlinească Scriptura : Nu l se va zdobi nici un os.

37. Sîi iarăși altă Scriptură zice : Vor privi la Acea-pe care L-au impuns.

38. După acestea Iosif din Arimateea, fiind ucenic al lui Iisus, dar în ascuns, de frica iudeilor, a rugat pe Pilat ca să ridice trupul lui Iisus. Sîi Pilat l-a dat voie. Deci a venit și a ridicat trupul Lui.

39. Sîi a venit și Nicodim, cel care venise la El mai înainte noaptea, aducînd că la o sută de litre de amestec de smirnă și aloe.

40. Au luat deci trupul lui Iisus și l-au înfășurat în giurgiu cu miresme, precum este obiceul de înmormîntare la iudei.

(28) Ps. 68, 25. Mat. 27, 48. (29) Ps. 20, 2; 21, 16; 68, 25. Mat. 27, 48. Marc. 15, 36. Luc. 23, 36. (30) Ps. 50, 6. Mat. 27, 50. Marc. 15, 37. Luc. 23, 46. Fapt. 7, 59. (31) Deut. 21, 23. Ioan 19, 42. (32) 1 Ioan 5, 6. (33) Ioan 21, 24. (34) 1 Ioan 5, 6. (35) Ioan 21, 24. (36) Ies. 12, 46. Num. 9, 12. Ps. 10, 10. Apoc. 1, 7. (38) Mat. 27, 57. 33, 20. (37) Ps. 21, 18-19. Zah. 12, 10. (39) Ioan 3, 1-2; 7, 50. Marc. 15, 42-43; 45. Luc. 23, 50-51. (40) Ioan 3, 1-2; 7, 50. (41) Marc. 15, 46-47.

41. Iar în locul unde a fost răstignit era o grădină, și în grădină un mormînt nou, în care nu mai fusese nimeni îngropat.

42. Deci, din pricina vi-nerii iudeilor, acolo L-au pus pe Iisus, pentru că mor-mîntul era aproape.

CAP. 20

Învierea Domnului. El se arăta Mariei Magdalene, apoi ucenicilor și la opt zile, după aceea, lui Toma.

1. Iar în ziua intii a săptămînii (duminica), Maria Magdalena a venit la mor-mînt dis-de-dimineață, fiind cînd intuneric, și a văzut pia-tră ridicată de pe mor-mînt.

2. Deci a alergat și a ve-cit la Simon-Petru și la ce-lălt ucenic pe care-l iubea Iisus, și le-a zis : Au luat pe Domnul din mor-mînt și noi nu știm unde L-au pus.

3. Deci a ieșit Petru și ce-lălt ucenic și veneau la mor-mînt.

4. Sîi cel doi alergau împreună, dar celălt ucenic, elergind înainte, mai repede

(42) Ioan 19, 31. CAP. 20. — (1) Mat. 28, 1. Marc. 16, 1, 4. Luc. 24, 1. (3) Luc. 24, 12. (6) Luc. 24, 12, (9) Ps. 15, 10. Is. 53, 10. Ioan 2, 1. Luc. 24, 26, 46. Fapt. 17, 5. (11) Mat. 28, 1, 2-3. Marc. 16, 5. (12) Marc. 16, 5. Luc. 24, 4. (13) Mat. 28, 5.

decit Petru, a sosit cel din-tii la mor-mînt.

5. Sîi, aplecîndu-se, a vă-zut giurgurile puse jos, dar n-a intrat.

6. A sosit și Simon-Petru, urmînd după el, și a intrat în mor-mînt și a văzut giurgurile puse jos,

7. Iar mahrama, care fu-sese pe capul Lui, nu era pusă împreună cu giurgurile, ci înfășurată, la o par-te, într-un loc.

8. Atunci a intrat și celă-lalt ucenic care sosise întii la mor-mînt, și a văzut și a crezut.

9. Căci încă nu știau Scrip-tura, că Iisus trebuia să în-vieze din mor-pi.

10. Sîi s-au dus ucenicii iarăși la ei lor.

11. Iar Maria stătea afară lîngă mor-mînt plingind. Sîi pe cînd plingea, s-a aplecat spre mor-mînt.

12. Sîi a văzut doi îngerii în vesmînte albe sezind, unul către cap și altul către picioare, unde zăcuse trupul lui Iisus.

13. Sîi aceia i-au zis : Fe-meie, de ce plingi ? Pe cine cauți ? Ea le-a zis : Că au

Iuat pe Domnul meu și nu știa unde L-au pus.

14. Zicind acestea, ea s-a intors cu fața și a văzut pe Iisus stând, dar nu știa că este Iisus.

15. Zis-a ei Iisus: Femeie, de ce plangi? Pe cine căuti? Ea, crezind că este grădinarul, l-a zis: Doamne, dacă Tu L-ai luat, spune-mi unde L-ai pus și eu îl voi ridica.

16. Iisus i-a zis: Maria! Întorcindu-se, aceea l-a zis evreiește: Rabbi! (adică, învățătorule).

17. Iisus i-a zis: Nu te atinge de Mine, căci încă nu M-am suiat la Tatăl Meu. Mergi la frății Mei și le spune: Mă sui la Tatăl Meu și Tatăl vostru și la Dumnezeul Meu și Dumnezeul vostru.

18. Și a venit Maria Magdalena vestind ucenicilor că a văzut pe Domnul și acesta i-a spus el.

19. Și fiind seară, în ziua aceea, întâia a săptămânii (duminică), și ușile fiind închise, unde erau adunați ucenicii de frica iudeilor, a venit Iisus și a stat în mij-

loc și le-a zis: Pace vouă! 20. Și zicind acestea, le-a arătat miinile și coasta Sa. Deci s-au bucurat ucenicii, văzind pe Domnul.

21. Și Iisus le-a zis iarăși: Pace vouă! Precum M-a trimis pe Mine Tatăl, vă trimitem și Eu pe voi.

22. Și zicind acestea, a suflat asupra lor și le-a zis: Luati Duh Sfint!

23. Cărora veți ierta păcatele, le vor fi iertate și cărora le veți tine, vor fi ţinute.

24. Iar Toma, unul din cei doisprezece, cel numit Gemanul, nu era cu ei când a venit Iisus.

25. Deci au zis lui ceilalți ucenici: Am văzut pe Domnul! Dar el le-a zis: Dacă nu voi vedea, în mijinile Lui, semnul cuielor și dacă nu voi pune mina mea în coasta Lui, nu voi crede.

26. Și după opt zile, ucenicii Lui erau iarăși înăuntru, și Toma, împreună cu ei. Și a venit Iisus, ușile fiind închise, și a stat în mijloc și a zis: Pace vouă!

27. Apoi a zis lui Toma: Adu degetul tău încoace și

(14) Mat. 28, 9. Marc. 16, 9–10. Luc. 24, 16. Ioan 21, 4. (17) Ps. 21, 24; 67, 27. Mat. 28, 10. Rom. 8, 29. Evt. 2, 11. (18) Marc. 16, 10. Luc. 24, 20, 22. (19) Marc. 16, 14. Luc. 24, 36. Fapt. 13, 30–31. 1 Cor. 15, 5–7. (20) Cint. 3, 4. Luc. 24, 39. Ioan 16, 22. (21) Ioan 17, 18. (23) Mat. 16, 19; 18, 18. (25) Ioan 19, 34. (27) Is. 42, 3. Luc. 24, 59.

vezi miinile Mele și adu miina ta și o pune în coasta Mea și nu fi necredincios, ci credincios.

28. A răspuns Toma și l-a zis: Domnul meu și Dumnezeul meu!

29. Iisus i-a zis: Pentru că M-ai văzut, ai crezut. Fericiti cei ce n-au văzut și au crezut!

30. Deci și alte multe minuni a făcut Iisus înaintea ucenicilor Săi, care nu sunt scrise în cartează aceasta.

• 31. Iar acestea s-au scris, ca să credeți că Iisus este Hristosul, Fiul lui Dumnezeu, și, crezind, să aveți viață în numele Lui.

CAP. 21

La Marea Tiberiadei, Domnul se arăta încă o dată ucenicilor.

• 1. După acestea, Iisus S-a arătat iarăși ucenicilor la Marea Tiberiadei, și S-a arătat așa:

2. Erau împreună Simon-Petru și Toma, cel numit Gemanul, și Natanael, cel

din Cana Galileei, și fiili lui Zevedeu și alii doi din ucenicii Lui.

3. Simon-Petru le-a zis: Mă duc să pescuiesc. Și l-a zis ei: Mergeți și noi cu mine. Și au ieșit și s-au suiat în corabie, și în noaptea aceea n-au prins nimic.

4. Iar făcindu-se dimineață, Iisus a stat la țărm; dar ucenicii n-au știut că este Iisus.

5. Deci le-a zis Iisus: Fiilor, nu cumva aveți ceva de mîncare? El l-a răspuns: Nu.

6. Iar El le-a zis: Aruncați mreaja în partea dreaptă a corăbiei și veți afla. Deci au aruncat-o și nu mai puteau să tragă de mulțimea pestilor.

7. Și a zis lui Petru ucenicul acela pe care-l iubea Iisus: Domnul este! Deci, Simon-Petru, auzind că este Domnul, și-a încins haina, căci era dezbrăcat și s-a aruncat în apă.

8. Și ceilalți ucenici au venit cu corabia, căci nu erau departe de țărm, ci la

(28) Ps. 117, 28. (29) 1 Petr. 1, 8. 2 Cor. 5, 7. (30) Ioan 21, 25. (31) Ioan 3, 15. 1 Ioan 5, 13. Rom. 15, 4. CAP. 21. — (1) Mat. 26, 32; 28, 7. Marc. 14, 28; 16, 7. Luc. 6, 7. Fapt. 1, 3; 10, 30–41. 1 Cor. 15, 5. (3) Ps. 126, 2. (4) Luc. 24, 16. Ioan 20, 41. (5) Luc. 24, 41. (6) Luc. 5, 4.

două sute de coti, trăgind mreaja cu pesti.

9. Deci, cind au ieșit la țarm, au văzut jar pus jos și pește pus deasupra, și plinie.

10. Iisus le-a zis: Aduceți din peștii pe care i-ați prins acum.

11. Simon-Petru s-a sujt în corabie și a tras mreaja la țarm, plină de pești mari: o sută cincizeci și trei, și deși erau atiția, nu s-a rupt mreaja.

12. Iisus le-a zis: Veniți de prinziți. Și nici unul din ucenici nu îndrăznea să-L întrebă: Cine ești Tu ?, știind că este Domnul.

13. Deci a venit Iisus și a luat plinea și le-a dat lor, și de asemenea și peștele.

14. Această este, acum, a treia oară cind Iisus S-a arătat ucenicilor, după ce S-a sculat din morți.

15. Deci după ce au prințit, a zis Iisus lui Simon-Petru: Simone, fiul lui Ionă, Mă iubești? Tu mai mult decât aceștia? El l-a zis: Da, Doamne, Tu știi că Te iubesc. Zis-a lui: Paște mie lușeii Mei.

(12-13) Fapt. 10, 41. (14) Ioan 20, 19-26. (16) 2 Reg. 7, 20. Fapt. 20, 28. 1 Petr. 5, 2. (18) 2 Petr. 1, 14. (19) 2 Petr. 1, 14. (20) Ioan 13, 23.

16. Iisus i-a zis iarăși, a doua oară: Simone, fiul lui Ionă, Mă iubești? El l-a zis: Da, Doamne, Tu știi că Te iubesc. Zis-a Iisus Lui: Păstrește oile Mele.

17. Iisus i-a zis a treia oară: Simone, fiul lui Ionă, Mă iubești? Petru s-a întristat, că i-a zis a treia oară: Mă iubești? și l-a zis: Doamne, Tu știi toate. Tu știi că Te iubesc. Iisus i-a zis: Paște oile Mele.

18. Adevarat, adevarat zic tie: Cind erai mai tiner, te incingeai singur și umblai unde voiai; dar cind vei imbațrini, vei întinde mijloale tale și altul te va incinge și te va duce unde nu voiești.

19. Iar aceasta a zis-o, însemnind cu ce fel de moarte va preaslăvi pe Dumnezeu. Și spunând aceasta, l-a zis: Urmează Mie.

20. Dar întorcindu-se, Petru a văzut venind după el pe ucenicul pe care-l iubea Iisus, acela care la Cină s-a rezemnat de pieptul Lui și l-a zis: Doamne, cine este cel ce Te va vinde?

21. Pe acesta deci, văzindu-l, Petru a zis lui Iisus: Doamne, dar cu acesta ce se va întâmpla?

22. Zis-a Iisus lui: Dacă voiesc ca acesta să rămână pînă voi veni, ce ai tu? Tu urmează Mie.

23. De aceea a ieșit cu vîntul acesta între frați, că ucenicul acela nu va muri; dar Iisus nu i-a spus că nu va muri ci: dacă voiesc ca

acesta să rămînă pînă voi veni, ce ai tu?

24. Aceasta este ucenicul care mărturisește despre acestea și care a scris acestea, și știm că mărturia lui e adevărată.

25. Dar săn și alte multe lucruri pe care le-a făcut Iisus și care, dacă s-ar fi scris cu de-amănuntul, cred că lumea aceasta n-ar cuprinde cărțile ce s-ar fi scris. Amin.

(24) Ioan 19, 35. Ioan 20, 30.